

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΤΠΑ & ΤΣ**

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Επιχειρησιακού Προγράμματος
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ,
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ και
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ
Μονάδα Α2
Λεωφ. Μεσογείων 56
115 27 Αθήνα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

**ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ
ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ**

Ημερομηνία: **24-04-2019**
Α.Π.: **2844/461/Α2**

ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα: Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης ερευνητικών έργων στη Δράση Εθνικής Εμβέλειας «“ERA-NETS 2019” - ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ Ε&Τ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ - ΠΡΑΞΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ ΕΠΙΤΥΧΩΣ ΣΕ ΚΟΙΝΕΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ERA-NETS» - Κωδικός Πρόσκλησης 023ΚΕ - Α/Α ΟΠΣ 3645.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο 1 του Π.Δ.. 63/2005 (ΦΕΚ 98/Α/22.4.2005).
2. Το εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Σύμφωνο Εταιρική Σχέσης (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης) 2014-202», Απόφαση C(2014)3542 final/23.05.2014.
3. Η Απόφαση Ε.Ε. C(2014)10162 final/18.12.2014 που αφορά την έγκριση του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».
4. Το Π.Δ. 123/2016 (Α΄208) «Ανασύσταση και μετονομασία του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ανασύσταση του Υπουργείου Τουρισμού, σύσταση Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής και Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, μετονομασία Υπουργείων Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων».
5. Το Π.Δ 147/2017 (ΦΕΚ Α΄ 192) «Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης», όπως ισχύει.
6. Το Π.Δ. 88/2018 (Α 160) «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».
7. Την υπ΄ αριθμ. 91589/3.9.2018 Απόφαση (Β 3814) «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Οικονομίας και Ανάπτυξης, Ευστάθιο Γιαννακίδη», όπως ισχύει.

8. Τον υπ. αριθμ. 34686/27.03.2015 (ΥΟΔΔ 178) Διορισμό της μετακλητής Ειδικής Γραμματέως της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του ΕΤΠΑ και ΤΣ.
9. Την με αριθμ. 66135/ΕΥΘΥ 455/2017 Υ.Α. "Τροποποίηση της με αριθμό 67743/ΕΥΘΥ 615/24.6.2015 υπουργικής Απόφασης «Αναδιάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΕΠ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ του άρθρου 5 παρ. 1 του ν. 4314/2014 και κατάργηση της αριθ. 1121/408Δ/ Φ03/2012 (ΦΕΚ Β' 655) Κοινής Υπουργικής Απόφασης» (ΦΕΚ Β'1248/15-6-2017)".
10. Την με Α.Π 113091/05.11.2015 Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού « Ανάθεση αποκλειστικών καθηκόντων Προϊσταμένης της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ» (ΑΔΑ: Ω01Λ465307-Κ2Φ)
11. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1303/2013 (Γενικός κανονισμός) του Ε. Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006, όπως ισχύει
12. Τον εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 215/2014 της Επιτροπής της 7ης Μαρτίου 2014 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013.
13. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και την κατάργηση του 1080/2006 Κανονισμού του Συμβουλίου.
14. Τον Κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012.
15. Τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (Επίσημη Εφημερίδα Ι. 124 της 20.05.2003).
16. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης («Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός») και η τροποποίηση αυτού 2017/1084/14.6.2017.
17. Την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2014/C 198/01).
18. Την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C262/01)
19. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 480/2014 της Επιτροπής της 3ης Μαρτίου 2014 «για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί καθορισμού Κοινών διατάξεων για το Ε.Τ.Π.Α., το ΕΚΤ, το ΤΑ, το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘ&Α και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ε.Τ.Π.Α., το ΕΚΤ, το ΤΑ και το ΕΤΘ&Α».
20. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 του Ε. Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την θέσπιση του Προγράμματος –πλαισίου «Ορίζων 2020» για την έρευνα και καινοτομία (2014-2020) και ειδικότερα το άρθρο 21 που αναφέρεται στη συνέργεια διαρθρωτικών ταμείων/περιφερειακών πολιτικών με τον Ορίζοντα 2020.

21. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 821/2014 της Επιτροπής της 28ης Ιουλίου 2014, περί καθορισμού κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις λεπτομέρειες για την μεταβίβαση και διαχείριση των συνεισφορών των προγραμμάτων, την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής, τα τεχνικά χαρακτηριστικά των μέτρων πληροφόρησης και επικοινωνίας για τις Πράξεις και το σύστημα καταγραφής και αποθήκευσης των δεδομένων.
22. Την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2014-2020» (2013/C 209/01).
23. Τον Ν. 4314/2014 (ΦΕΚ 265/Α/23.12.2014) «Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014–2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.06.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του ν. 3419/2005 (Α 297) και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει.
24. Τον Ν. 4310/2014 (ΦΕΚ 258/Α/08.12.2014) «Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
25. Τον Ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 83/Β/11.05.2016), όπως ισχύει.
26. Τον Ν. 4336/2015 (ΦΕΚ 94/Α'/14.08.2015) και ειδικότερα την υποπαράγραφο Δ9 της παραγράφου Δ του άρθρου 2.
27. Τον Ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ ΕΕ και 2014/25/ΕΕ) (Α'147), όπως ισχύει.
28. Τον Ν. 4485/2017 «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 114/Α/04.08.2017), όπως ισχύει.
29. Τον Ν. 4488/2017 (ΦΕΚ 137/Α/13.9.2017) «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις» (άρθρα 39, 40).
30. Τον Ν. 4547/2018 (Α' 102) «Αναδιοργάνωση των δομών υποστήριξης της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις» (άρθρο 98, παρ. 5, 6 και 7).
31. Τον Ν. 4521/2018 (Α' 38) «Ίδρυση Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλες διατάξεις» και ειδικότερα το άρθρο 20.
32. Τον Ν. 4589/2019 (ΦΕΚ Α' 13) «Συνέργειες Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με τα Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας, Παλλημνιακό Ταμείο και άλλες διατάξεις» (άρθρα 36, 37).
33. Τον Ν. 4605/2019 (Α' 52) «Εναρμόνιση της Ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία (ΕΕ) 2016/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 8^{ης} Ιουνίου του 2016 σχετικά με την προστασία της τεχνολογίας και των επιχειρηματικών πληροφοριών που δεν έχουν αποκαλυφθεί (εμπορικό απόρρητο) από την παράνομη απόκτηση, χρήση και αποκάλυψή τους. Μέτρα για την επιτάχυνση του έργου του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης και άλλες διατάξεις».
34. Την 177229/15.12.2014 Κοινή Υπουργική Απόφαση Έγκρισης της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία.
35. Την 137675/ΕΥΘΥ1016/19.12.2018 Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας & Ανάπτυξης (ΦΕΚ 5968/Β'/31.12.2018) "Αντικατάσταση της 110427/ΕΥΘΥ/1020/20.10.2016 (ΦΕΚ Β' 3521) υπουργικής Απόφασης «Τροποποίηση και αντικατάσταση της 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 (ΦΕΚ/Β'/1822) υπουργικής Απόφασης "Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014 - 2020 - Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς - Διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων"»

36. Το 12078/ΕΥΘΥ/1150/25.11.2015 έγγραφο της ΕΥΘΥ με θέμα: «Περιγραφή του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου για τα ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020 που χρηματοδοτούνται από το Ε.Τ.Π.Α., το ΕΚΤ και το ΤΣ στο πλαίσιο του Στόχου: Επενδύσεις στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση», όπως ισχύει.
37. Τη Κ.Υ.Α. 82193/ΕΥΣΣΑ 1810/4.8.2015 (ΦΕΚ 1862/Β/27.08.2015,) με την οποία εγκρίνεται η «Εθνική Στρατηγική ΕΤΑΚ για την Έξυπνη Εξειδίκευση 2014- 2020», όπως ισχύει.
38. Τη ΚΥΑ 126829/ΕΥΘΥ/1217/08.12.2015 (ΦΕΚ Β' 2784/21.12.2015) «Σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων και διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού για την υλοποίηση προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, σύμφωνα με το αρ. 22 του Ν. 4314/2014, Απόφαση, όπως ισχύει.
39. Τη 49939/ΕΥΚΕ1942/13.05.2016 Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ, με θέμα: «Κρατικές ενισχύσεις και δημόσια χρηματοδότηση ερευνητικών Οργανισμών – Ερευνητικών υποδομών και Α.Π. 115970/ΕΥΚΕ203/13.11.2015 «Κρατικές ενισχύσεις και RIS3» όπως ισχύει.
40. Το 127093/ΕΥΘΥ 813/30.11.2016 έγγραφο της ΕΥΘΥ με θέμα: «Μακροχρόνιες υποχρεώσεις για Δράσεις Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ) στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020».
41. Τη 74391/ΕΥΚΕ2634/13.07.2016 Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες στους φορείς που εμπλέκονται στη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020».
42. Τη 109092/ΕΥΚΕ 6468/09.10.2017 Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ, με θέμα: «Δυνατότητα χρηματοδότησης από το ΕΤΠΑ πειραματικής ανάπτυξης στον τομέα της Αγροδιατροφής, που αφορά παραγόμενο προϊόν το οποίο εμπίπτει στο Παρ. Ι της ΣΛΕΕ».
43. Το 42649/ΕΥΚΕ5351/10.04.2017 έγγραφο της ΕΥΚΕ «Διευκρινίσεις σχετικά με ζητήματα εφαρμογής του Καν. 651/2014, ως προς το χαρακτηρισμό μιας επιχείρησης ως προβληματικής».
44. Τη 48087/ΕΥΚΕ5479/26.04.2017 εγκύκλιο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Περιγραφή διαδικασιών, ροών εργασίας και ρόλων προς τους φορείς που εμπλέκονται στη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων κατά την ΠΠ 2014-2020».
45. Τις Κοινές Ευρωπαϊκές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS.
46. Τη 4725/1044Α1/14.09.2016 Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού (ΦΕΚ Β 3073/Β/27.09.2016) «Ορισμός της ΓΓΕΤ ως Ενδιάμεσου Φορέα του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» - Ανάθεση αρμοδιοτήτων διαχείρισης για Πράξεις «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία – Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA NETS», όπως τροποποιήθηκε με την 955/118 Α1/Φ.500/09.02.2018 (ΦΕΚ 534/Β/16.02.2018) όμοια Απόφαση.
47. Την από 25.6.2015 Απόφαση της 1ης συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία», με την οποία εγκρίθηκε η εξειδίκευση της Δράσης Εθνικής Εμβέλειας «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία – Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS».
48. Τη 4136/964/Α1/02.08.2016 (ΑΔΑ 7ΧΟΝ465307-ΕΝ9) Απόφαση με γραπτή διαδικασία (7η) της Επιτροπής Παρακολούθησης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία», με την οποία εγκρίθηκαν η μεθοδολογία και τα κριτήρια επιλογής των ερευνητικών έργων στο πλαίσιο της Δράσης Εθνικής Εμβέλειας «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία – Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS».

49. Τη 5317/1154/Α1/29.09.2016 (ΑΔΑ 9ΟΨΩ4653Ο7-1ΜΣ) Απόφαση με γραπτή διαδικασία (8η) της Επιτροπής Παρακολούθησης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία», με την οποία τροποποιήθηκαν η μεθοδολογία και τα κριτήρια επιλογής των ερευνητικών έργων στο πλαίσιο της Δράσης Εθνικής Εμβέλειας «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία – Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS.
50. Την από 16.3.2017 απάντηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε ερώτημα της ΕΥΚΕ για τη χρηματοδότηση λοιπών φορέων στο πλαίσιο Δράσεων ΕΑΚ.
51. Την 3970/Α1/924/7.08.2017 (ΑΔΑ 75ΛΖ465ΧΙ8-ΠΒΗ) Απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία 2014-2020» για την έγκριση μέσω της 21ης Γραπτής Διαδικασίας, Δελτίων Εξειδίκευσης, Μεθοδολογίας και Κριτηρίων Αξιολόγησης και Επιλογής Πράξεων των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων 8ν, 6c, 1b, 3c και 3d του ΕΠΑΝΕΚ με την οποία εγκρίθηκε η τροποποίηση του δελτίου εξειδίκευσης της Δράσης 01-1β-1.103 και τίτλο «ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ Ε&Τ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ - ΠΡΑΞΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ ΕΠΙΤΥΧΩΣ ΣΕ ΚΟΙΝΕΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ERA-NETS ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΟΙΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΝΝΙΑΙΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΡΕΥΝΑΣ (ΕΧΕ)».
52. Το με Α.Π. 14691/31.1.2019 (Α.Π. ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ 783/08.02.2019) έγγραφο της ΓΓΕΤ με θέμα: Υποβολή σχεδίου Προκήρυξης της Δράσης «“ERA-NETS 2019” - Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS».
53. Το με Α.Π. 42671/ΕΥΚΕ 782/16.4.2019 (ΕΥΔ/ΕΠΑΝΕΚ 2513/Α2 415/16.04.2019) έγγραφο του Γεν. Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ με θέμα: «Έκφραση γνώμης για Σχέδιο Πρόσκλησης».
54. Το από 9/4/2019 ηλεκτρονικό μήνυμα της Μονάδας Α1 της ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ περί προσθήκης στην Πρόσκληση ERA-NETS 2019, του Δείκτη CO27 «Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της Καινοτομίας ή της Έρευνας και Ανάπτυξης».

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

1. Την Προκήρυξη της Δράσης Εθνικής Εμβέλειας «“ERA-NETS 2019” - Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS» στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑΝΕΚ)» του ΕΣΠΑ 2014 - 2020, στους Άξονες Προτεραιότητας 01 και 01Σ του ΕΠΑΝΕΚ: «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με Τομεακές προτεραιότητες», και συγκεκριμένα στο Θεματικό στόχο 01 – Επενδυτική Προτεραιότητα 1b και στον Ειδικό Στόχο: 1.1 «Αύξηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και συνεργασιών για την ανάπτυξη καινοτόμου επιχειρηματικότητας σύμφωνα με την εθνική στρατηγική έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση».
2. Ο προϋπολογισμός της Δημοσίας Δαπάνης της Δράσης Εθνικής Εμβέλειας «“ERA-NETS 2019” - ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ Ε&Τ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ - ΠΡΑΞΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ ΕΠΙΤΥΧΩΣ ΣΕ ΚΟΙΝΕΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ERA-NETS» ανέρχεται σε 1,9 εκατ. € (Δημόσια Δαπάνη) και κατανέμεται στις Περιφέρειες της χώρας ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΣΤΙΣ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ, ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΣΕ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ		
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ (Α.Π.: 1)	Αττική	650.000 34,21%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ (Α.Π.: 1)	Δυτική Μακεδονία, Πελοπόννησος, Ιόνια Νησιά, Κρήτη, Β. Αιγαίο	400.000 21,05%
ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ (Α.Π.: 1)	Αν. Μακεδονία-Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Θεσσαλία, Ήπειρος, Δυτ. Ελλάδα	850.000 44,74%
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ (Α.Π.: 1Σ)	Νότιο Αιγαίο	-
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ (Α.Π.: 1Σ)	Στερεά Ελλάδα	-
ΣΥΝΟΛΟ		1.900.000€ 100%

3. Η Δημόσια Δαπάνη της Δράσης συγχρηματοδοτείται από Εθνικούς Πόρους και την Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)» του ΕΣΠΑ 2014 – 2020.
Αποστολή του ΕΤΠΑ είναι να συνεισφέρει στη χρηματοδότηση της στήριξης που στοχεύει στην ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και χωρικής συνοχής με τη μείωση των κύριων περιφερειακών ανισορροπιών στην Ένωση μέσω της στήριξης της βιώσιμης αναπτυξιακής και διαρθρωτικής προσαρμογής των περιφερειακών οικονομιών, συμπεριλαμβανομένης της μετατροπής των βιομηχανικών περιφερειών που βρίσκονται σε παρακμή και των περιφερειών των οποίων η ανάπτυξη καθυστερεί. (Άρθρο 2 Κανονισμού ΕΚ 1301/2013).
4. Στο πλαίσιο της Δράσης επιχορηγούνται δαπάνες εκτέλεσης ερευνητικών έργων (κατηγορίες έρευνας: βιομηχανική έρευνα ή/και πειραματική ανάπτυξη) και καινοτομίας στις θεματικές προτεραιότητες της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) 2014-2020, εφόσον προκύπτουν από το ενισχυόμενο ερευνητικό έργο. Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε έργου μπορεί να ανέλθει μέχρι το ανώτερο ποσό των 200.000 €, ανά πρόταση με Έλληνα εταίρο και μέχρι 250.000 € ανά πρόταση με Έλληνα συντονιστή (Δημόσια Δαπάνη).
5. Η προθεσμία ολοκλήρωσης των έργων των Κοινών Δράσεων και Προκηρύξεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία (3) έτη από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης. Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών κάθε έργου ορίζεται η ημερομηνία υποβολής της πρότασης στην Κοινή Ευρωπαϊκή Προκήρυξη.
6. Τα έργα που θα ενταχθούν, θα υλοποιηθούν με βάση την εγκεκριμένη Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Απόφασης. Στην Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης περιγράφονται αναλυτικά, οι προϋποθέσεις συμμετοχής, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, ο τρόπος υποβολής των ερευνητικών έργων, η διαδικασία εξέτασης και αξιολόγησής τους, η ένταξή τους για χρηματοδότηση, ο τρόπος καταβολής των χρηματοδοτήσεων, η διαδικασία ελέγχου και

παρακολούθησης της υλοποίησης των ερευνητικών έργων, οι υποχρεώσεις των δικαιούχων και οι λοιποί όροι της Δράσης.

7. Δικαιούχοι της Δράσης είναι α) Οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων, β) επιχειρήσεις, και γ) Λοιποί φορείς που αντιμετωπίζονται είτε ως Οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων είτε ως επιχειρήσεις οι οποίοι θα έχουν επιτυχώς συμμετάσχει στη διαδικασία αξιολόγησης της Κοινής Ευρωπαϊκής Προκήρυξης.
8. Ως ημερομηνία έναρξης ηλεκτρονικής υποβολής των ερευνητικών έργων στο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (www.ependyseis.gr/mis) ορίζεται η **Πέμπτη 30/05/2019 με καταληκτική ημερομηνία την Τετάρτη 03/07/2019 και ώρα 16.00.**

Οι δικαιούχοι φέρουν την ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής τους αίτησης χρηματοδότησης. Διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση των αιτήσεων, συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, έστω και συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών, δεν επιτρέπεται μετά την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης.

Επιτρέπεται η ακύρωση της ηλεκτρονικής αίτησης χρηματοδότησης της πρότασης από τον δικαιούχο υπό την προϋπόθεση να υποβληθεί αίτηση ακύρωσης εντός αποκλειστικής προθεσμίας έως και δύο εργάσιμων ημερών πριν την καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση. Η Αίτηση ακύρωσης υποβάλλεται από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο ή το Συντονιστή ηλεκτρονικά μέσω του ΠΣΚΕ (www.ependyseis.gr/mis, μενού helpdesk). Η επιλογή αυτή οδηγεί αυτόματα στην παραίτηση των ενδιαφερομένων από την υποβληθείσα αίτησή τους, τη διαγραφή των δεδομένων της πρότασης από το ΠΣΚΕ και παρέχει τη δυνατότητα υποβολής νέας αίτησης χρηματοδότησης εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

Επιτρέπεται, επίσης, η αναίρεση της οριστικοποίησης της ηλεκτρονικής αίτησης χρηματοδότησης του προτεινόμενου έργου υπό την προϋπόθεση να έχει υποβληθεί αίτηση αναίρεσης της οριστικοποίησης εντός της ίδιας ως άνω αποκλειστικής προθεσμίας (έως και δύο εργάσιμων ημερών πριν την καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση). Η αίτηση αναίρεσης της οριστικοποίησης υποβάλλεται από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο ή το Συντονιστή ηλεκτρονικά μέσω του ΠΣΚΕ (<http://www.ependyseis.gr/mis>, μενού helpdesk). Με την επιλογή αυτή τα δεδομένα που έχουν καταχωρηθεί στο ΠΣΚΕ για τη συγκεκριμένη αίτηση χρηματοδότησης είναι διαθέσιμα για διόρθωση/τροποποίηση. Σε κάθε περίπτωση, τυχόν επανυποβολή της αίτησης χρηματοδότησης επιτρέπεται εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

9. Η Πρόσκληση της Δράσης να αναρτηθεί στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ και να δημοσιευτεί στις ιστοσελίδες της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ <http://www.antagonistikotita.gr>, της ΓΓΕΤ <http://www.gsrt.gr> και του ΕΣΠΑ www.espa.gr.
10. Αναλυτικές πληροφορίες και ενημέρωση παρέχονται από:
  - Τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, Διεύθυνση Διεθνούς Ε&Τ Συνεργασίας, Τμήμα Διμερών και Πολυμερών Διακρατικών Συνεργασιών, Μεσογείων 14-18, 11510 Αθήνα και συγκεκριμένα από τα παρακάτω στελέχη της ΓΓΕΤ:
    - **Για τη Δράση EURONANOMED III:**
Παρασκευή Αφεντάκη, Τμήμα Διμερών & Πολυμερών Διακρατικών Συνεργασιών, τηλέφωνο 213 1300112, pafe@gsrt.gr
    - **Για τη Δράση TRANSCAN-2::**
Σοφία Δημητροπούλου, Τμήμα Ευρωπαϊκής Ένωσης, τηλέφωνο 213 1300187, s.dimitropoulou@gsrt.gr

- **Για τη Δράση CHIST_ERA III:**
Μάριος Κόνιαρης, Τμήμα Ευρωπαϊκής Ένωσης, τηλ.: 213 1300094, koniaris@gsrt.gr
- Το Γραφείο Πληροφόρησης ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ: Μεσογείων 56, Αθήνα, τηλεφωνική ενημέρωση στο 801 11 36 300 από σταθερό τηλέφωνο με αστική χρέωση.
- Τις ιστοσελίδες:
  - της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ <http://www.antagonistikotita.gr>
  - της ΓΓΕΤ <http://www.gsrt.gr> και
  - του ΕΣΠΑ <http://www.espa.gr>

Ο Υφυπουργός Οικονομίας και Ανάπτυξης

Ευστάθιος Γιαννακίδης

Συνημμένα:

Αναλυτική Πρόσκληση με τα Παραρτήματά της

Κοινοποίηση:

- Γραφείο Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης, κ. Ι. Δραγασάκη
- Γραφείο Υφυπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης, κ. Ε. Γιαννακίδη
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων – ΕΣΠΑ
- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, κ. Κ. Φωτάκη
- Γραφείο Γενικής Γραμματέως Έρευνας & Τεχνολογίας, κας Μ. Κυπριανίδου
- ΓΓΕΤ, Διεύθυνση Διεθνούς Ε&Τ Συνεργασίας / Τμήμα Β' Διμερών & Πολυμερών Διακρατικών Συνεργασιών
- Εθνική Αρχή Συντονισμού, Νίκης 5-7, 10180 Αθήνα
- Αρχή Πιστοποίησης, Ναυάρχου Νικοδήμου & Βουλής 11, 10557 Αθήνα
- Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων (ΕΥΚΕ)
- Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων (ΚΕΜΚΕ)
- ΜΟΔ, Τομέας Εφαρμογών Πληροφορικής και Ψηφιακής Τεχνολογίας

Εσωτερική διανομή:

- Γραφείο Ειδικής Γραμματέως Διαχείρισης Τομεακών ΕΠ του ΕΤΠΑ και ΤΣ
- Γραφείο Προϊσταμένης ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ
- Μονάδες Α1, Α2, Β1, Γ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
 Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του
 Ε.Τ.Π.Α. & Τ.Σ.
 Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού
 Προγράμματος "Ανταγωνιστικότητα,
 Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία"

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ &
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
 Γενική Γραμματεία Έρευνας & Τεχνολογίας
 (Γ.Γ.Ε.Τ.)
 Διεύθυνση Ι4 Διεθνούς Ε&Τ Συνεργασίας -
 Τμήμα Β' Διμερών & Πολυμερών
 Διακρατικών Συνεργασιών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)»

ΔΡΑΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ

«ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ Ε&Τ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ –
 ΠΡΑΞΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ ΕΠΙΤΥΧΩΣ ΣΕ ΚΟΙΝΕΣ
 ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ **ERANETS 2019**»

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Απρίλιος 2019

Ευρωπαϊκή Ένωση
 Ευρωπαϊκό Ταμείο
 Περιφερειακής Ανάπτυξης

Με την συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΟΡΙΣΜΟΙ.....	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	11
1 ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ	11
2 ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	16
2.1 ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	16
2.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ ΔΡΑΣΗΣ	17
2.3 ΥΨΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΥΤΗΣ	17
3 ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	19
4 ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ: ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ	19
4.1 ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	19
4.2 ΟΡΟΙ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	21
5 ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	22
6 ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ – ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	24
6.1 ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	24
6.2 ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	26
6.3 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ- ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	31
7 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ	32
7.1 ΑΡΘΡΟ 25 «ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΡΓΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ».....	32
7.2 ΑΡΘΡΟ 28 «ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΓΙΑ ΜΜΕ»	34
7.3 ΑΡΘΡΟ 29 «ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ».....	34
7.4 ΣΩΡΕΥΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	35
7.5 ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	35
8 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ.....	36
8.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ	36
8.2 ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	37
9 ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	38
10 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ	38
10.1 ΟΡΓΑΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ.....	38
10.2 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	39
10.3 ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ.....	40
10.4 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ	41
11 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	41
11.1 ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	41
11.2 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ – ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	45
11.3 ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ – ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ	50
12 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ	53
12.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ	53
12.2 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ.....	54
12.3 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ	56
13 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ	56
14 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	57
14.1 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	57
14.2 ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	59
14.3 ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΥΡΩΣΕΩΝ	59
15 ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ	60
16 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ	60
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	61

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΜΕ	62
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ	ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΑΡΘΡΩΝ ΓΑΚ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	66
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV	ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ & ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ.....	67
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V	ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΝΤΑΞΗΣ	80
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΜΜΕ.	86
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ	95
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII	ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΕΥΚΕ «ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ – ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ»	96
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ERANETS	100
Παράρτημα Χ	ΕΚΘΕΣΗ ΟΡΚΩΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ	103
Παράρτημα ΧΙ	Το 42649/ΕΥΚΕ 5351/10-04-2017 έγγραφο της ΕΥΚΕ «Διευκρινήσεις σχετικά με ζητήματα εφαρμογής του Καν. Ε.Ε. 651/2014, ως προς το χαρακτηρισμό μιας επιχείρησης ως προβληματικής»	106
Παράρτημα ΧΙΙ	Στοιχεία που αφορούν στις κοινές Δράσεις και Προκηρύξεις των Ευρωπαϊκών Δικτύων»	109

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗΣ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ

Για τους σκοπούς της παρούσας Πρόσκλησης, οι χρησιμοποιούμενοι όροι και συντμήσεις έχουν την έννοια που τους αποδίδεται κατωτέρω:

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
Αίτημα Επαλήθευσης – Πιστοποίησης Δαπανών	Αίτημα του δικαιούχου που αποστέλλεται στον Ενδιάμεσο Φορέα (Ε.Φ.) για την επαλήθευση και πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου του
Ανάκτηση	Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από το λαβόντα για μη νόμιμη αιτία
Άξονας Προτεραιότητας	Μια από τις προτεραιότητες της στρατηγικής στο πλαίσιο Επιχειρησιακού Προγράμματος που έχει συγκεκριμένους μετρήσιμους στόχους και περιλαμβάνει ομάδα Πράξεων, οι οποίες σχετίζονται μεταξύ τους
Απόσπαση	Η προσωρινή απασχόληση προσωπικού από δικαιούχο ενίσχυσης με δικαίωμα του προσωπικού να επιστρέψει στον προηγούμενο εργοδότη του
Αρχή Ελέγχου	Εθνική, περιφερειακή ή τοπική δημόσια Αρχή ή οντότητα, λειτουργικά ανεξάρτητη από την Διαχειριστική Αρχή και την Αρχή Πιστοποίησης, η οποία ορίζεται από το Κράτος μέλος για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο της ουσιαστικής λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου. Στην Ελλάδα είναι η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ)
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	Τα στοιχεία ενεργητικού που δεν έχουν φυσική ή χρηματοοικονομική υπόσταση, όπως δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, άδειες εκμετάλλευσης, τεχνογνωσία ή άλλη διανοητική ιδιοκτησία
Αχρεωστήτως Καταβληθέν Ποσό	Κάθε δαπάνη, στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία, σύμφωνα με τους όρους της σχετικής Απόφασης χρηματοδότησης-ένταξης, με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης
Βιομηχανική Έρευνα	Η σχεδιασμένη έρευνα ή κριτική διερεύνηση που αποσκοπεί στην απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών ή για τη σημαντική βελτίωση υφιστάμενων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών. Περιλαμβάνει την δημιουργία συστατικών στοιχείων πολύπλοκων συστημάτων και μπορεί να περιλαμβάνει την κατασκευή πρωτοτύπων σε εργαστηριακό περιβάλλον ή σε περιβάλλον προσομοίωσης διεπαφών με υφιστάμενα συστήματα, καθώς και δοκιμαστικές γραμμές παραγωγής, εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο για την βιομηχανική έρευνα, ιδιαίτερα, δε, για την κατοχύρωση τεχνολογίας πολλαπλών εφαρμογών
Διαχειριστική Αρχή	Εθνική, περιφερειακή ή τοπική δημόσια Αρχή ή δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που ορίζεται από το Κράτος μέλος για την διαχείριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος
Δημόσια Δαπάνη	Κάθε δημόσια συνεισφορά στην χρηματοδότηση Πράξεων από τον

	<p>κρατικό προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό περιφερειακών ή τοπικών Αρχών ή τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής, καθώς και κάθε παρόμοια δαπάνη. Κάθε συμμετοχή στη χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό Πράξεων φορέων ή ενώσεων του δημόσιου τομέα, ενός ή περισσότερων περιφερειακών ή τοπικών Αρχών ή φορέων του δημόσιου τομέα που ενεργούν σύμφωνα με την Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, νοείται ως παρεμφερής δαπάνη</p>
Δημοσιονομική Διόρθωση	<p>Η ακύρωση του συνόλου ή ενός μέρους της Ενωσιακής και Εθνικής συμμετοχής σε ένα έργο ή Πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησής τους από τα επιχειρησιακά προγράμματα της προγραμματικής περιόδου, η οποία είναι ανάλογη της παράβασης που διαπιστώνεται</p>
Διαδικαστική καινοτομία	<p>Η εφαρμογή νέων ή ουσιωδώς βελτιωμένων μεθόδων παραγωγής ή διανομής (περιλαμβανομένων σημαντικών αλλαγών σε τεχνικές, εξοπλισμό ή λογισμικό)· εξαιρούνται οι ελάχιστονες αλλαγές ή βελτιώσεις, η αύξηση της παραγωγικής ικανότητας ή της ικανότητας παροχής υπηρεσιών μέσω της προσθήκης μεταποιητικών ή εφοδιαστικών συστημάτων που είναι παρόμοια με αυτά που χρησιμοποιούνται ήδη, η παύση χρήσης μιας διεργασίας, η απλή αντικατάσταση ή επέκταση κεφαλαίου, οι αλλαγές που απορρέουν αμιγώς από αλλαγές στις τιμές των συντελεστών, η προσαρμογή στις ανάγκες του χρήστη, η κατά τόπους προσαρμογή, οι τακτικές, εποχικές και άλλες κυκλικές αλλαγές, καθώς και η εμπορία νέων ή ουσιωδώς βελτιωμένων προϊόντων</p>
Δικαιούχος	<p>Δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας αρμόδιος για την έναρξη ή την έναρξη και υλοποίηση Πράξεων. Στο πλαίσιο των καθεστώτων κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του άρθρου 107 της Συνθήκης οι δικαιούχοι είναι δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις που εκτελούν μεμονωμένο έργο και λαμβάνουν δημόσια ενίσχυση</p>
Δράση	<p>Το σύνολο των στοιχείων που ορίζονται από την Διαχειριστική Αρχή μέσω της Αναλυτικής Πρόσκλησης και των συνοδευτικών εντύπων αυτής, βάσει των οποίων εντάσσονται και υλοποιούνται οι Πράξεις</p>
ΕΔΕΤ	<p>Τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης</p>
Ετήσια Μονάδα Εργασίας (Ε.Μ.Ε.)	<p>Η μία (1) ετήσια μονάδα εργασίας αντιστοιχεί σε ένα άτομο που εργάστηκε στην επιχείρηση ή για λογαριασμό της επιχείρησης, με καθεστώς πλήρους απασχόλησης κατά τη διάρκεια ολόκληρου του εξεταζόμενου έτους. Η εργασία των προσώπων που δεν έχουν εργαστεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ή που εργάστηκαν με καθεστώς μερικής απασχόλησης ή εποχιακά, υπολογίζεται ως κλάσματα Ε.Μ.Ε.</p>

Έναρξη εργασιών	Το πρώτο χρονικά μεταξύ είτε της έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών που αφορούν την επένδυση είτε της πρώτης νομικά δεσμευτικής ανάληψης υποχρέωσης για την παραγγελία εξοπλισμού είτε άλλης ανάληψης υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση. Η αγορά γης και οι προπαρασκευαστικές εργασίες, όπως η λήψη αδειών και η εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας, δεν θεωρούνται έναρξη των εργασιών
Ένταση ενίσχυσης	Το ακαθάριστο ποσό της ενίσχυσης εκφραζόμενο ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών, πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων
Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου	Φυσικό πρόσωπο το οποίο έχει την ευθύνη για τον συντονισμό και την επίβλεψη του έργου από επιστημονικής, τεχνικής και οικονομικής πλευράς
Επιχείρηση	Κάθε μονάδα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Ε.Π.)	Έγγραφο, το οποίο καταρτίζεται από τα αρμόδια Υπουργεία, Περιφέρειες και τους λοιπούς αρμόδιους εταίρους και εγκρίνεται από την Επιτροπή, και το οποίο καθορίζει μία αναπτυξιακή στρατηγική που θα επιτευχθεί με την συνδρομή ενός ή περισσότερων ΕΔΕΤ
Ε.Π.ΑΝ.Ε.Κ.	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (ΕΥΔ- ΕΠΑΝΕΚ)	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα-Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»
Ενδιάμεσος Φορέας (Ε.Φ.)	Κάθε δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που ενεργεί υπό την ευθύνη μιας διαχειριστικής Αρχής ή Αρχής πιστοποίησης ή εκτελεί καθήκοντα εξ ονόματος μίας τέτοιας Αρχής σε σχέση με δικαιούχους που υλοποιούν Πράξεις
Ευρεσιτεχνία διεθνώς αναγνωρισμένη	Η ευρεσιτεχνία για την οποία έχει απονεμηθεί σχετικό δίπλωμα, το οποίο είναι σε ισχύ και έχει πιστοποιηθεί από τον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (Ο.Β.Ι.) ότι εμπίπτει σε μία τουλάχιστον από τις ακόλουθες περιπτώσεις: α) Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας που χορηγείται από το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (European Patent Office «ΕΡΟ») και έχει κατοχυρωθεί στην Ελλάδα, β) Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας κατοχυρωμένο στην Ελλάδα (Αποκλειομένων των Πιστοποιητικών Υποδείγματος Χρησιμότητας (Π.Υ.Χ.)), και σε ένα ακόμη Κράτος (ενδεικτικά ΗΠΑ, Γερμανία, Κίνα, Ιαπωνία, Γαλλία, Ελβετία), που: αα) έχει προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (ΕΡΟ) ή συνεργάζεται στο πλαίσιο αυτής ή ββ) είναι μέλος του ΟΟΣΑ ή σε καθεστώς υποψήφιας προς ένταξη χώρας (accession candidate country) ή σε καθεστώς ενισχυμένης δέσμευσης (enhanced engagement country)
Ιδιωτική Συμμετοχή Καινοτόμος επιχείρηση	Κάθε συμμετοχή από ιδιωτικά κεφάλαια για την υλοποίηση έργου Κάθε επιχείρηση: Α) η οποία μπορεί να αποδείξει, μέσω αξιολόγησης που διεξάγεται από εξωτερικό εμπειρογνώμονα, ότι στο προβλεπτό μέλλον θα αναπτύξει προϊόντα, υπηρεσίες ή διεργασίες που είναι νέες ή ουσιωδώς βελτιωμένες σε σχέση με τη σύγχρονη τεχνολογία στον σχετικό κλάδο και ενέχουν κίνδυνο τεχνολογικής ή βιομηχανικής

	<p>αποτυχίας, ή</p> <p>Β) της οποίας οι δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 10% του συνόλου των λειτουργικών της δαπανών, σε τουλάχιστον ένα από τα τρία τελευταία έτη πριν την χορήγηση της ενίσχυσης ή, σε περίπτωση επιχείρησης που βρίσκεται σε φάση εκκίνησης και δεν έχει οικονομικό ιστορικό, στον έλεγχο της τρέχουσας φορολογικής χρήσης, όπως πιστοποιείται από εξωτερικό Ελεγκτή</p>
Μελέτη Σκοπιμότητας	<p>Η αξιολόγηση και ανάλυση του δυναμικού ενός σχεδίου, με στόχο την υποστήριξη της διαδικασίας λήψης Αποφάσεων, αποκαλύπτοντας κατά τρόπο αντικειμενικό και ορθολογικό τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες του, τις ευκαιρίες και τις απειλές που προκύπτουν από αυτό, καθώς και προσδιορίζοντας τους πόρους που απαιτούνται για την εκτέλεσή του και, τελικά, τις προοπτικές επιτυχίας του</p>
Μεταφορά γνώσης	<p>Κάθε διαδικασία με στόχο την απόκτηση, συγκέντρωση και ανταλλαγή ρητής και σιωπηρής γνώσης, καθώς και δεξιοτήτων και προσόντων, σε οικονομικές και μη-οικονομικές δραστηριότητες, όπως είναι η ερευνητική συνεργασία, η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, η αδειοδότηση, η δημιουργία τεχνοβλαστών, οι δημοσιεύσεις και η κινητικότητα των ερευνητών και λοιπού προσωπικού που συμμετέχει στις εν λόγω δραστηριότητες. Πέραν της επιστημονικής και τεχνολογικής γνώσης, περιλαμβάνει και άλλα είδη γνώσης, όπως γνώση χρήσης προτύπων και Κανονισμών που τα περιλαμβάνουν και γνώση περιβαλλόντων πραγματικών Συνθηκών λειτουργίας και μεθόδων οργανωτικής καινοτομίας, καθώς και διαχείριση γνώσεων σχετικά με τον καθορισμό, την απόκτηση, την προστασία, την προάσπιση και την εκμετάλλευση άυλων περιουσιακών στοιχείων</p>
Μικρομεσαία επιχείρηση (Μ.Μ.Ε.)	<p>Μικρομεσαία επιχείρηση, σύμφωνα με το ορισμό του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014</p>
Οικονομική δραστηριότητα	<p>Κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά</p>
Οργανισμός έρευνας και διάδοσης γνώσεων	<p>Οντότητα (όπως πανεπιστήμια ή ερευνητικά ινστιτούτα, Οργανισμοί μεταφοράς τεχνολογίας, ενδιαμέσοι φορείς καινοτομίας, ερευνητικοί συνεργαζόμενοι φορείς με φυσική ή εικονική παρουσία), ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου) ή τον τρόπο χρηματοδότησής του, πρωταρχικός σκοπός της οποίας είναι η ανεξάρτητη διεξαγωγή βασικής έρευνας, βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης ή η ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων των εν λόγω δραστηριοτήτων με την διδασκαλία, την δημοσίευση ή την μεταφορά γνώσεων. Στην περίπτωση που η οντότητα αυτή ασκεί επίσης οικονομικές δραστηριότητες, η χρηματοδότηση, οι δαπάνες και τα έσοδα από τις οικονομικές αυτές δραστηριότητες πρέπει να δηλώνονται χωριστά. Οι επιχειρήσεις που μπορούν να επηρεάσουν αποφασιστικά μια οντότητα του είδους αυτού, π.χ. με την ιδιότητα του μετόχου ή του μέλους, δεν επιτρέπεται να έχουν προνομιακή πρόσβαση στα ερευνητικά της αποτελέσματα</p>

<p>Οργανωτική Καινοτομία</p>	<p>Η εφαρμογή νέων οργανωτικών μεθόδων στις επιχειρηματικές πρακτικές, στην οργάνωση του χώρου εργασίας ή στις εξωτερικές σχέσεις μιας επιχείρησης· εξαιρούνται οι αλλαγές που βασίζονται σε οργανωτικές μεθόδους που ήδη χρησιμοποιούνται στην επιχείρηση, οι αλλαγές στη στρατηγική διαχείρισης, οι συγχωνεύσεις και εξαγορές, η παύση χρήσης μιας διαδικασίας, η απλή αντικατάσταση ή επέκταση κεφαλαίου, οι αλλαγές που απορρέουν αμιγώς από αλλαγές στις τιμές των συντελεστών, η προσαρμογή στις ανάγκες του χρήστη, η κατά τόπους προσαρμογή, οι τακτικές, εποχικές και άλλες κυκλικές αλλαγές και η εμπορία νέων ή ουσιαστικά βελτιωμένων προϊόντων</p>
<p>Παρατυπία</p>	<p>Κάθε παράβαση διάταξης του κοινοτικού δικαίου, η οποία προκύπτει από Πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει το γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τον καταλογισμό στον κοινοτικό προϋπολογισμό αδικαιολόγητης δαπάνης</p>
<p>Πειραματική Ανάπτυξη</p>	<p>Η απόκτηση, ο συνδυασμός, η διαμόρφωση και η χρήση υφιστάμενων επιστημονικών, τεχνολογικών, επιχειρηματικών και άλλων συναφών γνώσεων και δεξιοτήτων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διαδικασιών ή υπηρεσιών. Μπορούν να περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, και άλλες δραστηριότητες με στόχο τον εννοιολογικό προσδιορισμό, το σχεδιασμό και την τεκμηρίωση νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών. Η πειραματική ανάπτυξη μπορεί να περιλαμβάνει την κατασκευή πρωτοτύπων, την επίδειξη, την πιλοτική λειτουργία, τη δοκιμή και έγκριση νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών σε αντιπροσωπευτικά περιβάλλοντα πραγματικών Συνθηκών λειτουργίας, στα οποία ο πρωταρχικός στόχος συνίσταται στην υλοποίηση περαιτέρω τεχνικών βελτιώσεων σε προϊόντα, διεργασίες ή υπηρεσίες που δεν έχουν διαμορφωθεί ουσιαστικά. Εν προκειμένω μπορεί να περιλαμβάνεται η ανάπτυξη πρωτοτύπων ή πιλοτικών έργων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν εμπορικά στις περιπτώσεις που τα πρωτότυπα συνιστούν κατ' ανάγκη το τελικό εμπορικό προϊόν και είναι υπερβολικά δαπανηρό να παραχθούν και να χρησιμοποιηθούν μόνο για σκοπούς επίδειξης και έγκρισης. Η πειραματική ανάπτυξη δεν περιλαμβάνει τις συνήθεις ή περιοδικές τροποποιήσεις σε υφιστάμενα προϊόντα, γραμμές παραγωγής, μεταποιητικές μεθόδους, υπηρεσίες και άλλες λειτουργίες σε εξέλιξη, ακόμη και αν αυτές οι τροποποιήσεις αποτελούν, ενδεχομένως, βελτιώσεις</p>
<p>Πραγματική συνεργασία</p>	<p>Η συνεργασία μεταξύ δύο τουλάχιστον ανεξάρτητων μερών για την ανταλλαγή γνώσεων ή τεχνολογίας ή για την επίτευξη κοινού στόχου βάσει του καταμερισμού της εργασίας, στην περίπτωση που τα μέρη καθορίζουν από κοινού το αντικείμενο του συνεργατικού έργου, συμβάλλουν στην υλοποίησή του και αναλαμβάνουν από κοινού τους κινδύνους, καθώς και τα αποτελέσματά του. Ένα ή περισσότερα μέρη μπορεί να επιβαρύνονται με το πλήρες κόστος του έργου και άρα να απαλλάσσονται τα λοιπά μέλη από τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους του. Η έρευνα επί συμβάσει και η παροχή ερευνητικών υπηρεσιών δεν θεωρούνται μορφές συνεργασίας</p>

Πράξη/Έργο	Έργο (Έρευνας Τεχνολογικής Αναπτυξης ή Καινοτομίας) που υλοποιείται από έναν ή περισσότερους δικαιούχους, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του άξονα προτεραιότητας, με τον οποίο σχετίζεται
Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.)	Το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Οικονομίας & Ανάπτυξης, περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για την διαχείριση, έλεγχο και υλοποίηση των Δράσεων ενίσχυσης και στήριξης της επιχειρηματικότητας. Οι διαδικασίες περιγράφονται σύμφωνα με τους ενωσιακούς κανόνες των διαρθρωτικών ταμείων και των Κρατικών Ενισχύσεων
Σύμβαση ορισμένου χρόνου	Η σύμβαση ή σχέση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου, η οποία συνάπτεται απευθείας μεταξύ του εργοδότη και του εργαζομένου, η λήξη της οποίας καθορίζεται από αντικειμενικούς όρους, όπως η παρέλευση συγκεκριμένης ημερομηνίας ή η εκτέλεση συγκεκριμένου έργου ή η πραγματοποίηση συγκεκριμένου γεγονότος
Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ) 2014–2020: Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)	Το έγγραφο που καταρτίζεται από το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης με τη συνεργασία των συναρμόδιων Υπουργείων, Περιφερειών και των λοιπών οικείων εταίρων και εγκρίνεται, μετά από διάλογο, από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (εφεξής Επιτροπή) και το οποίο αποτελεί το πλαίσιο για την κατάρτιση του προγραμματισμού του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.), του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (Ε.Κ.Τ.), του Ταμείου Συνοχής, του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Γ.Τ.Α.Α.) και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας (Ε.Τ.Θ.Α.) για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη
Σύμπραξη	Συνεργασία δικαιούχων για την υλοποίηση Πράξης/έργου
Συμβουλευτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας	Οι συμβουλευτικές υπηρεσίες, η συνδρομή και η επαγγελματική εκπαίδευση στους τομείς της μεταφοράς γνώσεων, της απόκτησης, της προστασίας και της εκμετάλλευσης άυλων στοιχείων ενεργητικού, της χρήσης προτύπων και Κανονισμών που τα εμπεριέχουν
Συντονιστής Φορέας	Ο φορέας/ δικαιούχος που δρα ως κοινός εκπρόσωπος της σύμπραξης υλοποίησης Πράξης/έργου
Τήρηση ίσων αποστάσεων	Συναλλαγή υπό Συνθήκες, στις οποίες οι όροι της συναλλαγής μεταξύ των συμβαλλομένων μερών δεν διαφέρουν από εκείνους που θα είχαν οριστεί μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων και δεν περιέχουν κανένα στοιχείο αθέμιτης σύμπραξης. Κάθε συναλλαγή που προκύπτει από ανοιχτή, διαφανή και χωρίς διακρίσεις διαδικασία θεωρείται ότι πληροί την Αρχή της τήρησης ίσων αποστάσεων
ΥΑΕΚΕΔ (ΥΠΑΣΥΔ 2014-2020)	Η Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης 137675/ΕΥΘΥ1016/19.12.2018 «Αντικατάσταση της υπ' αριθ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20.10.2016 (ΦΕΚ Β'3521) υπουργικής απόφασης με τίτλο "Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αριθ. 81986/ΕΥΘΥ712/31.07.2015 (ΦΕΚ Β'1822) υπουργικής απόφασης «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 - Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ

	2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων» (ΦΕΚ Β'5968).
Υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας	Η παροχή χώρων γραφείων, βάσεων δεδομένων, βιβλιοθηκών, έρευνας αγοράς, χρήσης εργαστηρίου, σήμανσης ποιότητας, δοκιμών και πιστοποίησης με σκοπό την ανάπτυξη αποτελεσματικότερων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Δράση «Ευρωπαϊκή E&T Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS» είναι εθνικής εμβέλειας, απευθύνεται σε δικαιούχους οι οποίοι θα δραστηριοποιηθούν στην Ελληνική επικράτεια, και χρηματοδοτείται αποκλειστικά από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑΝΕΚ) 2014-2020, Άξονες Προτεραιότητας 01 «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες» και 01Σ «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες (Στερεά Ελλάδα, Νότιο Αιγαίο)».

Ειδικότερα η Δράση αφορά:

- στον ειδικό στόχο 1.1 «Αύξηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και συνεργασιών για την ανάπτυξη καινοτόμου επιχειρηματικότητας σύμφωνα με την εθνική στρατηγική έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση»
- στην Επενδυτική Προτεραιότητα 1b «Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως μέσω της προαγωγής επενδύσεων στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, στη μεταφορά τεχνολογίας, στην κοινωνική καινοτομία, στην οικολογική καινοτομία, στις εφαρμογές παροχής δημοσίων υπηρεσιών, στην ενθάρρυνση της ζήτησης, στη δικτύωση, στα συμπλέγματα φορέων και στην ανοιχτή καινοτομία μέσω ευφυούς εξειδίκευσης, καθώς και στήριξη της τεχνολογικής και εφαρμοσμένης έρευνας, δοκιμαστικών Δράσεων, ενεργειών έγκαιρης επικύρωσης προϊόντων, προηγμένων ικανοτήτων παραγωγής και πρώτης παραγωγής, ειδικά σε βασικές τεχνολογίες και διάδοση τεχνολογιών γενικής εφαρμογής»
- Στο πεδίο παρέμβασης 62 “Μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία πανεπιστημίων - επιχειρήσεων κατ’ εξοχή προς όφελος ΜΜΕ”. Οι κωδικοί ορίζονται στον πίνακα 1 του παραρτήματος Ι του εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 215/2014 της Επιτροπής (στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και της «Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων» για την περίοδο 2014-2020).

1. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Το **βασικό θεσμικό πλαίσιο** που διέπει την υλοποίηση της Δράσης είναι:

1. Το άρθρο 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο 1 του Π.Δ.. 63/2005 (ΦΕΚ 98/Α’/22.4.2005)
2. Το εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Σύμφωνο Εταιρική Σχέσης (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης) 2014-202», Απόφαση C(2014)3542 final/23.05.2014
3. Η Απόφαση Ε.Ε. C(2014)10162 final/18.12.2014 που αφορά στην έγκριση του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία», όπως ισχύει
4. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 1303/2013 (Γενικός Κανονισμός) του Ε. Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006, όπως ισχύει

5. Ο εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 215/2014 της Επιτροπής της 7ης Μαρτίου 2014 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013
6. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και την κατάργηση του 1080/2006 Κανονισμού του Συμβουλίου
7. Ο Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012.
8. Η Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (Επίσημη Εφημερίδα Ι. 124 της 20.05.2003)
9. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 651/2014 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 (Ο.Ι. ΕΕ L 187/1 της 26.6.2014) για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης («Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός») και η τροποποίηση αυτού 2017/1084/14.6.2017
10. Η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2014/C 198/01)
11. Η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C262/01)
12. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 480/2014 της Επιτροπής της 3ης Μαρτίου 2014 «για τη συμπλήρωση του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί καθορισμού Κοινών διατάξεων για το Ε.Τ.Π.Α., το ΕΚΤ, το ΤΑ, το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘ&Α και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ε.Τ.Π.Α., το ΕΚΤ, το ΤΑ και το ΕΤΘ&Α»
13. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 1291/2013 του Ε. Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την θέσπιση του Προγράμματος –πλαισίου «Ορίζων 2020» για την έρευνα και καινοτομία (2014-2020) και ειδικότερα το άρθρο 21 που αναφέρεται στην συνέργεια διαρθρωτικών ταμείων/περιφερειακών πολιτικών με τον Ορίζοντα 2020
14. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 821/2014 της Επιτροπής της 28ης Ιουλίου 2014, περί καθορισμού κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά στις λεπτομέρειες για την μεταβίβαση και διαχείριση των συνεισφορών των προγραμμάτων, την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής, τα τεχνικά χαρακτηριστικά των μέτρων πληροφόρησης και επικοινωνίας για τις Πράξεις και το σύστημα καταγραφής και αποθήκευσης των δεδομένων
15. Η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2014-2020» (2013/C 209/01)
16. Ο Ν. 4314/2014 (ΦΕΚ 265/Α/23.12.2014) «Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014–2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.06.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του Ν. 3419/2005 (Α 297) και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει
17. Ο Ν. 4310/2014 (ΦΕΚ 258/Α'/08.12.2014) «Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε με τους Ν. 4327/2015 (ΦΕΚ 50/Α'/14.5.2015), 4354/2015 (ΦΕΚ 176/Α'/16.12.2015) και 4386/2016 (ΦΕΚ 83/Α'/11.5.2016) και ισχύει
18. Ο Ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 83/Β'/11.05.2016), όπως ισχύει

19. Ο Ν. 4336/2015 (ΦΕΚ 94/Α'/14.08.2015) «Συνταξιοδοτικές διατάξεις – Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης», και ειδικότερα η υποπαράγραφος Δ9 της παραγράφου Δ του άρθρου 2
20. Ο Ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ ΕΕ και 2014/25/ΕΕ) (Α'147), όπως ισχύει.
21. Ο Ν. 4485/2017 «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 114/Α'/04.08.2017), όπως ισχύει
22. Ο Ν. 4488/2017 (ΦΕΚ 137/Α/13.9.2017) «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις» (άρθρα 39, 40), όπως ισχύει.
23. Ο Ν. 4547/2018 (Α' 102) «Αναδιοργάνωση των δομών υποστήριξης της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις» (άρθρο 98, παρ. 5, 6 και 7).
24. Ο Ν. 4521/2018 (Α' 38) «Ίδρυση Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλες διατάξεις» και ειδικότερα το άρθρο 20.
25. Ο Ν. 4589/2019 (ΦΕΚ Α' 13) «Συνέργειες Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με τα Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας, Παλλημνιακό Ταμείο και άλλες διατάξεις» (άρθρα 36, 37).
26. Ο Ν. 4605/2019 (Α' 52) «Εναρμόνιση της Ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία (ΕΕ) 2016/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 8^{ης} Ιουνίου του 2016 σχετικά με την προστασία της τεχνολογίας και των επιχειρηματικών πληροφοριών που δεν έχουν αποκαλυφθεί (εμπορικό απόρρητο) από την παράνομη απόκτηση, χρήση και αποκάλυψή τους. Μέτρα για την επιτάχυνση του έργου του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης και άλλες διατάξεις».
27. Η 177229/15.12.2014 Κοινή Υπουργική Απόφαση Έγκρισης της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία
28. Η 137675/ΕΥΘΥ1016/19.12.2018 Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας & Ανάπτυξης (ΦΕΚ 5968/Β'/31.12.2018) “Αντικατάσταση της 110427/ΕΥΘΥ/1020/20.10.2016 (ΦΕΚ Β' 3521) υπουργικής Απόφασης «Τροποποίηση και αντικατάσταση της 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 (ΦΕΚ/Β'/1822) υπουργικής Απόφασης “Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014 - 2020 - Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς - Διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων”»
29. Το 12078/ΕΥΘΥ/1150/25.11.2015 έγγραφο της ΕΥΘΥ «Περιγραφή του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου για τα ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020 που χρηματοδοτούνται από το Ε.Τ.Π.Α., το ΕΚΤ και το ΤΣ στο πλαίσιο του Στόχου: Επενδύσεις στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση»
30. Η Κ.Υ.Α. 82193/ΕΥΣΣΑ 1810/4.8.2015 (ΦΕΚ 1862/Β'/27.08.2015,) με την οποία εγκρίνεται η «Εθνική Στρατηγική ΕΤΑΚ για την Έξυπνη Εξειδίκευση 2014- 2020», όπως ισχύει
31. Η ΚΥΑ 126829/ΕΥΘΥ/1217/08.12.2015 (ΦΕΚ Β' 2784/21.12.2015) «Σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων και διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού για την υλοποίηση προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, σύμφωνα με το αρ. 22 του Ν. 4314/2014», όπως ισχύει
32. Η 49939/ΕΥΚΕ1942/13.05.2016 Εγκύκλιος της ΕΥΚΕ «Κρατικές ενισχύσεις και δημόσια χρηματοδότηση ερευνητικών Οργανισμών – Ερευνητικών υποδομών και Α.Π. 115970/ΕΥΚΕ203/13.11.2015 «Κρατικές ενισχύσεις και RIS3» όπως ισχύει

33. Το 127093/ΕΥΘΥ 813/30.11.2016 έγγραφο της ΕΥΘΥ «Μακροχρόνιες υποχρεώσεις για Δράσεις Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ) στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020»
34. Η 74391/ΕΥΚΕ2634/13.07.2016 Εγκύκλιος της ΕΥΚΕ «Οδηγίες στους φορείς που εμπλέκονται στη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020»
35. Η 109092/ΕΥΚΕ 6468/09.10.2017 Εγκύκλιος της ΕΥΚΕ «Δυνατότητα χρηματοδότησης από το ΕΤΠΑ πειραματικής ανάπτυξης στον τομέα της Αγροδιατροφής, που αφορά παραγόμενο προϊόν το οποίο εμπίπτει στο Παρ. Ι της ΣΛΕΕ»
36. Το 42649/ΕΥΚΕ5351/10.04.2017 έγγραφο της ΕΥΚΕ «Διευκρινίσεις σχετικά με ζητήματα εφαρμογής του Καν. 651/2014, ως προς το χαρακτηρισμό μιας επιχείρησης ως προβληματικής»
37. Η 48087/ΕΥΚΕ5479/26.04.2017 εγκύκλιος της ΕΥΚΕ «Περιγραφή διαδικασιών, ροών εργασίας και ρόλων προς τους φορείς που εμπλέκονται στη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων κατά την ΠΠ 2014-2020»
38. Οι Κοινές Ευρωπαϊκές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS
39. Η 4725/1044Α1/14.09.2016 Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού (ΦΕΚ Β 3073/27.09.2016) «Ορισμός της ΓΓΕΤ ως Ενδιάμεσου Φορέα του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» - Ανάθεση αρμοδιοτήτων διαχείρισης για Πράξεις «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία – Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA NETS», όπως τροποποιήθηκε με την 955/118 Α1/Φ.500/09.02.2018 (ΦΕΚ Β 534/16.02.2018) όμοια Απόφαση
40. Η από 25.6.2015 Απόφαση της 1ης συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία», με την οποία εγκρίθηκε η εξειδίκευση της Δράσης Εθνικής Εμβέλειας «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία – Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS»
41. Η 4136/964/Α1/02.08.2016 (ΑΔΑ 7ΧΟΝ465307-ΕΝ9) Απόφαση με γραπτή διαδικασία (7η) της Επιτροπής Παρακολούθησης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία», με την οποία εγκρίθηκαν η μεθοδολογία και τα κριτήρια επιλογής των ερευνητικών έργων στο πλαίσιο της Δράσης Εθνικής Εμβέλειας «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία – Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS
42. Η 5317/1154/Α1/29.09.2016 (ΑΔΑ 9ΟΨΩ465307-1ΜΣ) Απόφαση με γραπτή διαδικασία (8η) της Επιτροπής Παρακολούθησης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία», με την οποία τροποποιήθηκαν η μεθοδολογία και τα κριτήρια επιλογής των ερευνητικών έργων στο πλαίσιο της Δράσης Εθνικής Εμβέλειας «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία – Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS
43. Η από 16.3.2017 απάντηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε ερώτημα της ΕΥΚΕ για την χρηματοδότηση λοιπών φορέων στο πλαίσιο Δράσεων ΕΑΚ
44. Η 3970/Α1/924/7.08.2017 (ΑΔΑ 75ΛΖ465ΧΙ8-ΠΒΗ) Απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία 2014-2020» για την έγκριση μέσω της 21ης Γραπτής Διαδικασίας, Δελτίων Εξειδίκευσης, Μεθοδολογίας και Κριτηρίων Αξιολόγησης και Επιλογής Πράξεων των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων 8ν, 6ς, 1b, 3ς και 3d του ΕΠΑΝΕΚ με την οποία εγκρίθηκε η τροποποίηση του δελτίου εξειδίκευσης της Δράσης 01-1β-1.103 και τίτλο «ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ Ε&Τ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ - ΠΡΑΞΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ ΕΠΙΤΥΧΩΣ ΣΕ ΚΟΙΝΕΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ERA-NETS».

45. Το με Α.Π. 14691/31.1.2019 (Α.Π. ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ 783/08.02.2019) έγγραφο της ΓΓΕΤ με θέμα: Υποβολή σχεδίου Προκήρυξης της Δράσης «“ERA-NETS 2019” - Ευρωπαϊκή E&T Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS».
46. Το με Α.Π. 42671/ΕΥΚΕ 782/16.4.2019 (ΕΥΔ/ΕΠΑΝΕΚ 2513/Α2 415/16.04.2019) έγγραφο του Γεν. Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ με θέμα: «Έκφραση γνώμης για Σχέδιο Πρόσκλησης».
47. Το από 9/4/2019 ηλεκτρονικό μήνυμα της Μονάδας Α1 της ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ περί προσθήκης στην Πρόσκληση ERA-NETS 2019, του Δείκτη CO27 «Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της Καινοτομίας ή της Έρευνας και Ανάπτυξης».

Επιπρόσθετα, σημειώνονται τα εξής:

- Οι φορείς που θα συμμετέχουν στη Δράση πρέπει να λαμβάνουν μέριμνα για την διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτές ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006
- Η κατηγοριοποίηση των επιχειρήσεων σε Μεγάλες, Μεσαίες, Μικρές και Πολύ μικρές γίνεται σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του Κανονισμού Ε.Ε. 651/2014 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ της παρούσας Πρόσκλησης)
- Το Κράτος υποχρεούται να αναστείλει την χορήγηση νέας ενίσχυσης σε επιχείρηση κατά της οποίας εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης αποφάσεως της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά
- Πρέπει να τηρηθούν οι απαιτήσεις δημοσιότητας, όπως ορίζονται στα άρθρα 115-117 και στο Παράρτημα ΧΙΙ του ΕΕ1303/2014, το Κεφάλαιο ΙΙ του Εκτελεστικού Κανονισμού 821/2014, καθώς και στον Επικοινωνιακό Οδηγό για το ΕΣΠΑ 2014 – 2020, Εθνική Αρχή Συντονισμού του Υπουργείου Οικονομίας & Ανάπτυξης, Μάιος 2015 και οι απαιτήσεις του Κανονισμού 651/2014. Η υποβολή αιτήσεων των Δικαιούχων στο πλαίσιο της Πρόσκλησης σημαίνει και αποδοχή από μέρους τους των όρων δημοσιότητας
- Στοιχεία των εγκεκριμένων προς χρηματοδότηση Πράξεων, όπως αυτά προβλέπονται στο Παράρτημα ΧΙΙ του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013 και στην κατά περίπτωση εφαρμοζόμενη νομική βάση του Ανταγωνισμού, θα αποτελέσουν αντικείμενο δημοσιοποίησης
- Για τα όρια και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό της ενίσχυσης.
  - εάν ενωσιακή χρηματοδότηση (που δεν τελεί υπό τον έλεγχο του Κράτους μέλους) συνδυάζεται με κρατική ενίσχυση, για να εξακριβωθεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης ή τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης, λαμβάνονται υπόψη μόνο οι κρατικές ενισχύσεις, με την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσοστό χρηματοδότησης που καθορίζουν οι ισχύοντες κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας
  - οι απαλλασσόμενες ενισχύσεις μπορούν να σωρευθούν με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εάν πρόκειται για διαφορετικές προσδιορίσιμες δαπάνες
  - δεν επιτρέπεται η σώρευση των απαλλασσόμενων ενισχύσεων με οποιεσδήποτε άλλες ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει, εάν το αποτέλεσμα υπερβαίνει την υψηλότερη ένταση ενίσχυσης/το υψηλότερο ποσό ενίσχυσης που εφαρμόζεται στην ενίσχυση αυτή
  - οι κρατικές ενισχύσεις που τυγχάνουν απαλλαγής δυνάμει του ΓΑΚ δεν σωρεύονται με οποιεσδήποτε ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες,

εάν η σώρευση αυτή θα οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο ΙΙΙ του Κανονισμού 651/2014.

Στην εκτέλεση των έργων θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ισχύουσα εθνική και κοινοτική νομοθεσία σχετικά με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Ειδικότερα θα ληφθούν υπόψη:

- Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων)
- Το συναφές εθνικό θεσμικό πλαίσιο που υφίσταται σε εκτέλεση ή συμπλήρωση των κανόνων και κατευθύνσεων του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (π.χ. Ν. 2472/97 (Α' 50) για «την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», όπως ισχύει σήμερα, σχετικές Οδηγίες της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού χαρακτήρα κλπ»

Στη διαμόρφωση της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης ελήφθησαν υπόψη οι απαιτήσεις της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.) του ΕΠΑΝΕΚ.

Ως νομοθετικό πλαίσιο για τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων εφαρμόζονται τα άρθρα 25, 28 & 29 του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 651/2014 (ΓΑΚ) με τις εντάσεις ενίσχυσης που ορίζονται σε αυτά και για τους ερευνητικούς Οργανισμούς το άρθρο 2.1.1 των Κατευθυντήριων Γραμμών για την Έρευνα, με 100% χρηματοδότηση.

Οι ενισχύσεις που χορηγούνται δυνάμει της παρούσας Πρόσκλησης συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 2 ή 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον οι ενισχύσεις αυτές πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του Κεφαλαίου Ι του Καν. (Ε.Ε.) 651/2014 και του αντίστοιχου άρθρου του ειδικού μέρους του ίδιου Κανονισμού.

2. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΡΑΣΗΣ

Η Δράση αφορά στην ενίσχυση για την υλοποίηση ερευνητικού έργου και δαπανών καινοτομίας. Ειδικότερα, περιλαμβάνεται στις Δράσεις για την Ευρωπαϊκή και Διεθνή Δικτύωση των ερευνητικών ομάδων.

Η Δράση επικεντρώνεται στους Τομείς Προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση RIS3 2014-2020, σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. 82193 ΕΥΣΣΑΠ 1810/4.8.2015 (ΑΔΑ ΩΖΖΚ465ΦΘΘ-ΡΗ8, ΦΕΚ 1862/Β/27.08.2015) του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας & Τουρισμού και του Αν. Υπουργού Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων.

2.1 ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Ο βασικός στόχος των σχημάτων ERA-NETS στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE) και κατά συνέπεια και της παρούσας Δράσης, είναι να εντείνει τη συνεργασία μεταξύ φορέων διαφορετικών Κρατών μελών και συνδεδεμένων Κρατών και να συντονίσει κοινές ερευνητικές δραστηριότητες. Με τον όρο «ερευνητικές δραστηριότητες» που διεξάγονται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, εννοούνται τα προγράμματα έρευνας και καινοτομίας, μέρος των προγραμμάτων αυτών ή παρόμοιες πρωτοβουλίες. Συνήθως, αυτές οι δραστηριότητες:

- Είναι στρατηγικά προγραμματισμένες
- εκτελούνται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο
- χρηματοδοτούνται και διαχειρίζονται από εθνικούς δημόσιους Οργανισμούς ή από δομές που συνδέονται στενά με ή έχουν οριστεί από τις δημόσιες Αρχές.

Η Δράση έχει ως ειδικότερους στόχους τους παρακάτω:

- την ενίσχυση της εξωστρέφειας,
- την ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ ερευνητικών ομάδων από Κράτη-μέλη της Ε.Ε και από χώρες συνδεδεμένες με την Ε.Ε, αλλά και την συνεργασία με ερευνητικούς φορείς και επιχειρήσεις στρατηγικής σημασίας χωρών εκτός Ε.Ε.
- την επικέντρωση των προσπαθειών και των διαθέσιμων πόρων σε ερευνητικά θεματικά πεδία, μείζονος ενδιαφέροντος για τις συνεργαζόμενες χώρες και σημαντικά για την κοινωνία και την οικονομία, σύμφωνα με τις προτεραιότητες της Εθνικής Στρατηγικής ΕΤΑΚ για την Έξυπνη Εξειδίκευση
- την ανάπτυξη νέων γνώσεων - συμπεριλαμβανομένων των νέων τεχνολογιών – με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας και την αντιμετώπιση σημαντικών κοινωνικών και περιβαλλοντικών αναγκών
- την διείσδυση καινοτομιών σε νέες αγορές.

2.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η αποτίμηση της Δράσης καταγράφεται μέσω των κάτωθι Δεικτών:

CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις
CO02	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις
CO05	Αριθμός νέων επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις
CO24	Αριθμός νέων ερευνητών σε οντότητες που ενισχύονται	Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης (ΙΠΑ)
CO25	Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις ερευνητικών υποδομών	Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης (ΙΠΑ)
CO26	Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ινστιτούτα	Επιχειρήσεις
CO27	Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης	€
T4204	Αριθμός κοινών έργων Ε&Κ με φορείς άλλων χωρών (με ή χωρίς συντονισμό με την Ε.Ε)	Έργα
05801	Επιστημονικές δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με αξιολόγηση ή σε διεθνή συνέδρια με αξιολόγηση (peer reviewed)	Αριθμός

Αναλυτική περιγραφή για τους ορισμούς των δεικτών της Δράσης παρατίθεται στο Παράρτημα ΙΧ: «Ορισμοί Δεικτών Δράσης».

2.3 ΥΨΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΥΤΗΣ

Χρηματοδότηση

Η Δημόσια Δαπάνη της παρούσας Δράσης «ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ Ε&Τ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ - ΠΡΑΞΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ ΕΠΙΤΥΧΩΣ ΣΕ ΚΟΙΝΕΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ

ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ERA-NETS» ανέρχεται στο ποσό του **ενός εκατομμυρίου εννιακοσίων χιλιάδων ευρώ (1.900.000 €)**.

Η κατανομή της Δημόσιας Δαπάνης στις επί μέρους Περιφέρειες, όπως ομαδοποιούνται και χρηματοδοτούνται από το ΕΠΑΝΕΚ (Λιγότερο ανεπτυγμένες Περιφέρειες, Περιφέρειες σε μετάβαση και περισσότερο ανεπτυγμένες Περιφέρειες) απεικονίζεται στον πίνακα 1.

Ο προϋπολογισμός αφορά στις εξής Ευρωπαϊκές Προκηρύξεις, των οποίων η αξιολόγηση έχει ολοκληρωθεί σε Ευρωπαϊκό επίπεδο:

- **EuroNanoMed III**, (JTC 2018) Joint Transnational Call for Proposals for “**European Innovative Research & Technological Development Projects in Nanomedicine**”
- **CHIST ERA III**, (JTC 2017), “**Big data and process modelling for smart industry (BDSI)**”
- **TRANSCAN-2**, (JTC 2017), 3rd Joint Transnational Call for research proposals (JTC 2017), “**Translational research on rare cancers**”

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΣΤΙΣ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ, ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΣΕ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ		
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ (Α.Π.: 1)	Αττική	650.000€
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ (Α.Π.: 1)	Δυτική Μακεδονία, Πελοπόννησος, Ιόνια Νησιά, Κρήτη, Β. Αιγαίο	400.000€
ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ (Α.Π.: 1)	Αν. Μακεδονία-Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Θεσσαλία, Ήπειρος, Δυτ. Ελλάδα	850.000€
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ (Α.Π.: 1Σ)	Νότιο Αιγαίο	-
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ (Α.Π.: 1Σ)	Στερεά Ελλάδα	-
ΣΥΝΟΛΟ		100% 1.900.000€

Η δημόσια δαπάνη συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από Εθνικούς Πόρους. Το Ε.Τ.Π.Α. συνεισφέρει στη χρηματοδότηση της στήριξης που στοχεύει στην ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και χωρικής συνοχής με τη μείωση των κύριων περιφερειακών ανισορροπιών στην Ένωση μέσω της στήριξης της βιώσιμης αναπτυξιακής και διαρθρωτικής προσαρμογής των περιφερειακών οικονομιών, συμπεριλαμβανομένης της μετατροπής των βιομηχανικών Περιφερειών που βρίσκονται σε παρακμή και των Περιφερειών των οποίων η ανάπτυξη καθυστερεί.

Η ενίσχυση (δημόσια δαπάνη) κάθε δικαιούχου θα βαρύνει:

- στην περίπτωση επιχειρήσεων τα κονδύλια της αντίστοιχης Περιφέρειας, στην οποία λειτουργεί νομίμως η επωφελούμενη παραγωγική μονάδα ή το παράρτημα της επιχείρησης που επωφελείται από το έργο, ανεξάρτητα από το πού βρίσκεται η έδρα της,
- στην περίπτωση Οργανισμών έρευνας και διάδοσης γνώσεων την Περιφέρεια στην οποία λειτουργεί νομίμως η αντίστοιχη σχολή, τμήμα/ινστιτούτο.
- στην περίπτωση λοιπών φορέων, την Περιφέρεια στην οποία λειτουργεί νομίμως η αντίστοιχη Υπηρεσία/Φορέας.

Το είδος της ενίσχυσης που παρέχει η Δράση είναι επιχορήγηση των δαπανών εκτέλεσης ερευνητικού έργου (κατηγορίες έρευνας: **βιομηχανική έρευνα ή/και πειραματική ανάπτυξη**) και

δαπανών καινοτομίας, εφόσον προκύπτουν από το ενισχυόμενο ερευνητικό έργο διμερούς χαρακτήρα.

Η βασική έρευνα δεν χρηματοδοτείται στην παρούσα Πρόσκληση.

Η Δράση υλοποιείται σε όλα τα στάδια (υποβολή, αξιολόγηση, ενστάσεις, ένταξη, έλεγχος, επαλήθευση/πιστοποίηση, τροποποίηση, πληρωμή, έλεγχος υποχρεώσεων κτλ) μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.) η πρόσβαση στο οποίο δίνεται στους δικαιούχους των ενισχύσεων μέσω της ιστοσελίδας www.ependyseis.gr/mis και στο οποίο υποχρεωτικά οι δικαιούχοι των ενισχύσεων υποβάλουν το σύνολο των αιτημάτων προς την Γ.Γ.Ε.Τ. (π.χ. αιτήματα χρηματοδότησης, ενστάσεις, αιτήματα ελέγχου, αιτήματα τροποποίησης κτλ).

3. ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η Δράση θα υλοποιηθεί από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης «Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία» (ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ) με Ενδιάμεσο Φορέα (ΕΦ) την **Γενική Γραμματεία Έρευνας & Τεχνολογίας (Γ.Γ.Ε.Τ.)** του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, η οποία έχει ορισθεί Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης (ΕΦ), σύμφωνα με την 4725/1044Α1/14.09.2016 Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού (ΦΕΚ/Β'/3073/Β/27.09.2016) «Ορισμός της ΓΓΕΤ ως Ενδιάμεσου Φορέα του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» - Ανάθεση αρμοδιοτήτων διαχείρισης για Πράξεις «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία – Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA NETS», όπως τροποποιήθηκε με την 955/118 Α1/Φ.500/09.02.2018 (ΦΕΚ 534/Β/16.02.2018) όμοια Απόφαση.

4. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ - ΟΡΟΙ & ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

4.1 ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Ως «**Δικαιούχος Φορέας**» χαρακτηρίζεται ο Έλληνας εταίρος του έργου (Οργανισμός έρευνας και διάδοσης γνώσεων, Επιχείρηση ή άλλος φορέας) που συμμετέχει σε ένα ή περισσότερα έργα. Ο δικαιούχος φορέας-εταίρος του έργου διατηρεί την ευθύνη απέναντι στην Γ.Γ.Ε.Τ. της επιστημονικής, οικονομικής και διοικητικής υποστήριξης του επιμέρους τμήματος του έργου που δεσμεύτηκε να υλοποιήσει. Ανεξάρτητα από τον αριθμό των Ελλήνων εταίρων σε ένα έργο, η Γ.Γ.Ε.Τ. εκδίδει μία Απόφαση Ένταξης του έργου και κάθε εταίρος που συμμετέχει είναι συνδικαιούχος με ξεχωριστά υποέργα.

Δικαιούχοι που δύνανται να τύχουν δημόσιας χρηματοδότησης στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης είναι οι παρακάτω φορείς, οι οποίοι θα έχουν επιτυχώς συμμετάσχει στην διαδικασία αξιολόγησης της Ευρωπαϊκής Προκήρυξης και ελέγχου αιτήσεων σε εθνικό επίπεδο:

α. Οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων:

Κάθε οντότητα, όπως πανεπιστήμια ή ερευνητικά ινστιτούτα, Οργανισμοί μεταφοράς τεχνολογίας, ενδιάμεσοι φορείς καινοτομίας, ερευνητικοί συνεργαζόμενοι φορείς με φυσική ή εικονική παρουσία ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου) ή τον τρόπο χρηματοδότησης, πρωταρχικός σκοπός των οποίων είναι η εκπαίδευση, η ανεξάρτητη διεξαγωγή βασικής έρευνας, βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης ή η ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων των εν λόγω δραστηριοτήτων με τη διδασκαλία, τη δημοσίευση ή τη μεταφορά γνώσεων. Στην περίπτωση που η οντότητα αυτή διενεργεί και οικονομικές

δραστηριότητες η μεν χρηματοδότηση, οι δαπάνες και τα έσοδα από τις οικονομικές αυτές δραστηριότητες πρέπει να δηλώνονται χωριστά· τα, δε, κέρδη πρέπει να επανεπενδύονται στις πρωταρχικές δραστηριότητες και στη διάδοση των αποτελεσμάτων. Οι επιχειρήσεις, που μπορούν να επηρεάσουν μια τέτοια οντότητα, όπως με την ιδιότητα του μετόχου ή του μέλους, δεν έχουν προνομιακή πρόσβαση στο ερευνητικό δυναμικό του ή στα ερευνητικά του αποτελέσματα.

Οι Οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων θα πρέπει να λειτουργούν νομίμως στην Ελλάδα κατά την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας Πρόσκλησης.

Στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης μπορεί να θεωρούνται ως διαφορετικοί ερευνητικοί Οργανισμοί¹:

- διαφορετικά Τμήματα Σχολής του ίδιου ΑΕΙ (Πανεπιστήμια, ΤΕΙ),
- διαφορετικά Ινστιτούτα του ίδιου Ερευνητικού Κέντρου,
- διαφορετικοί Τομείς του ίδιου Τμήματος Σχολής του ίδιου ΑΕΙ
- διαφορετικά Εργαστήρια του ίδιου Τμήματος ΑΕΙ ή Ινστιτούτου, εφόσον έχουν θεσμοθετηθεί με σχετική Απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Τμήματος ή του Ινστιτούτου.

β. Επιχειρήσεις:

Κάθε μονάδα, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα και λειτουργεί αποκλειστικά με μία από τις ακόλουθες μορφές: επιχειρήσεις εταιρικού/εμπορικού χαρακτήρα (Ανώνυμη Εταιρία, Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης, Ομόρρυθμη Εταιρία ή Ετερόρρυθμη Εταιρία και Ι.Κ.Ε, Συνεταιρισμός, Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση του Ν.4019/2011 [ΚΟΙΝΣΕΠ]).

Επιλέξιμες είναι οι επιχειρήσεις που έχουν κλείσει τουλάχιστον δύο (2) ετήσιες οικονομικές χρήσεις και έχουν δημοσιεύσει τουλάχιστον δύο (2) ισολογισμούς. Για τις spin-off επιχειρήσεις, επιλέξιμες είναι όσες έχουν λειτουργήσει τουλάχιστον το προηγούμενο οικονομικό έτος και έχουν δημοσιεύσει έναν (1) ισολογισμό.

Σημειώνεται ότι, η επιχείρηση/δυναμικός δικαιούχος πρέπει κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης να λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα ή σε άλλο Κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να διαθέτει ΑΦΜ ή VAT.

Οι επιχειρήσεις, οι οποίες κατά την υποβολή δεν διαθέτουν υποκατάστημα στην Ελλάδα, δεσμεύονται ότι κατά την ημερομηνία καταβολής της ενίσχυσης θα διαθέτουν εγκατάσταση ή υποκατάστημα στην Περιφέρεια, στην οποία, χωροθετείται η ενίσχυση (όπως οι Περιφέρειες αναφέρονται στην ενότητα 2.3), σύμφωνα με την εγκεκριμένη Αίτηση Χρηματοδότησης.

Εξαιρούνται οι επιχειρήσεις:

- i. σε βάρος των οποίων εκκρεμεί εκτέλεση προηγούμενης Απόφασης ανάκτησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθείσες κρατικές ενισχύσεις.
- ii. οι οποίες βρίσκονται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση.
- iii. οι οποίες θεωρούνται προβληματικές κατά τον ορισμό του άρθρου 2, σημείο 18, του Κανονισμού ΕΕ 651/2014.
Ο ορισμός της προβληματικής επιχείρησης σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΕ 651/2014 παρατίθεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι της παρούσας Πρόσκλησης, καθώς και στην 42649/ΕΥΚΕ5351/10.04.2017 εγκύκλιο της ΕΥΚΕ (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XI).
- iv. οι οποίες έχουν λάβει ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης.

Όμως, αποτελούν δυναμικό δικαιούχο οι επιχειρήσεις που έχουν λάβει μεν ενίσχυση διάσωσης αλλά έχουν αποπληρώσει το δάνειο και έχει λυθεί η σύμβαση εγγύησης καθώς και οι επιχειρήσεις που έχουν λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης η οποία έχει ολοκληρωθεί.

¹Σημειώνεται ότι οι ανωτέρω φορείς δεν είναι υποχρεωτικό να συμμετέχουν σε σύμπραξη και να υποβάλλουν προτάσεις ως «διαφορετικοί φορείς», καθώς είναι δυνατόν περισσότερα Ινστιτούτα, Εργαστήρια κτλ του ίδιου Πανεπιστημίου ή ερευνητικού κέντρου/ινστιτούτου να αποτελέσουν έναν φορέα-εταίρο. Σε αυτή την περίπτωση, όμως, θα συμμετέχουν ως Τμήμα/Ινστιτούτο ή Ερευνητικό Κέντρο, του οποίου αποτελούν μέρος.

γ. Λοιποί φορείς:

Οι ακόλουθες οντότητες:

α) Δημόσιες Υπηρεσίες, που ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση κατά την έννοια της παρ. 1στ του άρθρου 14 του Ν. 4270/2014 (Α' 143),

β) Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (όπως Μουσεία με ανεξάρτητη νομική οντότητα, Δημόσια Νοσοκομεία, Ακαδημία Αθηνών, Εθνική Βιβλιοθήκη, Εθνική Πινακοθήκη, κ.α.),

γ) Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, που έχουν ιδρυθεί με Νόμο ή Π.Δ. και επιχορηγούνται από το Κράτος, και

δ) Κοινωφελή Ιδρύματα που διέπονται από το Ν. 4182/2013,

παρότι δεν εμπίπτουν στον ανωτέρω ορισμό του Οργανισμού έρευνας και διάδοσης γνώσεων αποτελούν δυνητικούς δικαιούχους της παρούσας Δράσης, και δύνανται να χρηματοδοτηθούν κατ' αναλογία με τους Οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσεων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο κεφάλαιο 7.1 της παρούσας και η χρηματοδότηση για το συγκεκριμένο ερευνητικό έργο να θεωρηθεί ως μη-κρατική ενίσχυση βάσει του σημείου 19 της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2014/C 198/01), και να λάβουν χρηματοδότηση 100% για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών, εφόσον πληρούν σωρευτικά τις παρακάτω προϋποθέσεις:

1. Ο φορέας εμπίπτει σε κάποια από τις παραπάνω κατηγορίες και οι κύριες δραστηριότητες του δεν είναι οικονομικές, σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης (2016/C 262/01).
2. Υπάρχει στο Καταστατικό του φορέα πρόβλεψη για δραστηριότητα έρευνας.
3. Η συμμετοχή του φορέα στο ερευνητικό έργο αφορά σε μη-οικονομική δραστηριότητα του φορέα και:
  - α)** Τα αποτελέσματα της έρευνας από το συγκεκριμένο ερευνητικό έργο θα διαχέονται ευρέως σε μη-αποκλειστική και χωρίς διακρίσεις βάση, για παράδειγμα μέσω διδασκαλίας, βάσεων δεδομένων, δημοσιεύσεων ή λογισμικού ανοικτής πρόσβασης, και
  - β)** τυχόντα κέρδη που προκύπτουν από το έργο θα επανεπενδύονται στις μη-οικονομικές δραστηριότητες του Φορέα.
4. Θα τηρείται διακριτή λογιστική παρακολούθηση για το συγκεκριμένο έργο, καθώς και διακριτή λογιστική παρακολούθηση των μη-οικονομικών και (εάν υπάρχουν) οικονομικών δραστηριοτήτων του φορέα.
5. Δεν θα χορηγείται έμμεση κρατική ενίσχυση στις συμμετέχουσες στο συγκεκριμένο συνεργατικό σχήμα επιχειρήσεις λόγω ευνοϊκών όρων της συνεργασίας.

Κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, οι φορείς αυτοί θα δηλώνονται ως «Λοιποί φορείς που αντιμετωπίζονται ως Οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων».

Σε περίπτωση που δεν πληρείται το σύνολο των ως άνω προϋποθέσεων τότε ο εν λόγω φορέας χρηματοδοτείται για την παρούσα Δράση ως επιχείρηση θα πρέπει να πληρεί το σύνολο των προϋποθέσεων που θέτουν οι Κανονισμοί κρατικών ενισχύσεων με το οποίο χρηματοδοτούνται οι επιχειρήσεις και ακολουθεί τις προβλεπόμενες εντάσεις ενίσχυσης για επιχειρήσεις της υποενότητας 7.2 της παρούσας. Κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης στο ΠΣΚΕ οι εν λόγω φορείς θα δηλώνονται ως «Λοιποί φορείς που αντιμετωπίζονται ως Επιχειρήσεις».

4.2 ΟΡΟΙ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Η Δράση απευθύνεται στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα της Ελλάδας. Ως εκ τούτου, δικαίωμα υποβολής πρότασης στην κάθε Ευρωπαϊκή Προκήρυξη για την υλοποίηση Ε&Τ έργων έχουν συμπράξεις Ιδιωτικών Φορέων (επιχειρήσεων όλων των μεγεθών), Οργανισμών έρευνας και διάδοσης γνώσεων (Πανεπιστήμια, ΤΕΙ, Ερευνητικά Κέντρα, Ινστιτούτα και Εργαστήρια αυτών) και Λοιπών Φορέων.

Οι προτάσεις από ελληνικής πλευράς θα περιλαμβάνουν τουλάχιστον έναν (1) Οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσεων ή μία (1) επιχείρηση, με εξαίρεση την περίπτωση όπου ορίζεται διαφορετικά στην Ευρωπαϊκή Προκήρυξη.

Η σύνθεση της σύμπραξης θα πρέπει να διασφαλίζει απόλυτα την ικανοποίηση των στόχων και την απρόσκοπτη υλοποίηση του έργου, να πληροί τα κριτήρια αξιολόγησης του προγράμματος και παράλληλα να αναδεικνύει τα οφέλη που θα προκύψουν και την προστιθέμενη αξία που προσδίδει η μεταξύ τους συνεργασία.

Διευκρινίζεται ότι δεν λογίζεται στο συνολικό αριθμό φορέων η συμμετοχή φορέα με μηδενικό προϋπολογισμό ή δημόσια δαπάνη.

Επιπρόσθετα βασικές προϋποθέσεις συμμετοχής των δικαιούχων στη Δράση είναι και οι ακόλουθες:

- Να μην εκκρεμεί σε βάρος τους ανάκτηση ενίσχυσης. Το Κράτος υποχρεούται να αναστείλει την χορήγηση νέας ενίσχυσης σε Δικαιούχο, κατά του οποίου εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης αποφάσεως της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά
- Οι Δικαιούχοι οφείλουν να εκτελέσουν το ερευνητικό έργο σε εγκατάστασή τους που λειτουργεί νομίμως εντός των γεωγραφικών ορίων της ελληνικής επικράτειας.
- Να υποβάλουν, αν είναι επιχειρήσεις, έως δύο (2) προτάσεις ανά Α.Φ.Μ και για τους Οργανισμούς Έρευνας και Διάδοσης γνώσεων έως 2 προτάσεις σε επίπεδο εργαστηρίου ή Τμήματος Σχολής ή Ινστιτούτου σε κάθε επιμέρους προκήρυξη σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Να δεσμευτούν ότι το έργο τους δεν έχει υποβληθεί για ένταξη και δε θα υποβληθεί σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους
- Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τα άρθρα 39, παρ. 1-4 και 40 του Ν. 4488/2017 η Γ.Γ.Ε.Τ. μπορεί να αποκλείσει έναν φορέα όταν μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης έχουν επιβληθεί πρόστιμα και έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ για παραβάσεις εργατικής νομοθεσίας και ειδικότερα για:
  - Παράβαση «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας (3 πρόστιμα/ 3 έλεγχοι)
  - Αδήλωτη εργασία (2 πρόστιμα/ 2 έλεγχοι).

Επιπρόσθετα για τις επιχειρήσεις ισχύει και η παρακάτω προϋπόθεση συμμετοχής:

- Στην περίπτωση που το ερευνητικό έργο αφορά σε ΚΑΔ, στον οποίο δεν έχει δραστηριοποιηθεί η επιχείρηση, υποχρεούται να προσκομίσει βεβαίωση μεταβολής εργασιών από την αρμόδια ΔΟΥ, από την οποία να προκύπτει η δήλωση έναρξης του απαιτούμενου ΚΑΔ, πριν την καταβολή της τελευταίας πληρωμής.

5. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η παρούσα Δράση αφορά στην ενίσχυση κοινών ερευνητικών έργων στις θεματικές προτεραιότητες της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) 2014-20. Εξ' αυτών επιλέξιμοι τομείς είναι όσοι αναφέρονται με τις εξειδικεύσεις τους παρακάτω:

1. Αγροδιατροφή

- 1) Βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης των αγροτικών προϊόντων φυτικής, ζωικής παραγωγής στις διεθνείς αγορές
- 2) Βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης των ελληνικών τροφίμων στις διεθνείς αγορές
- 3) Αειφόρος ανάπτυξη της πρωτογενούς παραγωγής και μεταποίησης
- 4) Βελτίωση της κατανόησης της σχέσης ανάμεσα στην διατροφή, την υγεία και την ευεξία και τις συνέπειες για τα γεωργικά προϊόντα διατροφής και τα τρόφιμα.

Επισημαίνεται ότι για τα προτεινόμενα έργα ΕΤΑΚ του τομέα της αγροδιατροφής η δοκιμή νέων προϊόντων ή διεργασιών σε αντιπροσωπευτικά περιβάλλοντα πραγματικών συνθηκών λειτουργίας και η προσαρμογή τεχνολογικών και ερευνητικών λύσεων στην παραγωγή, για παραγόμενο προϊόν το οποίο εμπίπτει στο Παρ. Ι της ΣΛΕΕ είναι δυνατόν να χρηματοδοτείται

από το ΕΤΠΑ, υπό την **προϋπόθεση** ότι οι δυνητικοί δικαιούχοι, είτε αυτόνομα είτε σε σχήματα συνεργασίας, **δεν** είναι Επιχειρησιακές Ομάδες (Ε.Ο.) της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας (ΕΣΚ) για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας. (https://ec.europa.eu/eip/agriculture/sites/agri-eip/files/eip-agri_brochure_operational_groups_2015_gr_web.pdf).

2. Βιοεπιστήμες, Υγεία και Φάρμακα:

- 1) Φαρμακευτικά προϊόντα και ιατρικές τεχνολογίες
- 2) Συστήματα, εφαρμογές και υπηρεσίες στο χώρο της υγείας
- 3) Διεύρυνση των αλυσίδων αξίας με ανάπτυξη αμφίδρομων διασυνδέσεων.

3. Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών:

- 1) Τεχνολογίες διαχείρισης περιεχομένου και πληροφοριών
- 2) Διαδίκτυο του μέλλοντος
- 3) ΤΠΕ σε οριζόντιες δραστηριότητες
- 4) Ρομποτική
- 5) Εργοστάσια του μέλλοντος
- 6) Εφαρμογές σε τομείς προτεραιότητας
- 7) Εξαρτήματα και συστήματα.

4. Ενέργεια

- 1) Τεχνολογίες για την εξοικονόμηση ενέργειας
- 2) Τεχνολογίες παραγωγής και αποθήκευσης ενέργειας από Α.Π.Ε.
- 3) Έξυπνα δίκτυα και συστήματα μεταφοράς και διανομής
- 4) Μείωση των επιπτώσεων από τη χρήση συμβατικών καυσίμων
- 5) Επιστημονική και τεχνολογική (Ε&Τ) υποστήριξη της εθνικής ενεργειακής πολιτικής.

5. Περιβάλλον και Βιώσιμη Ανάπτυξη

- 1) Διαχείριση αποβλήτων
- 2) Πρόληψη, προστασία και αποκατάσταση αέρα, εδαφών, υπογείων υδάτων και θαλάσσιου περιβάλλοντος
- 3) Κλιματική αλλαγή
- 4) Πρότυπα συστήματα παρακολούθησης και μέτρησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

6. Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα

- 1) Ενίσχυση του συστήματος εμπορευματικών μεταφορών κι εφοδιαστικής αλυσίδας με σκοπό την αύξηση της προστιθέμενης αξίας και της ανταγωνιστικότητας
- 2) Ανάπτυξη ευφύων υποδομών και συστημάτων μεταφορών
- 3) Αειφορία και βιωσιμότητα στις μεταφορές
- 4) Ενίσχυση της διατροφικότητας και της αυτονομίας στις αστικές μεταφορές επιβατών και εμπορευμάτων
- 5) Αύξηση της προσβασιμότητας και της εδαφικής συνοχής του Ελλαδικού χώρου.

7. Υλικά και Κατασκευές

- 1) Νανοτεχνολογία
- 2) Προηγμένα υλικά
- 3) Υλικά για Κατασκευές
- 4) Χημικά και ειδικά πολυμερή.

8. Πολιτισμός, Τουρισμός, Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες (Π.Δ.Β.)

- I. Ενίσχυση της καινοτομίας για την διαμόρφωση νέων προϊόντων και υπηρεσιών για τον επισκέπτη αρχαιολογικών χώρων/μουσείων/συλλογών και άλλων πόλων και εκδηλώσεων πολιτιστικής δραστηριότητας
  - II. Αξιοποίηση υποδομών καινοτομίας για το σχεδιασμό και την υλοποίηση εξειδικευμένων υπηρεσιών περιεχομένου & εκπαιδευτικών διαδραστικών εφαρμογών για χώρους πολιτισμού
  - III. Προώθηση και ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας στους τομείς του Πολιτισμού, του Τουρισμού και των Πολιτιστικών & Δημιουργικών Βιομηχανιών (Π.Δ.Β.)
  - IV. Ανάδειξη της αριστείας σε τομείς εξειδίκευσης της πολιτιστικής κληρονομιάς και του σύγχρονου πολιτισμού, παραγωγή νέας γνώσης και άνοιγμά της στη δημιουργική οικονομία
  - V. Παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών καινοτομίας – μέσω ενίσχυσης της ικανότητας φορέων Ε&Κ και το σχηματισμό «δικτύων γνώσης» - για την διασφάλιση της βιωσιμότητας, ανάδειξη της εξωστρέφειας και διεύρυνση της αλυσίδας αξίας του τρίπτυχου
  - VI. Ανάπτυξη αντίστοιχων δεξιοτήτων/κάλυψη αντίστοιχων εκπαιδευτικών αναγκών για την δημιουργική οικονομία
  - VII. Ενίσχυση διεπιστημονικών συνεργασιών και συμπράξεων δημόσιων και ιδιωτικών φορέων έρευνας/καινοτομίας σε περιβάλλον φυσικών και εικονικών living labs
  - VIII. Ενθάρρυνση της ανοικτής καινοτομίας για την διαφοροποίηση του πολιτιστικού προϊόντος και των υπηρεσιών, καθώς και την ενσωμάτωση της καινοτομίας στις ειδικές μορφές τουρισμού, με τη συμβολή των Πολιτιστικών & Δημιουργικών Βιομηχανιών (Π.Δ.Β.)
  - IX. Πιλοτικές συμπράξεις τύπου Σ.Δ.Ι.Τ. που αξιοποιούν το «τρίγωνο της γνώσης», σε διαπεριφερειακό επίπεδο.
9. Βασικές Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής (Key Enabling Technologies - KETs), με διεπιστημονικό χαρακτήρα όπως οι τομείς της ηλεκτρονικής - micro/nano-electronics, της νανοτεχνολογίας και των προηγμένων υλικών και των τεχνολογιών, των οπτικών τεχνολογιών και των τεχνολογιών που σχετίζονται με το διαδίκτυο του μέλλοντος, που συμβάλλουν σε πλείστες προτεραιότητες (π.χ. πολιτισμός, τουρισμός, Τ.Π.Ε.), καθώς, επίσης, και στην ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων που διαπερνούν όλους τους ανωτέρω αναφερόμενους τομείς προτεραιότητας.
10. Διεπιστημονικές παρεμβάσεις που σχετίζονται με τον στρατηγικό άξονα 3 της RIS «Ανάπτυξη καινοτομικής νοοτροπίας και θεσμών για την ενίσχυση διασυνδέσεων ΕΤΑΚ με την κοινωνία για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων».

6. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ – ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ**6.1 ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ**

Οι όροι και οι προϋποθέσεις που αφορούν στην επιλεξιμότητα των δαπανών και τις εφαρμοζόμενες επιλογές απλοποιημένου κόστους για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 παρατίθενται στην Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης 137675/ΕΥΘΥ1016/19.12.2018 “Αντικατάσταση της υπ’ αριθ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20.10.2016 (ΦΕΚ Β’3521) υπουργικής απόφασης με τίτλο «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ’ αριθ. 81986/ΕΥΘΥ712/31.07.2015 (ΦΕΚ Β’1822) υπουργικής απόφασης «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 - Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων»” (ΦΕΚ Β’5968) (ΥΑΕΚΕΔ).

Επιλέξιμες είναι οι αναφερόμενες δαπάνες στα άρθρα 25, 28 & 29 του Κανονισμού Ε.Ε. 651/2014. Ειδικότερα:

Από τους πόρους της συγκεκριμένης Δράσης καλύπτονται οι δαπάνες των έργων, όπως αυτές ορίζονται στα άρθρα 25, 28, 29 του Κανονισμού Ε.Ε. 651/2014 για τους φορείς τόσο του Δημοσίου, όσο και του Ιδιωτικού τομέα. Ανάλογα με το άρθρο του Κανονισμού Ε.Ε. 651/2014, βάσει του οποίου υλοποιείται η Πράξη, γίνεται χρήση των συγκεκριμένων επιλέξιμων δαπανών, οι οποίες προβλέπονται σε κάθε άρθρο. Ο δικαιούχος της ενίσχυσης δύναται να υλοποιήσει την Πράξη με χρήση περισσότερων του ενός άρθρων αντιστοιχίζοντας, όμως, την κάθε επιλέξιμη δαπάνη στο άρθρο του Κανονισμού 651/2014 που χρησιμοποιεί. Ο συνδυασμός άρθρων του Κανονισμού Ε.Ε. 651/2014 και επιλέξιμων δαπανών (όπως αναλύονται στο υπόλοιπο κεφάλαιο 6) αποτυπώνεται στο **Παράρτημα ΙΙΙ**.

Αναλυτικά, οι επιλέξιμες δαπάνες ανά κατηγορία είναι οι εξής:

i. Ενισχύσεις για έργα έρευνας και ανάπτυξης (Άρθρο 25)

Οι επιλέξιμες δαπάνες των έργων έρευνας και ανάπτυξης, και πιο συγκεκριμένα βιομηχανικής έρευνας και πειραματικής ανάπτυξης, αφορούν συγκεκριμένη κατηγορία έρευνας και ανάπτυξης και είναι οι εξής:

- α) **δαπάνες προσωπικού:** ερευνητές και τεχνικοί στο βαθμό που απασχολούνται άμεσα στο έργο,
- β) **δαπάνες οργάνων και εξοπλισμού,** στο βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο. Όταν τα όργανα και ο εξοπλισμός δεν χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους για το έργο, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του έργου, οι οποίες υπολογίζονται με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές,
- γ) **δαπάνες για κτίρια και γήπεδα,** στο βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο. Όσον αφορά στα κτίρια, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του έργου, οι οποίες υπολογίζονται με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές Αρχές. Για τα γήπεδα είναι επιλέξιμες οι δαπάνες εμπορικής μεταβίβασης ή οι όντως καταβληθείσες κεφαλαιουχικές δαπάνες,
- δ) **δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει,** γνώσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αγοράστηκαν ή ελήφθησαν με άδεια εκμετάλλευσης από εξωτερικές πηγές με τήρηση της αρχής των ίσων αποστάσεων, καθώς και δαπάνες για συμβουλευτικές και ισοδύναμες υπηρεσίες χρησιμοποιούμενες αποκλειστικά για το έργο,
- ε) **πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες,** συμπεριλαμβανομένου του κόστους υλικών, εφοδίων και συναφών προϊόντων, που είναι άμεσο αποτέλεσμα του έργου,
- στ) **δαπάνες για τις μελέτες σκοπιμότητας,** είναι οι δαπάνες διεξαγωγής της μελέτης.

ii. Ενισχύσεις καινοτομίας για μικρομεσαίες επιχειρήσεις ΜΜΕ (Άρθρο 28)

Είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:

- α) οι δαπάνες για την απόκτηση (obtaining), την επικύρωση και την προστασία των **διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας** και λοιπών άυλων στοιχείων ενεργητικού. Σχετίζονται με την απονομή δικαιώματος που προκύπτει ως αποτέλεσμα ερευνητικών δραστηριοτήτων που εκτελεί, χρηματοδοτεί ή στις οποίες συμμετέχει ο δικαιούχος,
- β) **οι δαπάνες για την απόσπαση** από οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσεων ή από μεγάλη επιχείρηση **προσωπικού υψηλής ειδίκευσης,** το οποίο απασχολείται σε δραστηριότητες έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε νέες θέσεις που έχουν δημιουργηθεί προς το σκοπό αυτό στη δικαιούχο επιχείρηση και δεν αντικαθιστά άλλο προσωπικό. Για τις δαπάνες της υποκατηγορίας ισχύουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 37 του Ν. 4310/14 (Α 258) ως ισχύει,
- γ) **οι δαπάνες για συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες** στον τομέα της καινοτομίας. Στις συμβουλευτικές υπηρεσίες συγκαταλέγονται η συνδρομή και η επαγγελματική κατάρτιση στους τομείς της μεταφοράς γνώσεων, της απόκτησης, της προστασίας και της εκμετάλλευσης άυλων στοιχείων ενεργητικού, της χρήσης προτύπων και

Κανονισμών που τα εμπεριέχουν, καθώς και οι δαπάνες μετάφρασης για υποβολή διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

Ως υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας ορίζονται η παροχή χώρων γραφείων, βάσεων δεδομένων, βιβλιοθηκών, έρευνας αγοράς, χρήσης εργαστηρίου, σήμανσης ποιότητας, δοκιμών και πιστοποίησης.

iii. Ενισχύσεις για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία (Άρθρο 29)

Είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:

α) **δαπάνες προσωπικού,**

β) **δαπάνες οργάνων και εξοπλισμού,** στο βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο,

γ) **δαπάνες για κτίρια και γήπεδα,** στο βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο. Όσον αφορά τα κτίρια, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του έργου, οι οποίες υπολογίζονται με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές Αρχές. Για τα γήπεδα είναι επιλέξιμες οι δαπάνες εμπορικής μεταβίβασης ή οι όντως καταβληθείσες κεφαλαιουχικές δαπάνες

δ) **δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει,** γνώσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αγοράστηκαν ή ελήφθησαν με άδεια εκμετάλλευσης από εξωτερικές πηγές με τήρηση της αρχής των ίσων αποστάσεων,

ε) **πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες,** συμπεριλαμβανομένου του κόστους υλικών, εφοδίων και συναφών προϊόντων που είναι άμεσο αποτέλεσμα του έργου.

Οι ανωτέρω δαπάνες είναι επιλέξιμες, εφόσον αποδεικνύονται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά και παραστατικά που τηρούνται στα Λογιστήρια του δικαιούχου του έργου, έχουν εκδοθεί κατά την προβλεπόμενη διάρκεια του έργου και συνάδουν με το φυσικό αντικείμενο. Τα δικαιολογητικά επιλέξιμων δαπανών που αφορούν στις παραπάνω δαπάνες αναφέρονται στο **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV.**

6.2 ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

A. Διευκρινίσεις για τις επιλέξιμες δαπάνες εκτέλεσης ερευνητικού έργου

α) Δαπάνες προσωπικού, μόνιμου ή επί συμβάσει

Στην κατηγορία περιλαμβάνονται αμοιβές για το προσωπικό που απασχολείται στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου. Πρόκειται για δαπάνες που αφορούν: **α)** στο τακτικό προσωπικό του δικαιούχου που απασχολείται στο έργο και συνδέεται με το δικαιούχο με σχέση εξαρτημένης εργασίας (μόνιμο, σύμβαση εργασίας πλήρους ή μερικής απασχόλησης αορίστου χρόνου) και **β)** σε τυχόν έκτακτο προσωπικό που απαιτείται για την υλοποίηση του έργου και απασχολείται είτε με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου (πλήρους ή μερικής απασχόλησης) είτε με σύμβαση μίσθωσης έργου, εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 12 της υπ' αριθ. 137675/ΕΥΘΥ1016/31.12.2018 Απόφασης (ΥΑΕΚΕΔ). Δαπάνες για υποτροφίες είναι επιλέξιμες σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Ν. 4386/2016 (ΦΕΚ 83/Α'/11.05.2016, αρ. 16, παρ. 12β) και τις προϋποθέσεις της παραγράφου 4 του άρθρου 12 της ΥΑΕΚΕΔ.

Η επιλεξιμότητα των δαπανών για κάθε μέλος της ομάδας έργου συναρτάται από το βαθμό απασχόλησής του στο συγκεκριμένο έργο και διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 12 της ΥΑΕΚΕΔ.

Ειδικότερα:

I. Οι δαπάνες για αμοιβές του προσωπικού που απασχολείται στην Πράξη στη βάση σύμβασης εξαρτημένης εργασίας υπολογίζονται, κατά κανόνα, με βάση το συνολικό πραγματικό χρόνο απασχόλησης του προσωπικού στην Πράξη και το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης του προσωπικού αυτού για το δικαιούχο.

II. Το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης υπολογίζεται ως το πηλίκο του τελευταίου τεκμηριωμένου ετήσιου μικτού κόστους απασχόλησης, όπως αυτό ορίζεται από την κείμενη νομοθεσία, και του αριθμού των 1.720 παραγωγικών ωρών για άτομα που εργάζονται με καθεστώς πλήρους απασχόλησης ή αναλογία των 1720 ωρών για άτομα που εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης.

III. Επιπρόσθετα, η αμοιβή του προσωπικού (μόνιμου ή επι συμβάσει) είναι επιλέξιμη μέχρι το όριο των τριών χιλιάδων (3.000) € (μικτό κόστος) ανά άτομο το μήνα.

Μέλος της ομάδας έργου μπορεί να είναι ο οποιοσδήποτε ανεξαρτήτως εθνικότητας που θα προσληφθεί σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Τα μέλη της ομάδας έργου κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες προσωπικού:

- έμπειροι ερευνητές (κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος ή μεταπτυχιακού τίτλου με τουλάχιστον 5 έτη προϋπηρεσίας ή πτυχιούχοι με προϋπηρεσία άνω των 10 ετών σε αντίστοιχη θέση),
- απλοί ερευνητές (όπως πτυχιούχοι Πανεπιστημίων, ΤΕΙ χωρίς μεταπτυχιακές σπουδές ή προϋπηρεσία), και
- τεχνικό προσωπικό.

Επισημαίνεται ότι:

- Οι Πρόεδροι Διοικητικών Συμβουλίων, οι Διευθύνοντες Σύμβουλοι και οι Διαχειριστές των επιχειρήσεων **δεν** δικαιούνται αμοιβής.
- Οι αμοιβές μελών ΔΕΠ και ερευνητών των ερευνητικών κέντρων/ινστιτούτων έχουν ως ανώτατο όριο μηνιαίων αποδοχών τις μηνιαίες αποδοχές του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Ν. 3833/2010 (ΦΕΚ 40/Α'/15.3.2010) «Προστασία της εθνικής οικονομίας – Επείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης», όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 3848/2010 (ΦΕΚ 71/Α'/19.5.2010) «Αναβάθμιση του ρόλου του εκπαιδευτού – καθιέρωση κανόνων αξιολόγησης και αξιοκρατίας στην εκπαίδευση και λοιπές διατάξεις», άρθρο 36.
- Οι μεταδιδακτορικοί συνεργάτες που συμμετέχουν στην εκτέλεση του ερευνητικού έργου απασχολούνται δυνάμει σχέσης ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου ή δυνάμει σύμβασης μίσθωσης έργου. Οι κάθε είδους αμοιβές που λαμβάνουν βαρύνουν υποχρεωτικά πόρους εκτός τακτικού προϋπολογισμού και αντιστοιχούν κατ' ελάχιστο στο 90% των αντίστοιχων αμοιβών που λαμβάνουν ερευνητές Γ' (άρθρο 16 του Νόμου 4386/2016).
- Οι αποδοχές ή μέρος των αποδοχών του τακτικού προσωπικού των ΑΕΙ, Ερευνητικών Φορέων και λοιπών δημοσίων υπηρεσιών και Οργανισμών είναι επιλέξιμες, εφόσον αποδεδειγμένα δεν καλύπτονται από τον Τακτικό προϋπολογισμό.

β) Δαπάνες παγίων στοιχείων (βλ. σχετικά άρ. 15 και άρ. 16 περιπτώσεις Α, Β, Γ & Ε, της ΥΑΕΚΕΔ)

ι) Όργανα και εξοπλισμός

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες για όργανα και εξοπλισμό, στο βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο. Όταν τα όργανα και ο εξοπλισμός δεν χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους για το έργο, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του έργου, οι οποίες υπολογίζονται με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές.

Για την αγορά οργάνων και εξοπλισμού που πραγματοποιείται από δημόσιους φορείς ισχύουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 36 της ΥΑΕΚΕΔ.

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται:

- Μηχανήματα, εξαρτήματα αυτών, επιστημονικά όργανα και εργαλεία, καθώς και μέσα και εξοπλισμός πληροφορικής και επικοινωνιών που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και σε μόνιμη βάση για την εξυπηρέτηση της ερευνητικής δραστηριότητας. Αφορά, κυρίως, στον

ειδικό εξοπλισμό και όχι στον εξοπλισμό γενικής χρήσης ή στο βασικό εξοπλισμό που χρησιμοποιείται στην παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης,

- Λογισμικό και δικαιώματα χρήσης (licenses) προγραμμάτων λογισμικού, εφόσον απαιτούνται για την εκτέλεση του έργου,
- Δαπάνες για παροχή εύλογων προσαρμογών (π.χ. εξοπλισμός, λογισμικό κτλ) για την κάλυψη των αναγκών ατόμων με αναπηρία.

Δεν θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη η ενοικίαση εξοπλισμού ή η αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού, καθώς και η απόσβεση εξοπλισμού που έχει ήδη αποκτηθεί με εθνική ή κοινοτική επιχορήγηση.

ii) Κτιριακές εγκαταστάσεις και γήπεδα

Πρόκειται για δαπάνες που αφορούν σε κτιριακές εγκαταστάσεις και γήπεδα στο βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο. Όσον αφορά στις κτιριακές εγκαταστάσεις, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του έργου, οι οποίες υπολογίζονται με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές Αρχές. Για τα γήπεδα επιλέξιμες είναι οι δαπάνες εμπορικής μεταβίβασης ή οι όντως καταβληθείσες κεφαλαιουχικές δαπάνες.

γ) Δαπάνες για ανάθεση έρευνας επί συμβάσει (από νομικά ή φυσικά πρόσωπα), **διπλώματα ευρεσιτεχνίας**, που αγοράστηκαν ή ελήφθησαν με άδεια εκμετάλλευσης από εξωτερικές πηγές με τήρηση της αρχής των ίσων αποστάσεων, καθώς και δαπάνες για **συμβουλευτικές και ισοδύναμες υποστηρικτικές υπηρεσίες** χρησιμοποιούμενες αποκλειστικά για την Πράξη (βλ. σχετικά αρ. 16 και 36 της ΥΑΕΚΕΔ).

Ειδικότερα, στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι ακόλουθες δαπάνες:

- Έρευνα επί συμβάσει.** Πρόκειται για ερευνητικές δραστηριότητες που ανατίθενται από το δικαιούχο μέσω σύμβασης παροχής υπηρεσιών (υπεργολαβίες) σε:
  - Α) φυσικά πρόσωπα
  - Β) νομικά πρόσωπα.

Για τις δαπάνες της υποκατηγορίας που πραγματοποιούνται από δημόσιους φορείς ισχύουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 36 της ΥΑΕΚΕΔ.

- Γνώσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας.** Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι σχετικές δαπάνες, οι γνώσεις και τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας θα πρέπει να αγοράστηκαν ή να ελήφθησαν – bought or licensed - με άδεια εκμετάλλευσης από εξωτερικές πηγές με τήρηση της Αρχής των ίσων αποστάσεων.

Για τις δαπάνες της υποκατηγορίας ισχύουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 16 (περίπτωση Ε) της ΥΑΕΚΕΔ.

- Συμβουλευτικές υπηρεσίες.** Υπηρεσίες που προμηθεύεται ο δικαιούχος από εξωτερικούς συμβούλους (π.χ. εκπόνηση μελετών, εμπειρογνωμοσύνη) με σύμβαση παροχής υπηρεσιών, οι οποίες χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για το έργο.

Πρόκειται για δαπάνες ανάθεσης εκτέλεσης έργου σε νομικά ή φυσικά πρόσωπα και δαπάνες τεχνολογίας-τεχνογνωσίας (υπεργολαβίες). Οι δαπάνες αυτές αφορούν αποκλειστικά στην ερευνητική δραστηριότητα, καθώς δεν επιτρέπεται η εκχώρηση της διαχείρισης του ενισχυόμενου σχεδίου ή τμήματός του σε τρίτους από οποιονδήποτε δικαιούχο. Στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμη η υπεργολαβική ανάθεση και σε φορείς εκτός Ελλάδας, εφόσον οι παρεχόμενες υπηρεσίες χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τους σκοπούς του ερευνητικού σχεδίου και δεν παρέχονται ή δεν μπορούν να παρασχεθούν με την απαιτούμενη ποιότητα ή με εύλογο κόστος από αντίστοιχους φορείς στην ελληνική επικράτεια.

Για τις δαπάνες της υποκατηγορίας που πραγματοποιούνται από δημόσιους φορείς ισχύουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 36 της ΥΑΕΚΕΔ.

Επισημαίνεται ότι **δεν επιτρέπεται** να δηλωθεί ως υπεργολάβος ή πάροχος τεχνολογίας-τεχνογνωσίας φορέας-μέλος της σύμπραξης από την Ελλάδα ή το εξωτερικό ή φυσικό πρόσωπο που δηλώνεται ως μέλος της ομάδας έργου².

Δεδομένου του χαρακτήρα της Πράξης για τις ανωτέρω δαπάνες, εφόσον οι υπεργολάβοι/προμηθευτές αναφέρονται ονομαστικά, απαιτείται:

- αναλυτική τεκμηρίωση της ανάγκης για την πραγματοποίηση των συγκεκριμένων τμημάτων της έρευνας από τρίτους ή για την προμήθεια της σχετικής τεχνογνωσίας από εξωτερικές πηγές,
- ονομαστική αναφορά των υπεργολάβων/προμηθευτών που είναι νομικά πρόσωπα (επιχειρήσεις, ερευνητικοί φορείς, ιδρύματα κάθε είδους κτλ), ήδη από την υποβολή της πρότασης του προς ενίσχυση σχεδίου,
- τεκμηρίωση ότι το κόστος αγοράς της τεχνολογίας-τεχνογνωσίας έγινε στην τιμή της αγοράς και δεν υπάρχει αθέμιτη σύμπραξη,
- τεκμηρίωση της υπεργολαβικής ανάθεσης σε φορέα του Εξωτερικού.

Οι υπεργολάβοι δηλώνονται ονομαστικά κατά την υποβολή την αίτησης χρηματοδότησης.

δ) Πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες, συμπεριλαμβανομένου του κόστους υλικών, εφοδίων και συναφών προϊόντων, **που είναι άμεσο αποτέλεσμα του έργου**

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται:

1. **Δαπάνες δημοσιότητας/προβολής** του έργου και διάχυσης των αποτελεσμάτων του (στο εσωτερικό και στο εξωτερικό). Περιλαμβάνονται, επίσης, δαπάνες συμμετοχής σε συνέδρια, δαπάνες για δικτύωση, δαπάνες τήρησης των κανόνων δημοσιότητας (π.χ. παραγωγή έντυπου ή ηλεκτρονικού ενημερωτικού υλικού για το έργο, κατασκευή και ανάρτηση αναμνηστικής πινακίδας, δημιουργία ιστοσελίδας κτλ) καθώς και άλλα γενικότερα έξοδα που οφείλονται άμεσα στο ερευνητικό έργο και δεν εμπίπτουν σε κάποια από τις άλλες κατηγορίες δαπανών.
2. **Δαπάνες αναλωσίμων**. Κόστος υλικών, εφοδίων και συναφών προϊόντων που αποκτώνται για να καλύψουν ανάγκες που σχετίζονται άμεσα με την υλοποίηση του έργου. Για τις δαπάνες της υποκατηγορίας που πραγματοποιούνται από δημόσιους φορείς ισχύουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 36 της ΥΑΕΚΕΔ.
3. **Δαπάνες που αφορούν στην αμοιβή Ορκωτού Λογιστή/Ελεγκτή**, εγγεγραμμένου στο Μητρώο Ελεγκτών της ΕΛΤΕ για την πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου (δαπανών) της Πράξης.
4. **Δαπάνες μετακίνησης – διαμονής – αποζημίωσης** των επιστημόνων (ερευνητών, τεχνικού ή άλλου είδους προσωπικού) μελών της ελληνικής ομάδας έργου στο εξωτερικό στο πλαίσιο των ως άνω συνεργασιών, όπως και η δαπάνη μετακίνησης - διαμονής – αποζημίωσης επιστημόνων, μελών της ελληνικής ομάδας έργου, για μετακινήσεις εντός Ελλάδος (εργασίες πεδίου) στο πλαίσιο του συγκεκριμένου έργου. Επίσης, έξοδα φιλοξενίας, καθώς και έξοδα διοργάνωσης συναντήσεων που σχετίζονται άμεσα με το έργο (βλ. άρθρο 13 της ΥΑΕΚΕΔ σχετικά)
Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για μεταφορά με ταξί, οι δαπάνες ενοικίασης αυτοκινήτων και οι δαπάνες πάρκινγκ, εφόσον υπάρχει δημόσιο μέσο μεταφοράς που καλύπτει την εν λόγω διαδρομή.
5. **Έμμεσες λειτουργικές δαπάνες:**
Στις δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης (άρθρο 25 και 29 του ΕΕ 651/2014) οι δαπάνες της υποκατηγορίας αυτής δηλ. διοικητικές δαπάνες, δαπάνες διοικητικού και υποστηρικτικού προσωπικού, δαπάνες διαχείρισης, δαπάνες για λογιστή, δαπάνες για τηλεπικοινωνίες, ύδρευση ή ενέργεια, είναι επιλέξιμες, για όλους τους δικαιούχους ενός έργου, χωρίς προσκόμιση των αντίστοιχων παραστατικών και καλύπτονται με τη μορφή απλοποιημένου κόστους και συγκεκριμένα με σταθερό ποσοστό **15% επί των επιλέξιμων**

²Βλ. και σχετική αναφορά: Κεφ.4 «Δικαιούχοι-Όροι & προϋποθέσεις συμμετοχής», υποενότητα 4.2.

άμεσων δαπανών προσωπικού (Κανονισμός 1303/2013, άρθρο 68, παρ. 1, περίπτωση β, Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1084, άρθρο 1, παρ. 6 και ΥΑΕΚΕΔ άρθρο 23 και 25.Α.1.α). Οι άμεσες δαπάνες προσωπικού που χρησιμοποιούνται ως βάση υπολογισμού είναι αυτές που συμπεριλαμβάνονται στην κατηγορία «α) Δαπάνες Προσωπικού».

Στις άμεσες δαπάνες προσωπικού που χρησιμοποιούνται ως βάση υπολογισμού δεν συμπεριλαμβάνονται φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν στην υλοποίηση του έργου ως υπεργολάβοι (συμβάσεις παροχής υπηρεσιών) (άρθρο 12, παρ. 5 της ΥΑΕΚΕΔ).

Β. Διευκρινίσεις για τις επιλέξιμες δαπάνες καινοτομίας για ΜΜΕ

Διευκρινιστικά αναφέρεται ότι στη κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες και οι ακόλουθες δαπάνες:

- όλες οι δαπάνες που προηγούνται της απονομής του δικαιώματος στο πλαίσιο της αρχικής έννομης τάξης, περιλαμβανομένων των δαπανών κατάρτισης, υποβολής και διεκπεραίωσης της αίτησης, καθώς και των δαπανών ανανέωσης της αίτησης πριν από την παραχώρηση του δικαιώματος,
- οι δαπάνες μετάφρασης και άλλες δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την απονομή ή την κατοχύρωση του δικαιώματος σε άλλες έννομες τάξεις,
- οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την υπεράσπιση της ισχύος του δικαιώματος κατά την επίσημη διεκπεραίωση της αίτησης και την ενδεχόμενη διαδικασία εναντίωσης, έστω και αν οι εν λόγω δαπάνες ανακύπτουν μετά την απονομή του δικαιώματος.

Οι ανωτέρω δαπάνες είναι επιλέξιμες, εφόσον αποδεικνύονται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά και παραστατικά που τηρούνται στο Λογιστήριο του δικαιούχου, έχουν εκδοθεί κατά την προβλεπόμενη διάρκεια του έργου και συνάδουν με το φυσικό αντικείμενο. Τα δικαιολογητικά τεκμηρίωσης των δαπανών που βαρύνουν το έργο και αφορούν στις παραπάνω κατηγορίες δαπάνης αναφέρονται στο **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV**.

Περισσότερες πληροφορίες σε σχέση με την επιλεξιμότητα των δαπανών παρέχονται την Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης 137675/ΕΥΘΥ1016/19.12.2018 «Αντικατάσταση της υπ' αριθ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20.10.2016 (ΦΕΚ Β'3521) υπουργικής απόφασης με τίτλο "Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αριθ. 81986/ΕΥΘΥ712/31.07.2015 (ΦΕΚ Β'1822) υπουργικής απόφασης «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 - Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων»" (ΦΕΚ Β'5968), όπως ισχύει.

ΜΗ-ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ:

Δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες οι παρακάτω:

- i. οι δαπάνες που πραγματοποιούνται πριν από τον χρόνο έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών, ήτοι πριν την από την ημερομηνία υποβολής της πρότασης στην Κοινή Ευρωπαϊκή Προκήρυξη,
- ii. χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές, καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου (με εξαίρεση τις προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών που διενεργούνται στο πλαίσιο της πράξης και οι οποίες είναι επιλέξιμες και δύνανται να συμψηφίζονται με τυχόν πιστωτικούς τόκους που προκύπτουν από τη διαχείριση του τραπεζικού λογαριασμού της Πράξης),
- iii. ο φόρος προστιθέμενης αξίας, εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για τον ΦΠΑ. Ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφ' όσον ο δικαιούχος δεν έχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ΦΠΑ, όπως

εκάστοτε ισχύει. Ειδικότερα, είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφ' όσον βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση εξαιρούμενων ή απαλλασσόμενων του ΦΠΑ δραστηριοτήτων του δικαιούχου. Ο ΦΠΑ που μπορεί να ανακτηθεί με οποιονδήποτε τρόπο δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη, ακόμη και εάν δεν ανακτάται από το δικαιούχο. Ο ΦΠΑ που βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση δραστηριοτήτων που υπάγονται στα ειδικά καθεστώτα κατά αποκοπή καταβολής του φόρου δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη. Στις περιπτώσεις που ο ΦΠΑ βαρύνει δαπάνες, οι οποίες χρησιμοποιούνται τόσο για την άσκηση δραστηριοτήτων, για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης, όσο και για την άσκηση δραστηριοτήτων, για τις οποίες παρέχεται το σχετικό δικαίωμα, ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη κατά το ποσοστό που δεν μπορεί να ανακτηθεί (Κ. 1303/2013, άρθρο 69, παρ. 3γ, ΥΑΕΚΕΔ άρθρο 17).

- iv. οι δαπάνες που αφορούν σε παραστατικά που δεν έχουν εξοφληθεί τουλάχιστον 90 ημέρες μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης του κάθε έργου,
- v. κρατήσεις υπέρ του ίδιου του δικαιούχου ή για λογαριασμό του ή παρακρατήσεις που επιστρέφουν στο δικαιούχο με οποιοδήποτε τρόπο,
- vi. οι δαπάνες για πρόστιμα, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών,
- vii. οι δαπάνες αγοράς μεταχειρισμένου εξοπλισμού,
- viii. οι δαπάνες που δεν προκύπτουν ως άμεση ανάγκη του συγκεκριμένου ενισχυόμενου έργου, αλλά σχετίζονται με άλλες δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης των δικαιούχων ή με τις συνήθεις δραστηριότητές τους, εμπορικές, ερευνητικές ή άλλες,
- ix. οι δαπάνες διαφήμισης, διανομής και προώθησης προϊόντων και εμπορικών δραστηριοτήτων,
- x. οι οποιεσδήποτε προβλέψεις για πιθανές μελλοντικές ζημιές ή υποχρεώσεις,
- xi. οι δαπάνες ψυχαγωγίας,
- xii. τραπεζικά έξοδα και έξοδα εγγυητικών επιστολών,
- xiii. αμοιβή του συντονιστή ή του επιστημονικού υπευθύνου του έργου αν δεν συνδέεται με συγκεκριμένα παραδοτέα,
- xiv. bonus και αποζημιώσεις απόλυσης,
- xv. έξοδα επισκευής και συντήρησης κτιρίων, λοιπών εγκαταστάσεων και εξοπλισμού (υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 16B της ΥΑΕΚΕΔ).

6.3 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ – ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

I. Προϋπολογισμός έργων

Η συνολική Δημόσια Δαπάνη της Δράσης ανέρχεται στο **ένα εκατομύριο ενιακόσιες χιλιάδες ευρώ (1.900.000 €)**. Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε έργου μπορεί να ανέλθει έως τα **200.000-250.000 ευρώ** (Δημόσια Δαπάνη). Το ποσό της ελληνικής συμμετοχής στην εκάστοτε Προκήρυξη θα κατανεμηθεί στους δικαιούχους μέχρι το ανώτερο ποσό των 200.000 €, ανά πρόταση με Έλληνα εταίρο και μέχρι 250.000 € ανά πρόταση με Έλληνα συντονιστή, σύμφωνα με τους όρους της εθνικής Δράσης, όπως περιγράφονται στο σχετικό Παράρτημα των Οδηγιών προς υποψήφιους σε κάθε Ευρωπαϊκή Πρόσκληση.

II. Διάρκεια υλοποίησης των έργων Η προθεσμία ολοκλήρωσης των έργων των Κοινών Δράσεων και Προκηρύξεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων, **δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία (3) έτη από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης. Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών κάθε έργου ορίζεται η ημερομηνία υποβολής της πρότασης στην Κοινή Ευρωπαϊκή Προκήρυξη.**

Παράταση της διάρκειας υλοποίησης των έργων, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1/3 της αρχικής διάρκειας του έργου (όπως αυτή ορίζεται στην Απόφαση ένταξης της Πράξης), μπορεί να δοθεί μετά από αξιολόγηση τεκμηριωμένου αιτήματος που υποβάλλεται στην Γ.Γ.Ε.Τ. τουλάχιστον ένα (1) μήνα πριν τη λήξη του έργου και εφόσον αυτή δεν υπερβαίνει την

εγκεκριμένη διάρκεια του έργου, συμπεριλαμβανομένων τυχόν παρατάσεων, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Προκήρυξης. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η έγκριση της παράτασης από την Γ.Γ.Ε.Τ. και η τροποποίηση της αντίστοιχης Απόφασης Ένταξης.

7. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Οι ενισχύσεις της παρούσας Δράσης συνιστούν επιχορηγήσεις και θα διατεθούν στις επιχειρήσεις στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 17^{ης} Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης, ενώ η χρηματοδότηση των Οργανισμών έρευνας και διάδοσης γνώσεων θα γίνει με βάση το άρθρο 2.1.1 των Κατευθυντήριων Γραμμών για την Έρευνα (100% χρηματοδότηση) σε περίπτωση πλήρωσης των προϋποθέσεων που τίθενται από αυτές. Διαφορετικά, θεωρείται ότι ασκούν οικονομική δραστηριότητα και χρηματοδοτούνται με τους όρους και τις προϋποθέσεις των επιχειρήσεων.

ΕΝΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Η ένταση της ενίσχυσης για τις επιχειρήσεις και τους Οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσεων προσδιορίζεται στις ενότητες 7.1, 7.2, 7.3 και 7.4. του παρόντος Κεφαλαίου.

7.1. ΑΡΘΡΟ 25 - Ενισχύσεις για έργα Έρευνας και Ανάπτυξης

Οι ενισχύσεις αυτής της κατηγορίας αφορούν βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη και μελέτες σκοπιμότητας, εφόσον προκύπτουν από το ενισχυόμενο ερευνητικό έργο διμερούς χαρακτήρα.

Για τους Οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσεων

Σύμφωνα με το άρθρο 2.1.1, σημείο 19 της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2014/C 198/01), όταν ένας Οργανισμός έρευνας και διάδοσης γνώσεων έχει τις εξής προϋποθέσεις, δηλ. οι κύριες δραστηριότητες του είναι μια ή περισσότερες από τις ακόλουθες:

α) δραστηριότητες εκπαίδευσης για την εξασφάλιση περισσότερων και πιο ειδικευμένων ανθρώπινων πόρων,

β) ανεξάρτητη Ε&Α για περισσότερη γνώση και καλύτερη κατανόηση,

γ) ευρεία διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων σε μη-αποκλειστική και χωρίς διακρίσεις βάση, για παράδειγμα μέσω διδασκαλίας, βάσεων δεδομένων, δημοσιεύσεων ή λογισμικού ανοιχτής πρόσβασης και

είτε

- η χρηματοδότηση του Οργανισμού έρευνας και διάδοσης γνώσεων από την Πράξη αυτή αφορά στις κύριες δραστηριότητές του,

είτε/και

- το σύνολο των κερδών από τις δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης (π.χ. ερευνητική συνεργασία) επανεπενδύεται στις κύριες δραστηριότητες του Οργανισμού έρευνας και διάδοσης γνώσεων ή της ερευνητικής υποδομής,

τότε μπορεί να θεωρηθεί ότι η χρηματοδότηση του Οργανισμού έρευνας και διάδοσης γνώσεων δεν υπόκειται στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων και η χρηματοδότηση μπορεί να θεωρηθεί ως μη-κρατική ενίσχυση βάσει του σημείου 19 της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2014/C198/01) και να λάβει χρηματοδότηση 100%.

Οι Οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων ακολουθούν την επιλεξιμότητα δαπανών, όπως αυτές ορίζονται στα επί μέρους άρθρα του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 651/2014 και παρατίθενται αναλυτικά στο Κεφάλαιο 6 «ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ – ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ» της παρούσας Πρόσκλησης».

Στην περίπτωση που ο ίδιος Οργανισμός έρευνας και διάδοσης γνώσεων ασκεί δραστηριότητες οικονομικής και μη-οικονομικής φύσης, προκειμένου η δημόσια χρηματοδότηση των μη-οικονομικών δραστηριοτήτων να μη θεωρηθεί ως κρατική ενίσχυση πρέπει τα δύο είδη δραστηριοτήτων, καθώς και οι δαπάνες, η χρηματοδότηση και τα έσοδά τους, να διαχωρίζονται σαφώς και με λογιστική παρακολούθηση, ώστε να αποφεύγεται ουσιαστικά η επιδότηση της οικονομικής δραστηριότητας του Οργανισμού έρευνας και διάδοσης γνώσεων από την επιδότηση της μη-οικονομικής δραστηριότητας (σταυροειδής επιδότηση).

Στις περιπτώσεις συνεργασίας δεν πρέπει να χορηγείται (πέραν της ενίσχυσης που προβλέπεται στις επόμενες ενότητες του κεφαλαίου), έμμεση κρατική ενίσχυση στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις μέσω των Οργανισμών έρευνας και διάδοσης γνώσεων λόγω των ευνοϊκών όρων της συνεργασίας. Πιο συγκεκριμένα θα πρέπει να τηρούνται οι εξής προϋποθέσεις:

- α)** οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις να φέρουν το βάρος του κόστους ολόκληρου του έργου, ή
- β)** τα αποτελέσματα της συνεργασίας που δεν δημιουργούν δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας δύνανται να διαδοθούν ευρέως και οποιοδήποτε δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας προκύπτει από τις δραστηριότητες των Φ.Τ.Ε. χορηγείται πλήρως στους φορείς αυτούς, ή
- γ)** οποιοδήποτε δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας προκύπτει από το έργο, καθώς και τα σχετικά δικαιώματα πρόσβασης, χορηγούνται στους διάφορους συνεργαζόμενους εταίρους κατά τρόπο, ώστε να αντανακλώνται επαρκώς οι αντίστοιχες δέσμες εργασιών, οι συμμετοχές και τα αντίστοιχα συμφέροντά τους, ή
- δ)** οι Οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων τυγχάνουν αποζημίωσης ισοδύναμης της τιμής της αγοράς για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας που προκύπτουν από τις δραστηριότητές τους και ανατίθενται στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις ή για τα οποία χορηγούνται δικαιώματα πρόσβασης στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις. Το απόλυτο ποσό της αξίας οποιασδήποτε συμμετοχής, τόσο οικονομικής όσο και μη-οικονομικής, των συμμετεχουσών επιχειρήσεων στις δαπάνες των δραστηριοτήτων των Οργανισμών έρευνας και διάδοσης γνώσεων ή των ερευνητικών υποδομών που προκύπτει από τα σχετικά δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας μπορεί να αφαιρεθεί από την αποζημίωση αυτή.

Σε περίπτωση που το έργο, το οποίο υλοποιείται από τους Οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσεων, θεωρείται ως οικονομική δραστηριότητα και δεν εμπίπτει στις ανωτέρω περιπτώσεις, τότε η ενίσχυση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις και οι Οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων θα πρέπει να πληρούν το σύνολο των προϋποθέσεων που θέτουν οι Κανονισμοί κρατικών ενισχύσεων με το οποίο χρηματοδοτούνται οι επιχειρήσεις και να ακολουθούν τις προβλεπόμενες εντάσεις ενίσχυσης για επιχειρήσεις ανάλογα με το είδος της ενισχυόμενης δραστηριότητας, όπως περιγράφεται παρακάτω.

Για τις επιχειρήσεις

Η ένταση της ενίσχυσης ή της χρηματοδότησης με δημόσιους πόρους ανά κατηγορία έρευνας και είδος φορέα και συνεργασίας μεταξύ φορέων και συγκεκριμένα για τις επιχειρήσεις και για «λοιπούς φορείς που αντιμετωπίζονται ως επιχειρήσεις» παρουσιάζεται παρακάτω. Σε κάθε περίπτωση, η ένταση της ενίσχυσης, σε όρους παρούσας αξίας κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης, δεν υπερβαίνει τα κατωτέρω αναφερόμενα ποσοστά, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό Ε.Ε. 651/2014.

Η ανώτατη ένταση της ενίσχυσης ανά κατηγορία έρευνας και ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης και τον αριθμό και το είδος των συνεργαζόμενων φορέων παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα. Οι ενισχύσεις αυτής της κατηγορίας αφορούν σε βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη ή/και μελέτες σκοπιμότητας.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΦΟΡΕΑ /ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	Ένταση ενίσχυσης (άρθρο 25)		
	Μεγάλες Επιχειρήσεις	Μεσαίες Επιχειρήσεις	Μικρές Επιχειρήσεις
Βιομηχανική/Εφαρμοσμένη Έρευνα (Industrial/Applied Research)	Έως 50%	Έως 60%	Έως 70%
Βιομηχανική Έρευνα, εφόσον καλύπτεται μία από τις τρεις παρακάτω προϋποθέσεις: Αύξηση κατά 15% και μέχρι 80%, εάν πληρούται μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις: i) το έργο προβλέπει πραγματική συνεργασία: — μεταξύ επιχειρήσεων από τις οποίες τουλάχιστον μία είναι ΜΜΕ ή πραγματοποιείται σε τουλάχιστον δύο Κράτη-μέλη ή σε ένα Κράτος μέλος και σε ένα συμβαλλόμενο μέρος της συμφωνίας ΕΟΧ και καμία μεμονωμένη επιχείρηση δεν φέρει άνω του 70% των επιλέξιμων δαπανών, ή — μεταξύ μιας επιχείρησης και ενός ή περισσότερων Οργανισμών έρευνας και διάδοσης γνώσεων, οι οποίοι φέρουν τουλάχιστον το 10% των επιλέξιμων δαπανών και έχουν δικαίωμα να δημοσιεύουν τα αποτελέσματα των ερευνών τους· ii) τα αποτελέσματα του έργου διαδίδονται ευρέως μέσω συνεδρίων, δημοσιεύσεων, αποθετηρίων ελεύθερης πρόσβασης ή μέσω δωρεάν λογισμικού ή λογισμικού ανοικτής πηγής	Έως 65%	Έως 75%	Έως 80%
Πειραματική Ανάπτυξη (Experimental development)	Έως 25%	Έως 35%	Έως 45%
Πειραματική Ανάπτυξη, αυξημένη κατά 15%, εφόσον καλύπτονται οι προϋποθέσεις i) και ii) του αυξημένου ύψους ενίσχυσης βιομηχανικής έρευνας (βλ. ανωτέρω)	Έως 40%	Έως 50%	Έως 60%
Δαπάνες διεξαγωγής μελέτης σκοπιμότητας	Έως 50%	Έως 60%	Έως 70%

7.2 ΆΡΘΡΟ 28 «Ενισχύσεις καινοτομίας για ΜΜΕ»

Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 50% των επιλέξιμων δαπανών και αφορά μόνο σε ΜΜΕ επιχειρήσεις. Για τους Οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσεων η ένταση ενίσχυσης ανέρχεται στο 100%.

7.3 ΆΡΘΡΟ 29 «Ενισχύσεις για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία»

Η ένταση της ενίσχυσης ανέρχεται δεν υπερβαίνει το 15% των επιλέξιμων δαπανών για τις μεγάλες επιχειρήσεις και το 50% των επιλέξιμων δαπανών για τις ΜΜΕ. Οι ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις είναι επιλέξιμες μόνον, εφόσον αυτές οι επιχειρήσεις συνεργάζονται πραγματικά με

MME όσον αφορά στην ενισχυόμενη δραστηριότητα και οι συνεργαζόμενες MME καταβάλλουν τουλάχιστον το 30% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών.

Τα ως άνω άρθρα δεν λειτουργούν σωρευτικά.

Σημείωση:

Στη σύμπραξη φορέων η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται χωριστά για κάθε δικαιούχο ενίσχυσης και για κάθε είδος ενισχυόμενης δραστηριότητας. Όταν ένα έργο περιλαμβάνει διάφορες δραστηριότητες, η καθεμιά από αυτές κρίνεται μεμονωμένα αν υπάγεται σε μια από τις κατηγορίες, οι οποίες αναφέρονται στη συνέχεια, ή σε καμία από αυτές. Στο πλαίσιο αυτό είναι σκόπιμο κάθε Ενότητα Εργασίας να αντιστοιχίζεται είτε σε ένα συγκεκριμένο είδος έρευνας (βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη και μελέτες σκοπιμότητας), είτε σε κάποια από τις άλλες δραστηριότητες (Ενισχύσεις καινοτομίας για MME, Ενισχύσεις για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία). Επισημαίνεται ότι το ύψος της αιτούμενης ενίσχυσης από τους υποβάλλοντες αιτήσεις χρηματοδότησης θα πρέπει να ανταποκρίνεται στα οριζόμενα, η, δε, ορθότητα των αιτημάτων θα αποτελέσει αντικείμενο της αξιολόγησης των αιτήσεων χρηματοδότησης.

7.4 ΣΩΡΕΥΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Για την πιθανή σώρευση ενισχύσεων σε ένα συγκεκριμένο έργο ισχύουν τα όσα προβλέπονται στο άρθρο 8 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014.

Προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες ενισχύονται στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης, είναι δυνατόν να ενισχυθούν στο πλαίσιο άλλων κρατικών ενισχύσεων ή ενισχύσεων ήσσονος σημασίας, υπό την προϋπόθεση ότι η σώρευση αυτή δεν οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης έντασης ή του υψηλότερου ποσού ενίσχυσης που εφαρμόζεται στις ενισχύσεις του αντίστοιχου άρθρου του Κανονισμού ΕΕ 651/2014 (άρθρα, 25, 28 και 29).

Ο έλεγχος της σώρευσης των ενισχύσεων που χορηγούνται στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης πραγματοποιείται μέσω Συστήματος Παρακολούθησης της Σώρευσης κρατικών ενισχύσεων που περιλαμβάνει τη διασταύρωση όλων των διαθέσιμων στοιχείων από τα λογιστικά αρχεία των δικαιούχων με τα αρχεία των συναφών πληροφοριακών συστημάτων καταχώρισης κρατικών ενισχύσεων καθώς και από κάθε άλλη διαθέσιμη πηγή πληροφοριών της εθνικής και ενωσιακής δημόσιας διοίκησης.

7.5 ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής η δικαιούχος της ενίσχυσης επιχείρηση δύναται να χρησιμοποιήσει ιδίους πόρους (ίδια συμμετοχή) ή/και δάνειο. Το δάνειο που θα χρησιμοποιηθεί είναι δυνατόν να υποστηρίζεται από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ υπό την προϋπόθεση ότι η σώρευση αυτή δεν οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης έντασης ή του υψηλότερου ποσού ενίσχυσης που εφαρμόζεται στις ενισχύσεις του αντίστοιχου άρθρου του Καν. ΕΕ 651/2014.

Επισημαίνεται ότι το άθροισμα όλων των μορφών υποστήριξης από τα διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε. (ΕΔΕΤ) δε θα πρέπει να υπερβαίνει το συνολικό κόστος του ερευνητικού έργου. Η δημόσια χρηματοδότηση από το ερευνητικό έργο και το μέρος του συγχρηματοδοτούμενου δανείου που υποστηρίζεται από το ΕΣΠΑ (δηλαδή, το ποσό του δανείου που χορηγείται από το ΕΣΠΑ στην περίπτωση δανείου επιμερισμού ρίσκου ή το συνολικό ποσό του δανείου στην περίπτωση εγγυημένου από το ΕΣΠΑ δανείου), αθροιζόμενα, θα πρέπει να μην υπερβαίνουν το συνολικό κόστος του ερευνητικού έργου.

Επισημαίνεται ότι όταν το χρηματοδοτικό εργαλείο εμπεριέχει ενίσχυση, το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) αυτής σωρεύει με την επιχορήγηση κατά τον υπολογισμό του ορίου που θέτουν οι Κανονισμοί χορήγησης των ενισχύσεων.

Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου της ενίσχυσης (επιχείρηση) αποδεικνύεται με την εξόφληση των δαπανών του έργου ή/και με την χρήση επιλογών απλοποιημένου κόστους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον παρόντα Οδηγό.

Ο τραπεζικός δανεισμός δεν είναι υποχρεωτικός. Εφόσον η επιχείρηση προσφύγει σε δανεισμό για την κάλυψη μέρους της ιδιωτικής συμμετοχής και σε περίπτωση εκχώρησης της δημόσιας χρηματοδότησης σε Τράπεζα για την παροχή δανεισμού, η καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης γίνεται απευθείας στην Τράπεζα, με την οποία έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης για το ισόποσο τμήμα του δανείου. Στις περιπτώσεις εκχώρησης, ο δικαιούχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει τη σύμβαση δανείου, τυχόν πρόσθετες Πράξεις, καθώς και τη σύμβαση εκχώρησης με το Πιστωτικό Ίδρυμα.

8. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Όλες οι προτάσεις θα πρέπει να είναι συμβατές με τους γενικούς στόχους και τις προτεραιότητες της Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS3) 2014-2020 και του ΕΠΑΝΕΚ 2014-20, Άξονες Προτεραιότητας (Α.Π.) 01 «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες» και 01Σ «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες (Στερεά Ελλάδα, Νότιο Αιγαίο)» και των επιμέρους στόχων και όρων της Πρόσκλησης.

8.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ

Οι αιτήσεις χρηματοδότησης υποβάλλονται από τους δυνητικούς Δικαιούχους υποχρεωτικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.) στη διεύθυνση: <http://www.ependyseis.gr> κάνοντας χρήση του τυποποιημένου στο Π.Σ.Κ.Ε. Εντύπου Υποβολής Αίτησης Χρηματοδότησης. Αιτήσεις χρηματοδότησης στις οποίες δεν έχουν συμπληρωθεί όλα τα υποχρεωτικά προς συμπλήρωση πεδία του Π.Σ.Κ.Ε., δεν θα είναι δυνατό να υποβληθούν.

Σε κάθε έργο που υποβάλλεται ορίζεται από τα αρμόδια όργανα των φορέων/εταίρων ως Επιστημονικός Υπεύθυνος, φυσικό πρόσωπο, το οποίο έχει την ευθύνη για τον συντονισμό και την επίβλεψη του έργου από επιστημονικής, τεχνικής και οικονομικής πλευράς. Στην περίπτωση συνεργατικών έργων (δηλαδή συμΠράξεων φορέων/εταίρων του έργου) ο κάθε φορέας ορίζει τον δικό του Επιστημονικό Υπεύθυνο ο οποίος έχει τη γενική εποπτεία για το επιμέρους τμήμα του έργου που δεσμεύεται να υλοποιήσει σε επιστημονικό επίπεδο. Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος του κάθε φορέα αναλαμβάνει επίσης την ευθύνη για τη διαχείριση του έργου του και είναι υπεύθυνος επικοινωνίας με την αναθέτουσα Αρχή και τους άλλους εταίρους. Παράλληλα, κάθε δικαιούχος (εταίρος της σύμπραξης) διατηρεί την ευθύνη απέναντι στην αναθέτουσα Αρχή όχι μόνο για το επιμέρους τμήμα του έργου που δεσμεύεται να υλοποιήσει, αλλά και ως μέλος της σύμπραξης για την ολότητα του προτεινόμενου έργου. Σημειώνεται ότι πριν ολοκληρωθεί η ηλεκτρονική υποβολή, ο Επιστημονικός Υπεύθυνος του έργου που έχει οριστεί από τα αρμόδια όργανα των φορέων/εταίρων επισυνάπτει στο Π.Σ.Κ.Ε. ένα ηλεκτρονικό έντυπο (pdf) με σφραγίδα και υπογραφή, στο οποίο δηλώνει ότι ο ίδιος αναλαμβάνει την ευθύνη της υποβολής της παρούσας Αίτησης Χρηματοδότησης. Χωρίς την επισύναψη του εγγράφου κατάλληλα υπογεγραμμένου και σφραγισμένου η υποβολή δεν θα μπορεί να ολοκληρωθεί. Οι δικαιούχοι φέρουν την ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής τους αίτησης χρηματοδότησης. Το Έντυπο Υποβολής, όπως και όλα τα έντυπα της Πρόσκλησης, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να τα βρουν στους παρακάτω δικτυακούς τόπους:

- του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης (www.mindev.gov.gr)
- της ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ (www.antagonistikotita.gr)
- της Γ.Γ.Ε.Τ. (www.gsrt.gr)
- του ΕΣΠΑ (www.espa.gr)
- του Π.Σ.Κ.Ε. (www.ependyseis.gr).

Οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης της ηλεκτρονικής υποβολής ορίζονται στην Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης. Μετά τη λήξη της ημερομηνίας και ώρας της ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, δεν γίνεται αποδεκτή καμία υποβολή πρότασης. Υποβάλλεται φυσικός φάκελος με τεκμηρίωση (δικαιολογητικά) το αργότερο έως και δέκα (10) ημερολογιακές μέρες μετά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, ο οποίος θα φέρει εξωτερικά την ακόλουθη ένδειξη:

ΦΑΚΕΛΟΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΡΑΣΗ:

«ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ Ε&Τ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ - ΠΡΑΞΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ ΕΠΙΤΥΧΩΣ ΣΕ ΚΟΙΝΕΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ERA-NETS)»

Επωνυμία Φορέα «.....»

Κωδικός Ερευνητικού Έργου *: «.....»

Ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής «.....»

*: Είναι ο κωδικός που θα παραχθεί κατά την ηλεκτρονική υποβολή του Εντύπου Υποβολής.

Η αίτηση χρηματοδότησης επέχει θέση Υπεύθυνης Δήλωσης του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 (ΦΕΚ Α'75) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν. Συνεπώς, θα πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου με τα ζητούμενα δικαιολογητικά. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις. Οι δικαιούχοι φέρουν την ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής τους αίτησης χρηματοδότησης. Διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση των αιτήσεων, συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, έστω και συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών, δεν επιτρέπεται μετά την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης. Επιτρέπεται η ακύρωση της ηλεκτρονικής αίτησης χρηματοδότησης της πρότασης από τον δικαιούχο υπό την προϋπόθεση να υποβληθεί αίτηση ακύρωσης εντός αποκλειστικής προθεσμίας έως και δύο εργάσιμων ημερών πριν την καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, στη Δράση, έως την ημερομηνία που ορίζεται στην Απόφαση. Η υποβολή αίτησης συμμετοχής στη Δράση συνιστά επίσης εξουσιοδότηση προς την ΓΓΕΤ & την ΕΥΔ/ΕΠΑΝΕΚ, για την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες Υπηρεσίες, των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων, τα οποία και τηρούνται:

- για τις ανάγκες υλοποίησης της παρούσας Δράσης (ενδεικτικά: έλεγχοι και διασταυρώσεις κατά την υποβολή, παρακολούθηση τήρησης των υποχρεώσεων των δικαιούχων),
- για το σκοπό εξαγωγής στατιστικών δεδομένων (δεικτών), καθώς και
- για το σκοπό της διενέργειας ερευνών και της εκπόνησης μελετών για την αξιολόγηση της εν λόγω Δράσης. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων βάσει του Ν. 2472/97. Οι δικαιούχοι αποδέχονται ότι τα μηνύματα που θα αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στη(ις) διεύθυνση(εις) email που έχουν δηλωθεί στο Έντυπο Υποβολής προς την ΓΓΕΤ επέχουν θέση κοινοποίησης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των εννόμων συνεπειών και προθεσμιών.

8.2 ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Παραλαβή αιτήσεων χρηματοδότησης

Για να θεωρηθεί ότι η διαδικασία υποβολής ολοκληρώθηκε εμπρόθεσμα, θα πρέπει η ηλεκτρονική παραλαβή του Εντύπου Υποβολής να ολοκληρωθεί πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προτάσεων έργων.

Οι προτάσεις έργων που δεν θα υποβληθούν εμπρόθεσμα δεν θα αξιολογούνται.

Με την εμπρόθεσμη υποβολή της αίτησης (ηλεκτρονικά) ο δυνητικός δικαιούχος ενημερώνεται μέσω του Π.Σ.Κ.Ε. για την παραλαβή της.

Με την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης και του φυσικού φακέλου αρχίζει άμεσα από την Γ.Γ.Ε.Τ. η διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων, όπως αυτή αναλυτικά περιγράφεται στην ενότητα 10. ΚΡΙΤΗΡΙΑ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ.

Όλες οι προτάσεις θα πρέπει να είναι συμβατές με τους γενικούς στόχους και τις προτεραιότητες της Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση 2014-2020 και του ΕΠΑΝΕΚ 2014-20, Άξονες Προτεραιότητας (Α.Π.) 01 «*Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες*» και 01Σ «*Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες (Στερεά Ελλάδα, Νότιο Αιγαίο)*» και τους επιμέρους στόχους και όρους της Προκήρυξης.

Συγκεκριμένα, στο Π.Σ.Κ.Ε. θα υποβάλλεται η πλήρης πρόταση όπως έχει υποβληθεί από τον δικαιούχο, αξιολογηθεί και εγκριθεί από τον αρμόδιο Οργανισμό στο πλαίσιο της εκάστοτε Ευρωπαϊκής Προκήρυξης.

Εάν δεν συμπληρωθούν όλα τα απαιτούμενα πεδία και εάν δεν τηρούνται οι αριθμητικοί περιορισμοί και όρια, το σύστημα δεν ολοκληρώνει την υποβολή και ενημερώνει αυτόματα τον υποβάλλοντα την αίτηση.

9. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και στοιχεία που θα κληθούν να υποβάλουν οι δυνητικά εντασσόμενοι δικαιούχοι παρουσιάζονται στο **Παράρτημα V** της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης.

Ο φυσικός φάκελος με τεκμηρίωση (δικαιολογητικά) υποβάλλεται το αργότερο έως και δέκα (10) ημερολογιακές μέρες μετά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης.

10. ΚΡΙΤΗΡΙΑ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ-ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ

Η αξιολόγηση, η μεθοδολογία και τα όργανα αξιολόγησης, καθώς και τα κριτήρια επιλογής Πράξεων στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης αναλύονται στη συνέχεια.

10.1 ΟΡΓΑΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ/ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Α. Αξιολόγηση σε Ευρωπαϊκό επίπεδο

Η αξιολόγηση των προτάσεων γίνεται σε Ευρωπαϊκό επίπεδο από Επιτροπή Αξιολόγησης, η οποία επιλέγεται με ευθύνη της Κεντρικής Γραμματείας της Προκήρυξης του εκάστοτε Ευρωπαϊκού Δικτύου. Τα μέλη της Επιτροπής Αξιολόγησης αποτελούν ανεξάρτητοι διεθνούς κύρους επιστήμονες. Με βάση τη βαθμολόγηση των προτάσεων, η Επιτροπή Αξιολόγησης συντάσσει πίνακα ιεράρχησής τους και προτείνει αυτές μέχρι και το προκαθορισμένο όριο βαθμολογίας.

Η τελική επιλογή των προς χρηματοδότηση προτάσεων γίνεται μετά από Απόφαση και έγκριση της Επιτροπής Διαχείρισης/Μελών των Χρηματοδοτικών Φορέων του εκάστοτε Ευρωπαϊκού Δικτύου, η οποία απαρτίζεται από έναν τουλάχιστο εκπρόσωπο κάθε Εθνικού Φορέα Χρηματοδότησης. Στη συνέχεια, αναρτώνται στην ιστοσελίδα της Κεντρικής Γραμματείας της Προκήρυξης οι επιτυχόντες φορείς και αποστέλλονται τα σχετικά φύλλα αξιολόγησης στους δικαιούχους. Εν συνεχεία, οι δικαιούχοι καλούνται με ειδική Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης να υποβάλουν τα δικαιολογητικά τους σε εθνικό επίπεδο.

Β. Αξιολόγηση σε εθνικό επίπεδο

Για τις ανάγκες της εγκριτικής διαδικασίας της Δράσης σε εθνικό επίπεδο θα συσταθεί 3μελής Επιτροπή Αξιολόγησης με Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Ε&Τ. Στην Απόφαση αυτή θα περιγράφονται οι αρμοδιότητες της Επιτροπής, θα ορίζονται τα μέλη της και ότι άλλο απαιτείται. Με την ίδια Απόφαση ορισμού των μελών της Επιτροπής ορίζονται και τα αντίστοιχα αναπληρωματικά μέλη. Επιπλέον, δύναται να ορίζονται σύμφωνα με τα ανωτέρω, και επιπρόσθετες Επιτροπές αξιολόγησης για την εξέταση των αιτήσεων χρηματοδότησης.

10.2 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Α. Τα κριτήρια βάσει των οποίων αξιολογούνται οι προτάσεις σε Ευρωπαϊκό επίπεδο είναι τα εξής:

1.1. Αναφορικά με το επιστημονικό αντικείμενο

- Επιστημονική αριστεία
- Συνάφεια με τους στόχους της Προκήρυξης
- Καινοτομία και πρωτοτυπία
- Εμπειρία και ποιότητα των αιτούντων και καταλληλότητα της ερευνητικής ομάδας (πληρότητα και συγγένεια με το αντικείμενο του έργου)
- Επίπεδο διεπιστημονικότητας

1.2. Διαχείριση του έργου και προστιθέμενη αξία

- Αποτελεσματικότητα και δυνατότητα αντιμετώπισης των κινδύνων
- Επίπεδο ολοκλήρωσης και συνεργασίας
- Ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία
- Καταλληλότητα του προτεινόμενου προϋπολογισμού
- Σχεδιασμός δραστηριοτήτων
- Παροχή ευκαιριών κατάρτισης

1.3. Εν δυνάμει αντίκτυπος

- Στη διατομεακή και διακρατική έρευνα
- Στη συμβολή στη πρόοδο της γνώσης και της καινοτομίας
- Στην ανάπτυξη επιχειρηματικού σχεδίου
- Στην καταλληλότητα των μέτρων για την διάδοση και αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων και διαχείρισης της πνευματικής ιδιοκτησίας
- Στην σύνδεση με την αγορά.

Β. Τα κριτήρια ελέγχου των αιτήσεων χρηματοδότησης σε Εθνικό επίπεδο:

Με το πέρας της υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης των ερευνητικών έργων, ακολουθεί η διαδικασία ελέγχου τους σε εθνικό επίπεδο η οποία πραγματοποιείται μέσω του Π.Σ.Κ.Ε., με την ευθύνη της Γ.Γ.Ε.Τ. Η Γ.Γ.Ε.Τ. αναλαμβάνει όλες τις απαιτούμενες ενέργειες της διοργάνωσης και υποστήριξης της διαδικασίας ελέγχου, καθώς και της καταχώρησης όλων των απαραίτητων δεδομένων στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.).

Σημειώνεται ότι κατά τον έλεγχο και την αξιολόγηση των ερευνητικών έργων θα γίνουν αυστηρές διασταυρώσεις δεδομένων, ώστε να επαληθευθεί η ακρίβεια των δηλωθέντων στοιχείων και να αποφευχθούν και εξαρθρωθούν φαινόμενα απάτης σε βάρος του ενωσιακού προϋπολογισμού.

Ο έλεγχος βασίζεται στα ακόλουθα κριτήρια ένταξης/αποκλεισμού:

- α)** Θετική αξιολόγηση της πρότασης από την Επιτροπή των αξιολογητών σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και έγκριση χρηματοδότησης από το Ευρωπαϊκό δίκτυο

β) ταυτοποίηση της πρότασης που υποβλήθηκε στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο με την πρόταση που υποβλήθηκε στο Π.Σ.Κ.Ε.

γ) επιβεβαίωση της συμβατότητας με τις προτεραιότητες της εθνικής RIS3.

Επιπλέον, πρέπει να τηρούνται και οι προϋποθέσεις συμμετοχής των Δικαιούχων που αναλύονται στο Κεφάλαιο 4 - ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Τα κριτήρια ένταξης/αποκλεισμού και οι προϋποθέσεις συμμετοχής πρέπει να καλύπτονται σωρευτικά.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας ελέγχου των ερευνητικών έργων η Επιτροπή Αξιολόγησης, συντάσσει πρακτικό στο οποίο αναφέρονται:

1. Τα βασικά στοιχεία του κάθε ερευνητικού έργου {π.χ. κωδ. έργου, Δικαιούχος, περιγραφή του φυσικού αντικείμενου κτλ)
2. Η βαθμολογία που προέκυψε από την αξιολόγηση σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο.
3. Ο επιχορηγούμενος Π/Υ και ανάλυση αυτού κατά κατηγορία δαπανών.
4. Η σχετική τεκμηρίωση για τα μη επιλέξιμα ερευνητικά έργα ή δαπάνες.

Το πρακτικό της Επιτροπής Αξιολόγησης διαβιβάζεται στην αρμόδια Δ/νση της ΓΓΕΤ η οποία εισηγείται στον Γενικό Γραμματέα Ε&Τ την Ένταξη των Πράξεων.

Η αρμόδια Δ/νση της ΓΓΕΤ δύναται να προβεί σε δειγματοληπτική εξέταση των ελέγχων, πριν την σχετική εισήγησή της στον Γενικό Γραμματέα Ε&Τ.

10.3 ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ

10.3.1 Διαδικασία έγκρισης

Οι εντάξεις των Πράξεων των Δικαιούχων στη Δράση πραγματοποιούνται με Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Ε&Τ, με βάση τη σειρά της βαθμολογικής κατάταξης μέχρι το προκαθορισμένο όριο βαθμολογίας σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο και μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων. Σε περίπτωση ισοβαθμίας εντάσσονται όλες οι Πράξεις που ισοβαθμούν.

Ανεξάρτητα από τον αριθμό των ελλήνων εταίρων σε ένα έργο, Δικαιούχος είναι ο συντονιστής του ερευνητικού έργου και κάθε εταίρος που συμμετέχει είναι συνδικαιούχος.

Μετά την έκδοση της Απόφασης Ένταξης, δημοσιεύονται στοιχεία των εγκεκριμένων Πράξεων στους Δικτυακούς τόπους της Γ.Γ.Ε.Τ. (www.gsrt.gr) και ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ (www.antagonistikotita.gr).

Ακολουθώς ενημερώνονται ηλεκτρονικά όλοι οι ενδιαφερόμενοι τόσο για την ένταξη όσο και για την απόρριψη του ερευνητικού έργου από τη Γ.Γ.Ε.Τ.

Στην περίπτωση των ενταγμένων έργων, η εγκριτική επιστολή ενημερώνει ηλεκτρονικά, χωριστά τον κάθε δικαιούχο για το Τεχνικό Παράρτημα στο οποίο περιλαμβάνεται σαφής και αναλυτική περιγραφή του προς εκτέλεση έργου, το χρονοδιάγραμμα, ο συνολικός προϋπολογισμός του, οι πηγές και το ποσοστό χρηματοδότησης αυτού (το Τεχνικό Παράρτημα θα αναρτηθεί και στο Π.Σ.Κ.Ε. για κάθε έργο χωριστά). Επίσης, με την επιστολή θα ενημερώνεται ο Δικαιούχος για την υποβολή Υπεύθυνης Δήλωσης περί αποδοχής του Τεχνικού Παραρτήματος όπως αυτό διαμορφώθηκε μετά την αξιολόγηση καθώς και όλους τους όρους που τίθενται στην Αναλυτική Πρόσκληση για την υλοποίηση του έργου και την παρακολούθηση αυτού. **Η Υπεύθυνη Δήλωση θα υποβληθεί στη Γ.Γ.Ε.Τ. μετά την έκδοση της Απόφασης Ένταξης.**

Οι Δικαιούχοι που δεν εντάσσονται στο πρόγραμμα ενημερώνονται από τη Γ.Γ.Ε.Τ. εντός 10 ημερολογιακών ημερών από την δημοσιοποίηση της σχετικής Απόφασης. Στην ενημέρωση θα περιλαμβάνεται και ο λόγος απόρριψής τους.

Η Γ.Γ.Ε.Τ. αναλαμβάνει τις ανωτέρω ενέργειες και έχει την ευθύνη της καταχώρησης όλων των απαραίτητων δεδομένων στο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων.

Η αποδοχή χρηματοδότησης συνιστά αποδοχή της εγγραφής τους στον κατάλογο των Πράξεων που δημοσιεύεται σύμφωνα με το άρθρο 115, παράγραφος 2, του Κανονισμού 1303/2013. Στοιχεία των εγκεκριμένων προς χρηματοδότηση έργων, όπως αυτά προβλέπονται στο Παράρτημα XII του Κανονισμού 1303/2013 και στην κατά περίπτωση εφαρμοζόμενη νομική βάση του Ανταγωνισμού, θα αποτελέσουν αντικείμενο δημοσιοποίησης. Σημειώνεται ότι ως

ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης του ερευνητικού έργου λαμβάνεται η ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Έγκρισης της Πράξης στη Δράση.

Επισημαίνεται ότι εάν η Υπηρεσία διαπιστώσει, σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας αξιολόγησης/σύνταξης του Τ.Δ.Π., ότι μέλος σύμπραξης υπέβαλε μη-ακριβή/αναληθή στοιχεία, όπως αναφέρονται παραπάνω, η πρόταση απορρίπτεται ή, στην περίπτωση που το έργο υλοποιείται, θα απεντάσσεται και θα επιστρέφεται το σύνολο της δοθείσας δημόσιας δαπάνης, ως αχρεωστήτως καταβληθείσας.

10.4 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ

Η διαδικασία ενστάσεων ακολουθεί το άρθρο 43 παρ. 7 της Υπουργικής Απόφασης των «Εθνικών Κανόνων επιλεξιμότητας των δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020» (ΦΕΚ 1822/Β'/24.02.2015).

- Οι δυνητικοί δικαιούχοι που συμμετέχουν στην διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ερευνητικών έργων, στο πλαίσιο Πρόσκλησης δύνανται να υποβάλουν ένσταση (ενδικοφανή προσφυγή με την έννοια του άρθρου 25 του Ν. 2690/1999) κατά της Απόφασης ένταξης/απόρριψης.
- Δεν υποβάλλεται ένσταση επί της Απόφασης με τον προσωρινό κατάλογο δυνητικών δικαιούχων.
- Οι ενστάσεις υποβάλλονται ηλεκτρονικά (μέσω Π.Σ.Κ.Ε.) προς την Γ.Γ.Ε.Τ., κατά της Απόφασης ένταξης/απόρριψης, εντός αποκλειστικής προθεσμίας **είκοσι (20)** ημερολογιακών ημερών, από την επομένη της έκδοσης της Απόφασης ένταξης/απόρριψης.
- Οι ενστάσεις εξετάζονται από την Γ.Γ.Ε.Τ. τόσο ως προς τη νομιμότητα της Πράξης κατά της οποίας στρέφονται, όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης και είτε απορρίπτονται, είτε γίνονται αποδεκτές.
- Οι ενστάσεις του παρόντος ασκούνται **άπαξ**, εντός της αποκλειστικής προθεσμίας των **είκοσι (20)** ημερολογιακών ημερών, από την επομένη της έκδοσης της Απόφασης Ένταξης/Απόρριψης.
- Αρμόδιο όργανο για την εξέταση των ενστάσεων είναι η Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων, η οποία ορίζεται με Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Έ&Τ.
- Οι Αποφάσεις επί των ενστάσεων εκδίδονται σύμφωνα με το Άρθρο 25 του Ν. 2690/1999 από τον Γενικό Γραμματέα Έ&Τ, μέσα σε **τρεις (3) μήνες** από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της ένστασης.

Οι Αποφάσεις επί των ενστάσεων κοινοποιούνται αμελλητί στους δυνητικούς δικαιούχους και αναρτώνται στο πρόγραμμα Διαύγεια, και στις ιστοσελίδες της ΓΓΕΤ www.gsrt.gr, της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ <http://www.antonistikitita.gr> και του ΕΣΠΑ www.espa.gr.

Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων

Για τις ανάγκες της διαδικασίας των ενστάσεων, συγκροτείται Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων. Επιπλέον, δύναται να ορίζονται και επιπρόσθετες Επιτροπές αξιολόγησης ενστάσεων.

Η Επιτροπή Ενστάσεων εισηγείται στον Γενικό Γραμματέα Έ&Τ. Η εκδοθείσα επί της ενστάσεως Απόφαση καθιστά οριστική την Πράξη ένταξης ή την τυχόν απόρριψη αυτής αποκλεισμένου έτερου σταδίου διοικητικής προσφυγής.

11. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

11.1 ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Για την εξόφληση των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο ενός ερευνητικού έργου θα λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη τα οριζόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και

κανονιστικές Πράξεις που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές.

Η εξόφληση κάθε δαπάνης (τμηματική ή ολική), που δηλώνεται στη βάση πραγματικού κόστους, για να είναι επιλέξιμη, πρέπει να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας και τα άρθρα 22 & 23, περ. β' του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, όπως ισχύει κάθε φορά (Ν. 4172/2013, ΠΟΛ. 1216/1.10.2014 και ΠΟΛ. 1079/6.4.2015), και μπορεί να γίνει ως ακολούθως:

1. Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών, από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, αξίας κάτω των πεντακοσίων (500,00) ευρώ (χωρίς ΦΠΑ), εξοφλείται με μετρητά ή μέσω τραπεζικού μέσου πληρωμής. Σε περίπτωση εξόφλησης παραστατικού μέσω μετρητών (καθαρής αξίας έως και 500 €) τα απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά είναι (εκτός του τιμολογίου αγοράς αγαθών ή παροχής υπηρεσιών): απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής.
2. Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών, από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, αξίας άνω των πεντακοσίων (500,00) ευρώ (χωρίς ΦΠΑ), εξοφλείται τμηματικά ή ολικά με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής. Δεν επιτρέπεται εξόφληση των δαπανών αυτών με μετρητά.

Αποδεκτοί τρόποι εξόφλησης μέσω τραπεζικού μέσου πληρωμής είναι:

- **Έκδοση επιταγής από τον τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου προς τον προμηθευτή.** Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται τουλάχιστον:
  - α) τα σχετικά με την εκδοθείσα τραπεζική επιταγή έντυπα κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού (extrait) του δικαιούχου ή βεβαίωση της τράπεζας ότι έχει εξοφληθεί (αριθμός επιταγής-ημερομηνία-ποσό),
  - β) φωτοαντίγραφο του σώματος της επιταγής,
  - γ) απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή, και
  - δ) καρτέλα προμηθευτή (λογαριασμός 50)
- **Κατάθεση μετρητών από τον δικαιούχο στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή,** είτε με μετρητά, είτε με μεταφορά μεταξύ τραπεζικών λογαριασμών (μεταφορά εντός του ίδιου Ιδρύματος ή έμβασμα). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται τουλάχιστον:
  - α) το αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό, από τον οποίο θα φαίνεται ως δικαιούχος του λογαριασμού ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών προς τον δικαιούχο, ο καταθέτης, καθώς και τα στοιχεία του εξοφλούμενου παραστατικού,
  - β) καρτέλα προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- **Μεταφορά από τον τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου φορέα σε εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή.** Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται τουλάχιστον:
  - α) αντίγραφο του εγγράφου της τράπεζας για μεταφορά χρημάτων όπου φαίνονται τα στοιχεία των λογαριασμών δικαιούχου και προμηθευτή,
  - β) τα σχετικά έντυπα κίνησης των τραπεζικών λογαριασμών (extraits) του δικαιούχου φορέα,
  - γ) καρτέλα προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- **Έκδοση Τραπεζικής Επιταγής** από τον δικαιούχο προς τον προμηθευτή. Πρόκειται για επιταγές που εκδίδονται από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα, είτε με αντίστοιχη κατάθεση μετρητών στην τράπεζα από τον δικαιούχο, είτε με χρέωση του τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου. Για την πιστοποίηση της πληρωμής αποδεικτικά εκτός των άλλων (π.χ. καταθετήριο, extrait τραπεζικού λογαριασμού) αποτελούν τα έγγραφα της τράπεζας για την έκδοση της επιταγής προς τον προμηθευτή, αντίγραφο και φωτοτυπία του σώματος της αντίστοιχης επιταγής και καρτέλα προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- **Ηλεκτρονική συναλλαγή (κίνηση web-banking).** Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται:
  - α) έντυπο κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού (extrait) του δικαιούχου που τηρείται σε Τράπεζα,

- β)** αντίγραφο της ηλεκτρονικής συναλλαγής, από το οποίο θα προκύπτει ο λήπτης του ποσού πληρωμής, δηλαδή ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών και ο πληρωτής/καταθέτης, δηλαδή ο δικαιούχος της ενίσχυσης, και
- γ)** αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- **Εξόφληση μέσω κάρτας πληρωμών (χρεωστικής, πιστωτικής, προπληρωμένης).**
Προϋπόθεση για την πιστοποίηση της πληρωμής είναι η κάρτα να έχει εκδοθεί στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης, είτε να συνδέεται απαραίτητως με λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών στο όνομα του φορέα δικαιούχου της ενίσχυσης. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να υπάρχει επαρκής διαδρομή ελέγχου, δηλαδή να αποδεικνύεται η αγορά των αντίστοιχων αγαθών/υπηρεσιών και η χρέωση της κάρτας του δικαιούχου (ανεξάρτητα εάν η συναλλαγή αυτή πραγματοποιείται με δόσεις ή με εφάπαξ καταβολή). Για την πιστοποίηση απαιτούνται:
    - α)** αντίγραφο κίνησης κάρτας ή λογαριασμού πληρωμών του δικαιούχου που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών που αποτυπώνει τις κινήσεις της κάρτας και στο οποίο να εμφανίζεται μία δόση ή η εφάπαξ καταβολή για τη συναλλαγή, και
    - β)** αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
  - **Έκδοση ταχυδρομικής επιταγής - ταχυπληρωμής** με κατάθεση μετρητών από το δικαιούχο στα ΕΛΤΑ για εξόφληση του προμηθευτή σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης (έως του ποσού των 6.000 €). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται:
    - α)** αποδεικτικά έκδοσης και είσπραξης της ταχυδρομικής επιταγής, όπου θα αναγράφονται τα στοιχεία του δικαιούχου και του προμηθευτή και
    - β)** αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50). Επισημαίνεται ότι η επιβάρυνση για την έκδοση της ταχυδρομικής επιταγής δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.
  - Καταβολή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Ίδρυμα Πληρωμών ή Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος), είτε με κατάθεση μετρητών, είτε με μεταφορά σε λογαριασμό πληρωμών (μεταφορά από τραπεζικό λογ/σμό ή λογαριασμό πληρωμών εντός του ίδιου ιδρύματος ή έμβασμα ή ηλεκτρονική συναλλαγή). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται τουλάχιστον:
    - α)** το αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών, από τον οποίο θα φαίνεται ως δικαιούχος του λογαριασμού ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών προς τον δικαιούχο, ο καταθέτης, καθώς και τα στοιχεία του εξοφλούμενου παραστατικού,
    - β)** έντυπο κίνησης του λογαριασμού (extrait) που τηρείται σε Τράπεζα ή σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του δικαιούχου,
    - γ)** αντίγραφο της ηλεκτρονικής συναλλαγής από το οποίο θα προκύπτει ο λήπτης του ποσού πληρωμής, δηλαδή ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών και ο πληρωτής/καταθέτης, δηλαδή ο δικαιούχος και
    - δ)** καρτέλα προμηθευτή (λογαριασμός 50).

Επισημαίνεται ότι:

- Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός της δαπάνης που οδηγεί σε αποφυγή της παραπάνω υποχρέωσης (δηλαδή δεν επιτρέπεται τμηματική πληρωμή τιμολογίου με σκοπό την μετάπτωση σε μικρότερη κατηγορία τρόπου εξόφλησης δαπανών). Σε περίπτωση που καταβάλλονται προκαταβολές έναντι της αξίας του προς αγορά αγαθού ή υπηρεσίας ή όταν πραγματοποιούνται τμηματικές καταβολές που αφορούν παραστατικό καθαρής αξίας άνω των €500, απαιτείται η χρήση τραπεζικού μέσου, ανεξαρτήτως του ποσού της κάθε τμηματικής καταβολής ή προκαταβολής.
- Για τους ανωτέρω τρόπους εξόφλησης δαπανών απαιτούνται οι αντίστοιχες λογιστικές εγγραφές στα βιβλία του δικαιούχου.

Επιπρόσθετα επισημαίνεται ότι:

- Δεν είναι επιτρεπτή η εξόφληση δαπανών με επιταγές τρίτων.

- Το σύνολο των δαπανών θα πρέπει να έχει εξοφληθεί πριν από την υποβολή τελικής Έκθεσης προόδου του έργου.
- Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες παγίων στοιχείων και αποσβέσεων αυτών, θα πρέπει τα επιχορηγούμενα πάγια (υλικά και άυλα) να έχουν καταχωρηθεί στο αρχείο ενσώματων και άυλων παγίων περιουσιακών στοιχείων του δικαιούχου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και οι αποσβέσεις να διενεργούνται με βάση την εθνική φορολογική νομοθεσία (Κ.Φ.Ε.)
- Ο δικαιούχος μπορεί να λαμβάνει και να εκδίδει ηλεκτρονικά τιμολόγια. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο είναι οποιοδήποτε τιμολόγιο περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014) και το οποίο έχει εκδοθεί και ληφθεί σε ηλεκτρονική μορφή. Για τους σκοπούς πιστοποίησης των δαπανών του έργου, τα ηλεκτρονικά τιμολόγια θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να **εκτυπώνονται**.
- Σε περιπτώσεις προμηθειών από το εξωτερικό για τα τιμολόγια που είναι ξενόγλωσσα (εκτός αγγλικής) μπορεί να ζητηθεί η μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα από επίσημο φορέα, ώστε να καταστεί δυνατή η πιστοποίηση της επιλεξιμότητας της δαπάνης. Επίσης, θα προσκομίζονται για την πιστοποίηση των δαπανών όλα τα συνοδευτικά έγγραφα και οι αντίστοιχες τραπεζικές συναλλαγές, ώστε να είναι δυνατή η ύπαρξη αξιόπιστης ελεγκτικής αλυσίδας για την προμήθεια, τη διακίνηση των προϊόντων και την εξόφληση του προμηθευτή.
- Οι δαπάνες που αφορούν σε αμοιβές προσωπικού ειδικά, εξοφλούνται αποκλειστικά με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής.
- Δεν γίνονται αποδεκτές ως επιλέξιμες δαπάνες πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης σε περίπτωση λήψης υπηρεσιών (αποδείξεις δαπάνης, τιμολόγια αυτοπαράδοσηςκ.α.).
- Η Γ.Γ.Ε.Τ. έχει το δικαίωμα περικοπής εγκεκριμένων δαπανών κατά την πιστοποίησή τους, αν αυτές δεν εξυπηρετούν τη σκοπιμότητα του έργου ή κριθούν υπερβολικές ως προς το κόστος τους.

Γενικές κατευθύνσεις

Κάθε δικαιούχος υποχρεούται να τηρεί λογαριασμό σε αναγνωρισμένο Πιστωτικό Ίδρυμα που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα (Τραπεζικός Λογαριασμός του Έργου). Μέσω κινήσεων του λογαριασμού αυτού πραγματοποιείται το σύνολο των εξοφλήσεων των δαπανών του έργου, για τις οποίες με βάση το εκάστοτε θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο απαιτείται η χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής. Στον Λογαριασμό του Έργου θα πρέπει να πιστώνονται τα ποσά των δόσεων της δημόσιας χρηματοδότησης. Στην περίπτωση που ο δικαιούχος είναι ιδιωτική επιχείρηση, είναι δυνατή η αξιοποίηση περισσότερων του ενός λογαριασμών του δικαιούχου, στο ίδιο ή σε διαφορετικά Πιστωτικά Ιδρύματα.

Για τους **Ερευνητικούς οργανισμούς** και τους λοιπούς Ερευνητικούς οργανισμούς ο Τραπεζικός Λογαριασμός του Έργου θα πρέπει να είναι με αποκλειστική χρήση για το Έργο.

Όσον αφορά στη λογιστική παρακολούθηση του έργου τονίζεται ιδιαίτερα ότι είναι απαραίτητη η τήρηση ξεχωριστού λογαριασμού στα λογιστικά βιβλία για τις δαπάνες και επιχορηγήσεις του ερευνητικού έργου σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ). Θα πρέπει, δηλαδή, να τηρούνται για το έργο τελευταίας βαθμίδας λογαριασμοί, όπου θα φαίνονται αναλυτικά οι δαπάνες κατά κατηγορία και οι επιχορηγήσεις. Αυτό ισχύει για όλους τους δικαιούχους. Στην περίπτωση φορέων που τηρούν απλογραφικά βιβλία (πρώην Β' κατηγορίας), η επιχορήγηση (έσοδα) και οι δαπάνες θα πρέπει να παρακολουθούνται σε ιδιαίτερες στήλες του βιβλίου εσόδων-εξόδων και να εμφανίζονται χωριστά από την λοιπή δραστηριότητα στα αναλυτικά στοιχεία δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Οι λογιστικές καταχωρήσεις στα βιβλία των φορέων θα παρέχουν πλήρη, ακριβή και διακριτή εικόνα των στοιχείων των παραστατικών, που αφορούν στο έργο.

Τονίζεται ότι η μη-τήρηση ξεχωριστού λογαριασμού για κάποιες (ή όλες τις) κατηγορίες δαπανών θα έχει ως συνέπεια να κριθούν οι σχετικές δαπάνες μη επιλέξιμες. Όλα τα δικαιολογητικά, πρωτότυπα τιμολόγια και τα λοιπά παραστατικά στοιχεία των δαπανών του έργου τηρούνται από τον αντίστοιχο δικαιούχο και τίθενται, οποτεδήποτε αυτό ζητηθεί, συγκεντρωμένα στη διάθεση της Γ.Γ.Ε.Τ. και των λοιπών αρμοδίων ελεγκτικών οργάνων που προβλέπονται από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία. Φωτοαντίγραφα των τηρουμένων πρωτοτύπων παραστατικών θα τηρούνται σε ιδιαίτερους φακέλους του λογιστηρίου του δικαιούχου ανά έργο, φέροντας ένδειξη του φακέλου όπου βρίσκεται το πρωτότυπο. Τα τιμολόγια δαπανών συνοδεύονται υποχρεωτικά από παραστατικά που αποδεικνύουν την εξόφληση αυτών ή από λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής ισχύος σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

Όλα τα δικαιολογητικά που αφορούν στην εκτέλεση του έργου πρέπει να τηρούνται, τόσο κατά τη διάρκεια της περιόδου εκτέλεσης του έργου, όσο και μετά απ' αυτή για χρόνο τουλάχιστον τεσσάρων (4) ετών μετά την τελευταία καταβολή της δημόσιας επιχορήγησης και πάντως όχι μικρότερο από το χρόνο παραγραφής της αξίωσης του Δημοσίου για την επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Η προαναφερθείσα υποχρέωση τήρησης των πρωτοτύπων δικαιολογητικών του έργου εξακολουθεί να υπάρχει ακόμη και αν από φορολογικές διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας προκύπτει ότι ο φορέας απέκτησε δικαίωμα καταστροφής των σχετικών στοιχείων μετά από φορολογικό έλεγχο. Μη τήρηση των στοιχείων που θα έχει ως συνέπεια την αδυναμία ελέγχου των Πράξεων από τα προβλεπόμενα εθνικά ή κοινοτικά όργανα ελέγχου θα οδηγήσει σε ανάκληση των σχετικών Αποφάσεων χρηματοδότησης-ένταξης και επιστροφή του συνόλου της δημόσιας δαπάνης.

Εφόσον ο φορέας ασκεί επιλέξιμη και μη επιλέξιμη για τον Καν. 651/2014 δραστηριότητα, με τη διακριτή λογιστική παρακολούθηση επιβεβαιώνεται η μη-σταυροειδής ενίσχυση των μη επιλέξιμων δραστηριοτήτων.

Τονίζεται ότι το σύνολο των παραστατικών δαπανών (π.χ. τιμολογίων) θα πρέπει να έχει εκδοθεί από την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας και μέχρι την ημερομηνία λήξης του έργου.

Εξαιρέση αποτελούν τα παραστατικά δαπάνης απασχόλησης των Ορκωτών Λογιστών που θα ελέγξουν το οικονομικό αντικείμενο του έργου, τα οποία θα είναι επιλέξιμα μέχρι και τρεις (3) μήνες μετά την ημερομηνία λήξης κάθε έργου.

Οι δαπάνες θα πρέπει να έχουν εξοφληθεί μέχρι τη διενέργεια του ενδιάμεσου ελέγχου ή το αργότερο μέχρι την υποβολή της τελικής Έκθεσης. Δαπάνες που δεν έχουν εξοφληθεί εντός των παραπάνω χρονικών ορίων θα θεωρούνται μη επιλέξιμες κατά τον αντίστοιχο έλεγχο. Στην περίπτωση που αυτό συμβεί κατά τον ενδιάμεσο έλεγχο, οι δαπάνες αυτές μπορούν να υποβληθούν με το αίτημα τελικού ελέγχου, εφόσον έχουν εξοφληθεί. Οποιαδήποτε δαπάνη δεν έχει εξοφληθεί μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του τελικού ελέγχου κρίνεται οριστικά μη επιλέξιμη.

11.2 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ – ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

11.2.1 Παρακολούθηση έργων – Όργανα Επαλήθευσης

Η παρακολούθηση της υλοποίησης του εγκεκριμένου φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των έργων της παρούσας Δράσης αποτελεί ευθύνη της Γ.Γ.Ε.Τ. Ειδικότερα, η Γ.Γ.Ε.Τ. παρακολουθεί την εξέλιξη των έργων, τη χρηματοοικονομική πρόοδό τους, τους ποσοτικοποιημένους δείκτες, τα ορόσημα και τους στόχους και λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για την ομαλή χρηματοροή προς τα έργα, και όταν απαιτείται, εισηγείται διορθωτικές ενέργειες στην Αρχή Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΕΥΔ/ΕΠΑνΕΚ.

Οι δικαιούχοι είναι υπεύθυνοι εξ ολοκλήρου απέναντι στην Γ.Γ.Ε.Τ. για την υλοποίηση και τη διασφάλιση της προόδου του έργου τους, την ορθή τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων και των λοιπών όρων και περιορισμών, καθώς και την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου με βάση τα εγκεκριμένα χαρακτηριστικά του έργου τους.

Η παρακολούθηση και ο έλεγχος της υλοποίησης των έργων πραγματοποιείται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τους μηχανισμούς ελέγχου και παρακολούθησης του ΕΣΠΑ. Η Γ.Γ.Ε.Τ., η ΕΥΔ/ΕΠΑΝΕΚ, καθώς και άλλα εξουσιοδοτημένα όργανα της Ελλάδας και της Ε.Ε., διατηρούν το δικαίωμα να ελέγχουν, όποτε κρίνεται απαραίτητο, την πορεία υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου με επισκέψεις στο χώρο εκτέλεσής του και στην έδρα του δικαιούχου και/ή με επαλήθευση των στοιχείων που υποβάλλονται από τους δικαιούχους.

Οι δικαιούχοι υποχρεούνται για την υποβολή μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.) του συνόλου των στοιχείων που αφορούν στην πρόοδο υλοποίησης, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα του έργου (π.χ. δεδομένα προόδου φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, αίτημα επαλήθευσης, αίτημα τροποποίησης), τα οποία είναι απαραίτητα τόσο για την παρακολούθηση του έργου, όσο και για την αποτίμηση της επίτευξης των γενικών και ειδικών στόχων της παρούσας Πρόσκλησης και του Επιχειρησιακού Προγράμματος, στο οποίο εντάσσεται.

Αντίστοιχα, η Γ.Γ.Ε.Τ. ενημερώνει το Π.Σ.Κ.Ε. με τα στοιχεία που αφορούν σε ενέργειες αρμοδιότητάς της (π.χ. αποτελέσματα επαληθεύσεων) και ενημερώνεται το Ο.Π.Σ.

Οι δικαιούχοι υποχρεούνται να κοινοποιούν άμεσα και υποχρεωτικά στην Γ.Γ.Ε.Τ.:

- οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία σχετικά με το έργο που υλοποιούν, με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων
- οποιαδήποτε μεταβολή μείζονος σημασίας προκύψει στο φυσικό ή οικονομικό αντικείμενο του έργου που οριοθετεί ανάγκη τροποποίησής του
- πιθανή αδυναμία από πλευράς τους να συνεχίσουν την υλοποίηση του έργου.

Κάθε παράβαση των όρων της παρούσας Πρόσκλησης και της Απόφασης Ένταξης συνεπάγεται τη λήψη διορθωτικών μέτρων, τα οποία μπορεί να κλιμακωθούν από τη διατύπωση στον δικαιούχο απλών συστάσεων συμμόρφωσης εντός συγκεκριμένων προθεσμιών μέχρι και την ενεργοποίηση των διαδικασιών ανάκλησης της Απόφασης Ένταξης και έντοκης επιστροφής της τυχόν καταβληθείσας δημόσιας χρηματοδότησης κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ).

Όργανα Επαλήθευσης

Για την υποστήριξη της Γ.Γ.Ε.Τ. στη διαδικασία παρακολούθησης των έργων της παρούσας Δράσης, ορίζεται με Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Ε&Τ, αρμόδιο όργανο επαλήθευσης – πιστοποίησης δαπανών για κάθε έργο και με χρονικό ορίζοντα τη συνολική διάρκεια του κύκλου ζωής του έργου. Τα μέλη του οργάνου επαλήθευσης – πιστοποίησης δαπανών προέρχονται από το Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών, από τα στελέχη της Γ.Γ.Ε.Τ., των Διαχειριστικών Αρχών, της Κεντρικής Υπηρεσίας της Μ.Ο.Δ., της ΕΥΔΕ/ΕΤΑΚ, των Οργανισμών έρευνας και διάδοσης γνώσεων και το Μητρώο προμηθευτών/παρεχόντων υπηρεσίες προς την Γ.Γ.Ε.Τ. (με βάση την ΥΑ 18709 /ΕΥΣΣΑ413/24.02.2016 (Β' 449) «Διαδικασίες κατάρτισης, έγκρισης, ανάθεσης και υλοποίησης ενεργειών τεχνικής βοήθειας»). Κατά τον ορισμό των μελών των οργάνων επαλήθευσης διασφαλίζεται η μη-συμμετοχή τους στην αξιολόγηση του ελεγχόμενου έργου. Το πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του οργάνου επαλήθευσης – πιστοποίησης δαπανών περιλαμβάνει:

- την πιστοποίηση του φυσικού αντικειμένου του έργου, σύμφωνα με τους όρους που περιλαμβάνονται στην ισχύουσα κάθε φορά Απόφαση ένταξης
- την πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου με βάση τα προσκομισθέντα παραστατικά και λοιπά δικαιολογητικά και στοιχεία τεκμηρίωσης
- την επιβεβαίωση του εύλογου του κόστους των επιλέξιμων δαπανών σύμφωνα με την Απόφαση Ένταξης
- την επιβεβαίωση ύπαρξης επαρκούς διαδρομής ελέγχου
- την διασφάλιση της τήρησης των λοιπών όρων υλοποίησης του έργου σύμφωνα με την παρούσα Αναλυτική Πρόσκληση και τα εγκεκριμένα χαρακτηριστικά του έργου τους
- την επιβεβαίωση της τήρησης ξεχωριστής λογιστικής μερίδας για το έργο ή επαρκούς λογιστικής κωδικοποίησης

- την διασφάλιση των κατά περίπτωση εφαρμοσμένων όρων ενωσιακού και εθνικού δικαίου που διέπει την υλοποίηση του έργου
- την επιβεβαίωση της συμμόρφωσης του δικαιούχου με τυχόν συστάσεις προγενέστερων επαληθεύσεων που έχουν διενεργηθεί στο έργο από τη ΔΑ ή ελέγχων από άλλα εθνικά ή/και κοινοτικά ελεγκτικά όργανα
- την διατύπωση πιθανών συστάσεων για διορθωτικές ενέργειες
- την διατύπωση άποψης σε σχέση με τη συνέχιση, ή μη, της χρηματοδότησης του έργου.

Δυνατότητα των δικαιούχων να κάνουν χρήση υπηρεσιών Ορκωτών Λογιστών

Είναι δυνατή η βεβαίωση των δαπανών του έργου από Ορκωτούς Λογιστές, εγγεγραμμένους στο μητρώο Ελεγκτών της Ε.Λ.Τ.Ε., σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Ν. 4314/2014 (άρθρο 47). Το έργο του Ορκωτού Λογιστή περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την υποβολή Έκθεσης που αφορά στον έλεγχο της νομιμότητας και της κανονικότητας διενέργειας και εξόφλησης των δαπανών και της ορθής λογιστικής καταχώρησής τους. Επίσης, οι Ορκωτοί Λογιστές ελέγχουν την ύπαρξη επαρκών δικαιολογητικών, την πραγματοποίηση των δαπανών εντός της επιλέξιμης περιόδου και το συσχετισμό αυτών με το συγκεκριμένο έργο, καθώς και τη συμμόρφωση με τους όρους της Απόφασης ένταξης. Οι Ορκωτοί Λογιστές επιλέγονται από τον δικαιούχο και η δαπάνη για την απασχόλησή τους είναι επιλέξιμη εφόσον πραγματοποιείται μέχρι και **τρεις (3) μήνες** από τη λήξη κάθε έργου. Σε περίπτωση, κατά τον έλεγχο του φυσικού αντικειμένου του έργου, αποδοχής μέρους ή ποσοστού των παραδοτέων, είτε ως προς την ποσότητα είτε ως προς την ποιότητα, καθώς και στις περιπτώσεις διαπίστωσης ευρημάτων κατά τον οικονομικό έλεγχο (π.χ. μη επιτρεπόμενες υπερβάσεις προϋπολογισμού, μη επιλεξιμότητα δαπανών), η Γ.Γ.Ε.Τ. διατηρεί το δικαίωμα να περικόψει το πιστοποιηθέν από τους Ορκωτούς Λογιστές ύψος δαπάνης κατά αντίστοιχο ποσό ή ποσοστό. Σημειώνεται ότι το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙ περιλαμβάνει υπόδειγμα Έκθεσης/ βεβαίωσης Ελέγχου Ορκωτού Λογιστή Προσυμφωνημένων Διαδικασιών και Οδηγίες για τον έλεγχο των δαπανών από Ορκωτούς Λογιστές.

11.2.2. Διαδικασία ελέγχων-πιστοποιήσεων

Οι Δικαιούχοι, μέσω του Συντονιστή, οφείλουν να υποβάλλουν στοιχεία προόδου του έργου με τη μορφή τυποποιημένων εκθέσεων μέσω κατάλληλης διαδικτυακής εφαρμογής του Π.Σ.Κ.Ε.

Τονίζεται ότι:

α. Στην ίδια εφαρμογή του Π.Σ.Κ.Ε. υποβάλλονται όλα τα παραδοτέα του έργου. Αν η χωρητικότητα του αντίστοιχου Πεδίου στο Π.Σ.Κ.Ε. είναι περιορισμένη, τότε θα πρέπει να προσκομίζονται τα παραδοτέα του έργου και σε έντυπη μορφή.

β. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ΣΔΕ 2014-2020, Διαδικασία ΔΙΙ-7-ΚΕ: Διοικητική και επιτόπια επαλήθευση/πιστοποίηση - καταβολή ενίσχυσης (Πράξεις ΚΕ), η ΔΑ/ΕΦ προβαίνει σε εξέταση και επεξεργασία των στοιχείων που έχουν υποβληθεί με το αίτημα του δικαιούχου και ειδικότερα όσον αφορά στην πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου, στον έλεγχο των δαπανών με βάση τα υποβληθέντα παραστατικά και στην επιβεβαίωση του εύλογου του κόστους, των επιλέξιμων με την Απόφαση χρηματοδότησης/ενίσχυσης δαπανών.

Η Ενδιάμεση Έκθεση Προόδου με το αντίστοιχο Αίτημα Διενέργειας Ενδιάμεσου Ελέγχου υποβάλλεται το αργότερο εντός τριάντα (30) ημερών από τη συμπλήρωση του μισού χρόνου υλοποίησης του κάθε έργου. Η Ενδιάμεση Έκθεση υποβάλλεται βάσει των υποβληθεισών δαπανών και του ήδη υλοποιημένου φυσικού αντικειμένου.

Η Έκθεση καλύπτει συγκεκριμένη χρονική περίοδο και περιλαμβάνει τα απαραίτητα στοιχεία, με τα οποία τεκμηριώνεται η πρόοδος του έργου τόσο ως προς το φυσικό, όσο και ως προς το οικονομικό αντικείμενο. Με βάση την υποβληθείσα Έκθεση και τα παραστατικά που την συνοδεύουν διενεργείται ο σχετικός έλεγχος και πιστοποιείται το ποσοστό ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου και ανάλογα γίνεται η εκταμίευση της ενδιάμεσης δόσης.

Εντός χρονικού διαστήματος τριών (3) μηνών το αργότερο από την ημερομηνία λήξης του έργου, υποβάλλεται η **Τελική Έκθεση** που περιλαμβάνει απολογισμό του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου και συνοδεύεται υποχρεωτικά από **Αίτημα Διενέργειας Τελικού Ελέγχου** και Πιστοποίησης της Ολοκλήρωσης του έργου. Η Έκθεση περιλαμβάνει τα απαραίτητα στοιχεία, με τα οποία τεκμηριώνεται η ολοκλήρωση του έργου που έχει αναλάβει ο Έλληνας εταίρος ως προς το φυσικό αντικείμενο. Ως προς το οικονομικό αντικείμενο, στην Έκθεση περιλαμβάνονται δαπάνες που δεν είχαν ελεγχθεί και εγκριθεί σε προηγούμενο (ενδιάμεσο) έλεγχο. Με βάση την Τελική Έκθεση και τα παραστατικά που τη συνοδεύουν διενεργείται ο σχετικός έλεγχος και πιστοποιείται η ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου, οριστικοποιείται ο τελικός προϋπολογισμός του έργου και η αντίστοιχη Δημόσια Δαπάνη και επιβεβαιώνεται η τήρηση των όρων της Απόφασης χρηματοδότησης. Με βάση τα πορίσματα της Έκθεσης λαμβάνεται Απόφαση για την εκταμίευση της Αποπληρωμής-Τελικής Δόσης, για το ύψος αυτής, καθώς και για την επιστροφή της εγγυητικής επιστολής.

Στην περίπτωση που δεν έχει υποβληθεί Αίτημα Διενέργειας Ενδιάμεσου Ελέγχου μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη συμπλήρωση διαστήματος ίσου με το ήμισυ της διάρκειας του έργου, ο Δικαιούχος οφείλει να ενημερώσει εγγράφως την Γ.Γ.Ε.Τ. σχετικά με την πρόοδο στην υλοποίηση του έργου και την αναμενόμενη ημερομηνία Αιτήματος Ελέγχου.

Οι εκθέσεις προόδου περιέχουν:

- α) αναλυτική τεχνική περιγραφή του έργου που υλοποιήθηκε στην εξεταζόμενη χρονική περίοδο, ανά Ενότητα Εργασίας, καθώς και τα αντίστοιχα παραδοτέα,
- β) καταγραφή ενδεχόμενων αποκλίσεων ή/και προβλημάτων σε σχέση με την υλοποίηση του εγκεκριμένου έργου και τεκμηρίωση των ακολουθούμενων/προτεινόμενων λύσεων,
- γ) τα οικονομικά στοιχεία του έργου για την περίοδο που καλύπτει ο έλεγχος, ανά δικαιούχο, Ενότητα Εργασίας, κατηγορία δαπάνης και στο σύνολο του εκτελεσθέντος έργου,
- δ) Υπεύθυνη Δήλωση του Δικαιούχου, υπογεγραμμένη αρμοδίως, όπου θα αναφέρεται ότι:
  - Τα υποβαλλόμενα αντίγραφα είναι ακριβή αντίγραφα των πρωτότυπων παραστατικών
  - Τα πρωτότυπα είναι πάντα στη διάθεση της Γ.Γ.Ε.Τ.
  - Τα παραστατικά δεν αντιστοιχούν σε δαπάνες που έχουν χρηματοδοτηθεί από άλλο πρόγραμμα
  - Οι δαπάνες του έργου παρακολουθούνται λογιστικά σε ξεχωριστό λογαριασμό και είναι εις γνώση του υπογράφοντα ότι όσες από αυτές δεν έχουν καταχωρηθεί στο λογαριασμό αυτό θα κριθούν ως μη-επιλέξιμες.
- ε) Βεβαίωση/Έκθεση Ορκωτού Λογιστή/Ελεγκτή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο πρώτο μέρος της παρούσας ενότητας.

Επιπρόσθετα, μαζί με την Τελική Έκθεση υποβάλλονται:

- Σύνοψη της Έκθεσης (στα ελληνικά και στα αγγλικά) σε μορφή κατάλληλη για δημοσίευση, όπου αναφέρονται οι στόχοι και τα επιτεύγματα του έργου.
- Στην περίπτωση παραγωγής ερευνητικών αποτελεσμάτων, μελέτη αξιοποίησης στην οποία ο κάθε δικαιούχος αναφέρει πώς προτίθεται να εκμεταλλευθεί ή να αξιοποιήσει εμπορικά τα αποτελέσματα του έργου και όλα τα δικαιώματα πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας επί των αποτελεσμάτων, όπου περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων και οι εφευρέσεις που έγιναν, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας που ζητούνται ή πρόκειται να ζητηθούν ή έχουν αποκτηθεί, τα καταχωρημένα σχέδια και παρόμοια νόμιμα δικαιώματα επί των αποτελεσμάτων. Η μελέτη περιλαμβάνει κάθε σχετική έρευνα και στοιχεία που απαιτούνται για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων του έργου.

Επαληθεύσεις/πιστοποιήσεις

Οι επαληθεύσεις/πιστοποιήσεις των έργων της παρούσας Πρόσκλησης διακρίνονται σε διοικητικές και επιτόπιες. Οι διοικητικές επαληθεύσεις/πιστοποιήσεις διενεργούνται εξ αποστάσεως με βάση τα στοιχεία που υποβάλλονται από τους δικαιούχους των έργων, ενώ για τις επιτόπιες επαληθεύσεις/πιστοποιήσεις είναι απαραίτητη η επιτόπια επίσκεψη στο σημείο

που θα επιλεγεί (ούν) από την Γ.Γ.Ε.Τ. ως καταλληλότερο για την πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου.

Προκειμένου οι δικαιούχοι να είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι κατά την ημερομηνία της επιτόπιας επαλήθευσης/πιστοποίησης, η Γ.Γ.Ε.Τ., κατόπιν συνεννόησης, αποστέλλει μέσω συμβατικού ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σε εύλογο χρονικό διάστημα πριν την διενέργεια της επιτόπιας επαλήθευσης/πιστοποίησης ενημερωτικό έγγραφο ειδοποίησης, όπου αναφέρεται η ακριβής ημερομηνία και ο τόπος της επιτόπιας επαλήθευσης/πιστοποίησης, η εκτιμώμενη διάρκεια και ο τρόπος διενέργειάς της, καθώς και όλα τα στοιχεία ή το προσωπικό που πρέπει να βρίσκονται στη διάθεση του οργάνου επαλήθευσης. Ο δικαιούχος από την πλευρά του θα πρέπει να διευκολύνει τα μέλη του οργάνου επαλήθευσης/πιστοποίησης και να τηρεί τις Οδηγίες που αυτά θα του υποδεικνύουν, καθώς και τις ημερομηνίες αποστολής στοιχείων για τυχόν εκκρεμότητες που διαπιστώθηκαν. Η παρουσία κατά την διάρκεια της επιτόπιας επαλήθευσης/πιστοποίησης των αρμόδιων στελεχών εκ μέρους του δικαιούχου αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ομαλή διεξαγωγή της.

Επισημαίνεται ότι η κάλυψη τυχόν ελλείψεων που εντοπίστηκαν στο υποβληθέν αίτημα επαλήθευσης/πιστοποίησης είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την γνωστοποίησή τους (έγγραφη ή ηλεκτρονική) στον δικαιούχο.

Μετά τη διενέργεια της επαλήθευσης/πιστοποίησης και την κάλυψη τυχόν ελλείψεων που εντοπίστηκαν ή την άπρακτη παρέλευση του δεκαπενθημέρου, ολοκληρώνεται η επαλήθευση/πιστοποίηση με την σύνταξη της σχετικής Έκθεσης. Στην Έκθεση επαλήθευσης/πιστοποίησης, η οποία αποτελεί Τυποποιημένο Έντυπο που παράγεται από το ΠΣΚΕ, αποτυπώνονται τα προς επαλήθευση/πιστοποίηση στοιχεία (σημεία ελέγχου), τα αντίστοιχα ευρήματα και τυχόν συστάσεις ή διορθώσεις. Στην περίπτωση που η επιτόπια επαλήθευση/πιστοποίηση διενεργείται βάσει δειγματοληψίας, η Γ.Γ.Ε.Τ., καταγράφει τη σχετική μεθοδολογία επιλογής του δείγματος. Η Έκθεση επαλήθευσης/πιστοποίησης θα πρέπει να είναι σαφώς, ειδικώς και επαρκώς τεκμηριωμένη, ιδίως στις περιπτώσεις εκείνες που έχει ευρήματα και συνεπώς δημιουργεί δυσμενείς έννομες συνέπειες εις βάρος των δικαιούχων π.χ. με απομείωση της αιτούμενης δημόσιας δαπάνης.

Αναλυτικότερα:

Μετά την υποβολή της Ενδιάμεσης Έκθεσης Προόδου και της Τελικής Έκθεσης ακολουθεί έλεγχος από τα ως άνω αρμόδια όργανα όπου:

- επαληθεύεται η ολοκλήρωση ή η πρόοδος που έχει επιτευχθεί στην υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου του έργου σε σχέση με τις υποχρεώσεις της σύμβασης, όπως αυτές προκύπτουν από την Απόφαση χρηματοδότησης και το Τεχνικό Παράρτημα. Ελέγχονται τα παραδοτέα του έργου, καθώς και το τελικό αποτέλεσμα (προϊόν, συσκευή, διάταξη, μέθοδος παραγωγής, κ.τ.λ.),
- κρίνεται η επιλεξιμότητα των πραγματοποιηθεισών δαπανών, για τις οποίες διαπιστώνεται η σχέση τους με το έργο, η νομιμότητά τους και τέλος η επιλεξιμότητά τους σε σχέση με την Απόφαση χρηματοδότησης, τον Οδηγό Εφαρμογής και το Τεχνικό Παράρτημα,
- διατυπώνεται άποψη σε σχέση με τη χρηματοδότηση του έργου.

Στη συνέχεια συντάσσεται Έκθεση πιστοποίησης/επαλήθευσης μέσω του Π.Σ.Κ.Ε., στην οποία αποτυπώνονται τα στοιχεία αυτά και, αφού υποβληθεί για έγκριση (αποδοχή των αποτελεσμάτων) στον Γενικό Γραμματέα Ε&Τ, αποστέλλεται στον δικαιούχο. Στην περίπτωση που ο δικαιούχος διαφωνεί με τα αποτελέσματα της Έκθεσης πιστοποίησης, μπορεί να υποβάλει εγγράφως τυχόν αντιρρήσεις στην Γ.Γ.Ε.Τ. το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών μετά την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων του ελέγχου από την Γ.Γ.Ε.Τ. Μετά την πάροδο της προθεσμίας αυτής, θα θεωρείται ότι οι ενδιαφερόμενοι έχουν αποδεχτεί τα αποτελέσματα και δε θα γίνεται δεκτή η υποβολή ενστάσεων. Οι ενστάσεις θα εξετάζονται κατά περίπτωση από την Επιτροπή διενέργειας του ελέγχου ή την Επιτροπή ενστάσεων που θα ορίζεται από το Γενικό Γραμματέα Ε&Τ.

Όταν από τον έλεγχο διαπιστώνεται ότι το έργο δεν εκτελείται σύμφωνα με τις προδιαγραφές ή ότι τα ως εκείνη τη στιγμή διαθέσιμα αποτελέσματα δεν εγγυώνται την επιτυχία του έργου στο

σύνολό του ή ότι στην κατάσταση των δαπανών έχουν συμπεριληφθεί μηεπιλέξιμες δαπάνες, τα όργανα ελέγχου ή/και η αρμόδια Υπηρεσία της Γ.Γ.Ε.Τ. μπορούν να εισηγηθούν τη διακοπή του έργου, την περικοπή αντίστοιχου ποσού ή/και την επιστροφή της ήδη καταβληθείσας χρηματοδότησης. Σε περίπτωση έκδοσης Απόφασης ανάκλησης (απένταξη του έργου) εφαρμόζονται κατά περίπτωση οι διατάξεις της ΚΥΑ 126829/ΕΥΘΥ 1217/21-12-2105 (ΦΕΚ Β 2784) «Σύστημα Δημοσιονομικών Διορθώσεων και Διαδικασίες Ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού για την υλοποίηση προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, σύμφωνα με το αρ. 22 του ν. 4314/2014».

Σε περίπτωση αποδοχής από τον πιστοποιητή του φυσικού αντικείμενου του έργου, μέρους ή ποσοστού των παραδοτέων ερευνητικού έργου είτε ως προς την ποσότητα, είτε ως προς την ποιότητα αυτού, η αρμόδια Υπηρεσία περικόπτει από το πιστοποιηθέν από τους Ορκωτούς Λογιστές/Ελεγκτές ύψος δαπάνης αντίστοιχο ποσό ή ποσοστό.

Η θετική αξιολόγηση των ενδιάμεσων εκθέσεων προόδου αποτελεί την προϋπόθεση καταβολής της επόμενης δόσης της χρηματοδότησης. Μετά την ολοκλήρωση του έργου, ο δικαιούχος υποχρεούται, το αργότερο εντός **τριών (3) μηνών**, να υποβάλλει στην Γ.Γ.Ε.Τ. τελική Έκθεση προόδου και αίτηση αποπληρωμής του έργου. Εκδίδεται Έκθεση τελικής πιστοποίησης και Απόφαση Ολοκλήρωσης της Πράξης μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.), η οποία αποτελεί την προϋπόθεση καταβολής της τελικής δόσης της χρηματοδότησης και αποπληρωμής των έργων.

Το έργο απεντάσσεται σε περίπτωση υπέρβασης κατά δύο (2) μήνες των προθεσμιών που ορίζονται στο παρόν κεφάλαιο και αφορούν στην υποβολή της ενδιάμεσης και τελικής Έκθεσης προόδου (φυσικού και οικονομικού αντικείμενου) και των αιτήσεων καταβολής των δόσεων και της αποπληρωμής.

11.3 ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ–ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

Η Δημόσια Δαπάνη (Εθνική επιχορήγηση) κάθε εγκεκριμένου έργου ανέρχεται κατά μέγιστο στο ποσό, το οποίο αναφέρεται στην Απόφαση ένταξης της Πράξης.

Η δημόσια χρηματοδότηση που αναλογεί στους δικαιούχους καταβάλλεται από την Γ.Γ.Ε.Τ. μέσω του Ειδικού Λογαριασμού της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας, σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει την διενέργεια των πληρωμών του.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 32 του ν. 4314/2014:

α) Οι προκαταβολές και οι ενδιάμεσες πληρωμές των δικαιούχων για την υλοποίηση των πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας και το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, δεν κατάσχονται, δεν υπόκεινται σε κανενός είδους παρακράτηση και δεν συμψηφίζονται με τυχόν οφειλές του δικαιούχου προς το Ελληνικό Δημόσιο ή τα ασφαλιστικά ταμεία.

Στην περίπτωση αυτή παραμένουν σε ισχύ οι γενικές διατάξεις περί φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας για είσπραξη χρημάτων, χωρίς όμως τον όρο της παρακράτησης.

Οι τελικές πληρωμές των ανωτέρω δικαιούχων, μετά την ολοκλήρωση του έργου, δύνανται να κατάσχονται, συμψηφίζονται, παρακρατούνται ή να αποδίδονται για λογαριασμό του δικαιούχου και καταβάλλονται με την υποχρεωτική προσκόμιση αποδεικτικών φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας.

Ο διατάκτης της πληρωμής κατά την έκδοση της απόφασης έγκρισης πληρωμής ορίζει ρητά ότι η ενίσχυση αυτή εμπίπτει στις ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου και αν η πληρωμή αφορά προκαταβολή, ενδιάμεση ή τελική πληρωμή.

β) Η διάταξη της παραγράφου α' εφαρμόζεται και στις προσκλήσεις ενισχύσεων που έχουν εκδοθεί κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και απαιτούν την προσκόμιση αποδεικτικών φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας, προκειμένου να καταβληθεί η ενίσχυση στον δικαιούχο, καθώς και στις σχετικές προσκλήσεις που εκδίδονται εφεξής. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, κάθε γενική ή ειδική διάταξη που ρυθμίζει διαφορετικά τα θέματα που ρυθμίζονται με την παρούσα παράγραφο, καταργείται.

Ο χρόνος καταβολής της δημόσιας χρηματοδότησης εξαρτάται από την άμεση διαθεσιμότητα, ή μη, των αντίστοιχων πιστώσεων.

Η δημόσια χρηματοδότηση καταβάλλεται απευθείας στους δικαιούχους και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η εκχώρηση της δημόσιας χρηματοδότησης (εκτός της προκαταβολής) σε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα για την παροχή δανείου που θα αντιστοιχεί σε μέρος ή στο σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση του έργου. Σε αυτές τις περιπτώσεις η καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης γίνεται απευθείας στο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα με το οποίο έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης, για το ισόποσο τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου. Στις περιπτώσεις εκχώρησης, ο δικαιούχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει την σύμβαση εκχώρησης με το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα στην Γ.Γ.Ε.Τ.

Η καταβολή της επιχορήγησης γίνεται σε στάδια (προκαταβολή/ενδιάμεση) κατά την διάρκεια του έργου. Η τελευταία δόση (αποπληρωμή) καταβάλλεται μετά την λήξη και οριστική παραλαβή του έργου και το ύψος της δεν είναι προκαθορισμένο, αλλά εξαρτάται από τις συνολικές πιστοποιημένες δαπάνες του κάθε δικαιούχου για το σύνολο του έργου.

Για την καταβολή της επιχορήγησης απαιτείται η υποβολή από το δικαιούχο του αντίστοιχου αιτήματος στο Π.Σ.Κ.Ε.

Το αίτημα καταβολής της επιχορήγησης υποβάλλεται σε επίπεδο έργου:

- στην περίπτωση που οι δικαιούχοι είναι μεμονωμένοι φορείς, από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο του έργου,
- στην περίπτωση των συνεργατικών έργων, από το Συντονιστή.

Για την καταβολή των δόσεων της επιχορήγησης απαιτούνται τα παρακάτω δικαιολογητικά:

1. Αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας για είσπραξη χρημάτων από το Δημόσιο ή Αποδεικτικό ενημερότητας για χρέη προς το Δημόσιο
2. Αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας για είσπραξη εκκαθαρισμένων απαιτήσεων από το Δημόσιο ή Βεβαίωση παρακράτησης (απόδοσης) ασφαλιστικών εισφορών
3. (ισχύει μόνο για επιχειρήσεις) Πιστοποιητικό μη πτώχευσης και μη αίτησης για πτώχευση, μη θέσης σε εκκαθάριση, μη θέσης σε αναγκαστική διαχείριση. Το πιστοποιητικό απαιτείται μόνο στην πρώτη καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης και στην τελική δόση (αποπληρωμή)
4. (ισχύει μόνο για επιχειρήσεις) Για τη λήψη προκαταβολής από τις επιχειρήσεις εφαρμόζονται τα ειδικότερα προβλεπόμενα παρακάτω (Προκαταβολή με ισόποση εγγυητική επιστολή)
5. Επωνυμία της τράπεζας του δικαιούχου και σχετικός αριθμός IBAN.

Η καταβολή της κάθε δόσης της επιχορήγησης από την Γ.Γ.Ε.Τ. γίνεται με την κατάθεση του αντιστοίχου ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό που ο δικαιούχος έχει δηλώσει στην Γ.Γ.Ε.Τ. Η Γ.Γ.Ε.Τ. διασφαλίζει ότι ο Δικαιούχος λαμβάνει πλήρως το συνολικό ποσό της οφειλόμενης ενίσχυσης το αργότερο σε ενενήντα μέρες μετά την ημερομηνία υποβολής του Αιτήματος από τον Δικαιούχο. Η προθεσμία πληρωμής των 90 ημερών δύναται να διακοπεί από την Γ.Γ.Ε.Τ. σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις σύμφωνα με το άρθρο 132 παρ. 2 του Καν. 1303/2013. Η διακοπή και οι λόγοι που οδήγησαν σε αυτήν αποτυπώνονται στο ΠΣΚΕ, μέσω του οποίου ενημερώνεται ο Δικαιούχος.

Μετά την καταβολή της ενίσχυσης από την Γ.Γ.Ε.Τ. στο Δικαιούχο, η Γ.Γ.Ε.Τ. ενημερώνει το Π.Σ.Κ.Ε. και το ΟΠΣ.

Επιτρέπονται οι ακόλουθες καταβολές δημόσιας χρηματοδότησης:

A. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΝΤΑΙ ΩΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

I. Προκαταβολή (δυνητική) με ισόποση εγγυητική επιστολή

Μετά την υπογραφή της Απόφασης ένταξης, είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής, σε ποσοστό μέχρι **40%** της δημόσιας χρηματοδότησης, εφόσον ο δικαιούχος προσκομίσει ισόποση εγγυητική επιστολή προκαταβολής από αναγνωρισμένο προς τούτο ίδρυμα, η οποία εκδίδεται υπέρ της Γ.Γ.Ε.Τ., με διάρκεια ισχύος ορισμένου χρόνου με λήξη 12 μήνες μετά την καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου, συμπεριλαμβανομένων και των παρατάσεων. Αποτελεί ευθύνη της Γ.Γ.Ε.Τ. να παρακολουθεί και να εξασφαλίζει ότι η κατά τα ανωτέρω προσκομισθείσα από δικαιούχο εγγυητική επιστολή είναι έγκυρη και παραμένει σε ισχύ για το χρονικό διάστημα που απαιτείται.

Η εγγυητική επιστολή προκαταβολής δύναται να απομειώνεται σταδιακά με βάση ισόποσο συμψηφισμό της με αναλογούσα σε πραγματοποιηθείσες και πιστοποιηθείσες δαπάνες του έργου δημόσια χρηματοδότηση και επιστρέφεται στο δικαιούχο μετά τον πλήρη συμψηφισμό της ως ανωτέρω.

Παρέχεται η δυνατότητα/επιλογή σε δικαιούχο που έλαβε προκαταβολή έναντι εγγυητικής επιστολής, όταν ελεγχθούν και πιστοποιηθούν δαπάνες του έργου του, να ζητήσει τη διατήρηση της υπάρχουσας εγγυητικής επιστολής από την Γ.Γ.Ε.Τ. με σκοπό τη χορήγηση πρόσθετης δημόσιας χρηματοδότησης.

Σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, η συνολική προκαταβολικά ληφθείσα δημόσια χρηματοδότηση δεν μπορεί να υπερβαίνει το 40% της εγκεκριμένης δημόσιας χρηματοδότησης.

Η προκαταβολή θα πρέπει να καλύπτεται από τις δαπάνες που καταβάλλονται από το δικαιούχο στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου και δικαιολογούνται με εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας εντός τριών (3) ετών από το έτος καταβολής της προκαταβολής, εάν η ημερομηνία αυτή είναι προγενέστερη, ή την 31η Δεκεμβρίου 2023.

Στη περίπτωση που η επιχείρηση δεν επιθυμεί να καταθέσει εγγυητική επιστολή, δεν θα καταβάλλεται προκαταβολή ενίσχυσης και η ροή χρηματοδότησης θα γίνεται στη βάση πιστοποιημένων δαπανών που υποβάλλονται στο πλαίσιο της ενδιάμεσης και τελικής Έκθεσης.

II. Ενδιάμεση δόση

Καταβάλλεται έπειτα από υποβολή αιτήματος ενδιάμεσης επαλήθευσης από το δικαιούχο και έγκριση της υποβληθείσας από το αρμόδιο όργανο Έκθεσης ενδιάμεσης επαλήθευσης, όπου και προσδιορίζεται το ύψος των επιλέξιμων δαπανών του έργου μέχρι τη στιγμή της υποβολής του αιτήματος και η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση.

III. Τελική Δόση - Αποπληρωμή

Το υπόλοιπο της εγκεκριμένης ενίσχυσης καταβάλλεται κατόπιν υποβολής του αιτήματος τελικής επαλήθευσης από το δικαιούχο και μετά την έγκριση της υποβληθείσας από το αρμόδιο όργανο Έκθεσης τελικής επαλήθευσης. Στο στάδιο αυτό οριστικοποιείται το τελικό επιλέξιμο προς χρηματοδότηση κόστος του έργου, η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση και εκδίδεται η Απόφαση Ολοκλήρωσης του έργου.

Σε περίπτωση χορήγησης προκαταβολής και προκειμένου να μην υπάρξει υπέρβαση της έντασης της ενίσχυσης, οι καταβολές των ενισχύσεων και οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης (με βάση το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης). Ο υπολογισμός αυτός πραγματοποιείται πριν την τελική δόση – αποπληρωμή του έργου.

Β. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΓΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΝΤΑΙ ΩΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΓΝΩΣΕΩΝ

I. Προχρηματοδοτήσεις

Οι εκταμιεύσεις της δημόσιας δαπάνης στους ως άνω δικαιούχους (των οποίων η χρηματοδότηση χαρακτηρίζεται ως μη-κρατική ενίσχυση), γίνεται με τη μορφή προχρηματοδοτήσεων, δηλαδή προκαταβάλλονται χωρίς να απαιτείται αντιστοίχιση με δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί, δηλωθεί και επαληθευθεί. Σε κάθε σημείο της χρονικής περιόδου υλοποίησης ενός έργου, η διαφορά ανάμεσα στο άθροισμα των εκταμιεύσεων προς τους ως άνω δικαιούχους και στην Πιστοποιηθείσα Δημόσια Δαπάνη (Π.Δ.Δ.) δεν μπορεί να ξεπερνά σε ποσοστό το **40%** της εγκεκριμένης Δημόσιας χρηματοδότησης του έργου για τον συγκεκριμένο δικαιούχο. Ο ανωτέρω περιορισμός εφαρμόζεται και για τον προσδιορισμό του μέγιστου ύψους της αρχικής δόσης της χρηματοδότησης προς τους ως άνω δικαιούχους (μέγιστη αρχική δόση 40%).

II. Αποπληρωμή

Η τελευταία δόση της δημόσιας χρηματοδότησης προς τους ως άνω δικαιούχους, καταβάλλεται κατόπιν υποβολής αιτήματος τελικής επαλήθευσης από το δικαιούχο και μετά την έγκριση της υποβληθείσας από το αρμόδιο όργανο Έκθεσης τελικής επαλήθευσης.

Για όλες τις κατηγορίες δικαιούχων επισημαίνονται τα εξής:

- Το άθροισμα των εκταμιεύσεων της δημόσιας χρηματοδότησης, πλην της αποπληρωμής, για κάθε δικαιούχο (επιχείρηση ή Οργανισμό Έρευνας και Διάδοσης Γνώσεων) δεν μπορεί να υπερβαίνει σε ποσοστό το 80% της εγκεκριμένης δημόσιας χρηματοδότησης για τον συγκεκριμένο δικαιούχο.

Σε κάθε περίπτωση οι δικαιούχοι θα πρέπει να συνεκτιμήσουν ότι δεν προβλέπεται άλλη ενδιάμεση δόση πριν την αποπληρωμή.

- Εάν κατά την ολοκλήρωση του έργου διαπιστωθεί ότι η συνολική ενίσχυση/δημόσια χρηματοδότηση που έχει ήδη καταβληθεί από την Γ.Γ.Ε.Τ., σε κάποιο δικαιούχο είναι μεγαλύτερη από αυτή που δικαιούται βάσει των συνολικών πιστοποιημένων δαπανών του, όπως αυτές προκύπτουν από τη διαδικασία επαλήθευσης, τότε ο δικαιούχος επιστρέφει εντόκως τη διαφορά σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών και είσπραξης δημοσίων εσόδων για την περίπτωση έργων εθνικής και κοινοτικής χρηματοδότησης [ΚΥΑ υπ' αριθμ. 126829/ΕΥΘΥ 1217/21.12.2015 (Β 2784)].
- Στην περίπτωση διαπίστωσης παράβασης εθνικού ή κοινοτικού δικαίου, λαμβάνοντας υπόψη το είδος και τη φύση της παράβασης και τις δημοσιονομικές επιπτώσεις, η Γ.Γ.Ε.Τ. εισηγείται στον Γενικό Γραμματέα Ε&Τ την έκδοση Απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτηση, με ακύρωση μέρους ή του συνόλου, της χρηματοδότησης του έργου, βάσει πορίσματος διοικητικής ή επιτόπιας επαλήθευσης ή πορίσματος ελέγχου, καταχωρώντας τις αντίστοιχες λογιστικές εγγραφές στο ΟΠΣ. Τα στοιχεία διαβιβάζονται στις αρμόδιες Αρχές/ φορείς, σύμφωνα με το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου(Σ.Δ.Ε.).

12. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

12.1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ

Τροποποίηση επιμέρους στοιχείων της Απόφασης Ένταξης (συμπεριλαμβανομένων και αυτών του Τεχνικού Παραρτήματος) είναι δυνατή εφόσον υποβάλλεται σχετικό αίτημα και τηρούνται **αθροιστικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:**

- παρέχεται επαρκής τεκμηρίωση για την αναγκαιότητα των προτεινόμενων μεταβολών των στοιχείων του έργου ως προς την ομαλή υλοποίηση του αντικειμένου του έργου και την επίτευξη των στόχων του
- δεν αλλοιώνονται η φύση και οι στόχοι του έργου
- δεν μεταβάλλονται στοιχεία με τρόπο που να ακυρώνονται η επιλεξιμότητα ή/και η θετική αξιολόγηση της πρότασης, βάσει των κριτηρίων της παρούσας Πρόσκλησης
- δεν προκύπτει αύξηση της συνολικής εγκεκριμένης δημόσιας ενίσχυσης του έργου.

Τα αιτήματα τροποποίησης υποβάλλονται μόνο μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) από τον δικαιούχο, σύμφωνα με τυποποιημένη φόρμα του ΠΣΚΕ με όλα τα κατά περίπτωση απαραίτητα έγγραφα ή δικαιολογητικά με τα οποία θα τεκμηριώνεται η αναγκαιότητά τους.

Τα αιτήματα τροποποίησης μπορούν να αφορούν είτε

- Τροποποιήσεις στοιχείων του έργου ήσσονος σημασίας, οι οποίες δεν αλλάζουν τη φύση του έργου και τους στόχους αυτού και ορίζονται στην ενότητα 12.2 Α, είτε
- Τροποποιήσεις στοιχείων του έργου μείζονος σημασίας, οι οποίες σχετίζονται με κρίσιμες παραμέτρους του έργου που ενδέχεται να επηρεάσουν την ομαλή υλοποίησή του και ορίζονται στην ενότητα 12.2 Β. Επιτρέπεται η υποβολή μέχρι δύο (2) αιτημάτων τροποποίησης μείζονος σημασίας για κάθε δικαιούχο ανά έργο.

Τα αιτήματα αυτά εξετάζονται από Επιτροπή Ελέγχου Αιτημάτων Τροποποιήσεων της Δράσης και εγκρίνονται από τον Γενικό Γραμματέα Ε&Τ. Η Επιτροπή Ελέγχου Αιτημάτων Τροποποιήσεων συστήνεται και συγκροτείται με Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Ε&Τ και απαρτίζεται από έμπειρα στελέχη της Γ.Γ.Ε.Τ. ή/και από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες, εγγεγραμμένους ή μη στο Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών, που τηρείται στην Γ.Γ.Ε.Τ. Στην περίπτωση τροποποίησης του φυσικού αντικειμένου, και εφόσον απαιτηθεί, η Επιτροπή είναι δυνατό να ζητήσει γνωμοδότηση από μέλος του Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών. Τα θέματα προς εξέταση εισάγονται στην Επιτροπή από την αρμόδια Υπηρεσία.

- Είτε άλλα από τα ανωτέρω στοιχεία, που εξετάζονται και κρίνονται από την αρμόδια Υπηρεσία.

Τα αιτήματα τροποποιήσεων, που εξετάζονται είτε από την Υπηρεσία είτε από την Επιτροπή, εκτός αυτών που υποβάλλονται για λόγους ανωτέρας βίας, μπορούν να υποβάλλονται στο Π.Σ.Κ.Ε. **μέχρι τριάντα (30) ημερολογιακές μέρες πριν την ημερομηνία λήξης του έργου** (σύμφωνα με την ισχύουσα Απόφαση Ένταξης). Αιτήματα που υποβάλλονται μετά από αυτήν την προθεσμία **δεν** θα εξετάζονται. Στα αιτήματα αυτά αποτυπώνονται με ευδιάκριτο τρόπο οι προτεινόμενες αλλαγές σε σχέση με τα εκάστοτε ισχύοντα στοιχεία της Απόφασης Ένταξης και επισυνάπτονται όλα τα κατά περίπτωση απαραίτητα έγγραφα ή δικαιολογητικά με τα οποία τεκμηριώνεται η αναγκαιότητά τους. Τα αιτήματα τροποποιήσεων δεν θα εξετάζονται έως ότου υποβληθούν όλα τα απαραίτητα συνοδευτικά στοιχεία και δικαιολογητικά που προβλέπονται από την παρούσα ενότητα ή την Απόφαση Ένταξης.

Εφόσον υποβληθούν όλα τα απαραίτητα στοιχεία, η Επιτροπή επεξεργάζεται τα αιτήματα τροποποιήσεων και γνωμοδοτεί επ' αυτών και στη συνέχεια η Υπηρεσία αποστέλλει ηλεκτρονικά μέσω του Π.Σ.Κ.Ε. τις σχετικές απαντητικές επιστολές ή/και τροποποιητικές Αποφάσεις Ένταξης, όπου απαιτείται.

12.2 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Α. Τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου, επιτρέπονται χωρίς αριθμητικό περιορισμό τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας ως ακολούθως:

1. Αντικατάσταση μέλους της ομάδας έργου από ένα ή περισσότερα μέλη με ισότιμα προσόντα

2. Τροποποίηση του οικονομικού αντικειμένου που επηρεάζει επιμέρους στοιχεία του προϋπολογισμού δικαιούχου του έργου σε ποσοστό μικρότερο του 25% [π.χ. μεταφορά δαπάνης μεταξύ κατηγοριών δαπανών ή ενοτήτων εργασίας (με ίση ή μικρότερη ένταση ενίσχυσης) του δικαιούχου, μεταφορά κονδυλίων σε μη εγκεκριμένη -με μηδενικό προϋπολογισμό κατά την ένταξη- αλλά επιλέξιμη κατηγορία δαπάνης, ποσού μέχρι 5% του συνολικού προϋπολογισμού του δικαιούχου].

Οι τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας μπορούν να πραγματοποιηθούν με ευθύνη των δικαιούχων σε όλη την διάρκεια του έργου χωρίς προηγούμενη έγκριση. Ενσωματώνονται στο επερχόμενο αίτημα επαλήθευσης-πιστοποίησης, και υποβάλλονται μέσω του Π.Σ.Κ.Ε., όπου και αποτυπώνονται με ευδιάκριτο τρόπο οι προτεινόμενες αλλαγές σε σχέση με τα εκάστοτε ισχύοντα στοιχεία της Απόφασης ένταξης. Η αποδοχή τους τελεί υπό την αίρεση έγκρισης του οργάνου που διενεργεί την επαλήθευση-πιστοποίηση, και το οποίο εξετάζει την πλήρωση των προϋποθέσεων που αναφέρονται ανωτέρω για το χαρακτηρισμό κάποιας τροποποίησης ως ήσσονος σημασίας και τη συμμόρφωσή τους με τους υπόλοιπους όρους της παρούσας Πρόσκλησης.

Β. Τροποποιήσεις μείζονος σημασίας

Ως τροποποιήσεις μείζονος σημασίας, που εξετάζονται από την Επιτροπή Ελέγχου Αιτημάτων Τροποποιήσεων, είναι οι εξής:

1. Παράταση της χρονικής διάρκειας υλοποίησης του έργου. Επισημαίνεται ότι η χρονική παράταση δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1/3 της συνολικής διάρκειας του εκάστοτε έργου
2. Αντικατάσταση εταίρου σύμπραξης
3. Αντικατάσταση υπεργολάβου παροχής υπηρεσιών έρευνας επί συμβάσει (νομικό πρόσωπο) που έχει αξιολογηθεί στο πλαίσιο της αξιολόγησης της πρότασης
4. Αντικατάσταση Επιστημονικού Υπεύθυνου του έργου
5. Αντικατάσταση εξοπλισμού που ενισχύεται στο πλαίσιο του έργου
6. Τροποποίηση στοιχείων που επηρεάζουν σημαντικά την έκταση και τον τρόπο υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου (π.χ. εφαρμογή τεχνικών/μεθοδολογίας εκτέλεσης χαμηλότερης τεχνολογικής στάθμησης, περιορισμός των προβλεπόμενων παραδοτέων, συρρίκνωση των εξεταζόμενων από την έρευνα παραμέτρων).

Αλλαγές στις τεχνικές μεθοδολογίες υλοποίησης του ερευνητικού αντικειμένου που προκαλούνται από τις συνήθεις τεχνολογικές ή άλλες εξελίξεις στο αντίστοιχο επιστημονικό πεδίο δεν συνιστούν τροποποίηση του φυσικού αντικειμένου, εφόσον η τεχνολογική στάθμηση είναι υψηλότερη των υπαρχόντων.

7. Τροποποίηση του οικονομικού αντικειμένου που επηρεάζει επιμέρους στοιχεία του προϋπολογισμού δικαιούχου του έργου σε ποσοστό μεγαλύτερο του 25% (π.χ. μεταφορά δαπάνης μεταξύ κατηγοριών δαπανών ή ενοτήτων εργασίας) ή μεταφορά κονδυλίων σε μη-εγκεκριμένη (με μηδενικό προϋπολογισμό κατά την ένταξη, αλλά επιλέξιμη κατηγορία δαπάνης, ποσού μεγαλύτερου του 5% επί του συνολικού προϋπολογισμού του δικαιούχου).

Οι τροποποιήσεις ενσωματώνονται στην Απόφαση Ένταξης του έργου με ανάλογη τροποποίηση αυτής.

Γ. Τροποποιήσεις που αφορούν σε στοιχεία του δικαιούχου

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου και εφόσον υπάρχει πρόθεση για μεταβολή των στοιχείων του, όπως:

1. Μεταβολή επωνυμίας ή/και νομικής μορφής
3. Αλλαγή Νόμιμου Εκπροσώπου
4. Μεταβολή εταιρικής/μετοχικής σύνθεσης
5. Μεταβολή της έδρας ή/και μετεγκατάσταση της ενισχυθείσας δραστηριότητας, εφόσον γίνεται εντός της ίδιας κατηγορίας Περιφέρειας.

Ο δικαιούχος υποχρεούται να ενημερώνει την Υπηρεσία μέσω εισαγωγής των νέων δεδομένων στα αντίστοιχα πεδία του Π.Σ.Κ.Ε. Οι ανωτέρω τροποποιήσεις εξετάζονται από την Υπηρεσία, και

εφόσον απαιτείται, τροποποιούνται τα στοιχεία της Απόφασης Ένταξης και ενημερώνεται σχετικά ο δικαιούχος.

Κάθε άλλο θέμα ή τροποποίηση που δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως μείζονος ή ήσσον σημασίας εξετάζεται από την αρμόδια Υπηρεσία.

Πέραν των ανωτέρω τροποποιήσεων που πραγματοποιούνται μετά από αίτημα του δικαιούχου, είναι δυνατή η τροποποίηση της Απόφασης Ένταξης έργου μετά από εισήγηση της Υπηρεσίας (π.χ. οριζόντια τροποποίηση που αφορά στην παράταση της χρονική διάρκειας υλοποίησης των έργων).

12.3 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Χρονική παράταση

Εάν υπάρχουν αποχρώντες λόγοι, εκτός του άμεσου ελέγχου της κοινοπραξίας, για τους οποίους η υλοποίηση του έργου υστερεί του προβλεπόμενου χρονοδιαγράμματος, είναι δυνατή η **παράταση της υλοποίησης του έργου, χωρίς αντίστοιχη αύξηση του προϋπολογισμού του. Η σχετική αίτηση** θα πρέπει να τεκμηριώνει ικανοποιητικά τους λόγους για τους οποίους ζητείται η χρονική παράταση. Επισημαίνεται ότι χρονική παράταση μπορεί να δοθεί **μόνο μια (1) φορά** και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1/3 της συνολικής διάρκειας του εκάστοτε έργου. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η έγκριση της παράτασης από την εκάστοτε Επιτροπή Ελέγχου Αιτημάτων Τροποποίησης της Γ.Γ.Ε.Τ.

Δεν επιτρέπονται οι παρακάτω τροποποιήσεις:

- **τροποποίηση της ημερομηνίας έναρξης** του έργου,
- **η αύξηση της ενίσχυσης** (δημόσιας δαπάνης) τόσο του συνόλου του έργου, όσο και οποιουδήποτε επιμέρους δικαιούχου
- μεταφορά κονδυλίων μεταξύ εταίρων μεγαλύτερη του 20%,
- **τροποποίηση του φυσικού αντικειμένου** του έργου.
- Αλλαγές στις τεχνικές **μεθοδολογίες υλοποίησης** του ερευνητικού αντικειμένου που προκαλούνται **από τις συνήθεις τεχνολογικές ή άλλες** εξελίξεις στο αντίστοιχο επιστημονικό πεδίο δεν συνιστούν τροποποίηση του φυσικού αντικειμένου, εφόσον η τεχνολογική στάθμιση είναι υψηλότερη των υπαρχόντων.

13. ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ

Μετά τη σύνταξη της Έκθεσης Επαλήθευσης/πιστοποίησης των συνολικών στοιχείων της Πράξης, και με βάση τα αποτελέσματά της και τη σύνταξη της Έκθεσης πιστοποίησης, η Γ.Γ.Ε.Τ. προβαίνει στη σύνταξη της Απόφασης Ολοκλήρωσης Πράξης μέσω του Π.Σ.Κ.Ε., την οποία κοινοποιεί στο δικαιούχο.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση του έργου είναι:

- η πιστοποίηση της ολοκλήρωσης του φυσικού αντικειμένου μέσα από την υλοποίηση των προβλεπόμενων παραδοτέων και την επίτευξη των βασικών στόχων του έργου ή ο προσδιορισμός των επιμέρους παραδοτέων, τα οποία ολοκληρώθηκαν πλήρως ή εν μέρει,
- η τήρηση από τους δικαιούχους των υποχρεώσεων που περιγράφονται στην Απόφαση Ένταξης,
- η συμμόρφωση των δικαιούχων με τυχόν συστάσεις προγενέστερων επαληθεύσεων/επιθεωρήσεων/ελέγχων που έχουν διενεργηθεί στο έργο.

Με τη έκδοση της Απόφασης Ολοκλήρωσης Πράξης:

- βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου της Πράξης (τα παραδοτέα, η επίτευξη της τιμής στόχου των δεικτών και των στόχων της Πράξης),
- βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου του δικαιούχου και αποτυπώνεται το τελικό αποτέλεσμα της επαλήθευσης δαπανών (συνολική δαπάνη και

αντιστοιχούσα δημόσια δαπάνη) όλων των προηγούμενων ενδιάμεσων Αιτημάτων Πληρωμής, καθώς και του τελικού Αιτήματος,

- ορίζεται το τελικό καταβλητέο ποσό της δημόσιας συνεισφοράς και αποτυπώνονται ποσά που ενδεχόμενα έχουν ήδη καταβληθεί, καθώς και το υπολειπόμενο προς καταβολή ποσό,
- καθορίζεται το τελικό χρηματοδοτικό σχήμα της Πράξης,
- βεβαιώνεται η έκδοση των αδειών που προβλέπονται από το οικείο ρυθμιστικό πλαίσιο,
- διαπιστώνεται η τήρηση των υποχρεώσεων του δικαιούχου που τίθενται στην Απόφαση Ένταξης, και ειδικότερα δημοσιότητας και ΑΜΕΑ και υποβολής απαιτούμενων στοιχείων,
- διαπιστώνεται η συμμόρφωση του δικαιούχου με τυχούσες συστάσεις προγενέστερων επαληθεύσεων/επιθεωρήσεων/ελέγχων που έχουν διενεργηθεί στην Πράξη (από ΔΑ/ΕΦ, Αρχή Πιστοποίησης, Αρχή Ελέγχου, λοιπά ελεγκτικά όργανα εθνικά ή της Ε.Ε.).

14. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

14.1 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Οι δικαιούχοι, των οποίων τα έργα θα υπαχθούν στην παρούσα Δράση, θα πρέπει να τηρούν τις παρακάτω ειδικότερες υποχρεώσεις:

A. Υποχρεώσεις που αφορούν στο χρονικό διάστημα υλοποίησης του έργου

- i. να τηρούν τους όρους της Απόφασης Ένταξης,
- ii. να τηρούν την Ενωσιακή και Εθνική Νομοθεσία κατά την εκτέλεση της Πράξης, και ιδίως όσον αφορά στο δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων, κρατικών ενισχύσεων, την αειφόρο ανάπτυξη, την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, τη μη-διάκριση και την προσβασιμότητα Ατόμων με Αναπηρίες (ΕΕ 1303/2013/17.12.2013, Άρθρο 7),
- iii. να μη μεταβάλουν την εταιρική τους σύνθεση ως προς τα πρόσωπα ή τα ποσοστά συμμετοχής τους χωρίς να προηγείται επίσημη ενημέρωση και έγκριση της Γ.Γ.Ε.Τ.,
- iv. να τηρούν ξεχωριστή λογιστική μερίδα για την Πράξη ή να διαθέτουν επαρκή λογιστική κωδικοποίηση, από την οποία να προκύπτει η καταχώρηση όλων των δαπανών που αντιστοιχούν πλήρως προς τις δαπάνες που δηλώνονται,
- v. να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την ενημέρωση του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.) με τα δεδομένα και έγγραφα της Πράξης που υλοποιούν, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των υποβαλλόμενων στοιχείων,
- vi. να μη λαμβάνουν ενίσχυση από άλλο εθνικό ή κοινοτικό πρόγραμμα για την υλοποίηση της ίδιας πρότασης ή τμήματος αυτής,
- vii. να μην εκμισθώνουν, μεταβιβάζουν ή αντικαθιστούν πάγια περιουσιακά στοιχεία που ενισχύονται, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν από άλλα κυριότητας του φορέα και ανάλογης αξίας, που ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση του έργου. Στη περίπτωση αυτή οφείλουν προ οιασδήποτε ενέργειας να υποβάλουν αίτημα τροποποίησης στην Γ.Γ.Ε.Τ. και εφόσον εγκριθεί να προβούν στην αντικατάσταση με τήρηση όλων των παραστατικών που αφορούν τόσο στο νέο, όσο και στον παλαιό εξοπλισμό.
- viii. να τηρηθούν οι απαιτήσεις δημοσιότητας, όπως ορίζονται στο Παράρτημα XII του Καν. ΕΕ 1303/2014 και το Κεφάλαιο II του Καν. ΕΕ 821/2014, καθώς και στον Επικοινωνιακό Οδηγό για το ΕΣΠΑ 2014 – 2020. Ειδικότερα:
  - να τοποθετήσουν σε εμφανές σημείο της επιχείρησής τους αφίσα (πινακίδα ενημέρωσης) σύμφωνα με τον Επικοινωνιακό Οδηγό 2014-2020 αναφορικά με τη συνδρομή του διαρθρωτικού ταμείου στην υλοποίηση του έργου τους, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που θα υποδειχθούν,

- να κάνουν αναφορά στη χρηματοδότηση του έργου από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους μέσω της παρούσας Πρόσκλησης, χρησιμοποιώντας το κατάλληλο λεκτικό, αλλά και τα σχετικά λογότυπα που θα τους υποδειχθούν από την Γ.Γ.Ε.Τ. ή/και την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. σε κάθε είδους ενέργεια δημοσιότητας που αφορά στο έργο (π.χ. ανακοινώσεις στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο, παρουσιάσεις σε ημερίδες και συνέδρια, επιστημονικές εργασίες σε εθνικά και διεθνή περιοδικά, εκδηλώσεις), καθώς και με την ανάρτηση στον δικτυακό τόπο τους,
- ix. να αποδέχονται τη συμπερίληψή τους στο κατάλογο των Πράξεων του Ε.Π. που δημοσιοποιεί η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. (ή εναλλακτικά η Γ.Γ.Ε.Τ.) στις διαδικτυακές πύλες www.antonistikitita.gr, www.espa.gr, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 115 και στο Παράρτημα XII του Καν. 1303/2013, και στο οποίο αναφέρονται:
- η ονομασία του δικαιούχου και της Πράξης,
  - η σύνοψη της Πράξης,
  - η ημερομηνία έναρξης της Πράξης,
  - η καταληκτική ημερομηνία Πράξης,
  - η συνολική επιλέξιμη δαπάνη,
  - το ποσοστό συγχρηματοδότησης,
  - ο ταχυδρομικός κώδικας ή άλλη κατάλληλη ένδειξη της τοποθεσίας,
  - η χώρα,
  - η ονομασία της κατηγορίας παρέμβασης της Πράξης.
- x. Επισημαίνεται ότι οι όροι υλοποίησης της Πράξης, όπως ορίζονται στην Απόφαση ένταξης, είναι ουσιώδεις και οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από το δικαιούχο χωρίς προηγούμενη έγκριση από την Γ.Γ.Ε.Τ. συνιστά βάσιμη αιτία διακοπής χρηματοδότησης της Πράξης. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται ως συνέπεια αυτής της αλλαγής δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή τους από την Γ.Γ.Ε.Τ. Υποτροπή του δικαιούχου συνιστά βάσιμη αιτία ανάκλησης της Απόφασης ένταξης της Πράξης στο Πρόγραμμα και μετακύληση σε αυτό των δημοσιονομικών επιπτώσεων.
- xi. Οι δικαιούχοι οφείλουν να παρέχουν τα δεδομένα φυσικού αντικείμενου, τα οποία είναι απαραίτητα για τη συμπλήρωση των κοινών δεικτών του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Ι του Κανονισμού 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), σύμφωνα και με τις κατευθύνσεις που θα τους δοθούν από την Γ.Γ.Ε.Τ. Μη-ανταπόκριση σε αίτημα λήψης στοιχείων, που απαιτούνται στο **Παράρτημα VI** θα οδηγεί σε ανάκληση της Απόφασης Χρηματοδότησης/ένταξης.

B. Υποχρεώσεις μετά την λήξη των έργων

- i. Όλοι οι δικαιούχοι είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν στοιχεία για την αποτίμηση της επίτευξης των γενικών και ειδικών στόχων, καθώς και οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία προς την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ/Γ.Γ.Ε.Τ. σχετικά με το έργο τους, με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων. Επίσης, οι δικαιούχοι ενδέχεται να συμπεριλαμβάνονται σε δείγμα διενέργειας έρευνας για την αξιολόγηση των Δράσεων στην οποία συμμετείχαν και χρηματοδοτήθηκαν.
- ii. Οι δικαιούχοι είναι, επίσης, υποχρεωμένοι πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την ενημέρωση του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.) με τα δεδομένα και έγγραφα της Πράξης που υλοποιούν, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλουν στο Π.Σ.Κ.Ε.
- iii. Όλα τα δικαιολογητικά που αφορούν στην εκτέλεση του έργου πρέπει να τηρούνται τόσο κατά τη διάρκεια της περιόδου εκτέλεσης του έργου, όσο και μετά από αυτή για χρόνο τουλάχιστον **τεσσάρων (4) ετών** μετά την τελευταία καταβολή της δημόσιας επιχορήγησης, και πάντως όχι μικρότερο από το χρόνο παραγραφής της αξίωσης του Δημοσίου για την επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών. Τα σχετικά δικαιολογητικά τίθενται στη διάθεση των αρμοδίων οργάνων του Δημοσίου, της ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ, της ΕΔΕΛ ή των αρμοδίων

οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον ζητηθεί σχετικός έλεγχος και τούτο ανεξαρτήτως αν από άλλες διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας δεν υποχρεούνται στη διατήρηση των δικαιολογητικών και παραστατικών. Τα ανωτέρω στοιχεία και δικαιολογητικά έγγραφα διατηρούνται είτε υπό τη μορφή πρωτοτύπων, ή επικαιροποιημένων αντιγράφων των πρωτοτύπων ή σε κοινώς αποδεκτούς φορείς δεδομένων, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών εκδόσεων των πρωτότυπων εγγράφων ή εγγράφων που υπάρχουν μόνο σε ηλεκτρονική μορφή.

Ειδικά, όσον αφορά στους Οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσεων που είναι δικαιούχοι έργων που έχουν υπαχθεί στην παρούσα Δράση και η χρηματοδότησή τους στο πλαίσιο του έργου έχει χαρακτηριστεί ως μη-κρατική ενίσχυση, θα πρέπει να παρέχουν τα αποδεικτικά στοιχεία που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της προβλεπόμενης κατανομής μεταξύ οικονομικών και μη-οικονομικών δραστηριοτήτων σύμφωνα με την Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ 49939/ΕΥΚΕ1942/13.05.2016. Η Γ.Γ.Ε.Τ. ελέγχει ιδιαίτερα την πλήρωση των προϋποθέσεων, με τις οποίες θεωρήθηκε ότι ο Οργανισμός έρευνας και διάδοσης γνώσεων εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρου 2.1.1, σημείο 19 της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2014/С 198/01), στο πλαίσιο ολοκλήρωσης των Πράξεων.

14.2 ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Η ΕΥΔ/ΕΠΑΝΕΚ είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του επιχειρησιακού προγράμματος σύμφωνα με την Αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού θέτει στη διάθεση των ενδιάμεσων φορέων και των δικαιούχων πληροφορίες σχετικά με την εκτέλεση των καθηκόντων τους και την υλοποίηση Πράξεων αντίστοιχα.

Το «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (Σ.Δ.Ε.) 2014-2020» που είναι ένα **σύνολο διοικητικών αρχών** που βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση, διαρθρωμένων με συγκεκριμένη οργανωτική δομή, αναπτύσσει επί μέρους δραστηριότητες με αντικειμενικό σκοπό τη χρηστή **δημοσιονομική διαχείριση των πόρων (οικονομία, αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα)**.

Η ΕΥΔ/ΕΠΑΝΕΚ στο πλαίσιο της υποχρέωσής της για τη διασφάλιση της τήρησης της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης των πόρων του προγράμματος και της ασκούμενης από αυτή εποπτείας σε εκχωρηθείσες Πράξεις κρατικών ενισχύσεων, αλλά και η Γ.Γ.Ε.Τ. στο πλαίσιο της σχετικής Πράξης εκχώρησης αρμοδιοτήτων, αναλαμβάνουν όλες τις ενέργειες, οι οποίες απαιτούνται για την παρακολούθηση της τήρησης των υποχρεώσεων των δικαιούχων. Η Γ.Γ.Ε.Τ. ενημερώνει σχετικά την ΕΥΔ/ΕΠΑΝΕΚ. Η Γ.Γ.Ε.Τ. τηρεί επίσης λεπτομερείς φακέλους των έργων για **μία δεκαετία** μετά την ολοκλήρωση των έργων.

14.3 ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΥΡΩΣΕΩΝ

Σε περίπτωση μη-τήρησης των υποχρεώσεων από τους δικαιούχους, εφαρμόζονται οι προβλεπόμενες από τους όρους της Απόφασης Ένταξης και την Αναλυτική Πρόσκληση του Προγράμματος κυρώσεις.

Ειδικότερα, σε ότι αφορά σε παρατυπίες, διακοπή της ενίσχυσης καθώς και σε ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών, ισχύουν τα όσα αναφέρονται στην ΚΥΑ 126829/ΕΥΘΥ 1217/08.12.2015 (ΦΕΚ Β' 2784/21.12.2015), όπως ισχύει, περί δημοσιονομικών διορθώσεων και διαδικασιών ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού για την υλοποίηση προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, σύμφωνα με το άρθρο 22 του Ν. 4314/2014.

15. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

1. Η ημερομηνία έναρξης και λήξης της ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης ορίζεται στην Απόφαση της Πρόσκλησης. Η ηλεκτρονική υποβολή θα γίνει στο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων(Π.Σ.Κ.Ε.) www.ependyseis.gr/mis.
2. Η Προκήρυξη της Δράσης θα αναρτηθεί στις ιστοσελίδες της Γ.Γ.Ε.Τ. www.gsrt.gr, της ΕΥΔ/ΕΠΑΝΕΚ www.antonistikotita.gr και του ΕΣΠΑ www.espa.gr.
3. Για περαιτέρω πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ), Διεύθυνση Διεθνούς Ε&Τ Συνεργασίας, Τμήμα Β΄ Διμερών και Πολυμερών Διακρατικών Σχέσεων, Μεσογείων 14-18, 115 10 Αθήνα και ειδικότερα στα παρακάτω στελέχη της ΓΓΕΤ:

Για την Δράση **EURONANOMED III**,

Παρασκευή Αφεντάκη, Τμήμα Διμερών & Πολυμερών Διακρατικών Συνεργασιών,

Τηλ.: 2131300112, e-mail: pafe@gsrt.gr

Για τη Δράση **TRANSCAN-2**

Σοφία Δημητροπούλου, Τμήμα Ευρωπαϊκής Ένωσης, Τηλ.: 2131300187, e-mail: s.dimitropoulou@gsrt.gr

Για τη Δράση **CHIST_ERA III**

Μάριος Κόνιαρης, Τμήμα Ευρωπαϊκής Ένωσης, Τηλ.: 2131300094, e-mail: m.koniaris@gsrt.gr

16. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.....	61
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΜΕ	62
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ	ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΑΡΘΡΩΝ ΓΑΚ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ.....	66
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV	ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ & ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ	67
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V	ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ/ ΕΝΤΑΞΗΣ	80
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΜΜΕ	86
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ	95
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII	Εγκύκλιος ΕΥΚΕ «ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ – ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ»	96
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙX	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ERANETS.....	100
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ X	ΕΚΘΕΣΗ ΟΡΚΩΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ	103
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XI	Το 42649/ΕΥΚΕ 5351/10-04-2017 έγγραφο της ΕΥΚΕ «Διευκρινήσεις σχετικά με ζητήματα εφαρμογής του Καν. Ε.Ε. 651/2014, ως προς το χαρακτηρισμό μιας επιχείρησης ως προβληματικής».....	106
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XII	Στοιχεία που αφορούν στις κοινές Δράσεις και Προκηρύξεις των Ευρωπαϊκών Δικτύων	109

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι : ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

{Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής)}

Άρθρο 2: **Ορισμοί**, παράγραφος 18:

Α) Προβληματική επιχείρηση: η επιχείρηση για την οποία συντρέχει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) εάν πρόκειται για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), όταν έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του εγγεγραμμένου της κεφαλαίου λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Αυτό ισχύει όταν από την αφαίρεση των συσσωρευμένων ζημιών από τα αποθεματικά (και όλα τα άλλα στοιχεία που θεωρούνται εν γένει ως μέρος των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας) προκύπτει αρνητικό σωρευτικό ποσό που υπερβαίνει το ήμισυ του εγγεγραμμένου κεφαλαίου. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία περιορισμένης ευθύνης» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα Ι της Οδηγίας 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (1) και ο όρος «κεφάλαιο» περιλαμβάνει, ενδεχομένως, και κάθε διαφορά από έκδοση υπέρ το άρτιο·

β) εάν πρόκειται για εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), εφόσον έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του κεφαλαίου της, όπως εμφανίζεται στους λογαριασμούς της εταιρείας, λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 2013/34/ΕΕ·

γ) εάν πρόκειται για εταιρεία που υπάγεται σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία ή πληροί τις προϋποθέσεις του εθνικού δικαίου που την διέπει όσον αφορά στην υπαγωγή της σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία μετά από αίτημα των πιστωτών της·

δ) εάν πρόκειται για επιχείρηση που έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης και δεν έχει ακόμη αποπληρώσει το δάνειο ή λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή που έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης και υπόκειται ακόμη σε σχέδιο αναδιάρθρωσης·

ε) εάν πρόκειται για άλλη επιχείρηση εκτός ΜΜΕ, εφόσον τα τελευταία δύο έτη:

- 1) ο δείκτης χρέους προς ίδια κεφάλαια της επιχείρησης είναι υψηλότερος του 7,5 και
- 2) ο δείκτης κάλυψης χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων της επιχείρησης (EBITDA interest coverage ratio) είναι κάτω του 1,0.

Η εξέταση μιας επιχείρησης για να διαπιστωθεί αν αυτή είναι προβληματική, γίνεται σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης (αιτούσα επιχείρηση και τυχόν συνδεδεμένες με αυτή επιχειρήσεις), ανεξάρτητα αν υφίσταται για αυτές υποχρέωση σύνταξης ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΜΕ**[Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι]****Άρθρο 1****Επιχείρηση**

Επιχείρηση θεωρείται κάθε οντότητα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Σε αυτές περιλαμβάνονται ειδικότερα αυταπασχολούμενα άτομα και οικογενειακές επιχειρήσεις που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, καθώς και προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

Άρθρο 2**Αριθμός απασχολουμένων και οικονομικά όρια προσδιορίζοντα τις κατηγορίες επιχειρήσεων**

1. Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων («ΜΜΕ») αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. ευρώ.
2. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. ευρώ.
3. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. ευρώ.

Άρθρο 3**Τύποι επιχειρήσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολουμένων και των χρηματικών ποσών**

1. «Ανεξάρτητη επιχείρηση» είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3.
  2. «Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις» είναι όλες οι επιχειρήσεις που δεν χαρακτηρίζονται ως συνδεδεμένες κατά την έννοια της παραγράφου 3 και μεταξύ των οποίων υπάρχει η ακόλουθη σχέση: μια επιχείρηση (ανάντη επιχείρηση) κατέχει, μόνη ή από κοινού με μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 3, το 25% ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (κατάντη επιχείρησης).
- Ωστόσο, μια επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητη, μη έχουσα δηλαδή συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν το όριο του 25% καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, εφόσον το ποσοστό αυτό ελέγχεται από τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών και υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν είναι, μεμονωμένα ή από κοινού, συνδεδεμένοι κατά την έννοια της παραγράφου 3 με την εν λόγω επιχείρηση:
- α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου και επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις (businessangels), εφόσον το σύνολο της επένδυσης αυτής σε μία επιχείρηση δεν υπερβαίνει τα 1.250.000 ευρώ·
  - β) πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μη-κερδοσκοπικού σκοπού·
  - γ) θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης·
  - δ) αυτόνομες τοπικές Αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατ. ευρώ και με λιγότερους από 5.000 κατοίκους.
3. «Συνδεδεμένες επιχειρήσεις» είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μία από τις ακόλουθες σχέσεις:

- α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης
- β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης
- γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού της τελευταίας
- δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει κυριαρχική επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2, 2^ο εδάφιο, δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που έχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Συνδεδεμένες θεωρούνται επίσης οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων ή μέσω οποιουδήποτε από τους επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις εν λόγω σχέσεις μέσω φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις, εφόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές.

Ως «όμορη αγορά» νοείται η αγορά προϊόντος ή υπηρεσίας που βρίσκεται αμέσως ανάντη ή κατόντη της σχετικής αγοράς.

4. Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο, μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜΜΕ εάν το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού.
5. Μια επιχείρηση μπορεί να υποβάλει δήλωση σχετικά με την ιδιότητά της ως ανεξάρτητης, συνεργαζόμενης ή συνδεδεμένης επιχείρησης, καθώς και σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τα αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2. Η δήλωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ακόμη και εάν η διασπορά κεφαλαίου δεν επιτρέπει να καθοριστεί επακριβώς ποιος το κατέχει, οπότε η επιχείρηση δηλώνει υπεύθυνα ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό 25 % ή περισσότερο, σε μια επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους. Οι δηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη των ελέγχων και εξακριβώσεων που προβλέπονται από τις εθνικές ή ενωσιακές διατάξεις.

Άρθρο 4

Στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών και περίοδος αναφοράς

1. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών είναι εκείνα που αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών. Το ύψος του κύκλου εργασιών υπολογίζεται χωρίς τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και χωρίς άλλους έμμεσους φόρους.
2. Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν η υπέρβαση των εν λόγω ορίων επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.
3. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι λογαριασμοί των οποίων δεν έχουν κλείσει ακόμη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από καλόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Άρθρο 5

Ο αριθμός απασχολούμενων

Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ. Στον αριθμό απασχολούμενων περιλαμβάνονται:

- α) οι μισθωτοί·
- β) τα άτομα που εργάζονται για την επιχείρηση, έχουν σχέση εξάρτησης προς αυτήν και εξομοιώνονται με μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο·
- γ) οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες·
- δ) οι εταίροι που ασκούν τακτική δραστηριότητα εντός της επιχείρησης και προσπορίζονται οικονομικά οφέλη από την επιχείρηση.

Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές που βρίσκονται σε επαγγελματική κατάρτιση στο πλαίσιο σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής κατάρτισης δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό απασχολούμενων. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή των γονικών αδειών δεν συνυπολογίζεται.

Άρθρο 6

Καθορισμός των στοιχείων της επιχείρησης

1. Στην περίπτωση ανεξάρτητης επιχείρησης, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τους λογαριασμούς αυτής της επιχείρησης.
2. Στην περίπτωση επιχείρησης που συνεργάζεται ή συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, ή — εφόσον υπάρχουν— τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται και η εξεταζόμενη επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προστίθενται τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατάντη της εν λόγω επιχείρησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται κατ' αναλογία προς το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου (το υψηλότερο από τα δύο αυτά ποσοστά). Σε περίπτωση διασταυρωμένης συμμετοχής, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο των ποσοστών αυτών. Στα στοιχεία που αναφέρονται στο 1^ο και το 2^ο εδάφιο προστίθεται το 100% των στοιχείων των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξεταζόμενη επιχείρηση και τα οποία δεν περιλαμβάνονται ήδη στους λογαριασμούς βάσει ενοποίησης.

3. Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Σε αυτά προστίθεται το 100% των στοιχείων των επιχειρήσεων που συνδέονται με αυτές τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, εκτός εάν τα στοιχεία τους περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης.

Για την εφαρμογή επίσης της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Στα στοιχεία αυτά προστίθενται κατ' αναλογία τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με τις συνδεδεμένες αυτές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατάντη αυτών, εάν δεν περιλαμβάνονται ήδη στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε αναλογία τουλάχιστον ισοδύναμη με το ποσοστό που ορίζεται στην παράγραφο 2, 2^ο εδάφιο.

Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία από τις

επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση, και προσθέτοντας τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ**Συνδυασμός Άρθρων ΓΕΝΙΚΟΥ ΑΠΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ 651/2014 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 17ης Ιουνίου 2014 και Επιλέξιμων Δαπανών**

ΑΡΘΡΟ ΓΑΚ / ΕΠΙΛΕΞΙ- ΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	Δαπάνες προσωπι- κού	Δαπάνες οργάνων και εξοπλι- σμού	Δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει, γνώσεις και διπλώματα ευρεσιτεχ- νίας, δαπάνες για συμβου- λευτικές υπηρεσίες αποκλ. για το έργο	Δαπάνες μελέτης σκοπιμό- τητας	Δαπάνες για την απόκτηση, την επικύρωση και την προστασία των διπλωμά- των ευρεσιτεχ- νίας και λοιπών άυλων στοιχείων Ενεργητι- κού	Δαπάνες απόσπα- σης προσωπι- κού υψηλής εξειδίκευ- σης	Δαπάνες για συμβου- λευτικές και υποστηρι- κτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτο- μίας	Πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργι- κές δαπάνες
Άρθρο 25 «Ενισχύ- σεις για έργα έρευνας και ανάπτυ- ξης»	*	*	*	*				*
Άρθρο 28 «Ενισχύ- σεις καινοτο- μίας για ΜΜΕ»					*	*	*	
Άρθρο 29 «Ενισχύ- σεις για διαδικα- στική και οργανωτι- κή καινοτο- μία»	*	*	*					*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV**ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ
& ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ**

Η επιλεξιμότητα των δαπανών που αφορούν σε χρηματοδοτούμενα έργα στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης, θα πρέπει να γίνεται κάθε φορά λαμβάνοντας υπόψη τα οριζόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές Πράξεις και ιδιαίτερα στην Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης 137675/ΕΥΘΥ1016/19.12.2018 «Αντικατάσταση της υπ' αριθ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20.10.2016 (ΦΕΚ Β'3521) υπουργικής απόφασης με τίτλο «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αριθ. 81986/ΕΥΘΥ712/31.07.2015 (ΦΕΚ Β'1822) υπουργικής απόφασης «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 - Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων»» (ΦΕΚ Β' 5968), όπως ισχύει.

Οι άμεσες επιλέξιμες δαπάνες για τα έργα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης υπολογίζονται αφ' ενός **στη βάση του πραγματικού κόστους**, δηλαδή έχουν πραγματοποιηθεί από τους δικαιούχους, δικαιολογούνται από τους όρους και τους στόχους των εγκεκριμένων Πράξεων, προβλέπονται στην Απόφαση χρηματοδότησης και τεκμηριώνονται από εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά στοιχεία ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας και αφ' ετέρου **στη βάση απλοποιημένου κόστους** για τις δαπάνες προσωπικού (μισθοδοσία με βάση σύμβαση εξαρτημένης σχέσης εργασίας) και τις έμμεσες δαπάνες.

Για την επαλήθευση των δαπανών του έργου απαιτείται τεκμηρίωση με τα ακόλουθα έγγραφα:

- Φωτοαντίγραφα των παραστατικών δαπανών ανά δικαιούχο και κατηγορία δαπάνης:
  - Τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής ισχύος, σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία
  - Αποδεικτικά εξόφλησης (επισυνάπτονται μαζί με κάθε υποβαλλόμενο τιμολόγιο)
  - Λογιστικές εγγραφές των παραστατικών, κατά προτίμηση με τη μορφή αναλυτικού καθολικού του ξεχωριστού λογαριασμού του έργου (με υπογραφή του υπεύθυνου Λογιστή και σφραγίδα του φορέα). Βλέπε επεξήγηση στο τέλος του παρόντος Παραρτήματος (Λογιστική απεικόνιση δαπανών και εξοφλήσεων)

Τα ανωτέρω στοιχεία που τηρεί ο Δικαιούχος δεν απαιτείται να προσκομίζονται κατά την πιστοποίηση για τις δαπάνες προσωπικού οι οποίες υπολογίζονται στην βάση απλοποιημένου κόστους.

Στην περίπτωση που οι δαπάνες υπολογίζονται στην βάση απλοποιημένου κόστους, ενδέχεται να διαφέρουν από τις πραγματικές δαπάνες που καταγράφονται στο λογιστικό σύστημα του δικαιούχου. Η συγκεκριμένη διαφοροποίηση είναι αποδεκτή συνέπεια της χρήσης απλουστευμένων επιλογών κόστους.

- Υπεύθυνη Δήλωση του δικαιούχου, υπογεγραμμένη αρμοδίως, όπου αναφέρεται ότι:

“Τα υποβαλλόμενα αντίγραφα είναι ακριβή αντίγραφα των πρωτότυπων παραστατικών.

Τα πρωτότυπα είναι πάντα στη διάθεση του ΕΦ.

Τα παραστατικά δεν αντιστοιχούν σε δαπάνες που έχουν χρηματοδοτηθεί από άλλο πρόγραμμα.

Οι δαπάνες του έργου παρακολουθούνται λογιστικά σε ξεχωριστό λογαριασμό ή τηρείται επαρκής λογιστική κωδικοποίηση και είναι εις γνώση του υπογράφοντα ότι όσες από αυτές δεν έχουν καταχωρηθεί στον λογαριασμό αυτόν θα κριθούν ως μη επιλέξιμες”

Στην περίπτωση που ο δικαιούχος κάνει χρήση υπηρεσιών Ορκωτού Λογιστή, επισυνάπτεται η βεβαίωση του.

Ειδικότερα, για κάθε μία από τις Κατηγορίες Δαπανών ισχύουν τα ακόλουθα:

Α) Έρευνα και ανάπτυξη πρωτότυπου προϊόντος/μελέτη σκοπιμότητας (άρθρο 25 ΓΑΚ 651/2014)**i. Δαπάνες προσωπικού**

Για τις δαπάνες προσωπικού ισχύουν οι κανόνες επιλεξιμότητας που αναφέρονται στο Άρθρο 12 της ΥΑΕΚΕΔ. Το προσωπικό διακρίνεται σε τακτικό και έκτακτο, ανάλογα με τη σχέση εργασίας, που διατηρεί με το δικαιούχο.

Για τη διαμόρφωση του προϋπολογισμού της κατηγορίας δαπανών προσωπικού λαμβάνεται υπόψη το ετήσιο ύψος αμοιβών των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο (ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης στο οποίο συμπεριλαμβάνεται οι μικτές ετήσιες αποδοχές, οι αντίστοιχες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και τα τυχόν επιδόματα που προβλέπονται από το θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου ή τη σύμβαση εργασίας τα οποία χορηγούνται σε τακτική βάση και δεν συνδέονται με την απόδοση του απασχολούμενου. Οι ασφαλιστικές εισφορές συμπεριλαμβάνονται στο μικτό κόστος απασχόλησης εφόσον αυτές βαρύνουν πραγματικά το δικαιούχο για την απασχόληση του προσωπικού στην πράξη). Έκτακτες αποδοχές που δεν προβλέπονται στη σύμβαση εργασίας και καταβάλλονται κατά περίπτωση (ad hoc) δεν είναι επιλέξιμες.

Οι δαπάνες για απασχόληση του προσωπικού πέραν του συμβατικού του χρόνου είναι επιλέξιμες και δύναται, εφόσον προβλέπεται από τη νομοθεσία που διέπει τον φορέα (π.χ. η περίπτωση των μελών ΔΕΠ), να καταβάλλονται ως πρόσθετη αμοιβή, με βάση το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης της παραγράφου 8, Άρθρο 12 της ΥΑΕΚΕΔ.

Οι δαπάνες για υπερωριακή αποζημίωση του προσωπικού είναι επιλέξιμες εφόσον καταβάλλονται για εργασία που παρασχεθήκε πέραν του κανονικού ωραρίου εργασίας. Οι δαπάνες αυτές θα πρέπει να τεκμηριώνονται με μισθολογικές καταστάσεις του φορέα. Επισημαίνεται ωστόσο, ότι σύμφωνα με το άρθρο 20 του ν. 4354/2015: Για το προσωπικό των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ν.Π.Ι.Δ. η απόφαση έγκρισης υπερωριακής εργασίας εκδίδεται από το Διοικητικό Συμβούλιο ή το όργανο διοίκησης ή το εξουσιοδοτημένο από αυτό όργανο. Στις αποφάσεις αυτές καθορίζεται ο αριθμός των υπαλλήλων, το χρονικό διάστημα και οι ώρες υπερωριακής απασχόλησής τους μέσα στα όρια των πιστώσεων του Προϋπολογισμού τους, μη επιτρεπομένης της επιβάρυνσης του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων.

Η συνολική επιλέξιμη αμοιβή ανά εργαζόμενο προσδιορίζεται με βάση τον πραγματικό χρόνο που αυτός απασχολείται με άμεση παροχή εργασίας στο πλαίσιο του έργου. Το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης υπολογίζεται ως το ημερήσιο του τελευταίου τεκμηριωμένου ετήσιου μικτού κόστους απασχόλησης, όπως αυτό ορίζεται από την κείμενη νομοθεσία, και του αριθμού των 1720 παραγωγικών ωρών (Άρθρο 12, §8 της ΥΑΕΚΕΔ) για άτομα που εργάζονται με καθεστώς πλήρους απασχόλησης ή αναλογία των 1720 ωρών για άτομα που εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης.

Σε περίπτωση που το τελευταίο ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης του προσωπικού για το δικαιούχο δεν είναι διαθέσιμο (12 συνεχείς μήνες), το ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης μπορεί να υπολογιστεί από το διαθέσιμο τεκμηριωμένο κόστος απασχόλησης ή από το κόστος απασχόλησης που προβλέπεται στη σχετική σύμβαση του απασχολούμενου με το δικαιούχο, κατάλληλα προσαρμοσμένο για περίοδο 12 μηνών.

Το **μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης** που υπολογίζεται σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια και αφορά στο προσωπικό του δικαιούχου με εξαρτημένη σχέση εργασίας, αποτελεί **επιλογή απλοποιημένου κόστους του άρθρου 10, παρ. 1(β) της ΥΑΕΚΕΔ.**

Στις περιπτώσεις που το προσωπικό απασχολείται στην Πράξη για το σύνολο του συμβατικού του χρόνου ή για σταθερό ποσοστό του συμβατικού χρόνου απασχόλησης, οι δαπάνες για αμοιβές προσωπικού δύνανται να υπολογίζονται όχι με βάση το ωριαίο κόστος απασχόλησης της παραγράφου 8 του άρθρου 12 της ΥΑΕΚΕΔ, αλλά ως το γινόμενο του σταθερού ποσοστού του

συμβατικού χρόνου με το μικτό μηνιαίο κόστος απασχόλησης. Το **μικτό μηνιαίο κόστος απασχόλησης** υπολογίζεται ως το ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης, σύμφωνα με τις παραγράφους 8, 9, 10 και 10 και 11 του άρθρου 12 της ΥΑΕΚΕΔ δια δώδεκα (12).

Το μικτό μηνιαίο κόστος απασχόλησης που υπολογίζεται σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο αποτελεί **επιλογή απλοποιημένου κόστους του άρθρου 10 παρ. 1(β) της ΥΑΕΚΕΔ**.

Στην περίπτωση όπου ο δικαιούχος δεν εφαρμόσει την μεθοδολογία υπολογισμού του απλοποιημένου κόστους, οι δαπάνες θα υποβάλλονται στη βάση του πραγματικού κόστους. Η εφαρμογή του απλοποιημένου ή πραγματικού κόστους για κάθε μέλος της ομάδας έργου θα πρέπει να ισχύει στο σύνολο της διάρκειας του έργου, χωρίς εναλλαγές.

Στην περίπτωση που το προσωπικό επιχείρησης που απασχολείται στο έργο είναι ταυτόχρονα και εσωτερικός εταιρικός παράγοντας του νομικού προσώπου (π.χ. μέτοχος, εταίρος, διαχειριστής, μέλος δ.σ.), οι δαπάνες προσωπικού είναι επιλέξιμες εφόσον τηρούνται οι αυξημένες προϋποθέσεις έγκυρης σύναψης της σύμβασης εργασίας που θέτει το νομοθετικό πλαίσιο της αντίστοιχης εταιρικής μορφής (πχ βλ. για ΑΕ άρθρο 23 Α του ΚΝ 2190/1920) και η προσφορά εργασίας αφορά ειδικά στην υλοποίηση του εγκεκριμένου έργου. Δαπάνες προσωπικού για την εργασία του ιδιοκτήτη ατομικής επιχείρησης δεν είναι επιλέξιμες.

Φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν στην υλοποίηση της Πράξης ως υπεργολάβοι (συμβάσεις παροχής υπηρεσιών) δεν θεωρούνται προσωπικό του δικαιούχου.

Το προσωπικό του δικαιούχου δεν επιτρέπεται να απασχολείται στην Πράξη στη βάση σύμβασης παροχής υπηρεσιών (υπεργολάβος) ή σύμβασης μίσθωσης έργου.

Τα πρόσθετα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την τεκμηρίωση των άμεσων δαπανών προσωπικού είναι:

- Απόφαση της Διοίκησης του δικαιούχου με την οποία καθορίζεται το προσωπικό που θα απασχοληθεί στη Πράξη (τακτικό και έκτακτο), τα καθήκοντά τους σε σχέση με το φυσικό αντικείμενο της Πράξης, ο χρόνος απασχόλησής τους, καθώς και ο τρόπος απασχόλησής τους στην Πράξη (εντός ωραρίου, υπερωριακή απασχόληση, πρόσθετη απασχόληση). Στη περίπτωση που η απασχόληση του προσωπικού στην Πράξη αποτελεί σταθερό ποσοστό της μηνιαίας απασχόλησής του, η απόφαση προσδιορίζει το σταθερό ποσοστό.
- **Τακτικό προσωπικό**
  - Μηνιαία συνολικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης (global timesheets), στα οποία θα αποτυπώνονται σε επίπεδο φυσικού προσώπου οι πραγματικές ώρες απασχόλησής του ανά ημέρα, και για κάθε Πράξη ή άλλη δραστηριότητα στο δικαιούχο, υπογεγραμμένα από τον εργαζόμενο και τον υπεύθυνο της διοίκησης του δικαιούχου. Για τις περιπτώσεις που το φυσικό πρόσωπο απασχολείται στην Πράξη για το σύνολο του συμβατικού του χρόνου δεν απαιτείται η συμπλήρωση φύλλων χρονοχρέωσης αλλά βεβαίωση του υπευθύνου της διοίκησης του δικαιούχου, η οποία συνυπογράφεται από τον απασχολούμενο, σχετικά με το ποσοστό απασχόλησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σχετική Απόφαση της διοίκησης του δικαιούχου.
  - Μισθολογικές καταστάσεις, του δικαιούχου όπου εμφανίζονται, οι μικτές ετήσιες αποδοχές, οι αντίστοιχες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και τα τυχόν επιδόματα που προβλέπονται από το θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου για το τελευταίο έτος οικονομικής χρήσης. Στις μισθολογικές καταστάσεις θα πρέπει να εμφανίζονται διακριτά οι αποζημιώσεις για την υπερωριακή και την πρόσθετη απασχόληση του προσωπικού, τυχόν επιδόματα που δεν χορηγούνται σε τακτική βάση και άλλες τυχόν αποδοχές που καταβάλλονται κατά περίπτωση (ad hoc). Στην περίπτωση που ο υπολογισμός του μικτού ωριαίου κόστους απασχόλησης βασίζεται σε προσαρμογή των διαθέσιμων στοιχείων

βάσει της παραγράφου 8, εδάφιο 2, του άρθρου 12 της ΥΑΕΚΕΔ, διαθέσιμες μισθοδοτικές καταστάσεις ή τη σχετική σύμβαση, στη βάση των οποίων υπολογίζεται το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης (απλοποιημένο κόστος).

- Μισθοδοτικές καταστάσεις της περιόδου αναφοράς (πραγματικό κόστος).
- Αποδεικτικά καταβολής των αμοιβών στους απασχολούμενους (**πραγματικό κόστος**).
- Αποδεικτικά απόδοσης εισφορών για κάθε απασχολούμενο για την περίοδο αναφοράς (**πραγματικό κόστος**).

• **Έκτακτο προσωπικό με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου**

- **Σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου**, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει το δικαιούχο. Στη σύμβαση προσδιορίζεται το αντικείμενο, ο χρόνος και η αμοιβή της απασχόλησης σε σχέση με τις ενέργειες και τα παραδοτέα της πράξης.
- Στην περίπτωση που το φυσικό πρόσωπο απασχολείται σε περισσότερες από μία συγχρηματοδοτούμενες πράξεις και η απασχόληση του δεν αποτελεί σταθερό ποσοστό του συμβατικού του χρόνου, **μηνιαία συνολικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης (global timesheets)**, στα οποία θα αποτυπώνονται σε επίπεδο φυσικού προσώπου οι πραγματικές ώρες απασχόλησής του ανά ημέρα στην κάθε πράξη. Τα απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης είναι υπογεγραμμένα από τον απασχολούμενο και τον υπεύθυνο της διοίκησης του δικαιούχου.
- Στην περίπτωση που το φυσικό πρόσωπο απασχολείται στην πράξη για το σύνολο ή για σταθερό ποσοστό του συμβατικού του χρόνου, **βεβαίωση του υπευθύνου της διοίκησης του δικαιούχου**, σχετικά με το ποσοστό απασχόλησης του φυσικού προσώπου στην πράξη, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σχετική απόφαση της διοίκησης. Η βεβαίωση συνυπογράφεται από το φυσικό πρόσωπο.
- **Υλικό τεκμηρίωσης** της τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, της μη διάκρισης, της ισότητας των φύλων και της διαφάνειας, δηλαδή **ανοικτής διαδικασίας επιλογής για τους Ερευνητικούς Οργανισμούς**. Ειδικά για τις περιπτώσεις συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου, δημοσίευση πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες, εκτός αν προβλέπεται μεγαλύτερη προθεσμία από την νομοθεσία που διέπει τον φορέα, στην ιστοσελίδα του δικαιούχου ή/και του επιχειρησιακού προγράμματος με αναφορά στα επαγγελματικά προσόντα που υπαγορεύονται από τη φύση και το σκοπό του προς υλοποίηση έργου.
- Στην περίπτωση όπου πληρούνται οι όροι εφαρμογής της επιλογής του απλοποιημένου κόστους, θα πρέπει να τηρούνται τα οριζόμενα στο άρθρο 12 παρ. 8 έως 12 της ΥΑΕΚΕΔ (**απλοποιημένο κόστος**).
- Μισθοδοτικές καταστάσεις της περιόδου αναφοράς (**πραγματικό κόστος**).
- Αποδεικτικά καταβολής των αμοιβών στους απασχολούμενους (**πραγματικό κόστος**).
- Αποδεικτικά απόδοσης εισφορών για κάθε απασχολούμενο για την περίοδο αναφοράς (**πραγματικό κόστος**).

- **Έκτακτο προσωπικό με σύμβαση μίσθωσης έργου**
  - **Σύμβαση μίσθωσης έργου**, σε συνέχεια ανοικτής διαδικασίας σύμφωνα με την παρ. 7α του άρθρου 12 της ΥΑΕΚΕΔ, εκτός των περιπτώσεων που τα φυσικά πρόσωπα έχουν αξιολογηθεί κατά τη διαδικασία επιλογής της πράξης για χρηματοδότηση σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 7β του άρθρου 12 της ΥΑΕΚΕΔ.
  - (α) Στη σύμβαση προσδιορίζεται το συγκεκριμένο έργο που θα εκτελεστεί προσδιοριζόμενο σε σχέση με την συγχρηματοδοτούμενη πράξη, ο χρόνος εκτέλεσης και παράδοσης του, το συνολικό ποσό της αμοιβής του αντισυμβαλλόμενου φυσικού προσώπου, ο τόπος εκτέλεσης του έργου, καθώς και ότι το έργο συνδέεται αποκλειστικά με τις ανάγκες της συγχρηματοδοτούμενης πράξης για την οποία συνάπτεται. (β) Το φυσικό πρόσωπο εργάζεται κάτω από τις οδηγίες του δικαιούχου και, εάν δεν συμφωνηθεί διαφορετικά, στις εγκαταστάσεις του δικαιούχου, ή/ και στον τόπο εκτέλεσης του έργου, αν είναι διαφορετικός. Η διάρκεια της σύμβασης δύναται να συμπίπτει ή να είναι μικρότερη από τη διάρκεια της συγχρηματοδοτούμενης πράξης. γ) Το αποτέλεσμα της εργασίας ανήκει στον δικαιούχο δ) Η αμοιβή του φυσικού προσώπου, καθορίζεται με βάση τις χρονικές απαιτήσεις για την ολοκλήρωση του παρεχόμενου έργου και δεν είναι σημαντικά διαφορετική από αυτή που έχει ο δικαιούχος για το προσωπικό του το οποίο εκτελεί παρόμοια καθήκοντα ή αν δεν έχει τέτοιο προσωπικό, από αυτή που απαντάται στην αγορά για παρόμοια απασχόληση, προσόντα και εμπειρία. Η αμοιβή του φυσικού προσώπου πρέπει να συνδέεται άρρηκτα με τα στάδια υλοποίησης του έργου του. Ρήτρα καταβολής της αμοιβής τμηματικά κατά μήνα ή άλλο χρονικό όριο χωρίς συνάρτηση με την πρόοδο του έργου είναι μη επιλέξιμη. ε) Το αντικείμενο της σύμβασης δεν καλύπτει πάγιες και διαρκείς ανάγκες του δικαιούχου. Απασχόληση του φυσικού προσώπου σε αντικείμενο άσχετο με εκείνο που περιγράφεται στη σύμβαση καθιστά τις δαπάνες της σύμβασης μη επιλέξιμες στο σύνολό τους.
  - **Άδεια του αρμόδιου κατά περίπτωση οργάνου**, για τις περιπτώσεις προσωπικού του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπου απαιτείται.
  - **Βεβαίωση παραλαβής του έργου** στην αντίστοιχη περίοδο.
  - Τα σχετικά παραστατικά δαπανών (τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής ισχύος) και οι αντίστοιχες εξοφλήσεις, σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία.
  - **Υλικό τεκμηρίωσης** της τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, της μη διάκρισης, της ισότητας των φύλων και της διαφάνειας, δηλαδή **ανοικτής διαδικασίας επιλογής για τους Ερευνητικούς Οργανισμούς**. Ειδικά για τις περιπτώσεις συμβάσεων μίσθωσης έργου δημοσίευση πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες, εκτός αν προβλέπεται μεγαλύτερη προθεσμία από την νομοθεσία που διέπει τον φορέα, στην ιστοσελίδα του δικαιούχου ή/και του επιχειρησιακού προγράμματος με αναφορά στα επαγγελματικά προσόντα που υπαγορεύονται από τη φύση και το σκοπό του προς υλοποίηση έργου. Το **ακαδημαϊκό/ερευνητικό προσωπικό τρίτων** που η συμμετοχή τους στην πράξη θεωρείται ουσιώδης για την εκτέλεσή της και αξιολογείται στο πλαίσιο της διαδικασίας επιλογής για την χρηματοδότηση της πράξης από το πρόγραμμα, συμμετέχει σε αυτή χωρίς άλλη διαδικασία επιλογής.

- **Έκτακτο προσωπικό με σύμβαση/απόφαση χορήγησης υποτροφίας**

- **Σύμβαση ή απόφαση χορήγησης υποτροφίας**, σε συνέχεια ανοικτής διαδικασίας σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου και την παρ. 7α του άρθρου 12 της ΥΑΕΚΕΔ.

Η σύμβαση ή η σχετική απόφαση προσδιορίζει επαρκώς το αντικείμενο της συμμετοχής του φυσικού προσώπου στο έργο, το χρόνο απασχόλησης και ιδίως τις ώρες απασχόλησης, εάν προβλέπεται ωριαία αποζημίωση, το ποσό της υποτροφίας και τον τρόπο καταβολής του καθώς και τον τόπο εκτέλεσης του έργου του.

- **Μηνιαία συνολικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης (global timesheets)**, στα οποία θα αποτυπώνονται οι πραγματικές ώρες απασχόλησης του υποτρόφου στην πράξη, ανά ημέρα, υπογεγραμμένα από τον υπότροφο και τον υπεύθυνο της διοίκησης του δικαιούχου, όταν η σύμβαση ή η απόφαση για τη χορήγηση της υποτροφίας προσδιορίζει ωριαία αποζημίωση για τη συμμετοχή στην πράξη.
- **Τα σχετικά παραστατικά δαπανών** (τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής ισχύος) και οι αντίστοιχες εξοφλήσεις, σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία.
- **Υλικό τεκμηρίωσης** της τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, της μη διάκρισης, της ισότητας των φύλων και της διαφάνειας, δηλαδή ανοικτής διαδικασίας επιλογής για τους Ερευνητικούς Οργανισμούς. Ειδικά για τις περιπτώσεις συμβάσεων/αποφάσεων χορήγησης υποτροφίας, δημοσίευση πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες, εκτός αν προβλέπεται μεγαλύτερη προθεσμία από την νομοθεσία που διέπει τον φορέα, στην ιστοσελίδα του δικαιούχου ή/και του επιχειρησιακού προγράμματος με αναφορά στα επαγγελματικά προσόντα που υπαγορεύονται από τη φύση και το σκοπό του προς υλοποίηση έργου.

Για τη διασταύρωση των στοιχείων μισθοδοσίας, που αναφέρονται στις μηνιαίες μισθολογικές καταστάσεις των ετών που αφορούν στην υλοποίηση του έργου, θα πρέπει να προσκομίζονται οι αντίστοιχες ΑΠΔ.

Στις περιπτώσεις μη-απόδοσης ασφαλιστικών εισφορών αλλά υπαγωγής σε ρύθμιση, πρέπει να προσκομίζεται το έγγραφο του ασφαλιστικού φορέα περί υπαγωγής σε ρύθμιση καταβολής εισφορών, στο οποίο αναγράφονται:

- το χρονικό διάστημα που αφορά η ρύθμιση,
- το συνολικό ποσό,
- το ποσό της κάθε δόσης και
- ο αριθμός των δόσεων.

Ελέγχεται:

- η συμβατότητα ανάμεσα στο χρονικό διάστημα που αναφέρεται στο έγγραφο και στην ελεγχόμενη περίοδο, καθώς και
- αν οι δόσεις εξυπηρετούνται κανονικά μέχρι την ημερομηνία ελέγχου.

Η δαπάνη πιστοποιείται εάν πληρούνται τα δύο αυτά κριτήρια και εφόσον το καταβληθέν ποσό των εισφορών καλύπτει το ποσό που αντιστοιχεί στις ασφαλιστικές εισφορές της ελεγχόμενης περιόδου. Σε περίπτωση ρύθμισης του φόρου εισοδήματος ισχύουν τα αναφερόμενα για τη ρύθμιση των ασφαλιστικών εισφορών.

ii. Δαπάνες για πάγιο εξοπλισμό

Για την υλοποίηση ενός ερευνητικού έργου επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης, που αντιστοιχούν στη διάρκεια του έργου, οι οποίες υπολογίζονται με βάση τις γενικές αποδεκτές λογιστικές Αρχές.

Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την πιστοποίηση των δαπανών είναι παραστατικά λογιστηρίου, τα οποία πιστοποιούν το ποσοστό απόσβεσης του πάγιου εξοπλισμού. Οι δαπάνες πάγιου εξοπλισμού διακρίνονται σε:

- Δαπάνες για **κτιριακές εγκαταστάσεις** και γήπεδα, στον βαθμό και για όσον χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο.

Για τα γήπεδα, είναι επιλέξιμες οι δαπάνες εμπορικής μεταβίβασης ή οι όντως καταβληθείσες κεφαλαιουχικές δαπάνες. Για τις δαπάνες για κτιριακές εγκαταστάσεις και γήπεδα ισχύουν οι κανόνες επιλεξιμότητας που αναφέρονται στο Άρθρο 15 και στο Άρθρο 16 (περίπτωση Α) της ΥΑΕΚΕΔ.

Τα πρόσθετα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την πιστοποίηση των δαπανών για κτιριακές εγκαταστάσεις και γήπεδα είναι (ανάλογα με το είδος της υποβληθείσας δαπάνης):

- **Τίτλοι κτήσης** (συμβόλαια) του οικοπέδου της εγκατάστασης
- **Άδεια Δόμησης**
- **Συμβάσεις με εργολάβους** κτιριακών εγκαταστάσεων και τεχνικών έργων, θεωρημένες από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.
- **Παραστατικά λογιστηρίου** τα οποία πιστοποιούν το **ποσοστό απόσβεσης** κτιριακών εγκαταστάσεων
- **Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων** (εφόσον απαιτείται για την κατηγορία του συγκεκριμένου έργου, Οδηγία 2011/92/ΕΕ)

- Δαπάνες **οργάνων και εξοπλισμού**, στον βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο.

Δεν θεωρούνται επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν σε μεταχειρισμένο εξοπλισμό, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 16B της ΥΑΕΚΕΔ.

Για τις δαπάνες οργάνων & εξοπλισμού ισχύουν οι κανόνες επιλεξιμότητας που αναφέρονται στο **Άρθρο 15** και στο **Άρθρο 16 (περιπτώσεις Β, Γ & Ε) της ΥΑΕΚΕΔ**. Όταν τα όργανα και ο εξοπλισμός δεν χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους για το έργο, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης. Οι δαπάνες απόσβεσης παγίων στοιχείων μπορεί να θεωρηθούν επιλέξιμες όταν πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α)** τα πάγια στοιχεία χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση της Πράξης,
- β)** δεν έχουν χρησιμοποιηθεί για την αγορά τους δημόσιες επιχορηγήσεις, κοινοτικές ή εθνικές,
- γ)** υπολογίζονται με τους κατάλληλους λογιστικούς κανόνες και αποτυπώνονται στο λογιστικό σύστημα που τηρεί ο δικαιούχος,
- δ)** το ποσό της δαπάνης δικαιολογείται με δικαιολογητικά έγγραφα που έχουν ισοδύναμη αποδεικτική αξία με τιμολόγια,
- ε)** οι δαπάνες απόσβεσης αφορούν αποκλειστικά την περίοδο υλοποίησης της Πράξης και ειδικότερα την χρονική περίοδο που τα πάγια χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς της Πράξης.

Τα πρόσθετα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την πιστοποίηση των **δαπανών οργάνων & εξοπλισμού** είναι:

- Κατάλογος με τους σειριακούς αριθμούς (**serial numbers**) των παγίων στοιχείων

- Αντίγραφο από το **προβλεπόμενο στα Ε.Λ.Π.** αρχείο ενσώματων και άυλων πάγιων περιουσιακών στοιχείων της φορολογικής βάσης, όπου έχει καταχωρηθεί το αποκτούμενο στοιχείο παγίου
- Παραστατικά λογιστηρίου τα οποία πιστοποιούν το **ποσοστό απόσβεσης**
- **Βεβαίωση προμηθευτή** για το καινούργες του οργάνου/εξοπλισμού
- Σε **περίπτωση εισαγωγής** από το εξωτερικό, όλα τα κατά νόμο παραστατικά.

Επισημαίνεται ότι, για τις δαπάνες οργάνων & εξοπλισμού ισχύουν τα προβλεπόμενα στο **Άρθρο 36 της ΥΑΕΚΕΔ**. Ειδικότερα, για την αγορά οργάνων και εξοπλισμού, στην περίπτωση σύναψης Δημοσίων συμβάσεων στις οποίες οι δικαιούχοι είναι φορείς του δημόσιου ή ευρύτερου δημόσιου τομέα και στις οποίες ενεργούν ως αναθέτουσες αρχές, απαιτείται η τήρηση των διαδικασιών που προβλέπει ο ν. 4412/2016 (Α' 147) "Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών" όπως ισχύει.

- iii. **Δαπάνες για ανάθεση έρευνας επί συμβάσει**, γνώσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας, που αγοράστηκαν ή ελήφθησαν με άδεια εκμετάλλευσης από εξωτερικές πηγές με τήρηση της Αρχής των ίσων αποστάσεων, καθώς και δαπάνες για συμβουλευτικές και ισοδύναμες υποστηρικτικές υπηρεσίες χρησιμοποιούμενες αποκλειστικά για το έργο.

Η κατηγορία αφορά σε υπηρεσίες που προμηθεύονται οι δικαιούχοι από εξωτερικούς παρόχους/αναδόχους και οι οποίοι μπορεί να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Η προμήθεια πραγματοποιείται μέσω της σύναψης σύμβασης μεταξύ των δύο μερών.

Για τις δαπάνες των άυλων παγίων της κατηγορίας ισχύουν τα προβλεπόμενα στο **Άρθρο 16 (περίπτωση Ε) της ΥΑΕΚΕΔ**. Η συναφθείσα σύμβαση αποτελεί το βασικό δικαιολογητικό για την πιστοποίηση της σχετικής δαπάνης. Οι συμβάσεις θα πρέπει να αναφέρονται σαφώς στο συγκεκριμένο συγχρηματοδοτούμενο έργο (κωδικός έργου) και όχι σε γενικότερη παροχή υπηρεσιών, να ορίζουν με σαφήνεια το φυσικό αντικείμενο που θα υλοποιηθεί στο πλαίσιο της σύμβασης, το ποσό της αμοιβής για το συγκεκριμένο έργο, καθώς και τα τελικά ελέγξιμα παραδοτέα του. Σε περίπτωση που η σύμβαση περιλαμβάνει περισσότερα του ενός αντικείμενα ή έργα, θα πρέπει να διευκρινίζονται σαφώς το φυσικό αντικείμενο, η αμοιβή και τα παραδοτέα που αφορούν στο συγκεκριμένο έργο. Οι συμβάσεις πρέπει να έχουν κατατεθεί και θεωρηθεί από την αρμόδια ΔΟΥ, εφόσον απαιτείται από την ισχύουσα νομοθεσία.

Επισημαίνεται ότι, για τις δαπάνες της κατηγορίας ισχύουν τα προβλεπόμενα στο **Άρθρο 36 της ΥΑΕΚΕΔ**. Ειδικότερα, για την αγορά οργάνων και εξοπλισμού, στην περίπτωση σύναψης Δημοσίων συμβάσεων στις οποίες οι δικαιούχοι είναι φορείς του δημόσιου ή ευρύτερου δημόσιου τομέα και στις οποίες ενεργούν ως αναθέτουσες αρχές, απαιτείται η τήρηση των διαδικασιών που προβλέπει ο ν. 4412/2016 (Α' 147) "Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών" όπως ισχύει.

Στις δαπάνες της παρούσας υποκατηγορίας περιλαμβάνονται:

➤ **Συμβάσεις παροχής υπηρεσιών**

Πρόκειται για ερευνητικές δραστηριότητες που ανατίθενται από το δικαιούχο μέσω σύμβασης παροχής υπηρεσιών (υπεργολαβίες) σε:

- α) φυσικά πρόσωπα και
- β) νομικά πρόσωπα.

Σε περίπτωση ανάθεσης έρευνας επί συμβάσει από επιχειρήσεις (στην περίπτωση που δεν αποτελούν αναθέτουσες αρχές σύμφωνα με τη νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων, δεν απαιτείται η διενέργεια διαγωνιστικής διαδικασίας και δεν εφαρμόζεται το Άρθρο 36 της ΥΑΕΚΕΔ), σε νομικά πρόσωπα (υπεργολαβία), και προκειμένου να ληφθεί υπ' όψιν κατά τη διαδικασία αξιολόγησης της πρότασης, αυτά δηλώνονται ονομαστικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης. Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση συνεργατικών έργων, δεν επιτρέπεται να συμμετέχει ως υπεργολάβος φορέας-μέλος της σύμπραξης.

➤ **Γνώσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας**

Η υποκατηγορία περιλαμβάνει δαπάνες που αφορούν στην αγορά γνώσεων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας (bought or licensed), οι οποίες είναι επιλέξιμες υπό την προϋπόθεση της αγοράς από εξωτερικές πηγές και της τήρησης ίσων αποστάσεων. Δηλαδή θα πρέπει οι όροι της συναλλαγής μεταξύ των συμβαλλομένων μερών να μην διαφέρουν από εκείνους που θα είχαν οριστεί μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων και να μην περιέχουν κανένα στοιχείο αθέμιτης σύμπραξης. Κάθε συναλλαγή που προκύπτει από ανοιχτή, διαφανή και χωρίς διακρίσεις διαδικασία θεωρείται ότι πληροί την Αρχή της τήρησης ίσων αποστάσεων.

Τα πρόσθετα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την πιστοποίηση των δαπανών της υποκατηγορίας αυτής είναι:

- Αντίγραφο Τίτλου προστασίας
- Αντίγραφο σχετικού αποσπάσματος από το προβλεπόμενο στα Ε.Λ.Π. αρχείο ενσώματων και άυλων πάγιων περιουσιακών στοιχείων της φορολογικής βάσης.
- Συμβάσεις μεταφοράς τεχνολογίας σύμφωνα με την οποία ο εκχωρητής εκχωρεί στον εκδοχέα το δικαίωμα αποκλειστικής ή μη εκμετάλλευσης, για μία ορισμένη χρονική περίοδο ή απεριόριστα. Από τη σύμβαση θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι το φυσικό αντικείμενο προσδιορίζεται με σαφήνεια, δεν αφορά σε γενικότερη παροχή υπηρεσιών και σχετίζεται με το συγκεκριμένο έργο.
- Αποδεικτικά καταβολής φόρου εισοδήματος (όπου απαιτείται)

➤ **Συμβουλευτικές υπηρεσίες**

Στην υποκατηγορία περιλαμβάνονται δαπάνες που αφορούν στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών από εξωτερικό πάροχο/εμπειρογνώμονα (π.χ. εκπόνηση μελετών, εμπειρογνωμοσύνη), οι οποίες χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για το έργο. Στις συμβουλευτικές υπηρεσίες της υποκατηγορίας περιλαμβάνονται η εκπόνηση μελετών, η παροχή νομικής υποστήριξης σε θέματα που άπτονται των δαπανών της υποκατηγορίας “Γνώσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας”, η εμπειρογνωμοσύνη σε τεχνικά-τεχνολογικά θέματα ή σε οικονομοτεχνικά ζητήματα.

Στην παρούσα υποκατηγορία δεν περιλαμβάνονται η μελέτη σκοπιμότητας και οι συμβουλευτικές υπηρεσίες καινοτομίας, οι οποίες εμπίπτουν στην υποκατηγορία ν της παρούσας κατηγορίας και στην δραστηριότητα Β αντίστοιχα.

- iv. **Πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες**, συμπεριλαμβανομένου του κόστους υλικών, εφοδίων και συναφών προϊόντων, που είναι άμεσο αποτέλεσμα του έργου. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται:

1. Δαπάνες Μετακινήσεων

Απαραίτητα δικαιολογητικά για τις δαπάνες μετακινήσεων είναι τα παρακάτω:

- Απόφαση της διοίκησης του δικαιούχου σχετικά με την έγκριση των μετακινήσεων μελών της ερευνητικής ομάδας και ποιες δαπάνες καλύπτει ο φορέας στις μετακινήσεις για τις ανάγκες του συγκεκριμένου ερευνητικού έργου. Η Απόφαση αυτή εκδίδεται μία φορά από κάθε δικαιούχο και αφορά το σύνολο των μετακινήσεων του έργου
- Σχετικό εξοδολόγιο/έντυπο μετακίνησης για κάθε μετακίνηση, όπου αναγράφεται το ονοματεπώνυμο κάθε μέλους της ομάδας έργου, που μετακινείται, ο προορισμός του, η αιτία της μετακίνησης και αναλύονται οι δαπάνες αυτής
- Παραστατικά, που αφορούν στις δαπάνες της μετακίνησης, που περιλαμβάνονται στο σχετικό εξοδολόγιο/έντυπο μετακίνησης (π.χ. εισιτήρια, κάρτες επιβίβασης, τιμολόγιο ξενοδοχείου, δαπάνες διατροφής/σόνος αφορά σε αλλοδαπούς εταίρους κτλ)
- Εξοφλήσεις των ανωτέρω τιμολογίων/αποδείξεων, όπως αποδεικνύεται από εξοφλητικές αποδείξεις του προμηθευτή, αποδεικτικά καταβολής του οφειλόμενου ποσού (extraits, καταθετήρια κτλ), καρτέλα προμηθευτή και εγγραφές εξόφλησης στα βιβλία του Δικαιούχου

- ο Ατζέντα συνάντησης, κατάλογος συμμετεχόντων
- ο Έκθεση ταξιδιού.

Επισημαίνεται ότι οι δαπάνες των μετακινήσεων θα πρέπει να εναρμονίζονται με τον ενδεικτικό πίνακα μετακινήσεων-συναντήσεων όπως εγκρίθηκε από την Επιτροπή των αξιολογητών, περιλαμβανομένων των μετακινήσεων συντονισμού, προβολής, ενημέρωσης κτλ στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό.

Για τις δαπάνες μετακινήσεων εφαρμόζονται τα οριζόμενα στο άρθρο 13 της ΥΑΕΚΕΔ, όπως ισχύει.

2. Δαπάνες δημοσιότητας

Στην υποκατηγορία περιλαμβάνονται οι δαπάνες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της διάχυσης των αποτελεσμάτων του έργου και της τήρησης των κανόνων δημοσιότητας (π.χ. παραγωγή έντυπου ή ηλεκτρονικού ενημερωτικού υλικού για το έργο, κατασκευή και ανάρτηση αναμνηστικής πινακίδας, διοργάνωση εκδηλώσεων, δαπάνες δημοσιεύσεων, δημιουργία/αναβάθμιση ιστοσελίδας κτλ).

3. Αναλώσιμα

Η υποκατηγορία περιλαμβάνει τις δαπάνες για υλικά, εφόδια και συναφή προϊόντα που αποκτώνται για να καλύψουν ανάγκες που σχετίζονται άμεσα με την υλοποίηση του έργου. Επισημαίνεται ότι, για τις δαπάνες της υποκατηγορίας ισχύουν τα προβλεπόμενα στο Άρθρο 36 της ΥΑΕΚΕΔ. Ειδικότερα, για την προμήθεια αναλωσίμων, στην περίπτωση σύναψης Δημοσίων συμβάσεων στις οποίες οι δικαιούχοι είναι φορείς του δημόσιου ή ευρύτερου δημόσιου τομέα και στις οποίες ενεργούν ως αναθέτουσες Αρχές, απαιτείται η τήρηση των διαδικασιών που προβλέπει ο ν. 4412/2016 (Α' 147) "Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών" όπως ισχύει.

4. Δαπάνες που αφορούν στην αμοιβή Ορκωτού Λογιστή/Ελεγκτή, εγγεγραμμένου στο Μητρώο Ελεγκτών της ΕΛΤΕ για την πιστοποίηση του οικονομικού αντικείμενου (δαπανών) της Πράξης.

Τα παραστατικά δαπάνης απασχόλησης των Ορκωτών Λογιστών που τυχόν θα ελέγξουν το οικονομικό αντικείμενο του έργου, θα είναι επιλέξιμα μέχρι και τρεις (3) μήνες από τη λήξη κάθε έργου.

Εμμεσες λειτουργικές δαπάνες

Στις δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης (άρθρο 25 και 29 του ΕΕ 651/2014) οι δαπάνες της υποκατηγορίας αυτής δηλ. διοικητικές δαπάνες, δαπάνες διοικητικού και υποστηρικτικού προσωπικού, δαπάνες διαχείρισης, δαπάνες για Λογιστή, δαπάνες για τηλεπικοινωνίες, ύδρευση ή ενέργεια, είναι επιλέξιμες, για όλους τους δικαιούχους ενός έργου, χωρίς προσκόμιση των αντίστοιχων παραστατικών και καλύπτονται με τη μορφή απλοποιημένου κόστους και συγκεκριμένα με σταθερό ποσοστό 15% επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών προσωπικού (Κανονισμός 1303/2013, άρθρο 68, παρ. 1, περίπτωση β, Καν. (ΕΕ) 2017/1084, άρθρο 1, παρ. 6 και ΥΑΕΚΕΔ άρθρο 23 και 25.Α.1.α). Οι άμεσες δαπάνες προσωπικού που χρησιμοποιούνται ως βάση υπολογισμού είναι αυτές που συμπεριλαμβάνονται στην κατηγορία «α) Δαπάνες Προσωπικού».

Στις άμεσες δαπάνες προσωπικού που χρησιμοποιούνται ως βάση υπολογισμού Δεν συμπεριλαμβάνονται φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν στην υλοποίηση του έργου ως υπεργολάβοι (συμβάσεις παροχής υπηρεσιών) (άρθρο 12, παρ. 5 της ΥΑΕΚΕΔ).

v. Δαπάνες διεξαγωγής μελέτης σκοπιμότητας

Η συναφθείσα σύμβαση αποτελεί το βασικό δικαιολογητικό για την πιστοποίηση της σχετικής δαπάνης. Η σύμβαση θα πρέπει να αναφέρεται σαφώς στο συγκεκριμένο συγχρηματοδοτούμενο έργο (κωδικός έργου), να ορίζει με σαφήνεια το φυσικό αντικείμενο που θα υλοποιηθεί στο πλαίσιο της σύμβασης και το ποσό της αμοιβής. Η σύμβαση πρέπει να έχει κατατεθεί και θεωρηθεί από την αρμόδια ΔΟΥ, εφόσον απαιτείται από την ισχύουσα νομοθεσία.

Ειδικότερα, στην περίπτωση σύναψης Δημοσίων συμβάσεων στις οποίες οι δικαιούχοι είναι φορείς του δημόσιου ή ευρύτερου δημόσιου τομέα και στις οποίες ενεργούν ως αναθέτουσες Αρχές, ισχύουν τα προβλεπόμενα στο Άρθρο 36 της ΥΑΕΚΕΔ και απαιτείται η τήρηση των διαδικασιών που προβλέπει ο Ν. 4412/2016 (Α' 147) "Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών" όπως ισχύει.

Β) Ενισχύσεις Καινοτομίας για ΜΜΕ (άρθρο 28 Κ.651/2014)

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής δεν αφορούν σε δικαιούχους – μεγάλες επιχειρήσεις και εμπίπτουν σε μία από τις ακόλουθες τρεις κατηγορίες:

• Δαπάνες για άυλα στοιχεία ενεργητικού

Αφορά σε δαπάνες για την απόκτηση (obtaining), την επικύρωση και την προστασία διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και λοιπών άυλων στοιχείων ενεργητικού. Σχετίζονται με την απονομή δικαιώματος που προκύπτει ως αποτέλεσμα ερευνητικών δραστηριοτήτων που εκτελεί, χρηματοδοτεί ή στις οποίες συμμετέχει ο δικαιούχος.

Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την πιστοποίηση των δαπανών της παρούσας υποκατηγορίας είναι:

- **Αίτηση και αποδεικτικό πληρωμής** τελών προς τον αρμόδιο οργανισμό
- **Παραστατικά εξοφλήσεων** των ανωτέρω
- **Αντίγραφο τίτλου προστασίας**, αν έχει εκδοθεί και σχετικό απόσπασμα από το προβλεπόμενο στα Ε.Λ.Π. **αρχείο ενσώματων και άυλων πάγιων περιουσιακών στοιχείων της φορολογικής βάσης**

• Δαπάνες απόσπασης προσωπικού υψηλής ειδίκευσης

Αφορά σε δαπάνες για την απόσπαση από οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσεων ή από μεγάλη επιχείρηση προσωπικού υψηλής ειδίκευσης, το οποίο απασχολείται σε δραστηριότητες έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε νέες θέσεις, που έχουν δημιουργηθεί προς τον σκοπό αυτό στη δικαιούχο επιχείρηση και δεν αντικαθιστά άλλο προσωπικό. Για τις δαπάνες της υποκατηγορίας ισχύουν τα προβλεπόμενα στο Άρθρο 37 του Ν. 4310/2014 (ΦΕΚ 258/Α/ 8.12.2014).

Οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων, επιχειρήσεις και λοιποί φορείς μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις με τις οποίες το μόνιμο ερευνητικό προσωπικό τους ή ερευνητικό προσωπικό που απασχολείται με συμβάσεις ορισμένου ή αορίστου χρόνου, διατίθεται σε άλλους Οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσεων ή επιχειρήσεις ή λοιπούς φορείς για την παροχή υπηρεσιών ΕΤΑΚ. Η σύμβαση συνάπτεται μετά από αίτηση οποιουδήποτε των ενδιαφερομένων μερών και Απόφαση των οικείων οργάνων διοίκησής τους με τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις που προσδιορίζονται στη σχετική Απόφαση και τη σύμβαση. Αν η πρόταση δεν υποβάλλεται από πρόσωπο που προέρχεται από το ερευνητικό προσωπικό απαιτείται η συναίνεσή του. Η ισχύς της σύμβασης επιτρέπεται να διαρκεί έως τρία συνεχόμενα έτη με δυνατότητα παράτασης έως τρία ακόμη έτη. Κατά το διάστημα αυτό το ως άνω προσωπικό αμείβεται από τους πόρους του Οργανισμού στον οποίο μεταφέρεται και διατηρεί το ασφαλιστικό του καθεστώς. Μετά από το πέρας της περιόδου αυτής, το διατεθειμένο προσωπικό επανέρχεται στην προηγούμενή του θέση. Η ερευνητική προϋπηρεσία του στην επιχείρηση αναγνωρίζεται για την υπηρεσιακή του εξέλιξη.

• Δαπάνες για υπηρεσίες καινοτομίας

Στην υποκατηγορία περιλαμβάνονται δαπάνες για συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας. Στις συμβουλευτικές υπηρεσίες συγκαταλέγονται η συνδρομή και η επαγγελματική κατάρτιση στους τομείς της μεταφοράς γνώσεων, της απόκτησης, της προστασίας και της εκμετάλλευσης άυλων στοιχείων ενεργητικού, της χρήσης

προτύπων και Κανονισμών, που τα εμπεριέχουν. Ως υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας ορίζονται η παροχή χώρων γραφείων, βάσεων δεδομένων, βιβλιοθηκών, έρευνας αγοράς, χρήσης εργαστηρίου, σήμανσης ποιότητας, δοκιμών και πιστοποίησης με σκοπό την ανάπτυξη αποτελεσματικότερων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών.

Ως προς δικαιολογητικά για την επιλεξιμότητα των δαπανών της παρούσας υποκατηγορίας ισχύουν τα προβλεπόμενα στην κατηγορία δαπανών Α.iii.

Σημειώνεται ότι η συναφθείσα σύμβαση δύναται να αποτελεί δικαιολογητικό για την πιστοποίηση της σχετικής δαπάνης. Οι συμβάσεις θα πρέπει να αναφέρονται σαφώς στο συγκεκριμένο συγχρηματοδοτούμενο έργο (κωδικός έργου) και όχι σε γενικότερη παροχή υπηρεσιών, να ορίζουν με σαφήνεια το φυσικό αντικείμενο που θα υλοποιηθεί στο πλαίσιο της σύμβασης, το ποσό της αμοιβής για το συγκεκριμένο έργο, καθώς και τα τελικά ελέγξιμα παραδοτέα του. Σε περίπτωση που η σύμβαση περιλαμβάνει περισσότερα του ενός αντικείμενα ή έργα, θα πρέπει να διευκρινίζονται σαφώς το φυσικό αντικείμενο, η αμοιβή και τα παραδοτέα που αφορούν στο συγκεκριμένο έργο. Οι συμβάσεις πρέπει να έχουν θεωρηθεί από την Αρμόδια Δημόσια Οικονομική Αρχή (εφόσον απαιτείται από την ισχύουσα νομοθεσία).

Σε περίπτωση μη δυνατότητας υπογραφής σύμβασης, εξαιτίας της φύσεως της σχετικής συναλλαγής, μπορεί για την πιστοποίηση των δαπανών να προσκομίζεται κατά περίπτωση σχετικό συμφωνητικό, αίτηση ή άλλα παραστατικά, τα οποία θα συνοδεύονται από τεκμηρίωση της συνάφειας με το έργο και τη συμβολή στην καινοτομία.

Γ) Ενισχύσεις για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία (άρθρο 29 Κ.651/2014)

Τα δικαιολογητικά είναι αυτά που αναφέρονται στη περίπτωση Α.

Απώλεια παραστατικού

Στις περιπτώσεις απώλειας παραστατικών δαπάνης, ο δικαιούχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει:

α) Αντίγραφο των απολεσθέντων παραστατικών με εμφανή τη σφραγίδα του προμηθευτή στο παραστατικό και την ένδειξη "ακριβές φωτοαντίγραφο εκ του πρωτοτύπου" και

β) Υ.Δ. Ν1599/86 με θεώρηση του γνησίου της υπογραφής του Νόμιμου Εκπροσώπου του δικαιούχου, στην οποία να αναφέρεται:

«... Το παραστατικό (περιγραφή στοιχείων παραστατικού αριθμός/ημερομηνία έκδοσης/προμηθευτής περιγραφή δαπάνης) έχει απολεσθεί και προσκομίζεται ακριβές φωτοαντίγραφο εκ του πρωτοτύπου από τον προμηθευτή. Το εν λόγω παραστατικό δεν έχει ενισχυθεί (επιδοτηθεί) ούτε θα χρησιμοποιηθεί στο μέλλον για επιδότηση από Εθνικό ή Κοινοτικό Πρόγραμμα ...»

Λογιστική απεικόνιση δαπανών και εξοφλήσεων

Σχετικά με τις λογιστικές εγγραφές των παραστατικών τα απαιτούμενα δικαιολογητικά ανάλογα με την κατηγορία των λογιστικών βιβλίων είναι:

Σε περίπτωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων

- Αντίγραφα των Αναλυτικών Καθολικών (καρτέλες) των λογαριασμών λογιστικής απεικόνισης των δαπανών του έργου
- Αντίγραφα των λογιστικών άρθρων της καταχώρησης των δαπανών του έργου και των εξοφλήσεων τους
- Αντίγραφα των λογιστικών άρθρων καταχώρησης της τυχόν λήψης προκαταβολής ή ενδιάμεσης πληρωμής (το αργότερο κατά την τελική πιστοποίηση του έργου).

Σε περίπτωση τήρησης απλογραφικών βιβλίων

- Αντίγραφα των σελίδων του βιβλίου εσόδων-εξόδων (και των αναλυτικών καταστάσεων των εξόδων όπου αυτό απαιτείται κατά περίπτωση), στα οποία έχουν καταχωρηθεί τα παραστατικά των δαπανών του έργου

- Αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων στο Βιβλίο εσόδων – εξόδων της τυχόν λήψης προκαταβολής ή ενδιάμεσης πληρωμής (το αργότερο κατά την τελική πιστοποίηση του έργου).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V**ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ/ΕΝΤΑΞΗΣ**

A) Κατά το στάδιο της υποβολής της πρότασης οι δικαιούχοι υποβάλλουν στο Π.Σ.Κ.Ε. τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

- υπεύθυνη δήλωση επιστημονικού υπευθύνου υπογεγραμμένη περί ευθύνης υποβολής της πρότασης.
- Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 (άρθρο 8) για κάθε φορέα που συμμετέχει στην πρόταση ερευνητικού έργου υπογεγραμμένη από το νόμιμο εκπρόσωπό της, στην οποία θα δηλώνεται ότι:

a) όλα τα αναφερόμενα στοιχεία στην πρόταση με τίτλο «.....» είναι αληθή και ακριβή

b) (ισχύει μόνο για ΜμΕ) σε συμφωνία με τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Ε.Ε.Κ. η επιχείρηση είναι ΜμΕ και συγκεκριμένα «πολύ μικρή ή μικρή» ή «μεσαία»

c) η πρόταση έργου με τίτλο «.....», που υποβλήθηκε προς χρηματοδότηση, δεν έχει χρηματοδοτηθεί ή δεν χρηματοδοτείται από άλλους φορείς για μέρος ή ολόκληρο το αντικείμενό της. Επίσης, (διαγράφεται κατά περίπτωση): i) το προτεινόμενο έργο ΕΤΑΚ δεν έχει υποβληθεί για ένταξη και δεν θα υποβληθεί σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους πριν την έκδοση της απόφασης ένταξης/απόρριψης της Αίτησης Χρηματοδότησης. ii) το έργο υποβλήθηκε σε άλλο πρόγραμμα αλλά α) απορρίφθηκε σύμφωνα με την «.....» απόφαση (σημειώνεται η σχετική εκδοθείσα απόφαση) ή β) ενώ εγκρίθηκε αρχικά, έχει οριστικοποιηθεί και τεκμηριώνεται η μη χρηματοδότησή τους σύμφωνα με το «.....» έγγραφο (σημειώνεται η σχετική απόφαση είτε της αρμόδιας αρχής ή η έγγραφη δήλωση προς την αρμόδια αρχή περί της ματαίωσης συμμετοχής του ενδιαφερόμενου στο πρόγραμμα).

d) δεν πραγματοποιήθηκαν δαπάνες που αφορούν στο έργο πριν από το χρόνο έναρξης επιλεξιμότητας των δαπανών όπως ορίζεται στην Αναλυτική Πρόσκληση

e) δεν εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης εις βάρος του δικαιούχου «.....», κατόπιν προηγούμενης αποφάσεως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

f) (ισχύει μόνο για επιχειρήσεις) Ο δικαιούχος «.....» δεν χαρακτηρίζεται ως προβληματική (κατά την έννοια του σημείου 18 του άρθρου 2 του Κανονισμού 651/2014).

Για κάθε επιχείρηση, καταγράφονται και υπολογίζονται (στην υπεύθυνη δήλωση ή σε συνημμένο σε αυτήν έγγραφο) οι δείκτες (ΤΥΠΟΣ 1, ΤΥΠΟΣ 2, ΤΥΠΟΣ 3) που δίνονται στο στάδιο 4 «Αξιολόγηση μιας επιχείρησης ως ΜΗ προβληματικής βάσει δεικτών» του με Α.Π. 42649/ΕΥΚΕ 5351/10-04-2017 εγγράφου της ΕΥΚΕ με θέμα: «Διευκρινήσεις σχετικά με ζητήματα εφαρμογής του Καν. Ε.Ε. 651/2014, ως προς τον χαρακτηρισμό μιας επιχείρησης ως προβληματικής» και του με Α.Π. 64925/ΕΥΚΕ5796/09.06.2017 εγγράφου της ΕΥΚΕ με θέμα «Διευκρινίσεις σχετικά με ζητήματα εφαρμογής του Καν. Ε.Ε. 651/2014», όπου οι δείκτες αυτοί εφαρμόζονται (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ XIII και XIV της Αναλυτικής Πρόσκλησης).

g) (ισχύει μόνο για επιχειρήσεις) Η επιχείρηση δεν βρίσκεται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση, ούτε εκκρεμεί σε βάρος της ανάκτηση καταβληθείσας δημόσιας επιχορήγησης

h) Σε περίπτωση έγκρισης της χρηματοδότησης τους οι φορείς της πρότασης συμφωνούν στη δημοσίευση της επωνυμίας τους, του τίτλου της Πράξης και του ποσού της δημόσιας χρηματοδότησης στον κατάλογο των δικαιούχων που δημοσιεύεται ηλεκτρονικά (τουλάχιστον στην ιστοσελίδα της ΕΥΔ ΕΠΑΕ (www.antagonistikotita.gr) και της Γ.Γ.Ε.Τ. (www.gsrt.gr) ή με άλλο τρόπο, σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 2 στ. δ του Κανονισμού (ΕΚ) 1828/2006

i) Οι φορείς της αίτησης χρηματοδότησης αποδέχονται οποιοδήποτε σχετικό έλεγχο για την εξακρίβωση των δηλωθέντων από τις αρμόδιες εθνικές ή κοινοτικές Αρχές

j) Οι φορείς της αίτησης χρηματοδότησης αποδέχονται τη διασταύρωση των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση με τα στοιχεία που παρέχονται από το πληροφοριακό σύστημα TAXIS και από τα συστήματα των ασφαλιστικών Οργανισμών

k) Οι φορείς της αίτησης χρηματοδότησης αποδέχονται ότι τα μηνύματα που θα αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, και ειδικότερα της διεύθυνσης e-mail που έχει δηλωθεί στο έντυπο υποβολής προς την Γ.Γ.Ε.Τ. και όσα λαμβάνονται από αυτούς, επέχουν θέση επίσημων εγγράφων

l) Οι φορείς της αίτησης χρηματοδότησης αποδέχονται ότι κατά την υλοποίηση του έργου, η επικοινωνία με τη Γ.Γ.Ε.Τ. και την ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ αναφορικά με την εξέλιξη και ολοκλήρωση φης του έργου (αιτήματα τροποποίησης, εκθέσεις προόδου και ολοκλήρωσης κτλ) δύναται να γίνεται ηλεκτρονικά (onscreen) μέσω ηλεκτρονικών εντύπων, όπως αυτά θα καθοριστούν από την Ε.Υ.Δ.ΕΠΑνΕΚ και την Γ.Γ.Ε.Τ.

m) Οι φορείς της αίτησης χρηματοδότησης αποδέχονται ότι σε περίπτωση διαπίστωσης ανακριβειών στη δήλωσή τους, μετά την ένταξη του έργου, το έργο θα απενταχθεί και θα κληθούν να επιστρέψουν έντοκα τη ληφθείσα δημόσια χρηματοδότηση.

n) Η επιχείρηση δεν έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης, αλλά έχει αποπληρώσει το δάνειο και έχει λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης, η οποία έχει ολοκληρωθεί.

o) Ο φορέας δεν έχει παραβεί τις διατάξεις του Εργατικού Δικαίου ειδικότερα για:

- Παράβαση «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας (3 πρόστιμα/ 3 έλεγχοι)

- Αδήλωτη εργασία (2 πρόστιμα/ 2 έλεγχοι)

p) (ισχύει για τους Οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσεων)

α) «η χρηματοδότηση του Οργανισμού έρευνας και διάδοσης γνώσεων από την Πράξη αυτή αφορά την κύρια δραστηριότητά του» είτε/και δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης και «το σύνολο των κερδών από τις δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης (ερευνητική συνεργασία) θα επανεπενδυθεί στις κύριες δραστηριότητες του ερευνητικού Οργανισμού», προκειμένου η χρηματοδότηση του Οργανισμού έρευνας και διάδοσης γνώσεων να θεωρηθεί ως μη κρατική ενίσχυση βάσει του άρθρου 2.1.1, σημείο 19 της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2014/C 198/01), και να λάβει χρηματοδότηση 100%.

β) Θα τηρείται ξεχωριστή λογιστική παρακολούθηση στην περίπτωση που ο Φορέας ασκεί δραστηριότητες οικονομικής και μη οικονομικής φύσης.

γ) «Δεν χορηγείται έμμεση κρατική ενίσχυση στις συμμετέχουσες στο συγκεκριμένο συνεργατικό σχήμα επιχειρήσεις λόγω ευνοϊκών όρων της συνεργασίας».

q) (ισχύει μόνο για τους «Λοιπούς φορείς που αντιμετωπίζονται ως Οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων»)

«Δηλώνω ότι ο φορέας εμπίπτει στην εξής κατηγορία (επιλέξτε κατά περίπτωση):

α) Δημόσιες Υπηρεσίες, που ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση κατά την έννοια της παρ. 1στ του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143),

β) Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (όπως Μουσεία με ανεξάρτητη νομική οντότητα, Δημόσια Νοσοκομεία, Ακαδημία Αθηνών, Εθνική Βιβλιοθήκη, Εθνική Πινακοθήκη, κ.α.),

γ) Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, που έχουν ιδρυθεί με Νόμο ή ΠΔ και επιχορηγούνται από το Κράτος και

δ) Κοινωνική Ιδρύματα που διέπονται από το ν. 4182/2013».

«Δηλώνω ότι ο φορέας πληροί αθροιστικά τις παρακάτω προϋποθέσεις:

1. Ο Φορέας εμπίπτει στην ανωτέρω κατηγορία και οι κύριες δραστηριότητές του δεν είναι οικονομικές, σύμφωνα με τον ορισμό του κοινοτικού δικαίου.

2. Υπάρχει στο Καταστατικό του Φορέα πρόβλεψη για δραστηριότητα έρευνας.

3. Η συμμετοχή του Φορέα στο ερευνητικό έργο αφορά σε μη-οικονομική δραστηριότητα του Φορέα και:
  - α) Τα αποτελέσματα της έρευνας θα διαχέονται ευρέως σε μη αποκλειστική και χωρίς διακρίσεις βάση, για παράδειγμα μέσω διδασκαλίας, βάσεων δεδομένων, δημοσιεύσεων ή λογισμικού ανοικτής πρόσβασης και
  - β) τυχόν κέρδη που προκύπτουν από το έργο θα επανεπενδύονται στις μη οικονομικές δραστηριότητες του Φορέα.»
4. Θα τηρείται ξεχωριστή λογιστική παρακολούθηση στην περίπτωση που ο Φορέας ασκεί δραστηριότητες οικονομικής και μη οικονομικής φύσης.
5. Δεν χορηγείται έμμεση κρατική ενίσχυση στις συμμετέχουσες στο συγκεκριμένο συνεργατικό σχήμα επιχειρήσεις λόγω ευνοϊκών όρων της συνεργασίας.

- Καταστατικό /ΦΕΚ ίδρυσης για όλους τους Φορείς
- Η πλήρης πρόταση του έργου όπως υποβλήθηκε στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο (Τεχνικό Παράρτημα Έργου)
- Το Δελτίο αξιολόγησης του έργου που διενεργήθηκε σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο ή εγκριτική επιστολή από την εκάστοτε κεντρική γραμματεία προκήρυξης.

Β) Στον φυσικό φάκελο που θα υποβάλλουν οι Δικαιούχοι περιλαμβάνονται τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

1) Αίτηση Χρηματοδότησης

2) Το Consortium Agreement ή οποιοδήποτε άλλο επίσημο έγγραφο υπογράφεται από όλους τους εταίρους του έργου για την υλοποίηση αυτού και θα πρέπει να κατατεθεί στη Γ.Γ.Ε.Τ. αμέσως μετά την υπογραφή του και πάντως πριν την καταβολή της α΄ δόσης επιχορήγησης.

[Τα ανωτέρω αφορούν σε περίληψη του φυσικού αντικείμενου του έργου και περιγραφή του ρόλου του συμβαλλόμενου φορέα και των παραδοτέων, στα οποία εμπλέκεται ή για την παράδοση των οποίων είναι υπεύθυνος σε συνολικό προϋπολογισμό και κατανομή αυτού ανά εταίρο του έργου σε κατάλογο τύπου ενεργειών στην Ομάδα Έργου του Δικαιούχου. Κάθε μέλος της ομάδας έργου αναφέρεται ονομαστικά στο Τεχνικό Παράρτημα της Απόφασης χρηματοδότησης, εκτός αν δεν έχει ακόμη οριστεί τη στιγμή της σύνταξης του Τεχνικού Παραρτήματος, οπότε δηλώνεται ειδικότητα και επίπεδο εμπειρίας. Τα μέλη της ομάδας έργου που δεν έχουν δηλωθεί κατά την έναρξη του έργου μπορούν να δηλωθούν ονομαστικά μέχρι τη λήξη του έργου].

2) Τεκμηρίωση της δυνατότητας διαχωρισμού οικονομικών και μη-οικονομικών δραστηριοτήτων και σχετική διαδικασία (μόνο για τους Οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσεων και τους Λοιπούς φορείς που αντιμετωπίζονται ως Οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων).

Ειδικότερα, για τους ερευνητικούς οργανισμούς, η ανωτέρω τεκμηρίωση δύναται να περιλαμβάνει: Αντίγραφο του εγγράφου το οποίο υποβλήθηκε στο Ελεγκτικό Συνέδριο και στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και στο οποίο περιλαμβάνεται ο απολογισμός του τελευταίου οικονομικού έτους, ο απολογισμός χρηματοδοτήσεων, ο προϋπολογισμός και οι οικονομικές καταστάσεις του Ειδικού Λογαριασμού (Ισολογισμός), σύμφωνα με ισχύουσες διατάξεις (παρ. 3 του άρθρου 82 του ν. 4055/2012 και άρθρο 41 του ν. 4129/2013 (Α52) όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 29 του ν. 4223/2013 (Α 287)), καθώς και αντίγραφα των σχετικών στοιχείων.

3) Έκθεση Τεκμηρίωσης για μη-ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης (μόνο για τους Οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσεων και τους Λοιπούς φορείς που αντιμετωπίζονται ως Οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων)

4) ΦΕΚ ή Απόφαση των αρμοδίων οργάνων του ερευνητικού φορέα περί της ίδρυσης και λειτουργίας του τμήματος/τομέα/ινστιτούτου/εργαστηρίου (σχετική Απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Τμήματος ή του Ινστιτούτου) που συμμετέχει.

5) Για τους ερευνητικούς οργανισμούς και λοιπούς φορείς, νομομοποιητικό έγγραφο ορισμού Νομίμου Εκπροσώπου, σε ισχύ.

6) Σύμφωνο για αγορά τεχνολογίας-τεχνογνωσίας με τον προμηθευτή τεχνολογίας-τεχνογνωσίας, εφόσον έχει καθοριστεί.

7) Σύμβαση ανάθεσης έργου με τα νομικά πρόσωπα που συμμετέχουν υλοποιώντας τμήμα του ερευνητικού έργου με υπεργολαβία (έρευνα επί συμβάσει), στις οποίες περιγράφεται το αντικείμενο της έρευνας που θα υλοποιηθεί, τα παραδοτέα και αναφέρεται το κόστος των εργασιών (μόλις ολοκληρωθεί).

8) Πράξεις σύστασης και εκπροσώπησης, αναλόγως της νομικής μορφής των επιχειρήσεων:

- Για Α.Ε.: Πράξη σύστασης, συγκρότησης Δ.Σ. και Ορισμού Νομίμου Εκπροσώπου σε ισχύ, νομίμως δημοσιευμένα.
- Για ΕΠΕ: Πράξη σύστασης και εκπροσώπησης σε ισχύ, νομίμως δημοσιευμένα.
- Για Ο.Ε./Ε.Ε./ΙΚΕ: Πλέον πρόσφατο καταστατικό επικυρωμένο από την αρμόδια Υπηρεσία (Πρωτοδικείο ή ΓΕΜΗ), στο οποίο θα αποτυπώνεται η Διαχείριση-Εκπροσώπηση.
- Για Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις του Ν. 4019/2011 όπως ισχύει: Πράξη σύστασης και εκπροσώπησης σε ισχύ, νομίμως δημοσιευμένα και βεβαίωση εγγραφής στο Μητρώο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας.
- Για Συνεταιριστικές επιχειρήσεις: Τα απαιτούμενα νομομοποιητικά έγγραφα σύστασης και εκπροσώπησης που προβλέπονται με βάση το εκάστοτε ισχύον νομοθετικό πλαίσιο.

Σε περίπτωση που το έργο εκτελείται όχι από την έδρα της επιχείρησης αλλά από υποκατάστημά της, τότε: Βεβαίωση αρμόδιας αρχής ότι η επιχείρηση λειτουργεί υποκατάστημα στην περιφέρεια από την οποία αντλεί κονδύλια για τη χρηματοδότηση του έργου (όπως η περιφέρεια δηλώθηκε στην αίτηση χρηματοδότησης).

9) Οικονομικά στοιχεία των επιχειρήσεων ανάλογα με την κατηγορία των βιβλίων που τηρούν, για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις ή για τουλάχιστον δύο διαχειριστικές χρήσεις εφόσον η επιχείρηση λειτουργεί για δύο έτη. Για εταιρείες spin off αρκεί να έχουν λειτουργήσει τουλάχιστον το προηγούμενο της υποβολής αίτησης χρηματοδότησης οικονομικό έτος και επομένως αρκούν τα στοιχεία μιας χρήσης:

- **Επιχειρήσεις με τήρηση απλογραφικών βιβλίων (Β' κατηγορίας):** Αντίγραφα Ε3 και έντυπο Ν με ηλεκτρονική υποβολή ή παραλαβή από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.
- **Επιχειρήσεις με τήρηση διπλογραφικών βιβλίων (Γ' κατηγορίας):** Ισολογισμοί-αποτελέσματα χρήσης, εγκεκριμένοι και νομίμως δημοσιευμένοι στο Γ.Ε.Μ.Η. (εφόσον απαιτείται)

Εάν η επιχείρηση ανήκει σε όμιλο θα προσκομίζονται και οι ενοποιημένοι ισολογισμοί του ομίλου.

10) (ισχύει μόνο για ΜΜΕ)

Καταστάσεις Επιθεώρησης Εργασίας (πίνακας προσωπικού), Ε4 (συμπεριλαμβανομένων τυχόν τροποποιήσεων) για τα τρία τελευταία έτη ή για δύο τουλάχιστον έτη. Για εταιρείες spin off αρκεί για ένα έτος.

- 11) (ισχύει μόνο για ΜΜΕ)
Αποδεικτικό Υποβολής δήλωσης Αποδοχών ή Συντάξεων μαζί με συγκεντρωτική Κατάσταση τέλους έτους στην οποία θα αποτυπώνεται αναλυτικά ο κάθε εργαζόμενος με τον αριθμό των ημερών που απασχολήθηκε και για τις τρεις τελευταίες διαχειριστικές χρήσεις που προηγούνται του έτους υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης, ή για δύο τουλάχιστον έτη. Για εταιρείες spin off αρκεί για ένα έτος.
- 12) Μετοχική σύνθεση ισχύουσα και μετοχική σύνθεση που υπήρχε στις δύο τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις και πιο συγκεκριμένα Πιστοποιητικό ΓΕΜΗ με αναφορά στη μετοχική σύνθεση του κεφαλαίου. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η έκδοση του από το ΓΕΜΗ προσκομίζεται απόσπασμα βιβλίου μετόχων ώστε να προκύπτει η μετοχική σύνθεση ή πρακτικό γενικής συνέλευσης μετόχων με την κατάσταση όλων των μετόχων. Για τους συνεταιρισμούς προσκομίζεται αντίγραφο του Βιβλίου Μητρώου μελών με υπεύθυνη δήλωση πιστότητας αντιγράφου.
- 13) (ισχύει μόνο για ΜΜΕ)
Δήλωση Στοιχείων Επιχείρησης σχετικά με την ιδιότητά της ως Μικρομεσαία Επιχείρηση (ΜΜΕ) – σύμφωνα με υπόδειγμα της Επιτροπής (με βάση τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής των ΕΚ), που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα VI της Αναλυτικής Πρόσκλησης. Η δήλωση να φέρει ιδιόχειρη υπογραφή του Νόμιμου Εκπροσώπου και σφραγίδα της επιχείρησης.
- 14) Στις περιπτώσεις συνδεδεμένων ή/και συνεργαζόμενων επιχειρήσεων σύμφωνα τον ορισμό των ΜΜΕ του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού (ΕΚ) 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, θα προσκομίζονται τα ως άνω με α/α 8, 9, 10, 11 και 12 κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά, για το σύνολο των επιχειρήσεων που είναι συνεργαζόμενες ή/και συνδεδεμένες με την επιχείρηση που συμμετέχει στην πρόταση για χρηματοδότηση στο παρόν πρόγραμμα.
- Διευκρινίζεται ότι για τις επιχειρήσεις που χαρακτηρίζονται «μεγάλες» σύμφωνα με τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων) δεν απαιτείται η προσκόμιση στοιχείων για τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, παρά μόνο για τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις.
- Τα δικαιολογητικά για τις τυχόν συνδεδεμένες ή/και συνεργαζόμενες επιχειρήσεις θα πρέπει να υποβάλλονται, ως προς τα φορολογικά τους έτη κατ' αντιστοιχία με τα υποβληθέντα επίσημα φορολογικά έντυπα της αιτούσας προς χρηματοδότηση επιχείρησης.
- Σημειώνεται ότι για τις συνδεδεμένες ή/και συνεργαζόμενες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται εκτός Ελλάδας θα υποβάλλονται τα αντίστοιχα ως ανωτέρω ισοδύναμα δικαιολογητικά/έγγραφα που ισχύουν στην αντίστοιχη χώρα.
- 15) Φορολογική ενημερότητα ή βεβαίωση οφειλών για καθένα από τους εταίρους του έργου, από την οποία να προκύπτει ότι δεν είναι υπόχρεοι σε ανάκτηση παράνομης κρατικής ενίσχυσης κατόπιν προηγούμενης αποφάσεως της Επιτροπής.
- 16) Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται προκειμένου να αξιολογηθεί εάν μία επιχείρηση είναι προβληματική σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 σημείο 18 του Καν. 651/2014 και πρέπει να προσκομισθούν ανάλογα με την ιδιότητα της επιχείρησης και τα έτη λειτουργίας της είναι τα ακόλουθα:

1. Υφιστάμενη ΜΜΕ κάτω της τριετίας άλλης νομικής μορφής πλην ατομικής:

- a. Για τον έλεγχο του εδαφίου (γ) Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής Αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό κοινή εκκαθάριση του Κ.Ν. 2190/1920 όπως εκάστοτε ισχύει και/ή
  - b. Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής Αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό ειδική εκκαθάριση του ν.1892/1990 όπως εκάστοτε ισχύει και/ή
  - c. Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής Αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό ειδική εκκαθάριση σε λειτουργία του άρθρου 106ια του Πτωχευτικού Κώδικα ούτε σε καθεστώς προπτωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης του άρθρου 99 του Πτωχευτικού Κώδικα καθώς και ότι δεν έχει υποβληθεί κατά της επιχείρησης αίτημα για υπαγωγή στην πτωχευτική διαδικασία.
2. Λοιπές υφιστάμενες επιχειρήσεις άλλης νομικής μορφής πλην ατομικής ανεξαρτήτου χρόνου λειτουργίας με βιβλία Γ κατηγορίας:
    - a. Για τον έλεγχο του εδαφίου (γ) Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής Αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό κοινή εκκαθάριση του Κ.Ν. 2190/1920, όπως εκάστοτε ισχύει, και/ή
    - b. Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής Αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό ειδική εκκαθάριση του ν.1892/1990, όπως εκάστοτε ισχύει, και/ή
    - c. Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής Αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό ειδική εκκαθάριση σε λειτουργία του άρθρου 106ια του Πτωχευτικού Κώδικα ούτε σε καθεστώς προπτωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης του άρθρου 99 του Πτωχευτικού Κώδικα καθώς και ότι δεν έχει υποβληθεί κατά της επιχείρησης αίτημα για υπαγωγή στην πτωχευτική διαδικασία και
    - d. Για τον έλεγχο του εδαφίου (α) ή (β) του ως άνω σημείου ισολογισμούς τελευταίων τριών διαχειριστικών χρήσεων ή όσων εξ αυτών υπάρχουν. Από τα εν λόγω στοιχεία θα λαμβάνεται σαν Εγγεγραμμένο Κεφάλαιο το Σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων Ισολογισμού και σαν Απώλειες οι Ζημίες βάση Κ.Α.Χ.
  3. Λοιπές υφιστάμενες επιχειρήσεις άλλης νομικής μορφής πλην ατομικής ανεξαρτήτου χρόνου λειτουργίας με βιβλία όχι Γ κατηγορίας:
    - a. Για τον έλεγχο του εδαφίου (γ) Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής Αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό κοινή εκκαθάριση του Κ.Ν. 2190/1920 όπως εκάστοτε ισχύει και/ή
    - b. Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής Αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό ειδική εκκαθάριση του ν.1892/1990, όπως εκάστοτε ισχύει, και/ή
    - c. Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής Αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό ειδική εκκαθάριση σε λειτουργία του άρθρου 106ια του Πτωχευτικού Κώδικα ούτε σε καθεστώς προπτωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης του άρθρου 99 του Πτωχευτικού Κώδικα καθώς και ότι δεν έχει υποβληθεί κατά της επιχείρησης αίτημα για υπαγωγή στην πτωχευτική διαδικασία και
    - d. Για τον έλεγχο του εδαφίου (α) ή (β) του ως άνω σημείου το πιο πρόσφατο κωδικοποιημένο καταστατικό και οι τυχόν μεταγενέστερες τροποποιήσεις αυτού, μαζί με τα αντίστοιχα ΦΕΚ δημοσίευσης όπου αυτή προβλέπεται και Δηλώσεις Φορολογίας Εισοδήματος Ε3 των τριώντελευταίων κλεισμένων διαχειριστικών χρήσεων ή όσων εξ αυτών υπάρχουν.
- 17) Πιστοποιητικό από τη Δ/ση Προγραμματισμού & Συντονισμού της Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων, από το οποίο να προκύπτουν τυχόν Πράξεις επιβολής προστίμου που έχουν εκδοθεί σε βάρος της επιχείρησης σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI**ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΜΜΕ****ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΩΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ (ΜΜΕ)**

(Δήλωση σύμφωνα με το υπόδειγμα 2003/C118/03 της Επιτροπής)

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ			
ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ			
Α.Φ.Μ.			
Διεύθυνση εταιρικής έδρας	ΟΔΟΣ - ΑΡΙΘΜΟΣ		
	TAX. ΚΩΔΙΚΑΣ		
	ΠΟΛΗ		
	ΝΟΜΟΣ		
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ		
	ΤΗΛΕΦΩΝΟ		
	FAX		
E-mail			
Διεύθυνση Διαδικτύου (Web- site address)			
Όνοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών (Πρόεδρος, Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση)	Τίτλος	Όνοματεπώνυμο	
	Τίτλος	Όνοματεπώνυμο	
	Τίτλος	Όνοματεπώνυμο	
ΤΥΠΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ (σε περίπτωση μη ανεξάρτητης επιχείρησης συμπληρώστε το Παράρτημα του παρόντος)	ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ	ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗ	ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ (*) σε χιλιάδες ευρώ	Περίοδος αναφοράς ³		
	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
Σε σχέση με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση υπάρχει μεταβολή των στοιχείων που ενδεχομένως να επιφέρει αλλαγή της κατηγορίας της αιτούσας επιχείρησης ;	ΝΑΙ ⁴		ΟΧΙ

³ Όλα τα στοιχεία πρέπει να αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και να υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά την διάρκεια του οικονομικού έτους

⁴ Στην περίπτωση αυτή να συμπληρωθεί και επισυναφθεί δήλωση σχετικά με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΓΡΑΦΟΝΤΟΣ ΤΗΝ ΔΗΛΩΣΗ	
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΟΔΟΣ - ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	ΠΟΛΗ
	ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΑΣ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ	
FAX	
Κινητό	
e-mail	
Δηλώνω υπεύθυνα ότι τα στοιχεία της παρούσας δήλωσης και των ενδεχόμενων παραρτημάτων της είναι ακριβή	
Τόπος	
Ημερομηνία	
Υπογραφή νομίμου εκπροσώπου	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ*(συμπληρώνεται μόνο για συνεργαζόμενες ή συνδεδεμένες επιχειρήσεις)***ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗ Η ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ**

Περίοδος αναφοράς ⁵¹ :	Αριθμός Εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος Εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο Ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)
1. Στοιχεία ⁵ της αιτούσας επιχείρησης ή των ενοποιημένων λογαριασμών (μεταφορά από τον πίνακα Β (1) του παραρτήματος Β ⁶²)			
2. Κατ' αναλογία, συγκεντρωτικά στοιχεία ⁵ όλων των (ενδεχομένων) συνεργαζόμενων επιχειρήσεων (μεταφορά από τον πίνακα Α του παραρτήματος Α)			
3. Άθροισμα στοιχείων ⁵ όλων των (ενδεχομένων) συνδεδεμένων επιχειρήσεων που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης στη γραμμή [μεταφορά από τον πίνακα Β (2) του παραρτήματος Β]			
Σύνολο			

¹ Όλα τα στοιχεία πρέπει να αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και να υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

² Τα στοιχεία της επιχείρησης συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των εργαζομένων, υπολογίζονται με βάση τους λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της επιχείρησης, ή –εφόσον υπάρχουν– τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται η επιχείρηση βάσει ενοποίησης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Για κάθε επιχείρηση για την οποία συμπληρώνεται «δελτίο εταιρικής σχέσης» [ένα δελτίο για κάθε επιχείρηση συνεργαζόμενη με την αιτούσα επιχείρηση και για τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις των ενδεχόμενων συνδεδεμένων επιχειρήσεων, των οποίων τα στοιχεία δεν περιλαμβάνονται ακόμη στους ενοποιημένους λογαριασμούς¹], τα στοιχεία του σχετικού «πίνακα εταιρικής σχέσης» πρέπει να μεταφέρονται στον ακόλουθο συγκεφαλαιωτικό πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α²

Συνεργαζόμενη επιχείρηση (επωνυμία/ακριβή στοιχεία)	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο Ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
ΣΥΝΟΛΟ			

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στην γραμμή 2 (σχετικά με τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης

ΔΕΛΤΙΟ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

1. Ακριβή στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης		
ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ		
ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ		
Α.Φ.Μ.		
Διεύθυνση εταιρικής έδρας	ΟΔΟΣ - ΑΡΙΘΜΟΣ	
	ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΑΣ	
	ΠΟΛΗ	
	ΝΟΜΟΣ	
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	
	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	
	FAX	
	E-mail	

¹ Ακόμη και αν τα στοιχεία σχετικά με μια επιχείρηση περιλαμβάνονται στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε ποσοστό χαμηλότερο από εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 3 του ορισμού των ΜμΕ, πρέπει παρόλα αυτά να εφαρμόζεται το ποσοστό που ορίζεται στο εν λόγω άρθρο

² εφόσον χρειάζεται, να προστεθούν σελίδες ή να μεγαλώσει ο πίνακας

	Διεύθυνση Διαδικτύου (Web- site address)		
Όνοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών (Πρόεδρος, Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση)	Τίτλος	Όνοματεπώνυμο	
	Τίτλος	Όνοματεπώνυμο	
	Τίτλος	Όνοματεπώνυμο	
2. Ακαθάριστα στοιχεία της εν λόγω συνεργαζόμενης επιχείρησης (*) σε χιλιάδες ευρώ	Περίοδος αναφοράς		
	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
3. Υπολογισμός κατ' αναλογία			
α) Ακριβής αναφορά του ποσοστού συμμετοχής που κατέχει η επιχείρηση που συμπληρώνει την δήλωση (ή από την συνδεδεμένη επιχείρηση μέσω της οποίας δημιουργείται η σχέση με την συνεργαζόμενη επιχείρηση) στην συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου			
Αναφορά και του ποσοστού συμμετοχής ¹ που κατέχει η συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου στην επιχείρηση που καταρτίζει την δήλωση (ή στην συνδεδεμένη επιχείρηση)			
β) Πρέπει να επιλεγεί το υψηλότερο ποσοστό από τα δύο προηγούμενα ποσοστά και να συμπεριληφθεί στα ακαθάριστα στοιχεία που αναφέρονται στο προηγούμενο πλαίσιο. Τα αποτελέσματα του κατ' αναλογία υπολογισμού θα μεταφέρονται στον παρακάτω πίνακα			
Πίνακας εταιρικής σχέσης			
Αποτελέσματα κατ' αναλογία (*) σε χιλιάδες ευρώ	Ποσοστό		
	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον Πίνακα Α του Παραρτήματος Α

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β
ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ**

Α. Προσδιορισμός της περίπτωσης στην οποία υπάγεται η αιτούσα επιχείρηση

¹ Όσον αφορά στη συμμετοχή στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο ποσοστό. Στο ποσοστό αυτό πρέπει να προστεθεί το ποσοστό συμμετοχής στην ίδια επιχείρηση που ανήκει σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις

Περίπτωση 1. Η αιτούσα επιχείρηση καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ή περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στους ενοποιημένους λογαριασμούς άλλης συνδεδεμένης επιχείρησης ⁷ [πίνακας Β(1)]			
Περίπτωση 2. Η αιτούσα επιχείρηση ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις δεν καταρτίζουν ενοποιημένους λογαριασμούς ή δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης [πίνακας Β(2)]			
Β. Μέθοδοι υπολογισμού ανάλογα με την περίπτωση			
Περίπτωση 1			
Πίνακας Β(1)			
	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
Σύνολο (*) σε χιλιάδες ευρώ			
Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στην γραμμή 1 του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης			
Προσδιορισμός των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης			
Συνδεδεμένη επιχείρηση (επωνυμία/ακριβή στοιχεία)	Διεύθυνση της εταιρικής έδρας	ΑΦΜ	Όνοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών
A.			
B.			
Γ.			
Δ.			
E.			
Περίπτωση 2			
Πίνακας Β(2)			
Επιχείρηση αριθ. ⁸ :	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
Σύνολο			
Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στην γραμμή 3 (σχετικά με τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης			

ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΔΕΣΗΣ

(μόνο για την συνδεδεμένη επιχείρηση που δεν περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στον πίνακα Β)

1. Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης

⁷ Οι συνεργαζόμενες επιχειρήσεις μιας παρόμοιας συνδεδεμένης επιχείρησης, που δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης, πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία τους και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο παράρτημα Α

⁸ Να προστίθεται ένα «δελτίο σύνδεσης» ανά επιχείρηση

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ			
ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ			
Α.Φ.Μ.			
Διεύθυνση εταιρικής έδρας	ΟΔΟΣ - ΑΡΙΘΜΟΣ		
	TAX. ΚΩΔΙΚΑΣ		
	ΠΟΛΗ		
	ΝΟΜΟΣ		
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ		
	ΤΗΛΕΦΩΝΟ		
	FAX		
	E-mail		
Διεύθυνση Διαδικτύου (Web- site address)			
Όνοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών (Πρόεδρος, Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση)	Τίτλος	Όνοματεπώνυμο	
	Τίτλος	Όνοματεπώνυμο	
	Τίτλος	Όνοματεπώνυμο	
2. Στοιχεία της εν λόγω επιχείρησης			
	Περίοδος αναφοράς		
	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
Σύνολο (*) σε χιλιάδες ευρώ			
Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Β(2) του παραρτήματος Β			

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς τους και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με τις εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβών ανάντη ή κατάντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης⁹.

Παρόμοιες συνεργαζόμενες επιχειρήσεις πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία τους και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο παράρτημα Α.

⁹ Ακόμη και αν τα στοιχεία σχετικά με μια επιχείρηση περιλαμβάνονται στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε ποσοστό χαμηλότερο από εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 3 του ορισμού των ΜμΕ, πρέπει παρόλα αυτά να εφαρμόζεται το ποσοστό που ορίζεται στο εν λόγω άρθρο.

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΤΥΠΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΕΚΤΙΜΩΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ
ΑΡΙΘΜΟΥ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΣΩΝ

I. ΤΥΠΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ο ορισμός των ΜμΕ¹⁰ κάνει διάκριση μεταξύ τριών τύπων επιχειρήσεων ανάλογα με τον τύπο των σχέσεων που διατηρούν με άλλες επιχειρήσεις σε επίπεδο συμμετοχής στο κεφάλαιο, στα δικαιώματα ψήφου ή δικαιώματος άσκησης κυριαρχικής επιρροής¹¹.

Τύπος 1: ανεξάρτητη επιχείρηση

Αποτελεί τη συνηθέστερη περίπτωση. Πρόκειται απλά για όλες τις επιχειρήσεις που δεν υπάγονται στους άλλους δύο τύπους επιχειρήσεων, δηλαδή στις συνεργαζόμενες ή στις συνδεδεμένες.

Η αιτούσα επιχείρηση είναι ανεξάρτητη εάν:

- δεν έχει συμμετοχή 25%¹² ή περισσότερο σε άλλη επιχείρηση,
- το 25%¹² ή περισσότερο του κεφαλαίου της δεν ανήκει σε μία άλλη επιχείρηση ή σε δημόσιο οργανισμό ή από κοινού σε πολλές συνδεδεμένες επιχειρήσεις ή σε δημόσιους Οργανισμούς, πλην ορισμένων εξαιρέσεων¹³,
- δεν καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ούτε περιλαμβάνεται στους λογαριασμούς επιχείρησης που καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς και συνεπώς δεν είναι συνδεδεμένη επιχείρηση¹⁴.

¹⁰ Στη συνέχεια του κειμένου, ο όρος «ορισμός» αναφέρεται στο παράρτημα της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής που αφορά τον ορισμό των ΜμΕ.

¹¹ Ορισμός, άρθρο 3.

¹² Όσον αφορά τη συμμετοχή στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο ποσοστό. Στο ποσοστό αυτό πρέπει να προστεθεί το ποσοστό συμμετοχής στην ίδια επιχείρηση που ανήκει σε κάθε επιχείρηση που είναι συνδεδεμένη με τη μετέχουσα επιχείρηση (ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 2).

¹³ Μία επιχείρηση μπορεί ωστόσο να εξακολουθήσει να είναι ανεξάρτητη εάν το κατώτατο όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, στην περίπτωση των παρακάτω κατηγοριών επενδυτών (εφόσον αυτοί δεν είναι συνδεδεμένοι με την αιτούσα επιχείρηση):

- α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που δραστηριοποιούνται συστηματικά σε επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου («άγγελοι επιχειρήσεων») και που επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις, εφόσον οι συνολικές επενδύσεις των εν λόγω επιχειρήσεων στην ίδια επιχείρηση δεν υπερβαίνουν το ποσό των 1 250 000 ευρώ,
- β) πανεπιστήμια ή ιδιωτικά ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού,
- γ) θεσμικοί επενδυτές συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης (Ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 2, εδάφιο 2).

¹⁴ — Εάν η εταιρική έδρα της επιχείρησης βρίσκεται σε Κράτος μέλος που προβλέπει απαλλαγή από την υποχρέωση κατάρτισης παρομοίων λογαριασμών κατά την έννοια της έβδομης Οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου, η επιχείρηση οφείλει ωστόσο να διευκρινίζει ότι δεν πληροί κάποιον από τους ορούς που καθορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του ορισμού.

- Υπάρχουν ορισμένες πολύ σπάνιες περιπτώσεις όπου μία επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί ως συνδεδεμένη με μία άλλη μέσω ενός φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού (ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 3).

- Από την άλλη πλευρά, υπάρχει η σχετικά σπάνια περίπτωση μία επιχείρηση να καταρτίζει με δική της πρωτοβουλία ενοποιημένους λογαριασμούς χωρίς να της επιβάλλεται παρόμοια υποχρέωση από την προαναφερόμενη έβδομη Οδηγία. Στην περίπτωση αυτή, η επιχείρηση δεν είναι υποχρεωτικά συνδεδεμένη και μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι μονό συνεργαζόμενη.

Για να προσδιοριστεί εάν μία επιχείρηση είναι συνδεδεμένη ή όχι, πρέπει να εξακριβώνεται σε κάθε μία από τις παραπάνω περιπτώσεις εάν η επιχείρηση πληροί ή όχι κάποιον από τους ορούς που καθορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του ορισμού, ενδεχομένως μέσω ενός φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού.

Τύπος 2: συνεργαζόμενη επιχείρηση

Ο τύπος αυτός αντιπροσωπεύει την περίπτωση επιχειρήσεων που διατηρούν σημαντικές χρηματοοικονομικές εταιρικές σχέσεις, χωρίς όμως η μία να ασκεί σημαντικό άμεσο ή έμμεσο έλεγχο στην άλλη. Είναι συνεργαζόμενες οι επιχειρήσεις που δεν είναι ανεξάρτητες αλλά ούτε και συνδεδεμένες μεταξύ τους.

Η αιτούσα επιχείρηση είναι συνεργαζόμενη με μία άλλη εάν:

- κατέχει ποσοστό συμμετοχής μεταξύ 25%¹² και 50%¹² σ' αυτήν,
- ή εάν η άλλη επιχείρηση κατέχει ποσοστό συμμετοχής μεταξύ 25%¹² και 50%¹² στην αιτούσα επιχείρηση,
- και η αιτούσα επιχείρηση δεν καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους να περιλαμβάνεται η άλλη επιχείρηση βάσει ενοποίησης ούτε περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στους λογαριασμούς αυτής της άλλης επιχείρησης ή μίας επιχείρησης που είναι συνδεδεμένη με την τελευταία αυτή¹⁴.

Τύπος 3: συνδεδεμένη επιχείρηση

Αυτός ο τύπος αντιστοιχεί στην οικονομική κατάσταση επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε έναν όμιλο, μέσω του άμεσου ή έμμεσου ελέγχου της πλειοψηφίας του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου (ακόμη και μέσω συμφωνιών ή σε ορισμένες περιπτώσεις μέσω φυσικών προσώπων που είναι μέτοχοι), ή μέσω της ικανότητας άσκησης κυριαρχικής επιρροής σε μία επιχείρηση. Πρόκειται λοιπόν για πιο σπάνιες περιπτώσεις που διακρίνονται κατά κανόνα σαφέστατα από τους δύο προαναφερόμενους τύπους.

Προκειμένου να μην συναντήσουν οι επιχειρήσεις δυσκολίες ερμηνείας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όρισε αυτόν τον τύπο επιχειρήσεων συμπεριλαμβάνοντας, εφόσον αυτές ανταποκρίνονται στο αντικείμενο του ορισμού, τους όρους που προβλέπονται στο πρώτο άρθρο της Οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 1983, σχετικά με τους ενοποιημένους λογαριασμούς¹⁵, η οποία εφαρμόζεται εδώ και αρκετά χρόνια.

Συνεπώς, μία επιχείρηση γνωρίζει κατά κανόνα αμέσως εάν είναι συνδεδεμένη, εφόσον υποχρεούται κατά την έννοια της εν λόγω Οδηγίας να καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ή περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στους λογαριασμούς μιας επιχείρησης που υποχρεούται να καταρτίζει παρόμοιους ενοποιημένους λογαριασμούς.

Οι δύο μοναδικές και σπάνιες περιπτώσεις κατά τις οποίες μία επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί συνδεδεμένη ενώ δεν υποχρεούται να καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς περιγράφονται στις δύο πρώτες παραγράφους της υποσημείωσης 5 στο τέλος το παρόντος επεξηγηματικού σημειώματος. Στην περίπτωση αυτή η επιχείρηση πρέπει να διευκρινίζει εάν πληροί κάποιον από τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του ορισμού.

II. Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΤΗΣΙΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ¹⁶

Ο αριθμός των εργαζομένων μιας επιχείρησης αντιστοιχεί στον αριθμό των ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ).

Ποιοι λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό του αριθμού των εργαζομένων;

- Οι μισθωτοί της εξεταζόμενης επιχείρησης,
- τα πρόσωπα που εργάζονται για αυτή την επιχείρηση, που έχουν σχέση εξάρτησης με αυτή και εξομοιούνται προς μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο,

¹⁵ Εβδομη Οδηγία 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου βασισμένη στο άρθρο 54 παράγραφος 3 στοιχείο ζ) της Συνθήκης για τους ενοποιημένους λογαριασμούς (ΕΕ L 193 της 18.7.1983, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την Οδηγία 2001/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ 1 283 της 27.10.2001, σ. 28).

¹⁶ Ορισμός, άρθρο 5.

- οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες,
- οι μέτοχοι που απασχολούνται συστηματικά στην επιχείρηση και έχουν οικονομικά οφέλη από αυτή.

Οι ασκούμενοι ή οι φοιτητές που βρίσκονται σε επαγγελματική εκπαίδευση στο πλαίσιο σύμβασης άσκησης ή επαγγελματικής εκπαίδευσης δεν υπολογίζονται στον αριθμό των εργαζομένων.

Πώς υπολογίζεται ο αριθμός των εργαζομένων

Μία ΕΜΕ αντιστοιχεί σε ένα πρόσωπο που έχει εργαστεί στην επιχείρηση ή για λογαριασμό της επιχείρησης με πλήρη απασχόληση καθ' όλη την διάρκεια του εξεταζόμενου έτους. Ο αριθμός εκφράζεται σε ΕΜΕ.

Η εργασία προσώπων που δεν έχουν εργαστεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, ή που έχουν εργαστεί με καθεστώς μερικής απασχόλησης, ανεξαρτήτως διάρκειας, ή η εποχιακή εργασία, υπολογίζονται σε κλάσματα ΕΜΕ.

Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή γονικών αδειών δεν υπολογίζεται.

¹ Έβδομη Οδηγία 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου βασισμένη στο άρθρο 54 παράγραφος 3 στοιχείο ζ) της Συνθήκης για τους ενοποιημένους λογαριασμούς (ΕΕ L 193 της 18.7.1983, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την Οδηγία 2001/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 283 της 27.10.2001, σ. 28).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII**ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ**

Για την καταβολή της επιχορήγησης απαιτούνται:

Από όλους τους φορείς:

1. Έγγραφο τράπεζας με το IBAN του τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου που θα χρησιμοποιηθεί για την πίστωση της δόσης, στο οποία θα αναφέρεται και η επωνυμία του δικαιούχου.
2. Αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας για είσπραξη χρημάτων από το Δημόσιο ή Αποδεικτικό ενημερότητας για χρέη προς το Δημόσιο. Η σχετική βεβαίωση θα πρέπει να χορηγείται για είσπραξη χρημάτων από φορείς της Κεντρικής Διοίκησης και όταν αφορά σε λήψη προκαταβολής ή ενδιάμεσης πληρωμής δεν θα πρέπει να περιλαμβάνει τον όρο της παρακράτησης.
3. Αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας για είσπραξη εκκαθαρισμένων απαιτήσεων από το Δημόσιο ή Βεβαίωση παρακράτησης (απόδοσης) ασφαλιστικών εισφορών, χωρίς όμως τον όρο της παρακράτησης στην περίπτωση λήψης προκαταβολής ή ενδιάμεσης πληρωμής.

Μόνο από επιχειρήσεις

1. (ισχύει μόνο για επιχειρήσεις που κατά την υποβολή της πρότασης λειτουργούν νόμιμα σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ και όφειλαν να ιδρύσουν υποκατάστημα στην Ελλάδα στην περιφέρεια που δηλώθηκε στην αίτηση χρηματοδότησης) Βεβαίωση αρμόδιας αρχής ότι η επιχείρηση διαθέτει υποκατάστημα ή εγκατάσταση στην περιφέρεια από την οποία αντλεί κονδύλια για τη χρηματοδότηση του έργου. Η βεβαίωση απαιτείται μόνο στην πρώτη καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης.
2. Πιστοποιητικό μη πτώχευσης και μη αίτησης για πτώχευση, μη θέσης σε εκκαθάριση, μη θέσης σε αναγκαστική διαχείριση καθώς και γενικό πιστοποιητικό του ΓΕΜΗ, τα οποία θα είναι έκδοσης τελευταίου εξαμήνου. Το πιστοποιητικό απαιτείται μόνο στην πρώτη καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης και στην τελική δόση (αποπληρωμή).
3. Για τη λήψη προκαταβολής από τις επιχειρήσεις ισόποση εγγυητική επιστολή
4. Τροποποιήσεις του καταστατικού σύστασης της εταιρίας, εφόσον έχουν υπάρξει
5. Βεβαίωση περί μη περαιτέρω τροποποίησης του καταστατικού
6. Σύμβαση εκχώρησης επιχορήγησης έναντι δανείου και βεβαίωση εκταμίευσης αυτού, εφόσον έχει γίνει εκχώρηση
7. Υπεύθυνη Δήλωση νομίμου εκπροσώπου με γνήσιο υπογραφής όπου δηλώνεται ότι δεν έχει εκχωρηθεί η επιχορήγηση, εφόσον δεν έχει γίνει εκχώρηση
8. Απόδειξη είσπραξης επιχορήγησης ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII**ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΕΥΚΕ «ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ – ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ»****ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ**Αθήνα, 13-5-2016
Αριθ. Πρωτ.: 49939/ΕΥΚΕ1942Ταχ. Δ/ση : Νίκης 10 Αθήνα
Ταχ. Κώδικας : 105 63
Πληροφορίες : Ε. Στουραϊτίης,
Ζ. Γεωργοπούλου
Τηλ: 210 3742073, 210 3742085
Fax : 210 3742063
E-mail : stateaid_unit@mnc.gr

Προς: Πίνακα Αποδεκτών

(ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ)**ΘΕΜΑ: ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ – ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ**

Στο πλαίσιο υλοποίησης των Δράσεων της RIS3 στα Ε.Π. η υπηρεσία μας εξέδωσε και απέστειλε στις Ε.Υ.Δ. με το 115970/ΕΥΚΕ203/13.11.2015 έγγραφο Οδηγό «Κρατικές ενισχύσεις και RIS3». Σε συνέχεια του Οδηγού αυτού και λαμβάνοντας υπ' όψιν τα ερωτήματα Ε.Υ.Δ και τις διευκρινίσεις της Ε.Ε. σε σεμινάριο «StateAidin RDI projectsco-financedfromthe ESIF» στο παρόν έγγραφο αναλύονται οι δυνατότητες που υπάρχουν προκειμένου μία δημόσια χρηματοδότηση σε ερευνητικό οργανισμό (εφεξής Ε.Ο.) ή/και ερευνητική υποδομή (εφεξής Ε.Υ.) να μπορεί να θεωρηθεί ως μη-κρατική ενίσχυση. Τονίζεται ότι το παρόν έγγραφο δεν αφορά σε καμία περίπτωση στη χρηματοδότηση επιχειρήσεων για Δράσεις έρευνας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ Ε.Ο./Ε.Υ. ΜΗ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΦΥΣΗΣ

Σύμφωνα με τη νομολογία προκειμένου μια ενίσχυση να χαρακτηριστεί ως κρατική ενίσχυση δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, απαιτούνται σωρευτικά τα εξής: ύπαρξη μιας επιχείρησης, δυνατότητα καταλογισμού του μέτρου στο Δημόσιο, χορήγηση πλεονεκτήματος, επιλεκτικότητα του μέτρου και δυνητικές επιπτώσεις της στον ανταγωνισμό και στις συναλλαγές εντός της Ένωσης. Ως επιχειρήσεις ορίζονται, σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΚ, οι οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει, τον τρόπο χρηματοδότησής τους και από το εάν έχουν, ή όχι, κερδοσκοπικό σκοπό. Το μόνο καθοριστικό κριτήριο που λαμβάνεται υπόψη είναι εάν η οντότητα ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Ως οικονομική δραστηριότητα λογίζεται κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε δεδομένηαγορά.

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΕΣΠΑ

Για τις Δράσεις Έρευνας, Ανάπτυξης και Καινοτομίας (Ε.Α.Κ.) και για τους Οργανισμούς ερευνών και διάχυσης γνώσης και τις ερευνητικές υποδομές σύμφωνα με το σημείο 19 της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2014/С 198/01) θεωρούνται ως μη-οικονομικής φύσης οι εξής δραστηριότητες:

- α) κύριες δραστηριότητες ερευνητικών Οργανισμών και ερευνητικών υποδομών, και ιδιαίτερα:
- δραστηριότητες εκπαίδευσης για την εξασφάλιση περισσότερων και πιο ειδικευμένων ανθρώπινων πόρων

- ανεξάρτητη Ε&Α για περισσότερη γνώση και καλύτερη κατανόηση
- ευρεία διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων σε μη-αποκλειστική και χωρίς διακρίσεις βάση

β) δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης, όταν το σύνολο των κερδών από τις δραστηριότητες αυτές επανεπενδύεται στις κύριες δραστηριότητες του ερευνητικού Οργανισμού ή της ερευνητικής υποδομής.

Επίσης σύμφωνα με το σημείο 20 της Ανακοίνωσης Ε.Ε. (2014/С 198/01):

Σε περίπτωση που ένας ερευνητικός Οργανισμός ή μια ερευνητική υποδομή χρησιμοποιείται τόσο για οικονομικές, όσο και για μη-οικονομικές δραστηριότητες, η δημόσια χρηματοδότηση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις μόνο στον βαθμό που καλύπτει δαπάνες που συνδέονται με τις οικονομικές δραστηριότητες. Εάν ο ερευνητικός Οργανισμός ή η ερευνητική υποδομή χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά για μη-οικονομική δραστηριότητα, η χρηματοδότησή του/της μπορεί να μην εμπίπτει καθόλου στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, εφόσον η οικονομική δραστηριότητα είναι αμιγώς επικουρική, δηλαδή συνδέεται άμεσα με τη δραστηριότητα του ερευνητικού Οργανισμού ή της ερευνητικής υποδομής και είναι απαραίτητη για αυτήν ή είναι συνυφασμένη με την κύρια μη-οικονομική χρήση του/της, και είναι περιορισμένου πεδίου εφαρμογής. Για τους σκοπούς του παρόντος πλαισίου, η Επιτροπή θα θεωρεί ότι όντως πρόκειται για την ως άνω περίπτωση όταν οι οικονομικές δραστηριότητες καταναλίσκουν ακριβώς τους ίδιους πόρους (όπως υλικό, εξοπλισμό, εργασία και σταθερό κεφάλαιο) με τις μη-οικονομικές δραστηριότητες και η δυναμικότητα που διατίθεται κάθε έτος για τέτοιου είδους οικονομικές δραστηριότητες δεν υπερβαίνει το 20 % της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας του φορέα.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

A) Όσον αφορά στη δημόσια χρηματοδότηση για κατασκευή νέας ή επέκταση υφιστάμενης ερευνητικής υποδομής, εφόσον πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις του σημείου 19 της Ανακοίνωσης της Ε.Ε. και η ερευνητική υποδομή χρησιμοποιείται μόνο για μη-οικονομικές δραστηριότητες, η χρηματοδότησή της θεωρείται ως μη-κρατική ενίσχυση.

B) Όταν η Ε.Υ. ασκεί τόσο μη-οικονομικές όσο και οικονομικές δραστηριότητες αλλά:

- i)** η κύρια δραστηριότητα της Ε.Υ. εμπίπτει εντός των αναγραφόμενων στο σημείο 19.α της Ανακοίνωσης Ε.Ε. (2014/С 198/01)
- ii)** οι οικονομικές δραστηριότητες είναι αμιγώς επικουρικές, συνδέονται άμεσα με τη δραστηριότητα της ερευνητικής υποδομής και είναι απαραίτητες για αυτήν,
- iii)** καταναλίσκουν τους ίδιους ακριβώς πόρους με τις μη-οικονομικές και
- iv)** είναι σε μικρό ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 20% της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας του φορέα,

τότε η χρηματοδότησή της Ε.Υ. δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις.

Προκειμένου να γίνει χρήση της παραπάνω πρόνοιας εκτός των ανωτέρω προϋποθέσεων που θέτει το σημείο 20 της Ανακοίνωσης Ε.Ε. (2014/С 198/01) θα πρέπει να διευκρινιστούν τα ακόλουθα:

i) Η μέτρηση της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας, σύμφωνα με τις διευκρινίσεις της Ε.Ε., δεν γίνεται με οικονομικά στοιχεία αλλά με στοιχεία όπως αριθμός ωρών απασχόλησης εξειδικευμένου προσωπικού, ώρες χρήσης εξοπλισμού κτλ. Η Ε.Ε. δεν έχει προσδιορίσει ακριβώς συγκεκριμένους τρόπους μέτρησης της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας και είναι στην ευχέρεια της Διαχειριστικής Αρχής να προσδιορίσει στο πλαίσιο της Πρόσκλησης, με ποιον τρόπο και με βάση ποια στοιχεία θα γίνεται ο υπολογισμός.

ii) Ο φορέας χορήγησης της ενίσχυσης, στο πλαίσιο Πρόσκλησης για δημόσια χρηματοδότηση για κατασκευή νέας ή επέκταση υφιστάμενης ερευνητικής υποδομής, πρέπει να λαμβάνει από τον δικαιούχο της ενίσχυσης επιχειρησιακό σχέδιο από το οποίο να

προκύπτει η χρήση που θα έχει η υποδομή **έπειτα από την κατασκευή/επέκτασή της** και στο σχέδιο αυτό να αναφέρονται τα ποσοστά χρήσης της για μη-οικονομικές και οικονομικές δραστηριότητες σε ετήσια βάση από την ολοκλήρωση του συγκεκριμένου έργου και μετά. Σε περίπτωση που διαπιστώνεται, στη βάση των ετήσιων προβλέψεων του επιχειρησιακού σχεδίου, ότι υπάρχει ενδεχόμενο σε δεδομένη χρονική στιγμή οι οικονομικές δραστηριότητες να υπερβούν το 20 % της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας, τότε πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή, από τον φορέα χορήγησης της ενίσχυσης, μηχανισμός παρακολούθησης και ανάκτησης (claw-backmechanism) με τον οποίο θα μπορεί να ανακτάται το τμήμα της δημόσιας χρηματοδότησης το οποίο αφορά σε οικονομική δραστηριότητα, καθώς εφόσον η οικονομική δραστηριότητα υπερβαίνει το 20% τότε παύει να θεωρείται επικουρική και υπόκειται πλέον στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

Γ) Στην περίπτωση που ο ίδιος φορέας ασκεί δραστηριότητες οικονομικής και μη-οικονομικής φύσης, προκειμένου η δημόσια χρηματοδότηση των μη-οικονομικών δραστηριοτήτων να μην θεωρηθεί ως κρατική ενίσχυση πρέπει τα δύο είδη δραστηριοτήτων, καθώς και οι δαπάνες, η χρηματοδότηση και τα έσοδά τους, να διαχωρίζονται σαφώς και με λογιστική παρακολούθηση, ώστε να αποφεύγεται ουσιαστικά η επιδότηση της οικονομικής δραστηριότητας να καλύπτεται από την επιδότηση της μη-οικονομικής (σταυροειδής επιδότηση). Αποδεικτικά στοιχεία για την τήρηση της προβλεπόμενης κατανομής των δαπανών, της χρηματοδότησης και των εσόδων μπορεί να συνιστούν οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις του οικείου φορέα. Επισημαίνεται ότι η έλλειψη σαφούς διαχωρισμού καθιστά το σύνολο των δραστηριοτήτων του φορέα εντός του πεδίου εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις σύμφωνα με το σημείο 18 της Ανακοίνωσης Ε.Ε. (2014/С 198/01).

Δ) Όταν μια ερευνητική υποδομή θα χρησιμοποιηθεί για δραστηριότητες και οικονομικής και μη-οικονομικής φύσης και οι δραστηριότητες οικονομικής φύσης δεν μπορούν να θεωρηθούν επικουρικές, τότε το τμήμα των μη οικονομικών δραστηριοτήτων θεωρείται μη-κρατική ενίσχυση, ενώ το τμήμα των οικονομικών δραστηριοτήτων εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων κρατικών ενισχύσεων και μπορεί να ενισχυθεί με το άρθρο 26 του Καν. 651/2014 «Επενδυτικές Ενισχύσεις για ερευνητικές υποδομές» σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου αυτού και του Κανονισμού όπως έχουν αναλυτικά αναφερθεί στον Οδηγό «Κρατικές ενισχύσεις και RIS3».

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΘΕΩΡΗΣΗΣ ΩΣ ΜΗ-ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΕ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Ή ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΣΜΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Η χρηματοδότηση διεξαγωγής έρευνας από Ερευνητικούς Οργανισμούς για λογαριασμό επιχειρήσεων, καθώς και η περίπτωση συνεργασίας του Ερευνητικού Οργανισμού με επιχειρήσεις, οι οποίες επηρεάζουν τους στόχους της έρευνας της εν λόγω συνεργασίας, θεωρούνται γενικά ότι υπόκεινται στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

Ωστόσο όταν ένας Ερευνητικός Οργανισμός (Ε.Ο.) πληροί τα κριτήρια των σημείων 19 ή 20 του Πλαισίου ΕΑΚ, όπως προαναφέρθηκαν πριν, τότε μπορεί να θεωρηθεί ότι η χρηματοδότηση του Ερευνητικού Οργανισμού δεν υπόκειται στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

Παραδείγματος χάριν για Ε.Ο. με κύρια δραστηριότητα που εμπίπτει στο σημείο 19.1 όταν το σύνολο των κερδών του Ε.Ο από δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης επανεπενδύεται στις κύριες δραστηριότητες του οι οποίες είναι μη-οικονομικές ή όταν τα αποτελέσματα της έρευνας διαχέονται ευρέως σε μη-αποκλειστική και χωρίς διακρίσεις βάση.

Επίσης μπορεί να θεωρηθεί ότι η χρηματοδότηση του Ε.Ο. δεν υπόκειται στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων, όταν ένας Ε.Ο. μετακυλύει στους τελικούς αποδέκτες (επιχειρήσεις) το οποιοδήποτε πλεονέκτημα (βλ. Οδηγός Κρατικές Ενισχύσεις και RIS3 κεφ. 2) προκύπτει μέσω της χρηματοδότησης αυτής όπως π.χ. την μετακύλιση του (ποσοτικοποιημένου) πλεονεκτήματος στις επιχειρήσεις μέσω μειωμένων τιμών η οποία οφείλει να εξασφαλίζεται με την ύπαρξη κατάλληλου μηχανισμού.

Με βάση τα παραπάνω είναι απαραίτητο στο πλαίσιο έκδοσης προσκλήσεων να εξετάζεται κατά πόσον μπορούν να πληρούνται οι ως άνω προϋποθέσεις από τους Ε.Ο. προκειμένου να μην θεωρείται η χρηματοδότηση αυτή κρατική ενίσχυση και να μην αντιμετωπίζουν προβλήματα οι Ε.Ο./Ε.Υ με την πλήρωση των προϋποθέσεων του σημείου 20 της Ανακοίνωσης Ε.Ε. (2014/С 198/01) όταν αυτό απαιτείται.

Όταν δεν πληρούνται τα ανωτέρω τότε οι δραστηριότητες διεξαγωγής έρευνας από Ε.Ο. για λογαριασμό επιχειρήσεων ή συνεργασίας του Ε.Ο. με επιχειρήσεις υπόκεινται στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων και οι Ε.Ο. μπορούν να ενισχυθούν με άρθρα του Κανονισμού 651/2014 σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του Κανονισμού όπως έχουν αναλυτικά αναφερθεί στον Οδηγό «Κρατικές ενισχύσεις και RIS3».

Επισημαίνεται ότι, όταν ένας Ε.Ο. συμμετέχει π.χ. σε μία συνεργασία με επιχείρηση, εξετάζεται αυτή καθαυτή η ενισχυόμενη δραστηριότητα. Εφόσον αυτή μπορεί να υπαχθεί στις μη-οικονομικές δραστηριότητες του Ε.Ο. (σύμφωνα με όλα τα προαναφερόμενα στοιχεία) τότε η χρηματοδότηση του Ε.Ο. μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, ανεξάρτητα από τα συνολικά ποσοστά δραστηριοποίησης του Ε.Ο. σε οικονομικές και μη-οικονομικές δραστηριότητες, τα οποία στην περίπτωση αυτή δεν εξετάζονται. Παραδείγματος χάριν, χρηματοδότηση για συνεργασία επιχείρησης με Ε.Ο. ο οποίος ασκεί συνολικά 70% μη οικονομικές (σύμφωνα με σημείο 19 της Ανακοίνωσης Ε.Ε. (2014/С 198/01)) και 30% οικονομικές δραστηριότητες, και όπου το σύνολο των κερδών του Ε.Ο. από την συγκεκριμένη δραστηριότητα συνεργασίας (π.χ. μεταφορά γνώσης) επανεπενδύεται στις κύριες δραστηριότητες του, οι οποίες είναι μη-οικονομικές, μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

Τέλος υπενθυμίζουμε την δυνατότητα του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.) να διαχειρίζεται τις Δράσεις είτε είναι κρατική ενίσχυση και προς τον Ε.Ο./Ε.Υ. και την επιχείρηση είτε είναι Δράση που αποτελεί κρατική ενίσχυση μόνο για την επιχείρηση και όχι για τον Ε.Ο./Ε.Υ. με πλήρη υλοποίηση των Δράσεων μέσω αυτού και στις 2 περιπτώσεις.

Οι Ε.Υ.Δ. στις οποίες αποστέλλεται το παρόν παρακαλούνται όπως τον κοινοποιήσουν στους φορείς αρμοδιότητας τους οι οποίοι εμπλέκονται στην υλοποίηση των Δράσεων RIS3.

**Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ & ΕΣΠΑ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΡΚΟΛΗΣ**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ERANETS

Κωδικός	Όνομασία & Επεξήγηση Δείκτη
CO01	<p>Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη οποιασδήποτε μορφής από το ΕΤΠΑ (είτε η στήριξη αφορά κρατική ενίσχυση είτε όχι). <u>Επιχείρηση</u>: Οργανισμός που παράγει αγαθά ή υπηρεσίες για την ικανοποίηση των αναγκών της αγοράς προκειμένου να αποκτήσει κέρδος. (Βάσει του Κανονισμού 651/2014 ως επιχείρηση θεωρείται κάθε οντότητα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα). Ο ΑΦΜ της επιχείρησης αποτελεί το στοιχείο αναφοράς με βάση το οποίο γίνεται η αποφυγή της πολλαπλής μέτρησης των επιχειρήσεων που επιχορηγούνται.</p>
CO02	<p>Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη σε μορφή μη επιστρεπτέας άμεσης χρηματοδοτικής στήριξης (ήτοι επιχορηγήσεις) με την προϋπόθεση της ολοκλήρωσης των έργων. (Υποσύνολο του Δείκτη CO01 «Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη»). Στη συγκεκριμένη Δράση CO01 και CO02 ταυτίζονται. Ο ΑΦΜ της επιχείρησης αποτελεί το στοιχείο αναφοράς με βάση το οποίο γίνεται η αποφυγή της πολλαπλής μέτρησης των επιχειρήσεων που επιχορηγούνται.</p>
CO05	<p>Αριθμός νέων επιχειρήσεων που ενισχύονται Υποσύνολο του Δείκτη CO01 «Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη». Αριθμός επιχειρήσεων που δημιουργήθηκαν λαμβάνοντας χρηματοδοτική ενίσχυση ή στήριξη (συμβουλευτικές υπηρεσίες, καθοδήγηση κτλ) από το ΕΤΠΑ (π.χ. μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής) ή μονάδων/δομών παροχής στήριξης στις επιχειρήσεις που χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΤΠΑ (π.χ. θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων). Μία επιχείρηση δεν θεωρείται νέα, εάν αλλάξει μόνο η νομική της μορφή. Στην παρούσα Δράση, ως νέα εκλαμβάνεται η επιχείρηση που δεν υπήρχε πέντε χρόνια πριν από την έναρξη του έργου. Ο ΑΦΜ της επιχείρησης αποτελεί το στοιχείο αναφοράς με βάση το οποίο γίνεται η αποφυγή της πολλαπλής μέτρησης των επιχειρήσεων που επιχορηγούνται.</p>
CO24	<p>Αριθμός νέων ερευνητών σε οντότητες που ενισχύονται (σε Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης) Μεικτές νέες θέσεις εργασίας (που δεν προϋπήρχαν) για την άμεση ενασχόληση με δραστηριότητες Ε&Α, σε ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης. Κάθε θέση εργασίας θα πρέπει να αποτελεί συνέπεια της υλοποίησης ή ολοκλήρωσης των έργων, θα πρέπει να καλυφθεί (υφιστάμενες κενές θέσεις εργασίας δεν προσμετρούνται) και θα πρέπει να αυξάνει το συνολικό αριθμό των ερευνητικών θέσεων εργασίας στον οργανισμό. Προσωπικό υποστήριξης για Ε&Α (δηλ. θέσεις εργασίας που δεν σχετίζονται άμεσα με δραστηριότητες Ε&Α) δεν συνυπολογίζεται. Ο δείκτης εστιάζει στο απασχολούμενο προσωπικό, ενώ η υποστηριζόμενη οντότητα μπορεί να είναι νέα ή υφιστάμενη. <u>Μεικτές θέσεις εργασίας</u>: Μεικτές θεωρούνται όλες οι θέσεις εργασίας που δημιουργούνται ανεξαρτήτως του αν ο εργαζόμενος προέρχεται από το εσωτερικό της Οργανισμού (π.χ. εσωτερική μετακίνηση) ή έξω από τον οργανισμό, αρκεί να συνεισφέρει άμεσα στην αύξηση των συνολικών ερευνητικών θέσεων εργασίας. Στην περίπτωση εσωτερικής μετακίνησης απαραίτητη προϋπόθεση για να θεωρηθεί η θέση που καλύφθηκε με τη μετακίνηση ως νέα θέση εργασίας, είναι να καλυφθεί και εκείνη η θέση από όπου μετακινήθηκε ο εργαζόμενος. <u>Ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης</u>: η εργασία μπορεί να είναι πλήρης ή μερικής απασχόλησης ή εποχική. Οι εποχικές και οι μερικής απασχόλησης θέσεις εργασίας θα πρέπει να μετατρέπονται σε ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης χρησιμοποιώντας πρότυπα της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας ή στατιστικά ή άλλα πρότυπα. Στο πεδίο της Ε&Α η διάρκεια της εργασίας τείνει να είναι μικρότερη (“διάρκεια σχεδίου”). Οι θέσεις εργασίας που δημιουργούνται για διαφορετικά έργα</p>

	θα πρέπει να προστίθενται (υπό την προϋπόθεση ότι όλα τα έργα λαμβάνουν στήριξη), και αυτό δεν θεωρείται ότι αποτελεί πολλαπλό υπολογισμό.
CO25	<p>Συνολικές θέσεις εργασίας σε ερευνητικές υποδομές που (1) συνδέονται άμεσα με δραστηριότητες E&A και (2) επηρεάζονται άμεσα από το έργο.</p> <p>Οι θέσεις εργασίας πρέπει να καλυφθούν (κενές θέσεις δεν συνυπολογίζονται). Προσωπικό υποστήριξης για E&A (δηλ. θέσεις εργασίας που δεν σχετίζονται άμεσα με δραστηριότητες E&A) δεν συνυπολογίζεται. Αν απασχοληθούν περισσότεροι ερευνητές στις εγκαταστάσεις ως αποτέλεσμα του έργου, αυξάνοντας επομένως τον αριθμό των ερευνητικών θέσεων εργασίας, τότε οι νέες θέσεις προσμετρούνται (βλέπε επίσης Δείκτη CO24 «Αριθμός νέων ερευνητών σε οντότητες που ενισχύονται»). Δηλαδή αν η βελτίωση μίας ερευνητικής υποδομής έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του ερευνητικού προσωπικού από 100 σε 110 ερευνητές, τότε το σύνολο (110 ερευνητές) θα μετρηθεί με τον δείκτη CO25, Ο δείκτης CO24 θα προσμετρήσει μόνο τον αριθμό του νέου ερευνητικού προσωπικού, δηλαδή τους 10 ερευνητές.</p> <p>Οι εγκαταστάσεις μπορεί να είναι ιδιωτικές ή δημόσιες. Το έργο πρέπει να βελτιώσει τις εγκαταστάσεις ή την ποιότητα των μηχανημάτων, δηλ. δεν είναι επιλέξιμη η συντήρηση ή η αντικατάσταση χωρίς ταυτόχρονη ποιοτική αναβάθμιση της εγκατάστασης.</p> <p>Ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης: η εργασία μπορεί να είναι πλήρης ή μερικής απασχόλησης ή εποχική. Οι εποχικές και οι μερικής απασχόλησης θέσεις εργασίας θα πρέπει να μετατρέπονται σε ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης χρησιμοποιώντας πρότυπα της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας ή στατιστικά ή άλλα πρότυπα.</p> <p>Ο όρος "ερευνητική υποδομή" προσδιορίζει μία πολύ ετερογενή ομάδα υλικών ή άυλων στοιχείων και επομένως δεν μπορεί να αποδοθεί από ένα περιορισμένο αριθμό φυσικών δεικτών. Η προσέγγιση που επιλέγεται εδώ είναι να γίνει εστίαση σε μία μη οικονομική διάσταση της επένδυσης (απασχόληση) που εξακολουθεί να μπορεί να αντικατοπτρίσει την κλίμακα της παρέμβασης.</p>
CO26	<p><u>Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ινστιτούτα σε έργα E&A.</u></p> <p>Τουλάχιστον μία επιχείρηση και ένα ερευνητικό ινστιτούτο συμμετέχουν στο έργο. Την στήριξη μπορεί να λάβει ένα ή περισσότερα από τα συνεργαζόμενα μέρη (ερευνητικό ινστιτούτο ή επιχείρηση), υπό την προϋπόθεση της συνεργασίας. Η συνεργασία μπορεί να είναι νέα ή υφιστάμενη. Η συνεργασία θα πρέπει να διαρκέσει τουλάχιστον καθόλη τη διάρκεια του έργου.</p> <p><u>Επιχείρηση</u>: Οργανισμός που παράγει αγαθά ή υπηρεσίες για την ικανοποίηση των αναγκών της αγοράς προκειμένου να επιτύχει κέρδος. Ο τόπος προέλευσης της επιχείρησης (εντός ή εκτός της ΕΕ) δεν έχει σημασία. Σε περίπτωση που μία επιχείρηση είναι επικεφαλής και άλλες είναι υπεργολάβοι που ωστόσο συνεργάζονται με το ερευνητικό ινστιτούτο, τότε όλες οι επιχειρήσεις θα πρέπει να προσμετρούνται. Όλες οι επιχειρήσεις που συνεργάζονται σε διαφορετικά έργα θα πρέπει να προσμετρούνται (υπό την προϋπόθεση ότι όλα τα έργα λαμβάνουν στήριξη) και αυτό δεν θεωρείται ότι αποτελεί πολλαπλό υπολογισμό.</p> <p><u>Ερευνητικό ινστιτούτο</u>: Οργανισμός στον οποίο η E&A αποτελεί πρωταρχική δραστηριότητα. Η συνεργασία μπορεί να μετρηθεί βάσει είτε των Δράσεων είτε των συμμετεχόντων. Ο συγκεκριμένος δείκτης εστιάζει στις επιχειρήσεις ως συμμετέχουσες.</p> <p>Ο ΑΦΜ της επιχείρησης αποτελεί το στοιχείο αναφοράς με βάση το οποίο γίνεται η αποφυγή της πολλαπλής μέτρησης των επιχειρήσεων που επιχορηγούνται.</p>
CO27	<p>Ο δείκτης αφορά την παρακολούθηση της εξέλιξης του προϋπολογισμού έργων τα οποία περιλαμβάνουν ιδιωτική συμμετοχή και δηλώνουν την ιδιωτική δαπάνη που κατευθύνεται σε έργα έρευνας και τεχνολογίας (συμπεριλαμβάνοντας και το μέρος του Ταμείου Επιχειρηματικών Συμμετοχών της 1b που επίσης αφορά έργα καινοτομίας). Ο συνολικός στόχος που τίθεται είναι 135 εκ. €. Η περιφερειακή κατανομή γίνεται με βάση τον διαθέσιμο π/υ της 1b, ανά κατηγορία περιφέρειας.</p> <p>Ο δείκτης παρουσιάζει συνάφεια με το δείκτη αποτελέσματος T4201 Δαπάνη E&A των</p>

	επιχειρήσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ. Η τιμή στόχος υπολογίζεται βάσει της κατανομής της διαθέσιμης ΔΔ της 1β.
T4204	Αριθμός κοινών έργων Ε&Κ με φορείς άλλων χωρών (με ή χωρίς συντονισμό με την Ε.Ε.)
05801	Επιστημονικές δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με αξιολόγηση ή σε διεθνή συνέδρια με αξιολόγηση (peer-reviewed) Ο δείκτης μετρά τον αριθμό των δημοσιεύσεων σε διεθνή έγκριτα επιστημονικά περιοδικά που χρησιμοποιούν κριτές διεθνούς ακαδημαϊκού κύρους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Χ**Οδηγίες για τον έλεγχο των δαπανών από Ορκωτούς Ελεγκτές-Λογιστές****ΕΚΘΕΣΗ/ ΒΕΒΑΙΩΣΗ****Ελέγχου Ορκωτού Ελεγκτή-Λογιστή Προσυμφωνημένων Διαδικασιών
(υπόδειγμα)**

Προς την “..... επωνυμία δικαιούχου .....",
για τον έλεγχο των αιτούμενων δαπανών του έργου με τίτλο
«.....» στο πλαίσιο της Δράσης
«Ευρωπαϊκή E&T Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν
επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS»

1. Διενεργήσαμε τις διαδικασίες, που συμφωνήθηκαν με βάση την από .../.../.... σύμβαση ανάθεσης, σε σχέση με τον συνημμένο «Πίνακα Δαπανών», της περιόδου από .../...../..... μέχρι .../...../..... συνολικού ποσού ..... €, ο οποίος καταρτίστηκε με ευθύνη της «..... επωνυμία δικαιούχου .....” (εφεξής αναφερόμενος και ως ‘δικαιούχος’).
2. Η εργασία μας έγινε με βάση το XXXX Πρότυπο
3. Ο έλεγχος αφορά τις δαπάνες, που περιέχονται στο συνημμένο «Πίνακα Δαπανών» και διενεργήθηκε με βάση:
  - την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης,
  - την Απόφαση έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης και εγκεκριμένο Τεχνικό Παράρτημα Έργου (και τις τροποποιήσεις αυτών, εφόσον υπάρχουν) και
  - την ΥΑ 137675/ΕΥΘΥ1016/19.12.2018 (ΥΑΕΚΕΔ), όπως ισχύει.
4. Συνοπτικά σκοπός του ελέγχου ήταν να διαπιστωθούν τα ακόλουθα:
  - i. Η νομιμότητα και κανονικότητα της έκδοσης και εξόφλησης (σύμφωνα με τον ΚΦΑΣ, τον ΚΦΕ και τον Κώδικα ΦΠΑ) κάθε τιμολογίου/παραστατικού, το οποίο περιλαμβάνεται στον «Πίνακα Δαπανών» και η ορθή λογιστική καταχώρηση αυτών.
  - ii. Ότι κάθε δαπάνη αφορά το εγκεκριμένο έργο και πραγματοποιήθηκε εντός της επιλέξιμης χρονικής περιόδου.
  - iii. Η τήρηση των κανόνων επιλεξιμότητας, που τίθενται από την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης και την ΥΑΕΚΕΔ.
5. Από την διενέργεια των προαναφερόμενων διαδικασιών ελέγχου δεν προέκυψαν διαφορές στο ύψος των δηλωθεισών δαπανών (ή: προέκυψαν διαφορές ύψους ..... € και η σχετική αιτιολόγηση αποτυπώνεται στις συνημμένες και υπογεγραμμένες σελίδες του Πίνακα Δαπανών).
6. Επειδή οι ανωτέρω διαδικασίες ελέγχου δεν συνιστούν έλεγχο ή επισκόπηση Οικονομικών Καταστάσεων, σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα ή τα Διεθνή Πρότυπα Αναθέσεων Επισκόπησης, δεν εκφράζουμε γνώμη με βάση τα πρότυπα αυτά. Η Έκθεση Ελέγχου μας καταρτίστηκε αποκλειστικά για το σκοπό που αναφέρουμε στη εισαγωγή της Έκθεσης και όχι για οποιοδήποτε άλλο σκοπό ή για διανομή σε άλλα μέρη. Αυτή η Έκθεση ελέγχου αφορά μόνο τις δαπάνες που περιλήφθηκαν στον «Πίνακα Δαπανών» και δεν επεκτάθηκε στις Οικονομικές Καταστάσεις της «..... επωνυμία δικαιούχου .....” ως σύνολο.

Ο Ορκωτός Ελεγκτής-Λογιστής
(Υπογραφή + σφραγίδα)
Ονοματεπώνυμο.

Οδηγίες

1. Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης «Ευρωπαϊκή E&T Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS», είναι επιλέξιμη η δαπάνη για αμοιβή Ορκωτού Λογιστή ή εταιρείας Ορκωτών Λογιστών για τη διενέργεια ελέγχου των δαπανών χρηματοδοτούμενου έργου ΕΤΑΚ. Η Αναλυτική Πρόσκληση και το σύνολο του νομοθετικού πλαισίου της Δράσης έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Γ.Γ.Ε.Τ.
2. Για την υλοποίηση της κάθε εργασίας θα υπογράφεται υποχρεωτικά σύμβαση μεταξύ του δικαιούχου και του Ορκωτού Ελεγκτή-Λογιστή ή ελεγκτικής εταιρείας. Τα παραστατικά δαπάνης απασχόλησης των Ορκωτών Λογιστών είναι επιλέξιμα μέχρι και τρεις (3) μήνες από τη λήξη κάθε έργου.
3. Ο έλεγχος θα πραγματοποιείται με βάση το XXX Πρότυπο και η Έκθεση ελέγχου θα υπογράφεται από ορκωτό Ελεγκτή-Λογιστή, ο οποίος θα είναι εγγεγραμμένος στο Δημόσιο Μητρώο της ΕΛΤΕ.
4. Το έργο του Ορκωτού Ελεγκτή-Λογιστή συνίσταται στον έλεγχο των παρακάτω πεδίων:
  - i. Έλεγχος (σύμφωνα με τον ΚΦΑΣ, τον ΚΦΕ και τον Κώδικα του ΦΠΑ) της νομιμότητας και κανονικότητας της έκδοσης και εξόφλησης κάθε τιμολογίου/παραστατικού, το οποίο περιλαμβάνεται στην Έκθεση προόδου και έλεγχος της ορθής λογιστικής καταχώρησης αυτών. Η Έκθεση προόδου συντάσσεται από τον δικαιούχο της δημόσιας χρηματοδότησης στην προκαθορισμένη ηλεκτρονική φόρμα και στο αντίστοιχο προκαθορισμένο έντυπο, που έχουν οριστεί από την Γ.Γ.Ε.Τ. Τα παραστατικά των δαπανών, που τίθενται υπόψη του Ορκωτού Ελεγκτή-Λογιστή, θα πρέπει να είναι πρωτότυπα, να φέρουν σφραγίδα με τον κωδικό του έργου και, αφού ελεγχθούν, να σφραγίζονται και να μονογράφονται από τον ορκωτό Ελεγκτή-Λογιστή.
  - ii. Έλεγχος για κάθε δαπάνη ότι αφορά στο εγκεκριμένο έργο, ότι πραγματοποιήθηκε εντός της επιλέξιμης χρονικής περιόδου και ότι είναι στα όρια του προϋπολογισμού της κατηγορίας δαπάνης, που εντάσσεται.
  - iii. Έλεγχος της τήρησης των κανόνων επιλεξιμότητας, που τίθενται από την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης και την ΥΑΕΚΕΔ. Επισημαίνεται ιδιαίτερα ο έλεγχος της τήρησης των ανώτατων ορίων της εκτός έδρας αποζημίωσης, των εξόδων μετακίνησης και διανυκτέρευσης, καθώς και ο έλεγχος των μηνιαίων αναλυτικών απολογιστικών φύλων χρονοχρέωσης για τις δαπάνες προσωπικού του δικαιούχου με εξηρημένη σχέση εργασίας.
5. Προκειμένου να ανταποκριθεί ο Ορκωτός Ελεγκτής-Λογιστής στο ανωτέρω έργο θα πρέπει να του τίθενται υπόψη του τα παρακάτω δημόσια έγγραφα:
  - i. η Απόφαση έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης του αντίστοιχου έργου ΕΤΑΚ και το εγκεκριμένο Τεχνικό Παράρτημα Έργου και οι τροποποιήσεις αυτών, εφόσον υπάρχουν,
  - ii. η Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης,
  - iii. η ΥΑ 137675/ΕΥΘΥ1016/19.12.2018 (ΥΑΕΚΕΔ), όπως ισχύει.
6. Ο Ορκωτός Ελεγκτής-Λογιστής θα αναπαραγάγει τις σελίδες της Έκθεσης προόδου, που αναφέρονται στα οικονομικά στοιχεία του έργου και θα προσθέτει δύο στήλες:
  - στην πρώτη θα αναγράφεται το αποδεχόμενο ύψος ποσού κάθε παραστατικού και
  - στην δεύτερη θα αποτυπώνονται σχόλια/παρατηρήσεις για τις περιπτώσεις, που απορρίπτεται ένα παραστατικό ή μειώνεται το επιλέξιμο ύψος αυτού.

Σε περίπτωση αποδοχής του παραστατικού και του ύψους αυτού δεν απαιτείται να διατυπώνεται κάποιο σχόλιο στη στήλη των παρατηρήσεων, αλλά απλώς θα επαναλαμβάνεται στην πρώτη στήλη το ποσό του παραστατικού, ενώ στην περίπτωση απόρριψης ή μείωσης του ύψους αυτού θα πρέπει να διατυπώνεται στην δεύτερη στήλη σχετικό σχόλιο. Κάθε σελίδα της Έκθεσης προόδου, που ελέγχθηκε, θα εκτυπώνεται και θα μονογράφεται από τον ορκωτό Ελεγκτή-Λογιστή και θα τίθεται η σφραγίδα του. Με την ολοκλήρωση του ελέγχου ο Ορκωτός Ελεγκτής-Λογιστής συντάσσει σχετική Έκθεση/βεβαίωση ελέγχου, την οποία υποβάλλει προς τον δικαιούχο εις διπλούν με συνημμένες σε αυτήν τις σελίδες, που ήλεγξε. Η Έκθεση/βεβαίωση ελέγχου του Ορκωτού

Ελεγκτή-Λογιστή θα περιλαμβάνει εδάφιο, στο οποίο θα αναφέρεται ότι του ετέθησαν και έλαβε υπ' όψιν του τα έγγραφα του σημείου 5 της παρόντος και ότι πραγματοποίησε τον έλεγχο, που ορίζεται στο σημείο 4 του παρόντος.

7. Στην συνέχεια ο δικαιούχος της χρηματοδότησης διαμορφώνει την Έκθεση προόδου προσαρμοσμένη στις παρατηρήσεις του Ορκωτού Ελεγκτή-Λογιστή και μονογράφει την κάθε σελίδα αυτής, ενώ οι σελίδες της Έκθεσης, που αναφέρονται στα οικονομικά στοιχεία του έργου και ελέγχθηκαν από τον ορκωτό Ελεγκτή-Λογιστή, μονογράφονται και από τον ορκωτό Ελεγκτή-Λογιστή και τίθεται η σφραγίδα του. Η ως ανωτέρω διαμορφωθείσα Έκθεση προόδου του έργου υποβάλλεται από τον δικαιούχο προς την Γ.Γ.Ε.Τ. μαζί με ένα αντίγραφο της υποβληθείσας σε αυτόν Έκθεσης/βεβαίωσης ελέγχου του Ορκωτού Ελεγκτή-Λογιστή (με τις συνημμένες και υπογεγραμμένες σελίδες, που ήλεγξε). Στις περιπτώσεις των συνεργατικών έργων, όπου μπορεί να πραγματοποιείται έλεγχος από διαφορετικούς Ορκωτούς Ελεγκτές-Λογιστές, η υποβαλλόμενη Έκθεση προόδου θα διαμορφώνεται με βάση τις εκθέσεις/βεβαιώσεις όλων των συμμετεχόντων Ορκωτών Ελεγκτών-Λογιστών, οι οποίοι και θα την υπογράψουν/σφραγίζουν. Η Έκθεση προόδου του έργου υποβάλλεται ταυτόχρονα και σε ηλεκτρονική μορφή στον αρμόδιο χειριστή της Δράσης για την περαιτέρω προώθηση και ολοκλήρωση της πιστοποίησης του έργου.
8. Κατά τα λοιπά ισχύουν όσα προβλέπονται στην Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης σχετικά με τα συνυποβαλλόμενα παραδοτέα και παραστατικά των εκθέσεων προόδου, καθώς και τη διαδικασία διενέργειας των επαληθεύσεων/πιστοποιήσεων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
 ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ – ΕΣΠΑ

Αθήνα, 10-04-2017

Αρ. Πρωτ. **42649** /ΕΥΚΕ **5351**

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
 ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ
 Ταχ. Δ/ση: Νίκης 10
 Ταχ. Κώδικας: 105 63 Αθήνα
 Πληροφορίες: Α.Βοζίκης
 Τηλ.: 210 - 3742008
 Fax: 210 - 3742057
 E-mail: stateaid_unit@m nec.gr

Προς:
ΠΙΝΑΚΑ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

Κοιν.
ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Θέμα: Διευκρινίσεις σχετικά με ζητήματα εφαρμογής του Καν. Ε.Ε. 651/2014, ως προς τον χαρακτηρισμό μιας επιχείρησης ως προβληματικής

Σε συνέχεια του με Αρ. Πρωτ.101270/ΕΥΚΕ3633/30.09.2016 εγγράφου και με σκοπό την διευκόλυνση στην ορθή εφαρμογή του Καν. (Ε.Ε.) 651/2014 (ΓΑΚ), και ειδικότερα αναφορικά στο άρθρο 2 σημείο 18 εδάφια α), β) και ε) αυτού, όπου ορίζονται οι προϋποθέσεις αξιολόγησης μιας επιχείρησης για το χαρακτηρισμό αυτής ως προβληματικής, λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα προκειμένου να γίνει εφαρμογή της αξιολόγησης:

Στάδιο 1. Προσδιορισμός του μεγέθους της επιχείρησης :

Εξετάζεται το μέγεθος της επιχείρησης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα Ι του ως άνω Κανονισμού. Το κριτήριο της προβληματικής εξετάζεται για:

A. ΜΜΕ που όμως έχουν συμπληρώσει τρία (3) έτη λειτουργίας από τη σύστασή τους (ή επταετία από πρώτη εμπορική πώληση για κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου).

B. Μεγάλες Επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως του χρόνου σύστασης και λειτουργίας τους. Υπενθυμίζεται ότι βάσει του προαναφερόμενου ορισμού σε μία επιχείρηση εφόσον το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού η εν λόγω επιχείρηση επίσης θεωρείται ως Μεγάλη Επιχείρηση,

Στάδιο 2. Προσδιορισμός του είδους της επιχείρησης βάσει της νομικής της μορφής:

Προσδιορίζεται το είδος της επιχείρησης βάσει της κατηγοριοποίησης του σημείου 18 του άρθρου 2 του εν λόγω Κανονισμού.

Ευρωπαϊκή Ένωση
 Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης
 και Επένδυσης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
 2014-2020
 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

A. Εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (κεφαλαιουχικές), αναγνωρίζεται ως τέτοια, η εταιρεία στη οποία οι ευθύνη των μετόχων περιορίζεται στο ύψος της εισφοράς τους στην επιχείρηση. Για τα Ελληνικά μέχρι σήμερα δεδομένα, αναφέρονται ενδεικτικά, η Ανώνυμη Εταιρεία, η Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης, η Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία, η Ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρεία.

B. Εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας ήτοι οι προσωπικές εταιρίες. Αναγνωρίζονται ως τέτοιες, οι επιχειρήσεις που έχουν τη μορφή: Ομόρρυθμης Εταιρείας, Ετερόρρυθμης εταιρείας και οι Ατομικές Επιχειρήσεις.

Μετά τον προσδιορισμό του μεγέθους και του είδους της επιχείρησης γίνεται ο έλεγχος των κριτηρίων που θέτει ο Καν. (Ε.Ε.) 651/2014 (ΓΑΚ) (άρθρο 2 σημείο 18), προκειμένου να καθορισθεί ότι η εξεταζόμενη επιχείρηση ΔΕΝ είναι προβληματική.

Στάδιο 3. Επαλήθευση περί μη υπαγωγής σε πτωχευτική διαδικασία / μη υπαγωγή σε ενίσχυση διάσωσης / αναδιάρθρωση

Για όλες τις επιχειρήσεις επιβεβαιώνεται:

A. δεν έχουν υπαχθεί σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία και δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του εθνικού δικαίου που τις διέπει όσον αφορά στην υπαγωγή τους σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία μετά από αίτημα των πιστωτών τους.

B. δεν πρόκειται για επιχειρήσεις που έχουν λάβει ενίσχυση διάσωσης και δεν έχουν ακόμα αποπληρώσει το δάνειο ή λύσει τη σύμβασης εγγύησης ή που έχουν λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης και υπόκεινται ακόμα σε σχέδιο αναδιάρθρωσης.

Στάδιο 4. Αξιολόγηση μιας επιχείρησης ως ΜΗ προβληματικής βάσει δεικτών.

Στο σημείο αυτό εξετάζονται:

Για όλες τις επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους και είδους, όπως αυτά προσδιορίστηκαν στα στάδια 1 και 2 ανωτέρω, εφαρμόζεται ο τύπος:

Τύπος 1

$\text{Ίδια κεφάλαια (ομάδα λογ/σμών 4)} / \text{Μετοχικό κεφάλαιο (λογ/σμοί 40 και 41)} \geq 0,5$

Εάν το αποτέλεσμα από την εφαρμογή του τύπου είναι μεγαλύτερο ή ίσο του 0,5 και συνεπώς δεν έχει απολεστεί περισσότερο από το μισό του μετοχικού κεφαλαίου, τότε η επιχείρηση **δεν είναι προβληματική** εφόσον πρόκειται για ΜΜΕ. Πιο ειδικά:

- > **A.** Η αξιολόγηση τερματίζεται, εφόσον η επιχείρηση είναι **ΜΜΕ** (που όμως έχουν συμπληρώσει τρία (3) έτη λειτουργίας από τη σύστασή τους ή επταετία από πρώτη εμπορική πώληση για κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου).
- > **B.** Ωστόσο, για τις **μεγάλες** επιχειρήσεις ακόμα και αν το αποτέλεσμα του Τύπου 1 είναι μεγαλύτερο ή ίσο του 0,5 ελέγχονται επιπλέον τα κάτωθι:

Τύπος 2

$(\text{μακροχρόνιες υποχρεώσεις} + \text{βραχυχρόνιες υποχρεώσεις}) (\text{ομάδα λογ/σμών 5}) / \text{Ίδια κεφάλαια (ομάδα λογ/σμών 4)} > 7,5$

Ή

Τύπος 3

$\text{καθαρά κέρδη προ φόρων (Λογαριασμός 82.01)} + \text{χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις (Λογαριασμός 65 - χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα)} + \text{αποσβέσεις (Λογαριασμός 66)} / \text{χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις (Λογαριασμός 65-χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα)} < 1$

Εφόσον για την μεγάλη επιχείρηση πέραν του Τύπου 1, **ΚΑΙ** ο Τύπος 2 **ΚΑΙ** ο Τύπος 3 εξάγουν αποτέλεσμα επί τω χείρω, δηλαδή $>7,5$ και <1 αντιστοίχως για τα δύο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Διαρθρωτικό
και Επενδυτικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

προηγούμενα έτη, ΤΟΤΕ η συγκεκριμένη μεγάλη επιχείρηση καθίσταται Προβληματική.

Επισημαίνουμε:

- Η εφαρμογή των ανωτέρω τύπων ισχύει μόνο στην περίπτωση επιχειρήσεων με βιβλία Γ' κατηγορίας, βάσει των οποίων συντάσσονται οικονομικές καταστάσεις, από όπου προκύπτουν τα παραπάνω στοιχεία.
- Για τις επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Β' κατηγορίας (που ανήκουν κατά κύριο λόγο στις περιπτώσεις επιχειρήσεων στις οποίες τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας δηλαδή προσωπικές εταιρίες και ατομικές επιχειρήσεις), προκειμένου να εφαρμοστεί ο τύπος 1, πρέπει η επιχείρηση να συντάξει λογιστικές καταστάσεις, οι οποίες να απεικονίζουν τα οικονομικά στοιχεία της σε αντιστοιχία με τις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων με βιβλία Γ' κατηγορίας. Στην περίπτωση αυτή, οι συσσωρευμένες ζημιές που απεικονίζονται στις λογιστικές καταστάσεις, συνίσταται να ταυτίζονται με τα αναγραφόμενα στο φορολογικό έντυπο «Ν».
- Σχετικά με τις περιπτώσεις leasing, σημειώνουμε ότι οι τόκοι των δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης περιλαμβάνονται στις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις (λογ/σμος 65 - Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα) σύμφωνα με τα ΕΛΠ/ΔΛΠ.
- Επισημαίνεται ότι για τις ΜΜΕ με χρόνο λειτουργίας μικρότερο της Ζετίας (βλέπε Στάδιο 1, Α.) ΔΕΝ ΙΣΧΥΕΙ η έννοια της Προβληματικής Επιχείρησης.

Τα στελέχη της ΕΥΚΕ παραμένουν στη διάθεσή σας για περαιτέρω συνεργασία, με στόχο την εφαρμογή των ανωτέρω στο σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων κρατικών ενισχύσεων αρμοδιότητάς σας.

Η Προϊσταμένη της Ε.Υ.Κ.Ε.

Ζ. Γεωργοπούλου

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο Α ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΔΙΚΗΤΑΡΙΑΣ ΥΠΟΣΤΡΗΦΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
(ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ)

[Handwritten signature]
Γεώργιος Μεσσαλάς

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙΙ**ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ****A.1 ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ERANETS**

Η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (Γ.Γ.Ε.Τ.), στο πλαίσιο των διεθνών και ευρωπαϊκών δραστηριοτήτων της, συμμετέχει σε μια σειρά πολυμερών διεθνών ή / και ευρωπαϊκών έργων και δικτύων. Μεταξύ άλλων και στα σχήματα των ERA-NET τα οποία αποτελούν καινοτομία του Προγράμματος Πλαισίου και υποστηρίζουν τη συνεργασία και το συντονισμό των εθνικών ερευνητικών Δράσεων προς ενδυνάμωση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE/ERA). Η συμμετοχή της χώρας μας σε τέτοιου είδους έργα, έχει ως σκοπό να συμβάλλει στην επίτευξη κρίσιμης μάζας για μια συγκεκριμένη πρόκληση όσον αφορά σε οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους, στην παροχή απαντήσεων σε κοινά προβλήματα, στην αντιμετώπιση παγκοσμίων καθώς και ειδικών γεωγραφικών θεμάτων, στην ανάπτυξη κοινών προσεγγίσεων. Ο στόχος των σχημάτων ERA-NETS στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE) και κατά συνέπεια και της παρούσας Δράσης, είναι να εντείνει τη συνεργασία μεταξύ φορέων διαφορετικών Κρατών μελών και συνδεδεμένων Κρατών και να συντονίσει τις ερευνητικές δραστηριότητες αυτών (π.χ. προγράμματα), που διεξάγονται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, μέσω της δικτύωσης των ερευνητικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένου του «αμοιβαίου ανοίγματος» και της ανάπτυξης και εφαρμογής των κοινών δραστηριοτήτων. Με τον όρο «ερευνητικές δραστηριότητες» που διεξάγονται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, εννοούνται τα προγράμματα έρευνας και καινοτομίας, μέρος των προγραμμάτων αυτών ή παρόμοιες πρωτοβουλίες. Συνήθως, αυτές οι δραστηριότητες:

- είναι στρατηγικά προγραμματισμένες
- εκτελούνται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο
- χρηματοδοτούνται και διαχειρίζονται από εθνικούς ή περιφερειακούς δημόσιους Οργανισμούς ή από δομές που συνδέονται στενά με ή έχουν οριστεί από τις δημόσιες Αρχές

Τα σχήματα ERA-NETS απευθύνονται σε:

- Δημόσια όργανα υπεύθυνα για τη χρηματοδότηση ή διαχείριση ερευνητικών προγραμμάτων σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο
- Άλλα εθνικά όργανα που χρηματοδοτούν ή διαχειρίζονται ερευνητικά έργα, όπως ιδιωτικά ταμεία που χρηματοδοτούν έρευνα, ερευνητικές ενώσεις, ιδιωτικοί φορείς έρευνας και καινοτομίας.
- Ευρωπαϊκά όργανα που η αποστολή τους περιλαμβάνει τον πανευρωπαϊκό συντονισμό ερευνητικών προγραμμάτων εθνικής χρηματοδότησης.

Τα ERA-NETS καλύπτουν κάθε τομέα της επιστήμης και της τεχνολογίας. Θα πρέπει να τονιστεί ότι τα σχήματα ERA-NETS υλοποιούνται με τη χρήση μιας «από κάτω προς τα πάνω» προσέγγισης, που δεν δείχνει προτίμηση σε μία ερευνητική θεματική περιοχή έναντι μιας άλλης. Τα δίκτυα δραστηριοτήτων μπορεί να περιλαμβάνουν πολλά επίπεδα συνεργασίας και συντονισμού με μια προοπτική εξέλιξης, των οποίων η ακριβής μορφή θα εξαρτηθεί από το βαθμό ωρίμανσης του Δικτύου. Η δικτύωση που προβλέπεται από ένα ERA-NET θα πρέπει να είναι φιλόδοξη, και υπό αυτή την έννοια θα πρέπει να καλύπτει (ή να υπερβαίνει), τουλάχιστον τα δύο πρώτα επίπεδα που περιγράφονται παρακάτω, και θα πρέπει να παράγει συγκεκριμένα αποτελέσματα. Ειδικότερα, θα πρέπει να οδηγήσει σε διαρκή και απρόσκοπτη συνεργασία μεταξύ των εθνικών ή περιφερειακών ερευνητικών και καινοτόμων προγραμμάτων πέραν της διάρκειας της σύμβασης του ίδιου του ERANET.

- Συστηματική ανταλλαγή πληροφοριών και ορθών πρακτικών σχετικά με τα υφιστάμενα προγράμματα (δηλαδή, τη βελτίωση της επικοινωνίας, την ανάπτυξη της καλύτερης αμοιβαίας γνώσης και την προώθηση της οικοδόμησης εμπιστοσύνης μεταξύ των διαχειριστών προγραμμάτων σε παρόμοιες επιστημονικές και τεχνολογικές περιοχές).

- Προσδιορισμός και ανάλυση των κοινών στρατηγικών ζητημάτων (δηλαδή, προσδιορισμός και ανάλυση των ερευνητικών δραστηριοτήτων που διεξάγονται από διαφορετικά προγράμματα και που μπορούν να οδηγήσουν στο σχεδιασμό μελλοντικών πολυεθνικών σχημάτων· προσδιορισμός και ανάλυση της πρακτικής της δικτύωσης των δραστηριοτήτων και αμοιβαίο άνοιγμα των μηχανισμών· προσδιορισμός και ανάλυση των εμποδίων που παρακωλύουν τις δραστηριότητες της διακρατικής συνεργασίας· προσδιορισμός των νέων ευκαιριών και των κενών στην έρευνα· εξερεύνηση των δυνατοτήτων σύστασης κοινών συστημάτων αξιολόγησης· προσδιορισμός των "οριζόντιων" θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος· αμοιβαία αναγνώριση των συμπληρωματικότητων, κ.λπ.)
- Ανάπτυξη κοινών δραστηριοτήτων μεταξύ των εθνικών ή περιφερειακών προγραμμάτων (δηλαδή, ανάπτυξη μηχανισμών για την ομαδοποίηση των ερευνητικών έργων που χρηματοδοτούνται σε εθνικό ή σε περιφερειακό επίπεδο· ανάπτυξη των πολυεθνικών διαδικασιών αξιολόγησης· ανάπτυξη σχημάτων για κοινές δραστηριότητες εκπαίδευσης· ανάπτυξη σχημάτων για το αμοιβαίο άνοιγμα εγκαταστάσεων ή εργαστηρίων· ανάπτυξη κοινών σχημάτων για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του προγράμματος· ανάπτυξη σχημάτων για την ανταλλαγή προσωπικού· ανάπτυξη και προετοιμασία ειδικών συμφωνιών συνεργασίας· ανάπτυξη ενός σχεδίου Δράσης, κτλ.)
- Εφαρμογή κοινών διακρατικών ερευνητικών δραστηριοτήτων (δηλαδή, δημιουργία κοινής στρατηγικής· κοινό πρόγραμμα εργασίας· πιλοτικές δραστηριότητες· κοινό (αμοιβαίο) άνοιγμα ή κοινή Προκήρυξη υποβολής προτάσεων· ένα κοινό σύστημα αξιολόγησης και ένα κοινό σχέδιο για τη διάδοση των αποτελεσμάτων ή εμπειριών, κ.λπ.)

A.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

Στόχος των Κοινών Προκηρύξεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων, οι οποίες υλοποιούνται με βάση το Μνημόνιο Συνεργασίας (Memorandum of Understanding) ή οποιοδήποτε σχετικό επίσημο έγγραφο που υπογράφεται από τους Εθνικούς Φορείς Χρηματοδότησης, είναι η από κοινού εκτέλεση ερευνητικών έργων ή/και Δράσεων. Το εκάστοτε Ευρωπαϊκό Δίκτυο ανακοινώνει την Κοινή Προκήρυξη μέσω μίας Κεντρικής Γραμματείας της εκάστοτε Προκήρυξης καθώς και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προτάσεων στον ιστότοπό του. Ακολουθώντας, η Γ.Γ.Ε.Τ. ανακοινώνει στο διαδικτυακό της χώρο <http://www.gsrt.gr>, ταυτόχρονα με όλους τους Εθνικούς Φορείς Χρηματοδότησης οι οποίοι συμμετέχουν στις Κοινές Προκηρύξεις του εκάστοτε Ευρωπαϊκού Δικτύου, την έναρξη της διαδικασίας υποβολής προτάσεων, όπου δηλώνεται η πηγή χρηματοδότησης. Η Γ.Γ.Ε.Τ. για τη περίοδο 2014-2020 θα καλύψει τη χρηματοδότηση των έργων αποκλειστικά από τη ΔΡΑΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS». Στα έντυπα της Προκήρυξης αναφέρονται:

- το θέμα της Κοινής Προκήρυξης
- ο χαρακτήρας και οι στόχοι της Προκήρυξης
- η πηγή χρηματοδότησης
- το όριο της χρηματοδότησης ανά πρόταση, ή/και ανά εταίρο, ή όριο στον αριθμό συμμετοχής των εταίρων
- ποιοι είναι οι επιλέξιμοι φορείς
- τα κριτήρια αξιολόγησης των κοινών ερευνητικών προτάσεων που θα υποβληθούν
- η διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων
- το ποσό με το οποίο συμμετέχει η κάθε χώρα στη Προκήρυξη και οι κατηγορίες δαπανών που θα καλύψει η χρηματοδότηση των έργων
- οι Οδηγίες για την υποβολή των προτάσεων, καθώς και ο αρμόδιος φορέας /Κεντρική Γραμματεία της Προκήρυξης που είναι υπεύθυνος για την παραλαβή των αιτήσεων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, την διαδικασία αξιολόγησης σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Κάθε πρόταση θα πρέπει να υποβάλλεται από

συνεργαζόμενες ερευνητικές ομάδες προερχόμενες από Κράτη που συμμετέχουν στην Κοινή Προκήρυξη. Υπάρχει δυνατότητα, εφόσον και μόνο εφόσον προβλεφθεί στη Κοινή Προκήρυξη, να συμμετέχουν εταίροι από Κράτη που δεν συμβάλλουν με προϋπολογισμό στη Κοινή Προκήρυξη, αλλά οι εταίροι τους μπορούν να υποστηρίξουν τη συμμετοχή τους με ιδίους πόρους. Οι ερευνητικές προτάσεις υποβάλλονται ηλεκτρονικά στην αγγλική γλώσσα, σύμφωνα με τις Οδηγίες οι οποίες είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο του εκάστοτε Ευρωπαϊκού Δικτύου.